

njala

1033

njala

saga despre njal

★★

«Njal ocupă o poziție singulară în galeria figurilor dominante ale epopeilor de aceeași vîrstă socială cu saga. În vreme ce eroii lui Homer cred că soarta lor atîrnă de hotărîrile arbitrare ale „nemuritorilor”... Njal își afirmă, prin vorbă și faptă, credința nestrămutată că stă în puterea minții și voinței omenești să sfarme închipuitele lanțuri ale fatalității.

Accelerarea povestirii și adîncirea conflictului, paleta procedeele narative sînt germeii unor tehnici ce nu aveau să se dezvolte în povestirea europeană decît în secolul nostru: alternarea rapidă a unghiului de privire; precipitarea ritmului evenimentelor; creșterea tensiunilor și crearea *suspense*-ului, prin practicarea unui decuplaj pur cinematografic.»

njala

IOAN COMȘA

Vol. I—II, lei 10

editura minerva

Ilustrația copertei: Inițială din manuscrisul
islandez *Flateyjarbok* (cca 1390); reproducere
după C.C. Rafn, *Antiquitates Americanae*,
Copenhaga, 1837, exemplar autografiat de
B.P. Hasdeu, păstrat la Biblioteca Acade-
miei R.S. România

njala

saga despre njal

★★

TRADUCERE DE IOAN COMȘA

BIBLIOTECA PENTRU TOȚI • 1980

EDITURA MINERVA • BUCUREȘTI

PARTEA A ȘAPTEA

PERIPLUL FECIORILOR LUI NJAL ȘI SFADA
LOR CU THRAIN.

THRAIN CÎȘTIGĂ PRIETENIA LUI HAKON *JARL*-UL

Să depănăm acum povestea lui Thrain, feciorul lui Sigfus. El și ortacii săi au ajuns la țărmurile ținutului Halogaland¹, în partea de miazănoapte a țării Norvegiei, iar de acolo purceseră către miazăzi pînă la Trondheim, și apoi la Hladir². Îndată ce i s-a vestit sosirea lor, Hakon *Jarl*-ul³ repezi ștafete să cerceteze ce oameni se aflau pe corabie. Ștafetele se întoarseră și-i spuseră cine erau. După care, *Jarl*-ul trimise să-l poștească pe Thrain, feciorul lui Sigfus, și acesta se înfățișă înaintea lui. *Jarl*-ul îl iscodi din ce neam se trage. Thrain îi răspunse că se înrudește de aproape cu Gunnar din Hlidarendi.

— Asta are să-ți prindă bine, zise *Jarl*-ul, fiindcă, deși mi-a fost dat să întilnesc mulți islandezi, n-am cunoscut nici unul pe potriva lui.

¹ Ținut la hotarul de miazănoapte al Norvegiei.

² Așezarea de scaun a *jarl*-ilor din neamul lui Hakon, situată în fiordul Trondheim.

³ Hakon Sigurdarsson Hladajarl (Hakon *Jarl*-ul de la Hladir sau, pe scurt, Hakon *Jarl*-ul) a exercitat puterea în Norvegia între 970 și 995.

Atunci Thrain l-a întrebat:

— Imi îngădui Măria-Ta să rămân aici la curte peste iarnă?

Jarl-ul îi dădu învoire, iar Thrain petrecu acolo toată iarna bucurându-se de mare cinste.

Un viking, pre nume Kol, feciorul lui Asmund Coastă-de-Frasin din Smaland, se afla cu cinci corăbii și cu o puternică ceată în limanul Gautelfei, în țara Svediei.

De acolo, ieșise în larg, se îndreptase către țărmurile Norvegiei și se oprise la Fold. Aici năvăli pe neașteptate asupra lui Hallvard Soti care se odihnea în iatacul din podul casei sale. Acest Hallvard se apăra cu înverșunare pînă puseră foc casei. Atunci se dădu învins, dar ei îl răpuseră și, după ce luară pradă bogată, se întoarseră la Ljodhus, în limanul Gautelfei. Cînd îl înștiințară despre acestea, Hakon *Jarl-ul* îl scoase pe Kol de sub scutul legii și puse preț pe capul lui.

După aceea, într-o bună zi, *Jarl-ul* grăi:

— Ce păcat că Gunnar din Hlidarendi este departe; de-ar fi fost aici i-ar fi venit de hac acestui nelegiuit. Acum însă islandezii au să-l taie pe Gunnar; mare nenorocire că nu s-a întors printre noi.

— Nu-s Gunnar eu, zise Thrain feciorul lui Sigfus, dar sînt de un neam cu el și-s gata să-mi încerc puterile împotriva lui Kol.

La care *Jarl-ul* răspunse:

— Bucuros sînt de asta și n-am să precupețesc mijloacele ca să poți porni la luptă.

Atunci se amestecă în vorbă Eirik, feciorul *Jarl-ului*:

— Darnic ești tată, cu făgăduielile, dar nu prea te ții de ele. Sarcina-i anevoioasă, căci acest viking e un vrăjmaș puternic și neînduplecat. De aceea se cade ca pentru astă expediție și oamenii și corăbiile să le alegi cu mare băgare de seamă.

— Cu toate că sortii nu mi-s prielnici, zise Thrain, eu, unul, hotărît sînt să pornesc la luptă.

Atunci *Jarl*-ul îi dădu cinci corăbii și oameni încercați. Lui Thrain i se alăturară Gunnar, feciorul lui Lambi, și Lambi, feciorul lui Sigurd. Gunnar, feciorul lui Lambi îi era nepot, crescuse de mic în preajma lui, și țineau mult unul la altul.

Eirik, feciorul *Jarl*-ului, îi ajută cercetînd cu de-amănuntul oamenii și armele acestora și făcînd schimbările ce găsi de cuviință. Cînd fură gata de plecare, alege un călăuz de nădejde.

Înălțînd pinzele, se îndreptară către miazăzi de-a lungul coastei, avînd învoire din partea *Jarl*-ului ca pe drum, oriunde vor poposi, să li se dea tot ce le va fi de trebuință. Apucară apoi către soare-răsare apropiindu-se de Ljodhus. Acolo aflară despre Kol că plecase spre miazăzi către țarmurile Daniei. Cînd ajunseră ei la Helsingborg, le ieși înainte o luntre cu oameni buni care le spuseră despre Kol că ancorase prin apropiere și că plănuia să mai rămînă locului o vreme.

Era senin și Kol zări corăbiile apropiindu-se. El zise oamenilor săi că noaptea trecută-l visase pe Hakon *Jarl*-ul și că, de bună seamă, cei ce veneau erau oamenii acestuia. Le porunci ortacilor să ia armele și aceștia se gătiră. Timp îndelungat soarta luptei stătu în cumpănă. Apoi Kol sări în corabia lui Thrain și-și croi drum ucigînd mulți dintre oameni. Purta un coif suflat cu aur. Văzînd primejdia, Thrain își îndemnă tovarășii să-l urmeze și se năpusti la Kol. Acesta se repezi cu paloșul asupra lui Thrain și dintr-o pălitură, îi despică scutul. Apoi însă, lovită de un bolovan, mina lui Kol scăpă paloșul. Îndată Thrain izbindu-l strășnic îi retează un picior. După care îi luară și viața. Thrain îi tăie capul, păstrîndu-l, dar trupul îl aruncă peste bord.

Prada fu bogată, iar după aceea se îndreptară către miazănoapte, oprindu-se la Trondheim, unde se înfățișară *Jarl*-ului. Acesta le făcu o primire călduroasă. Thrain arătă căpățîna lui Kol, și *Jarl*-ul îi mulțumi pentru ispravă. Dar Eirik îi spuse că o asemenea faptă era vrednică a fi răsplătită altfel decît doar cu vorbe. *Jarl*-ul recunoscu că fiul său avea drep-

tate și-i pofti pe Thrain și pe oamenii săi să-l urmeze. Îi duse la schela unde se tocmeau pentru el mai multe corăbii destoinice. Una dintre ele, deși fusese menită pentru negoț, avea ciocul cioplit în chip de pajură și era împodobită din belșug.

Jarl-ul zise:

— Tie, Thrain, îți sînt dragi lucrurile frumoase; ești, în privința asta, la fel cu ruda ta Gunnar. Vreau să primești în dar din parte-mi această corabie ce se numește „Pajura“. Totodată primește prietenia mea și află că doresc să rămii printre noi cît îți va face plăcere.

Thrain mulțumi *Jarl-ului* pentru mărinimia lui și-i mărturisi că, în aceste împrejurări, nici se gîndește să se înapoieze în Islanda. *Jarl-ul* tocmai urma să pornească la hotarul de răsărit al țării spre a-l întîlni pe craiul Șvediei. Vara Thrain îl însoți și, la cîrma „Pajurei“, dovedi o îndemîinare fără pereche, stîrnind pizma multora. Adinea prețuire arătată de *Jarl* lui Gunnar nu se dezminți însă, căci îi mostra cu asprime pe toți cei ce-l defăimau pe Thrain.

Thrain petrecu toată iarna următoare în preajma *Jarl-ului*. Cînd se desprimăvără *Jarl-ul* îl întrebă de vrea să mai stea sau să se înapoieze în Islanda. Thrain răspunse că este încă nehotărit, adăugînd c-ar dori s-aștepte știrile ce vor veni de acolo. *Jarl-ul* îi zise să facă după cum îi spune inima, așa că Thrain rămase lingă dînsul. Apoi din Islanda sosi vestea pieirii lui Gunnar din Hlidarendi, care mîhni pe toată lumea. *Jarl-ul* atunci nu-l mai lăsă pe Thrain să se-ntoarcă în Islanda și acesta rămase la curtea Norvegiei.

GRIM ȘI HELGI PĂRĂSESC ISLANDA

Se cade acum să povestim despre Grim și despre Helgi, feciorii lui Njal, care, ca și Thrain, ieșiseră din Islanda în

vara aceea. Se urcaseră pe o corabie ai cărei stăpîni erau Olaf, feciorul lui Ketil de la Elda, și Bard cel Negru. Furtuni năprasnice dinspre miazănoapte abătură corabia din drum, împingînd-o către miazăzi, unde dădură peste cețuri atît de groase încît nu mai era chip să se dumirească unde se găseau. După multe zile petrecute peste genuni, ajunseră în sfîrșit în locuri unde apele erau mai puțin adînci și nu mai încăpea îndoială că pămîntul se afla pe aproape. Feciorii lui Njal îl întrebă pe Bard de nu știa cumva în preajma cărei țări se aflau.

— S-ar putea să fie una din trei, răspunse Bard, dacă punem la socoteală vîntul și vremea ce-am avut. S-ar putea, tot atît de bine, să fi nimerit în Orcade¹ ca și în Scoția, sau în Irlanda.

Două zile mai tîrziu zăriră pămînt la amîndouă bordurile, iar sub valuri se întrevedeau stînci. Aruncară ancora la adînc. Furtuna începu să se potolească, iar în dimineața următoare vîntul căzu cu totul. După aceea văzură treisprezece corăbii ieșind din fiord și îndreptîndu-se spre ei.

— Ce ne facem acum? întrebă Bard. Pare-mi-se c-au de gînd să ne atace!

Se sfătuiră dacă să le stea împotriva sau să se dea prinși, dar, pînă s-ajungă a lua o hotărîre, vikingii îi și impresuraseră. Întrebă îndată unii despre alții de unde vin și cine le sînt căpeteniile.

Mai-marii corăbiei de negoț își spuseră numele, și, la rîndul lor, cerură să știe cine erau căpeteniile vikingilor. Primiră răspuns că unul se numea Grjotgard, iar celălalt Snaekolf, și că amîndoi erau feciorii lui Moddan de la Duncansby², o rudă a craiului Melkolf al Scoției.

¹ *Orcade*, numele sub care era cunoscut în trecut arhipelagul *Orkney*, situat în apropierea țărmurilor de miazănoapte ale Scoției, de care-l desparte canalul Pentland.

² *Duncansby*, așezare pe țărmul scoțian al canalului Pentland.

— Una din două, strigă Grjotgard, sau debarcați și lăsați marfa de bunăvoie, sau vă atacăm și-i trecem sub sabie pe toți cei ce ne cad în mină!

Helgi răspunse:

— Neguțătorii sint hotărâți să se apere!

Atunci neguțătorii săriră cu gura la Helgi:

— Afurisită să-ți fie limba! Cum să ne apărăm? Mai mult prețuiește viața decît banii!¹

Grim îndată începu să răcnească la vikingi ca nu cumva s-audă ei cum se căinau neguțătorii.

Bard și Olaf îi certară:

— Nu vă dați seama c-au să ridă islandezii de purtarea voastră? Mai bine puneți mîna pe arme și apărați-vă!

Atunci apucară armele cu toții și făcură legămint să nu se dea bătăuți cită vreme aveau să fie în stare să se împotrivească.

KARI LE VINE ÎNTR-AJUTOR ÎMPOTRIVA VIKINGILOR

Vikingii îndată își năpustiră sulilele asupra-le și lupta se-ncinse, neguțătorii apărîndu-se vitejește. Snaekolf tăbări asupra lui Olaf și-l insuliță, dar Snaelkof fu atît de strașnic izbit de sulița lui Grim, încît se prăvăli peste bord. Apoi Helgi se alătură lui Grim și împreună îi risipiră pe toți ceilalți vikingi care dădeau să năvălească pe corabie. Feciorii lui Njal se aruncau fără a pregeta acolo unde primejdia era mai mare. Vikingii strigară către neguțători să se dea bătăuți dar aceștia răspunseră că una ca asta nu vor face niciodată.

¹ În original proverb aliterativ.

În clipa aceea, privind spre larg, văzură mai multe corăbii ce se apropiau dinspre miazăzi ocolind țăncul. Erau nu mai puțin de zece la număr, și veneau drept asupra lor cu cea mai mare iuteală. Scuturile erau înșirate de-a lungul slaiurilor¹, iar în fața catargului corăbiei frunțase se afla un bărbat care purta tunică de mătase și coif aurit. Părul bălai i se revărsa în plete lungi, iar în mină stringea o sulită încrustată cu aur.

Acesta întrebă:

— Cine se-nfruntă în această luptă nedreaptă?

Helgi își spuse numele și-l înștiință că potrivnicii se numeau Grjotgard și Snaelkolf.

— Dar mai-marii corăbiei voastre cine-s? vru să știe noul venit.

Helgi îi răspunse:

— Bard cel Negru — care mai e în viață; celălalt, Olaf a pierit.

— Sinteți cumva islandezi?

— Da, sintem, zise Helgi.

Îi mai iscodi ca să afle ai cui feciori erau. Dînșii îi răspunseră. Atunci, dându-și seama cu cine vorbește necunoscutul zise:

— Purtați un nume vestit!

— Dar tu cine ești? întrebă Helgi.

— Mă numesc Kari, și sint feciorul lui Solmund.

— Și de unde vii?

— Din Hebride.

— De vrei să ne dai ajutor, spuse Helgi, ești binevenit!

— Vă ajut oricît aveți trebuință, grați Kari. Ce vreți să facem?

— Loviți-i pe vikingii! răspunse Helgi.

Kari zise că așa vor face. Noii veniți se apropiară de vikingi și lupta se întetă din nou. După ce, o bucată de vreme,

¹ Astfel obișnuiau vikingii să-și atarne scuturile; de aici perifriza „copacul scuturilor” care desemna corabia în poezia skalzilor.

și-au ținut piept unii altora, Kari își făcu vînt pe corabia lui Snaekolf. Acesta îi tăie calea și dădu să-l lovească, dar Kari se trase îndărăt sărind peste verga culcată de-a lungul punții. Snaekolf izbi atît de virtos încît paloșul îi rămase înfipt în vergă. Atunci Kari se repezi la Snaekolf și-și prăvăli paloșul pe umărul lui cu atîta putere că îi zbură brațul de la încheietură. Snaekolf muri pe loc. Grjotgard zvîrli o sulită împotriva lui Kari, dar acesta văzînd-o, făcu un salt în înălțime, așa că nu-l nimeri. Chiar în acea clipă Helgi și Grim veniră să se alăture lui Kari. Helgi se năpusti asupra lui Grjotgard și-l străpunse, pricinuiindu-i moartea. Curățiră apoi pe rînd corăbiile dușmane. Vikingii, cerînd îndurare, fură cruțați, luîndu-li-se însă întreaga pradă. După care purceseră cu toate corăbiile la adăpostul Orcadelor.

85

KARI ȘI FECIORII LUI NJAL OASPEȚI AI *JARL*-ULUI SIGURD AL ORCADELOR

Jarl-ul ce oblăduia Orcadele se numea Sigurd. Era feciorul lui Hlodvir, nepot al lui Thorfinn Despicătorul-de-Căpățîni, strănepot al lui Torf-Einar, răsstrănepot al lui Rognvald *jarl*-ul din Maeri, răsstrănepot al lui Eystein Zurbagiul. Kari făcea parte din ceata *jarl*-ului și fusese trimis să strîngă tributul datorat de *jarl*-ul Gilli al Hebridelor. El îi pofti pe Helgi și pe ortacii săi să-l însoțească la Hrossey¹, încredințîndu-i că *jarl*-ul o să-i primească bine. Se-nvoiră ei, și, înălțînd pinzele, porniră împreună cu Kari spre Hrossey. Acolo, Kari îi înfățișă *jarl*-ului spunîndu-i cine erau.

¹ *Hrossey* — cea mai întinsă dintre Orcade, cunoscută azi sub numele de *Mainland*.

— Și cum s-a făcut de v-ați întâlnit? întrebă *jarl-ul*.

— Am dat peste ei în fiordurile Scoției¹ încleștați în luptă și apărându-se vitejește împotriva feciorului lui Moddan. Alergau de la un bord la altul, sărind totdeauna unde era mai aprigă încăierarea. Acum aș vrea să te rog să-i primești în ceata ta.

— Am să-ți fac pe plac, răspunse *jarl-ul*, de vreme ce am văzut cit suflet pui pentru ei.

Petrecură așadar iarna în preajma *jarl-ului*, bucurându-se de mare cinste.

Pe măsura trecerii timpului, Helgi se arăta tot mai posomorît. Neputînd pricepe pricina, *jarl-ul* îl întrebă de ce era atît de tăcut și dacă-l nemulțumea viața la curte — „Cumva nu te simți bine aicea?”

— Ba, foarte bine! răspunse Helgi.

— Atunci ce te frămîntă? stăruie *jarl-ul*.

— N-ai în Scoția ceva pămînturi sub oblăduire? îl iscodi atunci Helgi.

— Da, desigur, am răspunse *jarl-ul*. Dar ce vrei să spui?

Helgi grăi:

— Se face că scoțienii i-au făcut de petrecanie imputernicitului tău acolo și că opresc ei toate știrile, ca nu cumva să răzbată peste fiordul Pentland.

— Ai cumva cel de-al șaselea simț? îl iscodi *jarl-ul*.

— Pîn-aci încă nu l-am pus la încercare, răspunse Helgi.

— De se vor adevăra cele ce spui, am să te țin în și mai mare cinste, zise atunci *jarl-ul*, iar de nu, ai s-o pățești.

— Nu-i Helgi omul să glumească, se amestecă în vorbă Kari. Nu-ncape îndoială că-i adevărat ce spune, căci și tai-că-său are al șaselea simț.

Jarl-ul îndată trimise ștafetă la Stroma, lui Arnljot, ispravnicul său pe acele meleaguri, iar Arnljot, la rîndu-i, trimise iscoade peste fiordul Pentland.

¹ Strimtorile din nord-vestul Scoției, care în prezent sînt numite *North Minch* și *Little Minch* și despart Scoția de Hebride.

Aceștia aflară că Havard, cumnatul *jarl*-ului Sigurd, fusese ucis la Thrasvik de *jarl*-ul Hundi și de *jarl*-ul Melsnati. Numai decît Arnljot trimise veste *jarl*-ului Sigurd, cerîndu-i să vină cu oaste puternică către miazăzi spre a-i izgoni pe *jarl*-ii aceia de pe moșiile sale. Cum primi știrile acestea, *jarl*-ul Sigurd adună mare mulțime de războinici.

86

GRIM ȘI HELGI ÎL ÎNSOTESC PE *JARL*-UL SIGURD ÎN
CAMPANIILE SALE

Curînd după aceea, în fruntea oștirii sale, *jarl*-ul porni către miazăzi, și Kari și feciorii lui Njal îl urmară. Ei se opriră pe țărmurile ținutului Caithness. În Scoția, *jarl*-ul avea sub oblăduire ținuturile Ross, Moray, Sutherland și Argyll. Locuitorii veniră să i se alătore și-i dădură de știre că *jarl*-ii se aflau în apropiere cu oaste puternică. Atunci *jarl*-ul Sigurd purcese împotriva lor, și cele două tabere se ciocniră lingă Duncansby. Bătălia fu singeroasă. Scoțienii trimiseră o parte a oștirii lor să năvălească de la spate asupra cetelor lui Sigurd, și mulți dintre oamenii acestuia își pierdură viața acolo, înainte ca feciorii lui Njal să sosească și să pună pe fugă vrăjmașii. Apoi se-ncinse o bătălie turbată. Helgi și Grim veniră să se alipească din nou flămării *jarl*-ului și luptară cu bărbăție. Acum Kari se trezi față în față cu *jarl*-ul Melsnati. Acesta aruncă o sulită împotriva lui, dar Kari o prinse din zbor și azvîrlindu-i o îndărăt, îl străpuse. Cînd văzu asta, *jarl*-ul Hundi fugi, iar Sigurd îl urmări pînă primi veste că Melkolf, craiul, strinsese oaste foarte însemnată la Duncansby. Atunci *jarl*-ul Sigurd ținu sfat cu ai săi, și se uniră cu toții la părerea că decît să înfrunte o oștire atît de mare, mai înțelept era să se-ntoarcă. Așadar se traseră îndărăt.

Cind ajunseră la Stroma, *jarl*-ul împărți prada. După aceea, înălțind pinzele se-ndreptă către miazănoapte și, însoțit de feciorii lui Njal și de Kari, se-nturnă la Hrossey. Acolo *jarl*-ul întinse un mare ospăț, și la acesta, lui Kari îi dăruie un paloș strașnic și o sulită încrustată cu aur, lui Helgi, o brățară de aur și o mantie, iar lui Grim, un scut și un paloș. Apoi îi rindui pe Grim și pe Helgi în straja lui și le mulțumi pentru isprăvile lor vitejești.

Statură ei la curtea *jarl*-ului peste iarnă precum și o parte din vara următoare pînă ce, Kari hotărînd să iasă după pradă, plecară cu el. Brăzdară marea în lung și-n lat pînă la sfîrșitul verii culegînd izbîndă după izbîndă. Se ciocniră cu Gudrod, craiul insulei Man¹, biruindu-l și se întoarseră cu pradă îmbelșugată. Peste iarnă rămaseră din nou în preajma *jarl*-ului.

Cind se desprimăvăară, feciorii lui Njal cerură încuviințare să meargă în Norvegia. *Jarl*-ul le răspunse că slobozi erau a se duce oriunde ar dori și le dădu o corabie destoinică și oameni de ispravă. Kari le zise că mai spre vară va veni și el în țara Norvegiei cu tributul cuvenit lui Hakon *Jarl*-ul², așa că se-nvoi cu feciorii lui Njal să se-ntilnească. După care feciorii lui Njal înălțară pinzele și trecură la Trondheim.

87

HRAPP UCIGAȘUL ȘI FĂRĂDELEGILE LUI ÎN ȚARA NORVEGIEI

Se afla un om, pe nume Kolbein, feciorul lui Arnljot, de baștină din Trondheim. Acesta poposise în Islanda în vara

¹ Man — insulă situată în Marea Irlandei.

² În realitate, *jarl*-ii Orcadelor n-au ajuns tributari Norvegiei decît cam o jumătate de veac mai tîrziu, pe vremea regelui *Olaf hinn helgi* (cel Sfînt), care a domnit între 1015 și 1030.

În care Thrain și feciorii lui Njal părăsiseră insula. Iarna o petrecu pe coasta răsăriteană, la Breidafjardalir. Cînd veni vara se duse la Gautavik unde-și găti corabia. Cînd să înalțe pinza, o luntre cu un om la visle se apropie, și acostă, apoi omul se cățăără la bord cerînd să-i vorbească. Kolbein îl întrebă cine era.

— Hrapp e numele meu, răspunse acesta.

— Ce dorești de la mine, îl iscodi Kolbein.

— Doresc să mă duci peste mare.

— Al cui fecior ești?

— Sînt feciorul lui Orgumleidi, și nepotul lui Geirolf Bătăiosul.

— Ce grabă ai?

— Am ucis un om, îi întoarse Hrapp.

— Pe cine? Și cine-s aceia care umblă să-l răzbune?

— L-am ucis pe Orlyg, feciorul lui Olvir și nepotul lui Hrodgeir cel Alb, iar de răzbunat au să umble să-l răzbune locuitorii din părțile Vapnafjordului, îl lămuri Hrapp.

— Cred, zise Kolbein, că cine va primi să te ducă peste mare are să aibă de ce se căi.

— Le sînt prieten celor ce-mi dau dovadă de prietenie, îi întoarse Hrapp, dar pe cei ce-mi fac rău nu-i las nepedepsiți. Bincînteles, plătesc călătoria, bani am berechet.

În cele din urmă Kolbein se învoi să-l ia cu el. Curînd dup-aceea, se ridică vînt prielnic și porniră. Pe drum, isprăvind merindele ce avea, Hrapp ciordi din ale celor din preajmă. Aceștia, minioși îl blestemară, apoi se încăierară și, într-o clipită, doi dintre ei fură doborîți de Hrapp. Întîmplarea fu adusă la cunoștința lui Kolbein. Acesta îl pofti pe Hrapp să-și împartă cu el mincarea, ceea ce Hrapp primi.

Ajunseră în țara Norvegiei și aruncară ancora în larg de Agdanes. Aci Kolbein îl întrebă pe Hrapp unde erau banii făgăduiți drept plată pentru călătorie.

— Dincolo, în Islanda, răspunse Hrapp.

— Ai să mai îmbrobodești tu desigur și p-altii, grăi Kolbein; totuși te iert de acești bani.

Hrapp îi mulțumi. Apoi îi ceru sfat:

— Ce mă povățuiești să fac acum?

— Întii de toate, zise Kolbein, să părăsești corabă și s-o ștergi cît de repede cu putință, fiindcă norvegienii au să-ți scoată nume prost! Al doilea, te sfătuiesc ca niciodată să nu-ți înșeli stăpînul.

Hrapp coborî pe țărm purtîndu-și armele, printre care o secure grea și mare cu toporiștea îmbrăcată în fier. Merse întins pînă ajunse la Gudbrand de la Dalir. Gudbrand era unul dintre cei mai apropiați prieteni ai lui Hakon *Jarl*-ul. Ei doi țineau în devălmășie o capiște pe care n-o deschideau decît cînd venea *Jarl*-ul. Afară de aceea de la Illadir, era cea mai mare capiște păgînă din Norvegia. Gudbrand avea un fecior, pe nume Thrand, și o fată, pe nume Gudrun.

Hrapp se duse la Gudbrand și-l salută cuviincios. Gudbrand îl întrebă cine era. Hrapp își spuse numele, adăugînd că de baștină era din Islanda. Apoi îi ceru lui Gudbrand să-l primească în gospodăria sa.

Gudbrand răspunse:

— După înfățișare s-ar zice că ești piază-rea.

— Atuncea, îi întoarse Hrapp, pare-mi-se, că sint minciuni toate cîte le-am auzit despre tine, căci mi-au spus că primești pe oricine și că ești mărinos ca nimeni altul. De nu mă primești am să dezmint aceste vorbe!

— Dacă-i așa, grăi Gudbrand, poftim, rămii!

— Care va fi locul meu? întreba atunci Hrapp.

— Pe lavița scundă, în fața scaunului meu înalt.

Hrapp se duse de se așeză la locul său. Era bun povestitor, așa că, la început, lui Gudbrand și multor alți oameni li se păru plăcut și hazliu să-l asculte, dar de la o vreme se săturară de glumele lui răutăcioase. Mai încolo începu să se țină de capul Gudrun și nu puțini au fost aceia care socoteau că urmărește s-o zăpăcească. Cînd băgă de seamă acest lucru, Gudbrand își muștră cu asprime fiica pentru că prea mult stătea de vorbă cu Hrapp și o pofti să nu mai aibe de a face cu el decît atunci cînd erau și alții de față. Gudrun

făgădui că nu va ieși din cuvântul lui, dar curînd începură iară să se-ntîlnească, de astă dată însă, în mare taină. Atunci Gudbrand porunci vătafului său, Asvard, s-o însoțească oriunde mergea.

Intr-o zi, Gudrun ceru voie să se plimbe în aluniș; Asvard o însoți. Hrapp se luă după ei și, ajungîndu-i, o luă de mină și se departară împreună. Mai tîrziu, ducîndu-se s-o caute, Asvard îi găsi drăgostindu-se într-un tufiș. Năvăli cu securea ridicată și dădu să-l lovească pe Hrapp în picior, dar, nu-l nimeri, acesta ferindu-se iute.

Într-o clipită Hrapp sări în picioare și puse și el mina pe secure. Asvard dădu să fugă, dar securea lui Hrapp îi zdrobi șira spinării.

Gudrun grăi:

— După isprava asta n-o să mai fie cu putință să stai în casa tatălui meu. Dar de altceva se va minia încă și mai rău, și anume cînd va afla c-am rămas grea.

— Lucrul acesta nu se cade să-l aflu de la alții. Am să mă duc să-l înștiințez chiar eu!

— N-ai să scapi cu viață, zise ea.

— Gata sint să înfrunt primejdia, răspunse Hrapp.

După ce o petrecu pînă în locul unde se adunau femeile, Hrapp intră singur în odaia cea mare. Gudbrand ședea în scaunul său înalt, și împreună cu el nu erau decît cîțiva inși. Cu securea pe umăr, Hrapp se opri în fața lui.

— De ce ți-e securea plină de sînge? întrebă Gudbrand.

— Cu ea l-am lecut pe Asvard de dureri de șale! răspunse Hrapp.

— Nu din milă, desigur, grăi Gudbrand. Presupun că l-ai ucis.

— Așa e!

— Pentru ce? întrebă Gudbrand.

— În ochii tăi, pentru un lucru de nimic. A vrut să-mi scurteze un picior.

— Dar înainte tu ce făcuseși?

— Că făcusem nu-l privea cîtuși de puțin.

— Poți măcar să-mi spui despre ce era vorba, stăruie Gudbrand.

— Dacă vrei să știi cu tot dinadinsul, poftim: făceam dragoste cu fata ta, ceea ce lui nu i-a plăcut.

— Săriți! strigă Gudbrand; puneți mâna pe el și-l omoriți!

— Văd că n-am cine știe ce folos de pe urma gineriei, zise Hrapp. Dar n-ai tu oameni în stare să-mi vină de hac cu una, cu două!

Cei ce se aflau în încăpere se repeziră să-l înhațe, dar Hrapp fugi pe ușă. Alergară să-l prindă însă ajungând el în pădure îi pierdură urma. Gudbrand chemă alți oameni și-i puse să răsecolească pădurea dar tot nu-l aflară, pădurea fiind întinsă și deasă.

Hrapp umblă prin pădure pînă ajunse la un luminiș. Acolo văzu o casă și, în fața ei, un bărbat care spinteca lemne. Îl întrebă cine era, și bărbatul îi răspunse că se numește Tofi. Iscodit fiind de acesta, Hrapp își spuse și el numele. Pe urmă, Hrapp vru să afle de ce se așezase atît de departe de ceilalți locuitori.

— Fiindcă aici, îl lămurii Tofi, nu vine nimeni să mă zădărească.

— Să lăsăm ocolirile, zise Hrapp. Mai întîi, să-ți spun despre mine cine sînt. Am stat la Gudbrand din Dalir, dar am fugit pentru că i-am ucis vătaful. E limpede că amîndoi sîntem făcători de rele, căci de n-ai fi urgisit nu te-ai ascunde de oameni în locul ăsta. Îți dau deci să alegi din două una: sau mă îei părtaș la tot ce ai aicea, sau te dau în vileag!

— Așa e precum presupui, mărturisi Tofi. Am răpit femeia care locuiește cu mine, și de atunci mă caută o sumedenie de oameni.

Dup-aceea îl pofti pe Hrapp în casă. Aceasta era mică dar trainică. Îi zise soției c-aveau să-l găzduiască pe Hrapp în locuința lor.

— Omul ăsta, răspunse ea, poartă nenorocul pretutindeni unde se duce; dar fie după voia ta.

Hrapp fu primit sub acoperișul lor. Era însă mai tot timpul plecat și nu prea dădea pe acasă. Avea pe furiș dese întâlniri cu Gudrun. Gudbrand și feciorul său Thrand îi întinseră curse, dar nu izbutiră să pună mina pe el. Și așa meraseră lucrurile un an incheiat.

Gudbrand dădu de știre lui Hakon *Jarl*-ul despre necazurile ce i le făcea Hrapp. Atunci *Jarl*-ul îl scoase de sub scutul legii și puse preț pe capul lui. Făgădui chiar c-are să vină el însuși să-l prindă. Dar nu se ținu de cuvânt socotind că, de vreme ce Hrapp nu se ferea mai deloc, lesne îl vor înhăța.

88

HRAPP UCIGAȘUL PUNE FOC CAPIȘTII LUI HAKON *JARL*-UL.
THRAIN ÎL AJUTĂ SĂ FUGĂ

Ne-ntoarcem acum în vara când feciorii lui Njal au părăsit Orcadele, îndreptându-se spre țara Norvegiei unde și-au vindut mărfurile. Thrain, feciorul lui Sigfus, își gătise corabia și era pe cale să ridice ancora.

Într-acestea, Hakon *Jarl*-ul era oaspetele lui Gudbrand la o petrecere. În toiul nopții Hrapp Ucigașul se duse la capiștea ce-o aveau în devălmășie Gudbrand și *Jarl*-ul. Pătrunzind în capiște dădu peste chipul cioplit al Thorgerdei, soața lui Holgi¹, o arătare înaltă, falnică, bărbătoasă așezată pe un tron. Pe braț purta o brățară grea de aur, iar pe cap, o scufie de pînză de in. Într-o clipită, Hrapp îi trase scufia și-i smulse brățara. După aceea, privirea-i se opri asupra idolului ce-l înfățișa pe Thor în carul său², și pe

¹ Zeitatea tutelară a *jarl*-ilor de la Hladir.

² În mitologia germanică, zeu al tunetelor și trăsnetelor, fecior al lui Odin, alături de care este cea mai însemnată figură a panteonului scandinav.

loc îi șterpeli brățara de aur. De la Irpa¹ mai luă o a treia brățară. După care, tiră afară idolii și-i despuie de veșminte. Apoi puse foc capîștei, din care nu se alese decît scrum. În cele din urmă, cînd mijeaa de ziuă, plecă.²

În timp ce străbătea un loc deschis, îi ieșiră în cale și tăbăriră asupra lui șase bărbați înarmați cărora le ținu piept vitejește. Ciocnirea se încheie, Hrapp ucigîndu-i pe trei dintre ei și rănindu-l de moarte pe Thrand, feciorul lui Gudbrand; pe ceilalți îi fugări și-i sili să se adăpostească în pădure spre a-i împiedica să-l vestească pe Hakon *Jarl*-ul.

Pe urmă se-ntoarse din drum și grăi către Thrand:

— Aș putea să-ți iau viața, dar n-am s-o fac. Înțeleg să cinstesc altfel decît o cinstiți voi, taică-tău și cu tine, legătura de rudenie ce ne unește.

Cînd s-apuce îndărăt spre pădure, Hrapp văzu că între el și pădure se iviseră alți oameni, așa că, socotind că n-avea rost să fugă într-acolo, se tupilă într-un tufiș unde rămase cîțva timp.

Devreme, în dimineața acelei zile, Hakon *Jarl*-ul și Gudbrand se duseră la capîștea lor și o aflară pustiită de flăcări, cu cei trei idoli jefuiți de toate podoabele.

Gudbrand grăi:

— Mare, cu adevărat, este puterea zeităților noastre, căci iată, singure au scăpat din pălălaie!

— Nu-i de crezut că isprava asta au făcut-o singure zeitățile, zise Hakon *Jarl*-ul. Pesemne c-a pus cineva foc capîștii și a scos idolii afară. Dar zeii nu se grăbesc să se răzbune. Cel ce a săvîrșit această faptă va fi pe veci izgonit din Walhalla!

¹ O soră a Thorgerdei.

² Întreg acest episod al prădării și incendierii capîștii este reprodus de Alexandru Odobescu în monografia *Le Tresor de Petrossa*, Paris, 1889, vol. I, p. 350, nota 1, după versiunea latină a *Njulei (Historia Njalei et filiorum)*. Hafniae, 1809).

În clipa aceea sosiră în goana mare patru slujitori de-ai *Jarl*-ului și-i aduseră vestea rea că pe cîmp găsiseră trei oameni uciși, precum și pe Thrand ce trăgea să moară.

— Cine să fie vinovatul? întrebă *Jarl*-ul.

— Hrapp-Ucigașul, răspunseră dinșii.

— Atunci, pasămite, tot el va fi dat foc capiștii! zise *Jarl*-ul.

Slujitorii arătară că Hrapp era, fără îndoială, în stare și de o asemenea nelegiuire.

— Unde bănuieți c-ar putea fi acum? întrebă *Jarl*-ul.

Slujitorii arătară atunci că Thrand le spusese cum că Hrapp se ascunsesese într-un tufiș. Îndată *Jarl*-ul se duse să-l caute, dar Hrapp nu mai era. Dădu atunci poruncă slujitorilor să răscolească împrejurimile, dar nici ei nu-l aflară. După un timp, *Jarl*-ul se alătură și el cercetașilor. Apoi oprind slujitorii să-l urmeze, porni de unul singur, și lipsi o bucată de vreme. Îngenunchie și-și acoperi ochii cu palmele. Cînd se înapoie le zise: „După mine“. Îl urmărară; deodată *Jarl*-ul părăsi poteca și nimeriră într-o vilcea. Ivirea lor îl stîrni pe Hrapp care se pitise acolo. *Jarl*-ul își îndemnă slujitorii să pună mină pe Hrapp dar, fiind el iute de picior, aceștia nu-l putură ajunge.

Hrapp izbuti să ajungă la Hladir¹, unde Thrain, feciorul lui Sigfus, și feciorii lui Njal stăteau gata să iasă în larg. Venind în goana mare la feciorii lui Njal, Hrapp strigă:

— Scăpați-mă, oameni buni! *Jarl*-ul vrea să mă omoare! Helgi îl măsură cu privirea și rosti:

— Ai călătura unui om care poartă nenoroc. E-mai cumințe să nu intru în cîrd cu tine.

— Dacă-i așa, zise Hrapp, fie ca asupra voastră să se abată cele mai cumplite nenorociri!

— Asta ți-oi plăti-o eu la timpul potrivit, răspunse Helgi.

¹ De la gospodăria lui Gudbrand pînă la Hladir erau ca 200 de kilometri.

Întorcându-i spatele, Hrapp alergă să-i ceară ocrotire lui Thrain, feciorul lui Sigfus.

— Ce nelegiuire ai săvârșit? întrebă Thrain.

— Am pirjolit capiştea *Jarl*-ului și i-am omorât cîtiva slujitori. Din clipă-n clipă va fi aici, căci s-a pus în fruntea puterii ce mă urmărește.

— După cîtă bunăvoință mi-a arătat *Jarl*-ul, nu mi-ar șede deloc bine să-ți dau ajutor.

Atunci Hrapp îi înfățișă odoarele furate îmbiindu-i-le. Thrain îi zise că le-ar primi numai de i le-ar face vînzătoare.

— Nu mă clintesc de aici, și, de voi fi ucis sub ochii tăi, oamenii n-au să vorbească de tine decît cu dispreț.

Zărindu-l atunci pe Hakon *Jarl*-ul care se apropia cu slujitorii săi, Thrain se hotări să-l adăpostească pe Hrapp. Dădu poruncă luntrașilor să-l ducă la corabie.

— Ascunzătoarea cea mai bună, grăi Thrain, ar fi poloboacele astea două, dacă le-am scoate fundurile și te-am piti în ele.

Zis și făcut. Hrapp se furișă în cele două poloboace puse cap la cap care, bine legate între ele, fură coborîte peste bord.

Scurt timp dup-aceea, sosi și *Jarl*-ul cu ceata lui și-i întrebă pe feciorii lui. Njal de nu-l văzuseră pe Hrapp. Aceștia îi dădură răspuns că da, îl văzuseră. *Jarl*-ul îi întrebă încotro o luase, dar ei îi răspunseră că nu băgaseră de seamă.

Jarl-ul grăi:

— Pe acela care-mi va destăinui unde se află Hrapp îl voi răsplăti cu mărînimie!

Atunci Grim îi șopti lui Helgi:

— De ce să nu-i spunem? Aș zice că de la Thrain nu ne putem aștepta la cine știe ce recunoștință.

— Asta nu trebuie să ne facă să trădăm, fi întoarse Helgi, este-n joc viața lui Thrain.

— Mă tem însă că *Jarl*-ul are să se răzbune pe noi, fiindcă-i atît de întăritat încît o să simtă nevoia să-și verse minia asupra cuiva.

— Pentru asta nu se cade să ne schimbăm hotărîrea, stăruii Helgi. Totuși, hai să scoatem corabia din liman și, cum se va ridica vîntul, să pornim în larg.

Ieșiră din liman și, în așteptarea vîntului prielnic, aruncară ancora la adăpostul unei insule.

Jarl-ul luă la rînd toate corăbiile, descosînd echipajele, dar toți, pînă la unul, tăgăduiră c-ar avea vreo știință despre Hrapp.

Atunci *Jarl*-ul porunci:

— Să mergem acuma la prietenul meu Thrain. El, dacă știe unde-i Hrapp, negreșit are să-l dea pe mîna noastră.

Se urcară pe o corabie de luptă și, vislînd se îndreptară spre nava de transport. Văzîndu-l pe Hakon *Jarl*-ul că se apropie, Thrain se ridică de la locul său și-l salută plecat. După ce răspunse salutului, *Jarl*-ul cuvîntă:

— Căutăm un islandez pe nume Hrapp. Ne-a cășunat fel de fel de pagube. Îți cerem să ni-l dai sau să ne spui unde se află.

— Măria-ta, n-ai uitat, desigur cum i-am venit de hac unui nelegiuit urmărit de tine și cum mi-am pus viața-n joc în acea împrejurare, ispravă pentru care am primit mare cinste din parte-ți.

— Mai mare cinste îți voi face de astă dată, grăi *Jarl*-ul.

Thrain stătu la îndoială o clipă, fiindcă nu putea ști ce va prețui mai mult în ochii *Jarl*-ului. În cele din urmă tăgădui că Hrapp s-ar afla acolo și-l pofti să cerceteze corabia. *Jarl*-ul o cercetă, dar numai în treacăt, după care se înapoie la țarm și se depărtă de unul singur. Era într-atîta de mînios încît nimeni nu se încumeta să-i vorbească.

Jarl-ul grăi:

— Duceți-mă la feciorii lui Njal. Am să-i silesc eu să-mi spună adevărul!

Îi spuseră că feciorii lui Njal părăsiseră limanul.

— Atunci pe aștia i-am pierdut, zise *Jarl*-ul. Dar pare-am văzut două poloboace atîrnînd în coasta corăbiei lui Thrain; în ele ar fi putut să-ncapă un om. Dacă Thrain îl va fi ascuns

pe Hrapp, acolo pesemne, se află. Să mergem să mai vorbim o dată cu Thrain.

Văzînd că *Jarl*-ul din nou se îndrepta spre corabia lui, Thrain grăi:

— Dacă adineauri *Jarl*-ul a fost minios, apoi acum va fi de două ori pe atîta. De astă dată este în primejdie viața fiecărui om de pe corabie.

Foarte speriați, oamenii făgăduiră cu toții să nu sufle nici un cuvînt. Traseră la o parte cîțiva saci din încărcătură și îl așezară pe Hrapp în locul lor. După care îl acoperiră cu niște saci mai ușuri.

Tocmai isprăviseră de clădit sacii peste Hrapp, cînd iată sosi *Jarl*-ul. Thrain îl salută. *Jarl*-ul îi răspunse cu oarecare răceală, și se vedea limpede că era făcut foc și pară.

Jarl-ul zise:

— Dă-mi-l pe Hrapp. Știu sigur că l-ai ascuns!

— Unde l-aș fi putut ascunde, măria-ta? întrebă Thrain.

— Asta știi tu mai bine, îi întoarse *Jarl*-ul, dar uite așa, într-o doară, aș zice că l-ai ascuns în aceste poloboace.

— Nu vreau ca Măria-ta să mă țină de mincinos, zise Thrain, mai bine ar fi să cercetezi corabia.

Jarl-ul sări la bord și scotoci, dar nu găsi nimic.

— Și acum, măria-ta, nu mă descarci, de învinuirea adusă? întrebă Thrain.

— Nicidecum, zise *Jarl*-ul, numai că nu pricep de ce nu-l găsim. De pe țarm îmi pare totul deslușit, dar odată ajuns aici nu mai văd nimica.

Dup-aceea porunci slujitorilor să vislească îndărăt spre țarm. Era atît de minios încît nimeni nu se încumeta să-i vorbească. Feciorul său Svein, care-l însoțea, grăi:

— Nefiresc lucru este a-ți virsa minia pe capul unor nevinovați.

Din nou *Jarl*-ul se depărtă de unul singur dar îndată se-ntoarse către slujitorii săi:

— La visle, le zise, mai mergem încă o dată!

Începură să tragă la visle.

— Unde crezi că era ascuns? întrebă Svein.

— Unde a fost ascuns nu mai are nici o însemnătate, răspunse *Jarl-ul*, fiindcă acum nu mai e acolo. Am văzut însă doi saci stingeri alături de grosul încărcăturii și presupun că locul lor în stivă va fi fost luat de Hrapp.

Thrain grăi către oamenii săi:

— *Jarl-ul* și oamenii săi iar se pornesc. Pesemne, vor să ne mai calce o dată. Îl scoatem acum pe Hrapp din stivă, în locul lui o să punem altceva. Cei doi saci îl lăsăm însă pe locul unde se află.

După îndeplinirea acestor porunci; Thrain le zise:

— Acum îl ascundem pe Hrapp în vela înfășurată pe vergă.

Cînd *Jarl-ul* acostă, treaba fusese dusă la bun sfîrșit. *Jarl-ul* întrebă răstit:

— Ni-l dai pe omul acela, Thrain? Dacă nu, pedeapsa o să fie mult mai strașnică decît ar fi fost înainte!

Thrain răspunse:

— De-ar fi fost în minile mele, de mult ți l-aș fi dat. Unde s-ar fi putut ascunde?

— În caric, răspunse *Jarl-ul*.

— Atunci de ce nu-l-ai căutat acolo? întrebă Thrain.

— Nu ne-a dat în gînd, mărturisi *Jarl-ul*.

După care *Jarl-ul* și cu oamenii lui îl căutară pe Hrapp pretutindeni, dar tot nu izbutiră să-l găsească.

— Acuma mă descarci de învinuire?

— Nici prin gînd nu-mi trece, răspunse *Jarl-ul*, fiindcă, deși n-am izbutit să-l găsească, n-am nici o îndoială că tu l-ai ascuns. Dar mai bine să strici tu prietenia noastră decît s-o stric eu.

Apoi se întoarse la țarm.

— Mi-e limpede totul, acum, zise *Jarl-ul*. Pe Hrapp Thrain l-a ascuns în velă.

Scurt timp după aceea s-a ridicat vînt prielnic, și Thrain și oamenii săi ieșiră în larg. Atunci a rostit el aceste stihuri care vreme îndelungată au stăruit în amintirea oamenilor:

*„Pajura“ lăsați-o ca să zburde hăt!
Niciodată Thrain da-va îndărăt.*

Cînd stihurile lui Thrain ajunseră la urechile *Jarl*-ului, acesta zise:

— C-am dat greș nu se datorește atît nepriceperii mele cît cîrdășiei lor, care pe amîndoi îi va duce la pieire.

După o călătorie fără peripeții, Thrain ajunse în Islanda, și se duse la gospodăria lui. Hrapp îl însoți și rămase sub acoperișul lui un an. Cînd veni vara, Thrain dobîndi pentru el gospodăria cunoscută sub numele de Hrappsstadir¹, iar Hrapp se mută acolo. Dar cea mai mare parte a timpului se afla la Grjota în casa lui Thrain, unde semăna fel de fel de zizanii. Ziceau unii c-ar fi legat Hrapp strînsă prietenie cu Hallgerd și că s-ar fi drăgostind cu ea; alții însă dezmințeau aceste vorbe.

Thrain lăsă corabia pe mîna rudei sale Mord Nesocotitul; cel care, în Norvegia, la Gautavik, pe țărmurile Berufjord-ului, îl ucisese pe Odd, feciorul lui Halldor.

Pe Thrain, toate neamurile lui îl priveau acumîa ca pe *höfdingi* al lor.

89

FECIORII LUI NJAL PRINȘI DE HAKON *JARL*-UL. AJUTAȚI DE KARI, EI SCAPĂ

Ne-ntoarcem acumina și luăm firul povestirii din clipa în care încercarea lui Hakon *Jarl*-ul de a pune mina pe Thrain a dat greș. *Jarl*-ul grăi către feciorul său Svein:

— Pornim cu patru corăbii de luptă să-i urmărim pe feciorii lui Njal și să-i omorîm, fiindcă se vede bine că erau înțeleși cu Thrain.

¹ *Hrappsstadir* — Țarina-lui-Hrapp.

— Nu-i bine să-nvinuiești oameni nevinovați și pe răufăcători să-i lași să scape, îi aminti acesta.

— De hotărît aici, eu hotărâsc! îi tăie vorba *Jarl-ul*.

Porniră deci în căutarea feciorilor lui Njal, și, după oarecare cercetări, îi aflară la adăpostul unui ostrov. Cel dintîi care zări corăbiile *Jarl-ului* fu Grim.

— Vin asupra noastră cîteva corăbii de luptă, vesti el. Văd acuma că-i Hakon *Jarl-ul*, și, desigur, nu vine cu gînduri pașnice.

Helgi răspunse:

— Zice-se că omul voinic nu se teme de vijelie¹; să le ținem piept! „

Într-un glas se uniră cu toții să-i dea ascultare și puseră mîna pe arme.

Jarl-ul se apropie și strigă către ei să depună armele. Helgi răspunse că se vor împotrivi pînă la ultima suflare. Atuncea *Jarl-ul* făgădui că-i va cruța pe aceia care nu-l vor apăra pe Helgi, însă atîta era de iubit Helgi încît cu toții aleseră să moară alături de el. Văzînd așa, *Jarl-ul* și oamenii săi dezlîntiră lupta, dar islandezii se apărau cu bărbăție, iar feciorii lui Njal mereu se avîntau acolo unde bătălia era mai înverșunată. *Jarl-ul* reinnoi de mai multe ori făgăduiala iertării, însă de ficce dată primi același răspuns și anume că nicicînd nu se vor da bătuți.

Aslak de la Langey, care mereu se avînta asupra-le, izbuti să abordeze în trei rînduri. Atunci Grim îi strigă:

— Strașnic te mai bați, ți se cuvine răsplată pentru ostenele tale!

Și numai decît înșfăcă o sulită și o năpusti împotriva lui Aslak. Sulita îi străpunse gîtul și Aslak se prăbuși îndată. Scurt timp după aceea Helgi îl tăie pe Egil, stegarul *Jarl-ului*. În clipa următoare, Svein, feciorul *Jarl-ului*, dădu năvală. Poruncise oamenilor săi ca din toate părțile să se

¹ În original proverb aliterativ.

arunce asupra feciorilor lui Njal cu scuturile, și astfel aceștia fură prinși de vii.

Jarl-ul vru să-i taie pe loc, dar Svein se împotrivi arătînd că se lăsase noaptea¹.

Atunci Hakon *Jarl*-ul grăi:

— Fie, să-i omorîm mîine, însă peste noapte legați-i fedeleș!

— Așa vom face, încuviință Svein, dar bărbați viteji ca aceștia nu mi-a fost dat să văd pîn-acum, și mare păcat este să fie dați morții.

Jarl-ul răspunse:

— Au uciș doi dintre cei mai viteji slujitori ai noștri și fapta lor o vor plăti cu viața.

— Fapta asta cu atît mai virtos dovedește vitejia lor, întîmpină Svein. Porunca va fi totuși adusă la îndeplinire.

După care feciorii lui Njal fură legați și puși în obezi, iar *Jarl*-ul se întinse să se odihnească. Cînd adormi acesta, Grim îi șopti lui Helgi:

— Tare aș vrea să pot scăpa!!

— Trebuie să găsim o cale de scăpare! zise Helgi.

În acea clipă Grim zări în apropiere o secure ce zăcea cu leafa-n sus. Se tîrî binișor într-acolo și izbuti să taie coarda cu care era legat, alegîndu-se însă curăni adînci la amîndouă mîinile. Apoi îl slobozi și pe Helgi, după care amîndoi se lăsară binișor peste bord și ajunseră înot la țarm fără ca *Jarl*-ul sau slujitorii să simtă ceva. Aici fărîmară obezile de la picioare și se îndreptară spre celălalt capăt al insulei. Tocmai se făcea ziuă. Văzură o corabie și o recunoscură, era corabia lui Kari, feciorul lui Solmund. Se duseră întîns la el și-i povestiră cumplita încercare prin care trecuseră și-i arătară rănile. Adăugară că pesemne *Jarl*-ul și ai săi nu se deșteptaseră încă.

¹ Potrivit datinilor, omorul săvîrșit pe vreme de noapte era rușinos.

— Mai mare rușinea, grăi Kari, că v-a fost dat a pătimi pentru relele săvârșite de alții. Și acuma ce aveți de gând?

— Să ne aruncăm asupra *Jarl*-ului și să-l răpunem.

— Asta nu ne stă în putere acuma, se împotrivi Kari, dar nu-ncape îndoială că sinteți neînfricați. Trebuie să aflăm însă dacă mai e sau nu în locul acela.

Porniră într-acolo, dar *Jarl*-ul plecase.

Dup-aceea Kari intră în liman, acostă la Hladir spre a se înfățișa *Jarl*-ului, și a-i înmîna tributul¹.

— Luatu-i-ai cumva sub a ta ocrotire pe feciorii lui Njal? îl iscodi *Jarl*-ul.

— Da, răspunse Kari.

— Nu vrei să-i dai pe mina mea?

— Nicidecum.

— Juri că nici o clipă nu te-ai gândit să mă atacî?

Eirik², feciorul *Jarl*-ului, se amestecă atunci în vorbă:

— Nu se cade să-i ceri lui Kari una ca asta. El'a dovedit în toate împrejurările că-i prietenul nostru. Afară de asta, de aș fi fost eu de față, lucrurile n-ar fi luat această întorsătură. Feciorii lui Njal ar fi fost lăsați în bună pace, iar vinovații și-ar fi primit cuvenita pedeapsă. Mi se pare că mai potrivit ar fi să le facem daruri ca să ne răscumpărăm pentru cîte au pățimit și pentru rănile cu care s-au ales.

— Așa-i, incuviință *Jarl*-ul, numai că nu știu de vor voi ei să se impace.

Îl îndemnă apoi pe Kari să afle dacă feciorii lui Njal ar primi să cadă la învoială. Numaidecit Kari alergă la Helgi și-l întrebă de ar primi despăgubiri din partea *Jarl*-ului.

— Din mîna lui Eirik aș primi despăgubiri, zise Helgi, dar cu *Jarl*-ul nu vreau să am nici în clin nici în mînecă.

Kari îi duse lui Eirik acest răspuns.

¹ Vezi cap. 86.

² Un alt fecior, mai tânăr, al lui Hakon *Jarl*-ul.

— Aşa o să facem, grăi Eirik: Dacă asta vor, au să capete despăgubirile din mina mea; mai spune-le că-i poftesc la curtea mea şi că taică-meu n-are să le mai facă nici o su-părare.

Feciorii lui Njal primiră şi se duseră la curtea lui Eirik unde rămăseră pînă ce Kari fu gata de plecare spre soare-apune. Atunci Eirik îi pofti la un mare praznic în cinstea lui Kari, şi cu acest prilej le împărţi daruri acestuia şi feciorilor lui Njal. Scurt timp după aceea, Kari şi feciorii lui Njal trecură peste mare în Orcade la *jarl*-ul Sigurd, unde acesta le făcu o primire călduroasă. Petrecură iarna în gazda la *jarl*-ul Sigurd. Cînd se desprimăvăară, Kari îi imbie pe feciorii lui Njal să meargă cu dînsul după pradă, dar Grim îi răspunse că s-ar învoi să-l însoţească numai dacă, la rîndul său, Kari i-ar făgădui să vină cu ei în Islanda. Kari făgăduindu-le, porniră cu el după pradă. Bîntuiră la miazăzi ţărmurile insulei Anglesey şi dădură roată Hebridelor. Mai încolo, se îndreptară spre Saltir¹ unde coborîră pe uscat. Aici se înfruntară cu băştinaşi şi prinzînd pradă imbelşugată se-ntoarseră la corăbii. Purceseră apoi mai departe spre miazăzi, în Bretland², şi aici s-au dedat la alte prădăciuni. Trecură după aceea în insula Man unde se ciocniră cu Gudröd, craiul insulei, pe care-l biruiră, uicîindu-l în luptă şi pe Dungal, feciorul craiului. Şi din insula Man se aleseră cu pradă bogată. Înturnîndu-se apoi către miază-noapte, se îndreptară spre insula Coll unde-l întîlniră pe *jarl*-ul Gilli. Acesta-i întîmpină cu prietenie şi fură ei un timp oaspeţii săi. Mai tîrziu *jarl*-ul călători cu ei spre Orcade, la *jarl*-ul Sigurd. Cînd se desprimăvăară *jarl*-ul Sigurd o dădu pe soru-sa, care se numea Nereid, după *jarl*-ul Gilli. Puţin după aceea Gilli se-ntoarse în insulele Habride.

¹ Peninsula Kintyre din sud-vestul Scoţiei de astăzi.

² Nu este sigur ce ţinut desemna acest toponimic: după unii ar fi desemnat Ţara Galilor, după alţii, Scoţia de sud-vest.

KARI ȘI FECIORII LUI NJAL SE ÎNAPOIAZĂ ÎN ISLANDA

Cînd veni vara, Kari și feciorii lui Njal începură a se găti în vederea înapoierii în Islanda. Cînd isprăviră pregătirile, se înfățișară *jarl*-ului. Acesta le făcu daruri scumpe și își luară rămas-bun cu caldă prietenie. Apoi înălțară pînza. Avînd vînt prielnic, în scurt timp ajunseră în Islanda, la Eyrar de unde, găsind cai, porniră călări la Bergthorshval. Acasă toată lumea îi întâmpina cu nespusă bucurie. Cărară apoi mărfurile la gospodăria lor și traseră corabia pe uscat.

Peste iarnă Kari fu găzduit în casa lui Njal. Cînd se desprimăvără, Kari ceru mîna fiicei lui Njal, Helga, iar Grim și Helgi îi sprijiniră cererea. Și așa Helga se logodi cu Kari, și fu hotărîtă ziua pentru ospățul de nuntă. Acesta avu loc la jumătatea lunii dinainte de Sinziene. Perechea petrecu iarna împreună cu Njal. După aceea, Kari cumpără pămînt în răsărit, la Dyrholmar¹, în părțile Myrdal-ului și-și înjgheabă acolo gospodărie. O lăsară însă în seama unui vataf, deoarece ei rămăseseră să locuiască mai departe la Bergthorshval.

THRAIN NŪ VREA SĂ-I DESPĂGUBEASCĂ PE FECIORII LUI NJAL, IAR HRAPP ȘI HALLGERD ÎI OCĂRĂȘC

Hrapp avea gospodăria la Hrappstadir, dar mai tot timpul se afla la Grjota unde mereu cășuna neplăceri. Cu toate acestea, Thrain îi arăta însă aceeași prietenie. Într-un rînd,

¹ Dyrholmar (Gîlmele Renilor), la sud de ghețarul Eyjafjoll.

s-a întâmplat să vină la Bergthorshval Ketil de la Mork¹. Feciorii lui Njal se apucară să-i povestească ce pătimiseră în Norvegia și spuseră că, oricând le-ar veni bine, ar putea cere o despăgubire însemnată de la Thrain, feciorul lui Sigfus. La rîndu-i, Njal îi zise lui Ketil că despre această pricină cel mai nimerit ar fi să deschidă el vorba cu fratele său Thrain. Ketil făgădui s-o facă. Ei îi dădură a înțelege că nu era grabă.

Scurt timp după aceea, întrebîndu-l ei de treaba asta, Ketil spuse că nu vrea să le povestească prea amănunțit convorbirea sa cu Thrain — „căci de bună seamă, Thrain socoate că prea pun eu mare preț pe rudenia cu voi”.

Dîndu-și seama că pricina era spinoasă, feciorii lui Njal schimbă vorba și-i cerură părintelui lor să-i povățuiască ce să facă. Totodată feciorii îi spuseră că nu vroiau să lase lucrurile baltă.

Njal le dădu acest răspuns:

— Pricina-i deosebit de încălcită. De i-ați ucide, lumea ar socoti c-ați vărsat sînge nevinovat. Părerea mea este să faceți așa fel încît la răfuială să fie de față cît mai mulți, pentru ca, de or da răspunsuri nesăbuite, să fie îndeobște cunoscute. Sarcina de a vorbi cu ei în numele vostru să fie încredințată lui Kari, fiindcă este stăpînit din fire. Vrăjmășia dintre voi și Thrain are să sporească, căci ei, ori de cîte ori vor avea prilejul, au să vă împrăște cu ocări, deoarece sînt nesocotiți. S-ar putea ca oamenii să-nceapă a spune că fiii mei se codesc să treacă la fapte, și veți fi siliți a răbda cîtva timp aceste flecăreli pentru că despre orice treabă omenească se ivesc întotdeauna păreri ce se bat cap în cap. Se cade să spuneți răspicat că la fapte nu veți trece decît zgîndăriți. De mi-ați fi cerut însă sfatul înainte de a porni vorba, gîlceava voastră cu Thrain n-ar fi ajuns în gura lumii, iar voi n-ați fi suferit nici un fel de ocară. Așa însă veți fi puși la grea încercare și umilînțele vor ajunge atît de grele încît n-are să vă rămînă altceva de făcut decît să înfrunțați primejdia

¹ Frate cu Thrain, feciorul lui Sigfus (vezi cap. 34).

și să vă căutați dreptatea cu arma-n mână. De aceea se cere să întindem o mreajă atât de mare.

Se opriră ei la acestea. Pricina ajunsese însă sămânță de vorbă în întreg ținutul.

Într-o zi, frații îl întrebă pe Kari de n-ar vrea să se repeadă la Grjota. Kari răspunse că, dacă, după socotința lui Njal, se cere să facă acest demers se va duce, deși bucurarea ar merge în orice alt loc decât la Grjota. După care se duse să-l caute pe Thrain. Aduse vorba despre despăgubiri dar nu ajunseră la nici o înțelegere. Cind se-ntoarse de la Grjota, feciorii lui Njal întrebă ce ieșise din vorba cu Thrain. Kari răspunse că nu vrea s-arate cum se încontrașeră el cu Thrain, deoarece — „cele spuse o s-aveți, de bună seamă, prilejul a le auzi cu urechile voastre“.

Thrain ținea în gospodăria sa cincisprezece slujitori, destoinici să minuiască armele, și oriunde mergea îl însoțeau cel puțin opt dintre ei. Îi plăcea foarte să se fudulească; umbla călare îmbrăcat cu o mantie albastră, purtând un coif suflat cu aur și având ca arme sulita ce-o primise în dar de la Hakon *Jarl*-ul și un scut frumos, și era încins cu un paloș. Neînsușiți din alaiul lui erau Gunnar, feciorul lui Lambi, Lambi, feciorul lui Sigurd, și Grani, feciorul lui Gunnar din Hlidarendi; cel mai apropiat îi era însă Hrapp Ucigașul. Unul dintre slujitorii lui Thrain se numea Lodin; acesta și fratele său, Tjorvi, de asemenea îl însoțeau pe Thrain în orice împrejurare. Dintre toți, cei mai înverșunați întru defăimarea feciorilor lui Njal erau Hrapp Ucigașul și Grani, ei doi purtând cea mai mare parte a vinii că feciorilor lui Njal nici măcar nu li se fluturase o cale de împăcare.

De multe ori feciorii lui Njal îi cerură lui Kari să meargă cu dînșii la gospodăria de la Grjota. În cele din urmă, acesta se învoi, spunând că era bine s-audă cu urechile lor răspunsul lui Thrain. Atunci cei patru feciori ai lui Njal, și cu Kari cinci, se gătiră de drum și porniră călări înspre Grjota. În fața casei de la Grjota se afla o prispă largă pe care încăpeau în picioare unii lângă alții mai mulți oameni.

O femeie care trebăluia pe afară îi văzu pe feciorii lui Njal apropiindu-se și-i dădu de știre lui Thrain. Acesta porunci oamenilor să iasă înarmați pe prispă. Așa făcură. Thrain se propti în mijlocul intrării, avînd de o parte pe Hrapp Ueigașul, iar de alta, pe Grani, feciorul lui Gunnar. Alături de ei se aflau Gunnar, feciorul lui Lambi, apoi Lodin și Tjorvi, apoi Lambi, feciorul lui Sigurd, iar mai încolo, înșirați la rînd, toți ceilalți, căci nu lipsea nimeni de acasă.

Skarphedin și ceilalți înaintară spre casă, Skarphedin în frunte, urmat de Kari, apoi Hoskuld, după el Grim și Helgi. Cînd ajunseră în fața casei nu se auzi nici un singur cuvînt de bun-venit din partea celor adunați pe prispă.

Skarphedin grăi:

— Bun-venit nouă, tuturor!

Hallgerd, care se afla și ea pe prispă și tocmai se sfătuisese în șoaptă cu Hrapp, răspunse:

— Nici unul dintre cei ce ne aflăm aici nu zice că sinteți bineveniți!

Skarphedin îi întoarse:

— Nu se sinchisește nimeni de ce spui tu, fiindcă nu-ești altceva decît o tîrfă sau o cotoroantă bătrînă.

— Pentru cuvintele astea ai să plătești tu nainte de a ajunge la casa ta, îl amenință Hallgerd.

Helgi grăi:

— Thrain, am venit aici la tine să aflu dacă înțelegi să mă despăgubești pentru cîte am tras din pricina ta în țara Norvegiei.

Thrain răspunse:

— Nu mi-am închipuit că într-o zi voi, frații așteția, o să umblați să vă seoați vitejia la mezat. Mă-ntreb cîtă vreme o să mai colindați ca cerșetorii după gologani?

— Nu puțin, vor fi de părere că s-ar fi cuvenit să ne despăgubești, zise Helgi, fiindcă în joc a fost viața ta.

Atunci Hrapp sări cu gura:

— Așa ne-a fost norocul: au fost loviți cei ce se cădea să fie loviți; de aceea ați pățit-o, iar noi am scăpat.

— Să-și calce cineva datoria de credință față de *Jarl* și să se aleagă în schimb cu prietenia ta n-aș zice că se cheamă noroc, răspunse Helgi.

— Nu cumva te bate gândul să ceri despăgubiri și de la mine? întrebă Hrapp. Am să vă dau eu ce vi se cuvine.

— Cind ne-om răfui noi cu tine, răspunse Helgi, n-ai să te alegi cu nici un chilipir.

— Nu te mai sfădi cu Hrapp, izbucni Skarphedin. Mai bine să-i schimbăm pielea asta a lui, din sură¹ s-o facem roșie.

— Tacă-ți gura, se răsti Hrapp la Skarphedin. Fără șovăire securea mea are să-ți sfărîme căpățina.

— Timpul va arăta care din noi o s-apuce a clădi bolovani pe gorganul celuilalt, îi întoarse Skarphedin.

— Cărați-vă acasă, „Barbă-băligoșilor“, izbucni Hallgerd. De aci înainte, noi așa o să vă spunem, iar tatălui vostru o să-i zicem „Spînul“².

Ei însă nici că se clintiră decît după ce toți cei de față, afară de Thrain, care căuta să-i domolească, au repetat cuvintele Hallgerdei, astfel făcîndu-se și ei vinovați de ocară. Apoi, împreună cu Kari, feciorii lui Njal plecară apucînd drumul întoarcerii. Ajunși acasă îi povestiră lui Njal cele întimplate.

— Ați desemnat pe careva să dea mărturie despre aceste cuvinte de ocară? întrebă Njal.

— Pe nimeni, răspunse Skarphedin. Pentru pricina asta n-avem de gînd să vorbim decît cu armele.

Bergthora zise:

— Cred că-n ziua de azi toată lumea-și închipuie că vă temeți să puneți mîna pe arme.

— Nu te mai osteni să-ți așîți feciorii, că sint ei destul de întăritați, o mustră Njal.

După care, vreme îndelungată, Njal se sfătui în șoaptă cu feciorii săi și cu Kari.

¹ La vechii islandezi, culoare cenușie simboliza perfidia și înșelătoria.

² Vezi cap. 44.

LUPTA PE GHETUȘ. THRAIN ESTE RĂPUS

Sfada aceasta a stîrnit multă flecăreală, și toată lumea era încredințată că nici vorbă nu mai putea fi de împăcare.

Runolf, feciorul lui Ulf *godi*-ul de la Aurr, din părțile dinspre soare-răsare numite Dalir, era bun prieten cu Thrain. Acesta îl poftise la el pe Thrain, și se învoiseră ca Thrain să-i calce pragul cam la trei-patru săptămîni după căderea iernii.¹ Drept însoțitori Thrain își alese pe Hrapp Ucigașul, pe Grani, feciorul lui Gunnar, pe Gunnar, feciorul lui Lambi, pe Lambi, feciorul lui Sigurd, pe Lodin și pe Tjorvi; opt bărbați cu totul, cărora urmau să li se alăture Thorgerd și Hallgerd. Făcuse cunoscut c-aveau de gînd să poposească și la Mork, în casa fratelui său Ketil, și mai destăinuise cîte zile avea să lipsească de acasă. Porniră cu toții călări și înarmați.

Apucară către răsărit peste Markarfljot, unde întîlniră cîteva femei sărmane care se rugară de ei să le treacă pe malul de apus. După ce le făcură acest bine, își urmară drumul spre Dalir unde fură primiți cu căldură. Ketil de la Mork sosise înaintea lor. Acolo întîrziară trei nopți. Atît Runolf cît și Ketil îl îndemnară pe Thrain să caute a face pace cu feciorii lui Njal, dar dînsul le răspuase că nu le va da niciodată vreo lețeaie. Le vorbi tăios și spuse că se socrate în stare să le vină de hac feciorilor lui Njal ori și unde ar fi să se înfrunte cu ei.

— Vei fi fiind tu în stare, grăi Runolf, dar cred că, de cînd a murit Gunnar, nu se află nimeni pe potriua feciorilor lui Njal. Și cearta asta, pare-mi-se, are să pricinuiască fie pieirea ta, fie a lor.

¹ Cu alte cuvinte, pe la sfîrșitul lui noiembrie.

Thrain zise că de asta nu se teme. Apoi plecă mai departe la Mork, unde rămase două zile. După care se întoarse devala la gospodăria de la Dalir. La despărțire, și Ketil și Runolf îl încercară de daruri frumoase.

Apele Markarfljotului se rostogoleau între straturi de gheață de o parte și de alta, și, ici-colo, sloiurile alcătuiau poduri ce uneau malurile. Thrain îi împărtăși lui Runolf gândul de a porni spre casă pe nserate, dar acesta îl povățui să-și mute gândul, fiind de părere c-ar fi mai chibzuit să nu se înapoieze în ziua dinainte hotărâtă și cunoscută.

— Ar însemna că mi-e frică, așa că n-am să-ți urmez sfatul, răspunse Thrain.

Femeile sărmâne, pe care Thrain și oamenii săi le ajutaseră să treacă peste Markarfljot, nimeriră la Bergthorshval. Bergthora le întrebă de unde veneau. De la răsărit, răspunseră ele, de pe coastele muntelui Eyjafjoll.

— Cine v-a ajutat să treceți peste Markarfljot? vru să știe Bergthora.

— Niște oameni fuduli cum n-am mai văzut.

— Cine anume? întrebă Bergthora.

— Thrain, feciorul lui Sigfus, și oamenii săi. Dar mai mult decât orice ne-a scirbit faptul că vorbeau urât de soțul și de feciorii tăi.

— Nu poți face pe gustul tuturor, zise Bergthora.

Femeile pregătindu-se să-și vadă de drum, Bergthora le înmână daruri frumoase și le făcu întrebare de nu știu cînd avea să se întoarcă Thrain la casa lui. Îi dădură răspuns că nu va lipsi de acasă decât patru sau cinci nopți. După plecarea femeilor, Bergthora le povesti feciorilor și ginerelei ei Kari tot ce afluase și se sfătuiră ei în mare taină timp îndelungat.

În zorii zilei în care Thrain și oamenii săi apucaseră pe drumul întoarcerii, Njal fu trezit de zînghetul securii lui Skarphedin izbite de peretele de leațuri. Njal se ridică și, ieșind din casă, îi văzu pe fiii săi și pe ginere că erau înarmați. În frunte mergea Skarphedin îmbrăcat cu o scurtă

albastră. Ținea un scut mic rotund într-o mână și-și purta securea pe umăr. În urma lui pășea Kari, care era gătit cu veșmînt de mătase și coif aurit, iar scutul îl avea împodobit cu chipul unui leu. După el venea Helgi, încoifat și cu tunică roșie, și ținînd în mână un scut roșu pe care era înfățișat un cerb. Cu toții aveau straie boite.

— Încotro, băiete? strigă Njal după Skarphedin.

— După oi, răspunse acesta.

— La fel mi-ai spus tu și altă dată¹, dar la vinătoare de oameni te-ai dus atunci, îl dojeni Njal.

Skarphedin pufni în ris:

— Ați auzit ce-a zis bătrînul? Bănuiește el ceva.

— Dar cînd i-ai mai dat asemenea răspuns? întrebă Kari.

— Cînd l-am tăiat pe Sigmund, feciorul lui Lambi, ruda lui Gunnar, îl lămurî Skarphedin.

— Dar ce-ai avut cu el? vru să știe Kari.

— L-a ucis pe tată-meu al vitreg, pe Thord al Slobozi-tului.

Njal intră în casă, iar ei apucară în sus, către deahurile de sub Raudaskridur, unde se opriră și așteptară. De aici puteau vedea orice călător ar fi venit dinspre răsărit, de la Dalir. Era o zi însorită și senină.

Thrain și oamenii săi se iviră pe drumul ce cobora de la Dalir de-a lungul prundișului.

— Văd seuturi sclipind în bătaia soarelui colo sus pe Raudaskridur, strigă Lambi, feciorul lui Sigurd. Presupun că-i o capcană.

— Atunci să ne lăsăm devala pe malul gîrlei și să ne urmăm drumul. Dacă au vreo treabă cu noi, acolo au să ne iasă înainte.

Cotiră pe loc, apucînd-o pe firul apei.

¹ Vezi cap. 44.

Skarphedin grăi:

— Ne-au văzut, căci, iată, se abat din drum. Nu ne rămâne altceva de făcut decât să coborim în goană și să le aținem calea.

Kari zise:

— De obicei, cine întinde o cursă are în mână mai mulți sorți de izbândă decât noi. Ei sînt opt, iar noi doar cinci.

Porniră întins către albie și zărind mai la vale un sloi mare incremenit ca un podeț, între maluri, hotărîră ca în locul acela să treacă girla. Thrain cu ceata sa se opri la marginea ripei, pe mlașul înghețat, în dreptul sloiului.

— Ce-or mai fi vrînd ăștia? se miră Thrain, sînt cinci și noi sîntem opt.

Lambi, feciorul lui Sigurd, grăi:

— Cred că și-au pus în gînd să ne atace, chiar de am fi și mai mulți.

Thrain lepădă mantia și-și scoase coiful.

În timp ce goneau devala către girle, s-a întîmplat că nojițele încălțărilor lui Skarphedin să se desfacă și de aceea acesta se opri.

— De ce ai rămas în urmă? întrebă Grim.

— Îmi leg nojițele, răspunse Skarphedin.

— Să mergem înainte, zise Kari, ne ajunge el.

Alergînd cît îi țineau picioarele, cotiră spre sloiul de gheață. Îndată ce innodă nojițele, Skarphedin sări în picioare și, fluturîndu-și securea, se repezi și el într-acolo. Nu se afla nicăieri prin apropiere nici un vad pe unde să se poată trece girle. Pe malul dimpotrivă stratul gros de gheață formase o mică podișcă. Era lunecoasă, sticlă, și-n mijlocul ei se opriseră Thrain și oamenii săi. Skarphedin își făcu vînt și, dintr-o săritură trecu peste girle ferecată între malurile înghețate, căzu în picioare și apoi lunecă mai departe. Gheața fiind netedă, țîșni înainte cu iuteala păsării în zbor. Thrain tocmai dădea să-și pună coiful cînd Skarphedin

tăbări asupra-i, izbindu-l cu securea sa Rimmugygi¹. Securea se prăvăli pe capul lui Thrain, crăpîndu-l pînă la falcă, și împrăștiindu-i, măselele pe gheață. Atît de iute s-a întimplat totul, încît pe Skarphedin, care trecuse vîjiind printre ei, nimeni nu apucă măcar să-l atingă. Tjorvi zvîrli un scut în calea lui, dar Skarphedin, sărind peste scut, se opri tocmăi în celălalt capăt al podișcăi de gheață.

Kari și ceilalți alergară și-l ajunseră din urmă.

— Asta zice și eu ispravă, grăi Kari.

— E rîndul vostru acuma, îi răspunse Skarphedin.

Se repeziră la oamenii lui Thrain. Grim și Helgi se năpustiră asupra lui Hrapp. Acesta ridică securea la Grim, dar, văzîndu-l, Helgi îi reteză brațul. Securea pică jos.

Hrapp zise:

— Bună treabă ai făcut, brațul acesta multora le-a pricinuit vătămare și moarte.

— Și asta pune capăt nelegiuirilor, rosti Grim și-l străpunse cu sulița.

Hrapp se prăbuși fără viață.

Tjorvi năvăli la Kari și aruncă o suliță asupra lui; dar Kari sări și sulița zbură pe sub picioarele lui. Apoi Kari se repezi la Tjorvi și, înfigîndu-i paloșul în piept, îl ucise pe loc.

Skarphedin îi înșfăcă pe Gunnar, feciorul lui Lambi, și pe Grani, feciorul lui Gunnar.

— Doi cățelandri am prins, strigă el. Ce să fac cu ei?

— Să-i omori pe amîndoi, de vrei să nu-ți mai stea în cale, grăi Helgi.

— Nu-mi prea vine bine pe de o parte să-l ucid pe Grani și pe de altă parte să dau ajutor fratelui său Hogni, zise Skarphedin.

— Are să vină o zi, zise Helgi, cînd ai să te căiești că nu i-ai luat viața, fiindcă niciodată n-are să-ți fie prieten, cum dealtfel n-are să-ți fie nici unul dintre ceilalți aci de față.

¹ *Rimmugygi* — *Troll-ul Bătăliilor*.

— Nu-mi pasă de ei, îi reteză vorba Skarphedin.

Astfel fură cruțați Grani, feciorul lui Gunnar, Gunnar, feciorul lui Lambi, Lambi, feciorul lui Sigurd, și Lodin.

După aceea se-ntoarseră acasă, și Njal vru să știe ce se petrecuse. Îi povestiră totul cu de-amănuntul.

— Astea-s întâmplări covârșitoare, cumpăni Njal, și se prea poate ca ele să ducă la pieirea unuia dintre fiii mei, dacă nu la mai rău.

Gunnar, feciorul lui Lambi, căcă leșul lui Thrain la Grjota, unde îi ridicară un gorgan.

93

NEJAL FACE PACE CU NEAMURILE LUI THRAIN

Ketil de la Mork o ținea pe Thorgerd, fiica lui Njal, era însă frate cu Thrain. Neștiind ce să facă se duse la Njal și-l întrebă de aveau de gând, da sau nu, să dea despăgubire pentru uciderea lui Thrain.

Njal răspunse:

— Gata sint să dau, ca să fie mulțumită toată lumea; și aş dori să-i îndupleci pe frații tăi să cadă la invoială, pentru că îndrituiți la despăgubire ei sint.

Ketil zise că bucuos va încerca să facă acest lucru. Încălecă și se duse acasă. Scurt timp după aceea își pofti toți frații la Hlidarendi. Le arătă cum stăteau lucrurile, și Hogni sprijini întru totul vederile sale. Sfirșiră prin a alege judecătorii și prin a pune la cale o întâlnire. Ajunseră a se învoi să fie plătit întreg prețul de răscumpărare pentru moartea de om săvârșită asupra lui Thrain, și toți cei îndrituiți primiră invoiala. Părțile dădură cheazășie de bunăcredință și fură luate toate măsurile ca tocmeala să fie păzită

și de unii și de ceilalți. Njal plăti îndată întreg prețul făgăduit; și după aceea, o vreme a domnit pacea.

Într-o zi Njal încălecă, se duse la Mork să-l vadă pe Ketil și se sfătuiră toată ziua. Seara Njal se-napoie acasă. Ce vorbiseră ei nu află însă nimeni. Curînd după aceea Ketil merse la Grjota și-i zise Thorgerdei, văduva lui Thrain:

— Drag mi-a fost întotdeauna fratele meu Thrain, și acum vreau să-mi arăt dragostea înfiindu-l pe feciorul său Hoskuld.

— N-am nimic împotrivă, răspunse Thorgerd, dacă faci legămînt că vei da băiatului tot sprijinul cu putință cînd o să crească mare, că-l vei răzbuna de s-ar întîmpla să fie ucis, și că atunci cînd va lua soție, îi vei dărui ceva să-și întemeieze gospodăria. Și trebuie să dai jurămînt c-o să îndeplinești toate astea.

Ketil se invoi, îl luă pe Hoskuld la casa lui și o bucată de vreme acesta locui sub acoperișul său, la Mork.

94

HOSKULD, FECIORUL LUI THRAIN, ÎNFIAT DE NJAL

Într-o zi Njal încălecă și din nou se duse la Mork. Fu bine primit și innoptă acolo. Spre seară, Njal îl chemă pe Hoskuld și stătu de vorbă cu el. Arată băiatului inelul de aur ce-l purta pe deget. Acesta luă inelul și-l privi, iar apoi îl trase pe deget.

— N-ai vrea să ți-l dăruiesc? întrebă Njal.

— Aș vrea.

— Ai cunoștință cum s-a sfîrșit din viață tată-tău? îl mai iscodi Njal.

— Știu c-a fost ucis de Skarphedin, răspunse băiatul, nu se cade însă să amintim aceasta, deoarece pricina a fost stinsă iar despăgubirea s-a plătit în întregime.

— Răspunsul tău e mai potrivit decât întrebarea ce ți-am pus-o, urmă Njal. Îmi dau seama că ești sortit s-ajungi om de ispravă.

— Foarte bucuros sint de prevestirea ce-mi faci, zise Hoskuld, deoarece te știu înzestrat cu darul prorociei și că nu minți niciodată.

— Iată, grăi Njal, dacă primești, eu vreau să te-nfiez. Hoskuld răspunse că primește cu plăcere să-l înfiez, cum și orice alte binefaceri ce i-ar veni de la Njal. Tirgul fu încheiat, și Hoskuld plecă însoțindu-l pe Njal la casa lui. Acesta-l creșcu cu mare grijă; îl iubea din toată inima și-l păzea să nu pățească nimic rău. Feciorii lui Njal îl luau cu ei pretutindeni și-i arătau bunăvoință în orice împrejurare.

Astfel trecu timpul pînă ajunse Hoskuld bărbat în toată firea. Crescuse înalt și puternic, era chipeș și avea păr frumos și bogat. Dulce la vorbă și mărinimos, era cumpănit și datat cu armele ca nimeni altul, găsea totdeauna un cuvînt bun pentru fiecare și toți îl iubeau. Cu feciorii lui Njal nici că se pomenea să fi avut vreodată nici cea mai neînsemnată neînțelegere.

FLOSI ȘI NEAMUL SĂU

Trăia un om cu numele de Flosi. Era feciorul lui Thord *godi*-ul de la Frey, nepotul lui Ozur, strănepotul lui Asbjorn, răsstrănepotul lui Bjorn de la Heyjang, prerăsstrănepotul lui Helgi, doi-prerăsstrănepotul lui Bjorn Buna. Maica lui Flosi era Ingun, fiica lui Thorir de la Espihol, feciorul lui

Hamund Piele-ca-Hela-de-Neagră¹, nepotul lui Hjor, stră-nepotul lui Half, mai-marele cetei vestite sub numele de războinicii lui Half, răsstrănepotul lui Hjorleif Desmățatul. Mama lui Thorir era Ingunn, fiica lui Helgi cel Uscățiv, cel dintîi colonist care s-a așezat în Eyjafjord. Flosi era căsătorit cu Steinvor, fiica lui Hall de la Sida. Aceasta era născută în afara căsătoriei, mama ei fiind Solvor, fiica lui Herjolf cel Bălan. Flosi își avea gospodăria la Svinafell² și se număra printre *hofdingi*-i cei mai puternici. Era un bărbat bine făcut, vînjos și cît se poate de hotărit. Avea un frate vitreg pe nume Starkad. Mama lui Starkad era Thraslaug, fiica lui Thorstein Vrabie, feciorul lui Geirleif. Mama Thraslaugei se numea Unn; ea era fiica lui Eyvind Karfi, unul dintre cei dintîi descălîcători ai Islandei, și sora lui Modolf cel Înțelept. Ceilalți frați ai lui Starkad erau Thorgeir, Stein, Kolbein și Egil.

Starkad, fratele lui Flosi, avea o fiică mult frumoasă și isteată, pre nume Hildigunn. Și ca dînsa îndeminatică la lucru de mîină nu erau multe. Era aspră și neînduplecată, și niciodată nu șovăia în fața primejdiei.

96

HALL DE LA SIDA ȘI NEAMUL SĂU

Se afla un om pre nume Hall, cunoscut sub numele de Hall de la Sida. Era feciorul lui Thorstein și nepot al lui Bodvar. Maică-sa era Thordis, fiica lui Ozur, feciorul lui

¹ În mitologia germanică, femeie uriașă, neagră ca smoala, odrasla a lui Loki, fratele lui Odin, rînduită să cîrmuiască unul dintre tărîmurile subpămîntene.

² *Svinafell* (Muntele Porcului), masiv la sud-est de ghețarul Vatnajökull.

Hrodlaug, nepot al *jarl*-ului Rognvald de la Maeri, din Norvegia, strănepot al lui Eysteinn cel Zgomotos. Hall ținea de soție pe Joreid, fiica lui Thidrandi Înțeleptul, feciorul lui Ketil Mormiitul, nepotul lui Thorir Thidrandi de la Veradal. Frații lui Joreidei erau Ketil Mormiitul de la Njarvik și Thorvald, tatăl lui Helgi, feciorul lui Droplaug. Și avea dînsa și o soră, pre nume Hallkatla. Aceasta era mama lui Thorkel și a lui Thidrandi, feciorii-lui Geiti. Hall din Sida avea un frate, pre nume Thorstein, poreclit Pintecosul. Fiul acestuia, Kol, mai tîrziu avea să fie răpus de Kari în Țara Galilor. Hall de la Sida avea cinci fii, Thorstein, Egil, Thorvald, Ljot și Thidrandi, de care se spune c-a fi fost ucis de elfe.

Se afla și un om pre nume Thorir, poreclit Thorir de la Holta. Fiii acestuia erau Thorgeir Skorar-Geir¹, Thorleif Corbu și Thorgrim cel-Spătos.

97

HOSKULD, FECIORUL LUI THRAIN, SE CĂSĂTOREȘTE CU
HILDIGUNN. NJAL CERE ÎNFIINTAREA UNUI AL CINCILEA
SCAUN DE JUDECATĂ

Acum se cade să povestim că într-o zi Njal i-a zis lui Hoskuld:

— Aș vrea, fiule, să găsesc o soție potrivită pentru tine.

Hoskuld mărturisi că asta era și dorința lui și zise că alegerea soției o lasă în seama lui Njal. Totodată îl întreabă de avea în vedere pe cineva.

¹ Skorar-Geir este o poreclă (vezi cap. 146).

Njal răspunse:

— Se află o femeie pre nume Hildigunn, fiica lui Starkad, feciorul lui Thord *godi*-ul de la Frey. După știința mea, cea mai potrivită ea ar fi.

— Alegerea o las în seama ta. Cum ai să socotești așa voi face.

— Atunci pe ea o să mergem s-o pețim, grăi Njal.

Scurt timp dup-aceea, Njal îi chemă pe feciorii lui Sigfus, pe Kari, feciorul lui Solmund, precum și pe toți fiii săi să-l însoțească. Porniră călări spre soare-răsare către Svinafell, unde fură bine primiți. A doua zi Njal și Flosi stătură de vorbă între patru ochi. La sfârșit Njal zise:

— Am venit aici în pețit, să cerem mâna nepoatei tale Hildrigunn.

— Și pentru cine anume vrei s-o ceri? întrebă Flosi.

— Pentru Hoskuld, fiastrul meu, răspunse Njal.

— Nu-i rea alegerea, zise Flosi. Numai că între neamurile noastre sint unele daraveri. Însă de Hoskuld ce mi-ai putea spune?

— De el n-aș putea să-ți spun decît lucruri bune, răspunse Njal, dar gata sint, dacă vei voi să stai de vorbă, să-i dăruiesc cîți bani vei socoti de cîviintă.

— S-o chemăm pe Hildigunn, întimpină Flosi, s-auzim ce părere are.

Trimiseră după Hildigunn, și cînd Flosi îi spuse cu ce gînduri venise Njal, dînsa zise:

— Am năzuințe mari și nu-mi dau seama dacă pețitorul este pe potriva lor, îndeosebi de vreme ce n-arc nici un rang, și mi-ai făgăduit că niciodată n-ai să mă dai după un bărbat mai prejos de un *godi*.

— Ca să nu primesc cererea, ajunge să-mi spui că nu-l vrei, îi răspunse Flosi.

— Nu spun că nu m-aș mărita cu Hoskuld, spun doar că m-aș mărita cu el numai de-ar ajunge în rîndul *hofdingi*-lor; altfel nu.

Njal grăi:

— Dacă-i așa, cer îngăduință de trei ierni pentru treaba asta.

Flosi se arătă gata să încuviințeze cererea lui Njal.

— Eu aș mai cere ceva, zise Hildigunn, și anume, dacă ne-om lua, să ne așezăm casa aici în părțile răsăritene.

Njal răspunse că, în privința asta, ar vrea să-l lase pe Hoskuld să hotărască singur. Hoskuld zise că, deși în mulți oameni are încredere, pe cuvîntul nimănui nu pune atîta temeii cit pe cuvîntul lui Njal.

Asupra acestora încălecară și porniră îndărăt spre soare-apune.

Njal căută peste tot și în fel și chip să dobîndească pentru Hoskuld o dregătorie de *godir*, nu găsi însă pe nimeni doritor să-și vindă *godord*-ul.

Vara se afla pe la mijloc și venise vremea *Althing*-ului. Pricini nenumărate își așteptau dezlegarea și, ca de obicei, mulți veniră la Njal să-i ceară povață; de astă dată însă, spre deosebire de trecut, urmîndu-i sfaturile, nici pîrîții nici jeluitorii nu dobîndiră izbîndă. De aici certuri aprige între împrîcîinați și cu toți plecară de la *Althing* nemulțumiți.

Trecură lunile una după alta și bătea la ușă o nouă întrunire a *Althing*-ului. Njal se duse la adunare. La început lucrurile au lincezit. Njal le spuse celor de față că era timpul să supună judecății pricinile ce le aveau. Atunci, nu puțini răspunseră că n-avea rost s-o facă, de vreme ce pricinile înfățișate adunării nu înaintaseră de fel, — „mai sigur le dezlegăm cu paloșul în mină“.

— Asta nu se cade nicidecum, grăi Njal. N-ar fi de trăit în țară, dacă oamenii nu s-ar supune legii¹. Nemulțumirile voastre sint însă pe deplin îndreptățite, iar noi cei ce cunoaștem și statornicim legea sîntem datori să găsim o cale. Socot că noi, *hofdingi*-i, s-ar cuveni să ne adunăm și să ne sfătuim ce-i de făcut.

¹ Vezi cap. 70.

Atunci se întruni *Logretta*, sfatul legiuitor și judecătoresc al Islandei.

Njal luă cuvîntul:

— Vreau să vă spun, ție Skapti, feciorul lui Thorodd¹, precum și vouă tuturor celorlalți *hofdingi*, că după părerea mea, ne aflăm într-un greu impas. Cînd aducem o pricină în fața scaunelor de judecată ale pătrarelor, într-atîta se-n-curcă ițele că pricina sau se tărăgănează sau rămîne nedez-legată. Pare-mi-se c-ar fi neapărat de trebuință să înființăm un al cincilea scaun de judecată căruia să i se înfățișeze pricinile ce nu pot fi hotărîte de scaunele pătrarelor.

— Cum socoți că s-ar putea întemeia acest al cincilea scaun, de vreme ce scaunele de judecată ale pătrarelor sînt alcătuite fiecare din cei cîte patruzeci și opt de judecători ai fiecărui pătrar.

— Răspunsul meu este acesta, grăi Njal, s-alegem în fiecare pătrar noi *godî* din rîndul bărbaților celor mai destoinici; și să dăm voie, oricui va dori, să treacă sub ascultarea lor.

— O să sprijinim această măsură, zise Skapti, dar acestui al cincilea scaun de judecată ce pricină o să-i supunem?

— Îi vom supune, lămuri Njal, toate pricinile izvorite din călcarea rînduielilor judecătorești², cum și pricinile în care se vor fi primit mărturii mincinoase sau se vor fi dat hotărîri părtinitoare. De asemenea vom trimite în fața acestui scaun pricinile asupra cărora judecătorii pătrarelor nu se vor putea uni cum să hotărască. Toate acestea le vom înainta celui de-al cincilea scaun. Îi vom mai supune și pricinile în care se va fi imbiat sau se va fi primit mită. În fața acestui scaun de judecată orice jurămint va trebui să fie întărit de doi oameni ce vor sta chezași pentru temeinicia lui. De asemenea scaunul acesta va da cîștig părților

¹ Vezi cap. 56.

² În realitate, cel de-al cincilea scaun de judecată (*fimmardómur*) a luat ființă în jurul anului 1005, adică după creștinarea Islandei, și nu înainte, cum se arată aici.

ce-au urmat rinduilele și va rămîne pe cei ce le-au călcat. Rinduilele vor fi aceleași ca la scaunele pătrarelor, cu deosebirea că atît jeluitorul cît și piritul vor avea dreptul să în-lătore șase dintre cei patruzeci și opt de judecători aleși să alcătuiască acest de-al cincilea scaun, iar dacă piritul nu se va folosi de acest drept, jeluitorul va fi silit să mai în-lătore încă șase. Iar de nu va face jeluitorul acest lucru, va rămîne de judecată, fiindcă judecătorii nû se cade să fie mai mulți decît treizeci și șase.

Numaidecît, Skapti, feciorul lui Thorod, încuviință atît statornicirea celui de-al cincilea scaun, cît și a celorlalte rinduieli. După care oamenii se întruniră la Piatra-Legii spre a împărți noile *godord*-uri. În pătrarul de miazănoapte, unul fu incredințat celor de la Mel din Midtjford, iar altul celor de la Laufas din Eyjafjord.

Atunci Njal ceru să fie ascultat și grăi:

— Cunoscuțe-s de mai toată lumea vîlmășagurile ce au fost între oamenii de la Grjota și fiii mei care l-au răpus pe Thrain, feciorul lui Sigfus. În ciuda acestor împrejurări, ne-am împăcat, iar eu l-am înfiat pe Hoskuld, feciorul lui Thrain. Acuma i-am găsit și o soție potrivită, atîta că mai trebuie să, dobîndesc un *godord* pentru el. Nimeni însă nu dorește să lase *godord*-ul ce-l are. De aceea, vă rog să statornicîți pentru Hoskuld, un *godord* nou la Hvitanes¹.

Cu toții, într-un singur glas, încuviințară cererea. Și astfel Njal înființă acest *godord* pentru Hoskuld, care de atunci înainte a fost cunoscut sub numele de Hoskuld, *god* de la Hvitanes.

După aceea, oamenii încălecară și de la *Althing* minară spre casele lor. Nu după mult timp, Njal, însoțit de feciorii săi, purcese la Svinafell, în părțile răsăritene, unde îi aminti lui Flosi de pețitorie, iar Flosi îl incredință că va ține făgă-

¹ *Hvitanes* (Țancul Alb) — În partea de răsărit a ținutului Landeyar. În urma înființării celui de-al cincilea scaun de judecată, în anul 1005 s-au creat 9 *godord*-uri noi, totalul *godord*-urilor ajungînd la 48.

duiala. Apoi Hildigunn se logodi cu Høskuld și se-nvoiră asupra timpului cînd să se facă nunta. După care Njal și feciorii săi se-nturnară acasă.

Următorul drum la Svinafell îl făcură pentru ospățul de nuntă. Îndată după ospăț, Flosi dădu în întregime zestrea cuvenită Hildigunnei. După nuntă perechea se duse la Bergthorshvall unde rămase tot anul acela. Hildigunn și Bergthora se avură bine.

Cînd se desprimăvără, Njal cumpără ceva pămînt la Ossabaer și-l dăruî lui Høskuld. Acesta se mută acolo, iar Njal alese slujitorii noii așezări. Atît de strînse erau legăturile între cele două gospodării că nu luau nici o hotărîre fără a se sfătui unii cu alții. Multă vreme după mutarea lui Høskuld de la Bergthorshval, atît Njal cît și Høskuld nu s-au gîndit la nimic altceva decît cum să sporească cîntea și faima celuilalt. Feciorii lui Njal îl însoțeau pe Høskuld în toate călătoriile sale. Prietenia era atît de strînsă încît în fiecare an toamna se poșteau la ospete și se încărcau unii pe alții cu daruri bogate. Și așa merseră lucrurile vreme îndelungată.

98

LYTING ÎL UCIDE PE HOSKULD, FECIORUL LUI NJAL. HRODNY CERÉ RĂZBUNARE

Se afla un om pre nume Lyting. Locuia la Samsstadir¹ și era soțul Steinvorei, sora lui Thrain, feciorul lui Sigfus. Era acest Lyting un bărbat mătăhălos, puternic și bogat, dar ciufut.

¹ *Samsstadir* — Țarina lui Sam.

Într-o zi se întâmplă ca Lyting să dea un ospăț la care fuseseră poftiți și Hoskuld, *godî* de la Hvitaneess, precum și feciorii lui Sigfus și veniră la ospăț cu toții. La ospăț mai erau și Grani, feciorul lui Gunnar, precum și Gunnar, feciorul lui Lambi, și Lambi, feciorul lui Sigurd.

Hoskuld, feciorul lui Njal, și maică-sa Hrodny¹ își aveau gospodăria la Holt. El obișnuia ca de la Bergthorshval la Holt să facă drumul călare, trecînd prin fața Samsstadirului. Hoskuld avea un fiu orb din naștere, pre nume Amundi, care era însă bine legat și puternic. Lyting avea doi frați, unul Hallstein, și celălalt Hallgrim. Erau aceștia mari zurbagii și, fiindu-țe tuturor nesuferiți, tot timpul se țineau în preajma fratelui lor Lyting.

În ziua ospățului, Lyting se învîrte mai toată vremea prin ogradă, intrînd în casă numai ici-colo. În cele din urmă se așează pe scaunul său, la masă; atunci veni din ogradă o femeie și zise:

— Păcat că n-ați fost și voi bărbații pe afară adineauri, că l-ați fi văzut pe fudulul ăla, trecînd călare prin fața gospodăriei.

— De care fudul vorbești? întrebă Lyting.

— De Hoskuld, feciorul lui Njal; adineauri a trecut prin fața gospodăriei.

— Adesea trece prin fața gospodăriei, zise Lyting, și asta-mi pare o sfidare. Și, uite, ție Hoskuld, feciorul lui Thrain, îți spun, chiar acum sînt gata să-ncalec, să merg cu tine, de-ai vrea să-l răzbuni pe taică-tu și să-l ucizi pe Hoskuld, feciorul lui Njal.

— Nicidecum nu vreau, răspunse Hoskuld, feciorul lui Thrain, ar însemna ca tot binele ce l-am avut de la dascălul și părintele meu vitreg, Njal, să-l plătesc cu dușmănie. Blestemat fie ospățul ăsta la care m-ai poftit.

¹ Acest Hoskuld era fiul lui Njal, dintr-o nelegiuită însoțire cu Hrodny.

Și îndată se ridică de la masă, ceru să i se înșeeze caii și plecă acasă.

După plecarea lui Hoskuld, întorcându-se către Grani, feciorul lui Gunnar, Lyting spuse:

— Ai fost față când l-au ucis pe Thrain, și amintirea nu se poate să nu-ți stăruie încă-n minte, de asemenea de față ai fost și tu, Gunnar, feciorul lui Lambi, și tu, Lambi, feciorul lui Sigurd. Zic să-ncălecăm, ca să-i aținem calea lui Hoskuld, feciorul lui Njal, și să-i facem de petrecanie.

— Nu, întimpină Grani, nu vreau să ridic brațul împotriva feciorilor lui Njal și să calc tocmela ce a fost încheiată de oameni buni și înțelepți.

Ceilalți doi, precum și feciorii lui Sigfus dădură răspunsuri asemănătoare și hotărîră să plece.

După plecarea lor Lyting grăi:

— Știe toată lumea că eu unul n-am primit despăgubire pentru moartea de om săvîrșită asupra cumnatului meu Thrain. Nu voi avea odihnă pînă nu-l voi răzbuna.

Apoi îi chemă pe cei doi frați ai săi și alese trei slugi să însoțească. Apucară pe cărarea pe care Hoskuld, feciorul lui Njal, avea s-o urmeze la întoarcerea și se pitiră într-o văgăună, la miazănoapte de ingrăditura de piatră. Așteptară acolo pînă spre seară. Cînd, călare pe calul său, Hoskuld se apropie, ieșiră cu toții și tăbăriră asupra lui cu armele. Hoskuld se apără atît de strașnic încît nu izbutiră să-i vină de hac multă vreme. Înainte de a cădea, Hoskuld îl rănî pe Lyting la mină și răpuse două dintre slugi. Șaisprezece răni îi pricinuiră lui Hoskuld, capul însă nu i-l retezară. După ce săvîrșiră această ispravă, se afundară în codrii de la răsărit de albia Rangăi, unde-și aflară ascunziș.

Încă în noaptea acea, omul ce păzea oile Hrodnyei dădu peste leșul lui Hoskuld. Îndată se duse de o vestă pe Hrodny că fiul ei fusese ucis.

— Nu, grăi ea, n-a murit. Îi este despărțit capul de trup?

— Nu, răspunse păstorul.

-- Când am să-l văd, o să-mi dau seama de mai trăiește sau nu. Fugi, adu calul și sania.

Găti el toate și se-ndreptară către locul unde zăcea Hoskuld.

Hrodny cercetă rănilile și zise:

-- Așa-i cum mi-am închipuit; nu este mort de-a binelea. Stă în puterea lui Njal să lecuiască răni mai singeroase decît acestea.

Apoi, fără a mai zăbovi, îl ridicară pe Hoskuld, îl așezară în sanie și minară la Bergthorshval. Acolo îl tirară în saivan și-l proptiră de perete. După care se duseră amîndoi la intrarea casei și cioșăriră. Un slujnic veni la ușă. Hrodny îl dădu la o parte, croindu-și drum spre culcușul lui Njal.

-- Ești treaz? întrebă ea.

Njal îi răspunse că dormise însă că de-abia acum se trezise -- „dar ce te aduce aici atît de devreme dimineața?”

Hrodny îi zise:

-- Scoală, lasă-ți soața și vin-afară cu mine. Ba, ia-o și pe dinsa și pe feciorii tăi.

Se treziră deci cu toții și ieșiră din casă.

-- Să ne luăm armele, spuse Skarphedin.

Cum Njal nu se împotrivi, dădură buzna înapoi în casă de unde se-ntoarseră înarmați.

Hrodny îi duse la saivan. Intră cea dintîi și le ceru s-o urmeze. Apoi ridică felinarul și grăi:

-- Aicea-i Hoskuld, feciorul tău, Njal. E acoperit de răni și are nevoie de ajutor.

Njal cuvîntă:

-- Pe fața lui văd întipărite semnele morții, nici un semn de viață. De ce nu i-ați închis ochii și nările? Iată sint încă deschise.

-- Aș vrea ca Skarphedin să i le închidă, grăi Hrodny.

Skarphedin păși înainte și-nchise ochii și nările lui Hoskuld¹. Apoi îl întrebă pe Njal:

¹ Așa cerea datina păgînă.

— De cine crezi c-a fost răpus?

Njal răspunse:

— Pesemne că de Lyting de la Samsstadir și de frații săi. Atunci Hrodny grăi:

— Ție, Skarphedin, îți încredințez sarcina de a-ți răzbuna fratele; cu toate că era născut din nelegiuită însoțire, n-am nici o îndoială c-ai să-ți dai toată osteneala, fiindcă nu ești omul să te lași cu una, cu două.,

Bergthora zise:

— Ciudate fapteuri mai sinteți. Vă știu în stare să ucideți pentru o nimică toată, iar când se întâmplă un lucru ca acesta stați de cîntăriți și cumpăniți pîn-ce nu mai e nimic de făcut. Cum va afla, Hoskuld, *godi* de la Hyitanes are să vină aici; are să vă ceară să așezați pace, iar voi o să primiți. De aceea, de vreți cu adevărat să faceți ceva, chiar acum se cade să treceți la fapte.

— Iată, mama cum ne mai zgîndără, zise Skarphedin, și nu fără temei.

După care părăsiră saivanul. Hrodny intră în casă cu Njal și înnoptă acolo.

99

FRĂȚII LUI LYTING UCISÎ DE FECIORII LUI NJAL. NJAL AȘAZĂ PACE

Acuma să povestim despre Skarphedin și frații săi, după ce au apucat în sus de-a lungul Rangăi.

— Să ne oprim o clipă și să ascultăm, zise Skarphedin. Apoi adăugă: Să umblăm tiptil; aud pare-mi-se, voci în susul apei. Ce părere aveți, umblăm după Lyting sau după cei doi frați ai săi?

Îi dădură răspuns că mai degrabă pe Lyting ar dori să-l înhațe.

— E drept că este o pradă mai grasă, încuviință Skarphedin, și rău mi-ar părea să ne scape. Socot însă că mai în stare a-l împiedica să scape eu aș fi.

— Numai de-am izbuti s-ajungem destul de aproape, zise Helgi, c-avem noi grijă să nu rămînem mofluji.

Apoi porniră către locul de unde Skarphedin auzise vocile și-l zăriră pe Lyting cu frații săi la marginea unei gîrle. Îndată Skarphedin sări peste apă, oprindu-se dincolo pe ripa nisipoasă. Pe muchia acesteia se afla Hallgrim, și alături de el, ceilalți. Cu o mîină Skarphedin repezi securea în piciorul lui Hallgrim, retezîndu-l, iar cu cealaltă îl înhăță pe Hallkel. Lyting, făcînd un pas mare înainte, dădu să-l taie pe Skarphedin, dar în clipa aceea Helgi îi sări într-ajutor abătînd lovitura cu scutul său. Cu cealaltă mîină Lyting înșfăcase un bolovan cu care-l izbi acum pe Skarphedin. Acesta lăsă din mîină pe Hallkel, care căută scăpare la deal, dar povirnișul nu putea fi urcat decît în patru labe. Skarphedin îl ajunse cu securea și-i frînse șira spinării. Atunci Lyting dădu dos și o luă la fugă, urmărit de Grim și de Helgi, care izbutiră să-l atingă fiecare o dată, Lyting izbuti totuși să se de-parteze și trecînd gîrla, ajunse în locul unde lăsaseră caii, și apoi străbătu în goana mare tot drumul pînă la Ossabaer.

Hoskuld, *godi* de la Hvitaness, se afla acasă. Lyting se duse întins la el și-i povesti cele întîmplătoare.

— Ar fi trebuit să vă așteptați, spuse Hoskuld. Singuri v-ați băgat în belea fără nici o chibzuială. Întîmplarea adeveste vorba potrivit căreia de sîrg se-ntoarce în scirbă bucuria mîinii care izbește, și acum anevoie va fi să-ți aperi pielea.

— Drept e c-abia am scăpat cu viață, recunosc Lyting. Și aș dori acum să cauți în numele meu a așeza pace cu Njal și cu feciorii săi, o pace, care să-mi îngăduie să păstrez moșia.

— Voi încerca, făgădui Hoskuld.

Apoi porunci să-i înşeeze calul şi însoţit de cinci oameni, porni spre Bergthorshval. Între timp feciorii lui Njal se-ntorseseră acasă şi se culcaseră. Hoskuld merse de-a dreptul la Njal, şi se traseră deoparte să stea de vorbă.

Hoskuld zise către Njal:

— Am venit din partea lui Lyting, soţul mătuşii mele. A săvîrşit mari nelegiuiri faţă de tine, a stricat tocmeala şi ţi-a ucis feciorul.

Njal îi răspunse:

— De bună seamă, Lyting socoate c-a şi fost crunt pedepsit prin moartea fraţilor săi. Să ştii însă că numai de dragul tău primesc să mă gîndesc la o răscumpărare; dar nu mă prind la aceasta decît dacă se va învoi ca fraţii lui să fie priviţi ca scoşi în afara legii, ca dînsul să nu ceară şi să nu primească nici o despăgubire după rănilile sale, iar el să plătească în întregime preţul singelui lui Hoskuld.

— Aş dori ca însuţi tu să hotărâşti cîţi bani se cade să numere.

— De vreme ce asta ţi-e voia, grăi Njal, am să hotărăsc pe loc.

— N-ai dori să fie de faţă şi feciorii tăi?

— Cu ei de faţă, răspunse Njal, nu vom ajunge mai lesne la o înţelegere, nu încape însă îndoială că vor păzi orice aşezămînt făcut de mine.

— Atunci să limpezim lucrurile chiar acum, zise Hoskuld, iar din partea feciorilor tăi chezăşiile de pace către Lyting le poţi da tu.

— Aşa cum spui, încuviinţă Njal. Pentru moartea lui Hoskuld, Lyting să plătească două sute de *eyrir*-i de argint. De va dori să rămînă la Samsstadir poate să rămînă; socot, însă, că mai cuminte ar fi să vîndă pămîntul şi să părăsească aceste meleaguri; nu pentru c-ar avea a se teme ca feciorii mei au să calce chezăşiile date, ci deoarece s-ar putea ca în părţile astea să se ivească cineva de carc ar trebui

să se ferească¹. Dar ca să nu creadă c-aș vrea să-l alung, în-
cuvîntez să rămînă pe loc. Numai să fie înțeles că rămîn
pe răspunderea sa.

După acestea, Hoskuld se întoarse acasă. Feciorii lui Njal
se treziră și-l întrebă pe tatăl lor ce se mai întimplase.
Acesta le spuse că fusese căutat de Hoskuld, copilul său de
suflət.

— Va fi venit să pună o vorbă bună pentru Lyting, is-
dădu Skarphedin cu presupusul.

— Așa e, răspunse Njal.

— Rău, zise Grîm.

— De i-ați fi făcut de petrecanie lui Lyting, așa cum v-ați
pus în gînd, Hoskuld n-ar fi avut cum să-i ia apărarea, gră-
Njal.

— Mai bine să nu-l judecăm pe părintele nostru, curmă
vorba Skarphedin.

Trebuie să spunem acum despre legămîntul încheiat de
Njal că acesta n-a fost călcat niciodată.

¹ Se referă la Amundi, feciorul lui Hoskuld, nepotul lui Njal
al Hrodnyei, ucis de Lyting.

PARTEA A OPTA

CREȘTINAREA ISLANDEI

94

THANGBRAND TRIMIS SĂ-I CREȘTINEZE PE ISLANDEZI

În țara Norvegiei domnia trecuse în alte mâini. Hakon *Jarl*-ul murise, și în scaun urmasa Olaf,¹ feciorul lui Trygve. Hakon fusese ucis de un rob, Kark pre nume, care-i tăiasa beregata la Rimul, în părțile Gaulardalirului.

De asemenea veniseră vești că Norvegia schimbase credința. Vechiul crez fusese lepădat, și craiul Olaf mai creștinase și insulele de la soare-apune — Hjaltland, Orcadele și Faroer.

Njal auzi mulți oameni spunind că a se deziice de vechile crezuri ar fi un păcat fără seamăn. Acestora le răspundea:

— Mie, noua credință-mi pare mult mai bună; fericit cel ce o primește. Dacă oamenii ce-o propovăduiesc au să vină în Islanda, am să fac tot ce-mi stă în putere pentru răspîndirea ei.

Adesea Njal, departindu-se de ceilalți, vorbea de unul singur.

În toamna aceea, o corabie trase la țărm în locul numit Gautavik, din Berufjord², care-i unul din fiordurile răsări-

¹ *Olaf Tryggvason* (969—1000), a domnit în Norvegia între 995 și 1000 e.n.

² *Berufjord* (Fiordul Ursului) — pe coasta răsăriteană, la nord de Alptafjord.

lene. Mai-marele ei se numea Thangbrand și era feciorul comitelui Willibald al Saxoniei. Thangbrand fusese trimis în Islanda de craiul Olaf, feciorul lui Tryggve, să propovăduiască noua credință. El era însoțit de un islandez pre nume Gudleif, feciorul lui Ari, nepotul lui Mar, strănepotul lui Atli, răsstrănepotul lui Ulf Încrucișatul, prerăsstrănepotul lui Hogni cel Alb, doi-prerăsstrănepotul lui Otrygg, trei-prerăsstrănepotul lui Oblaud, patru-prerăsstrănepotul craiului Horleif cel Desfrinat al Hordalandului. Și era acest Gudleif bărbat foarte viteaz și îndrăzneț și războinic vestit.

La Beruness, trăiau doi frați. Pe unul îl chema Thorleif, pe celălalt, Ketil. Erau ei feciorii lui Holmstein și nepoții lui Ozur de la Breiddalir. Acești doi frați strinseră laolaltă pe locuitori și-i opriră să facă negoț cu noii veniți.

Hall de la Sida, care-și avea gospodăria în Alptafjord¹, la Thvatta, află de această opreliște. Atunci încălecă și, împreună cu treizeci de oameni, se duse în locul unde se afla corabia și îndată îl căută pe Thangbrand.

— Cumva merge prost negustoria? îl întrebă el pe Thangbrand.

Acesta încuviință că într-adevăr mergea prost.

— Uite să-ți spun de ce am venit, zise Hall. Vreau să vă poftesc pe toți să trageți la mine și am să vă înlesnesc eu vânzarea mărfurilor.

Thangbrand îi mulțumi și se duse cu Hall la Thvatta.

În dimineața unei zile din toamna aceea, Thangbrand ieși devreme din casă și porunci să se întindă un cort. Apoi, cu deosebită strălucire, sluji liturghia, fiindcă era zi de praznic mare.

Hall îl iscodi pe Thangbrand:

— Pe cine prăznuiți astăzi?

¹ *Alptafjord* (Fiordul Lebedei) — pe coasta răsăriteană a Islandei.

- Pe arhanghelul Mihail, răspunse Thangbrand.
- Și ce putere are arhanghelul ăsta? stăruie Hall.
- Mare putere, grăi Thangbrand. Cîntărește tot ce face omul, atît faptele bune cit și cele rele, și este atît de milos-tiv încît în ochii lui faptele cele bune atîrnă mai greu decît cele rele.
- Aș dori să-mi fie prieten, zise Hall.
- Dorința asta-i lesne de împlinit, îi răspunse Thang-brand. Ajunge să te-nchini lui chiar azi în numele Domnului.
- Gata sînt să fac acest lucru, zise Hall, dar — făgădu-iește-mi să stai chezaș că va primi să fie ingerul meu păzitor.
- Îți făgăduiesc, grăi Thangbrand.
- După aceea, Hall și toți ai săi primiră botezul.

THANGBRAND PROPOVĂDUIEȘTE NOUA CREDINȚĂ

Primăvara următoare Thangbrand porni să propovă-duiască *Evanghelia*, și Hall îl însoți. După ce străbătură Lonsheidi ajunseră la Stafafell, unde-și avea gospodăria un om pre nume Thorkel. Acesta era un dușman înverșu-nat al noii credințe și-l chemă pe Thangbrand să se înfrunte în luptă cu el. Spre a se apăra, Thangbrand folosi în chip de scut o cruce; totuși îl birui și-l ucise pe Thorkel.

De acolo, merseră la Hornafjord, unde fură găzduiți la Borgarhofn, la apus de Heinabergssand. Aici se afla gospo-dăria lui Hildir cel Bătrîn, tatăl lui Glum care, mai tîrziu, împreună cu Flosi, avea să dea pîrjol casei lui Njal. Hildir și toată casa lui primiră credința cea nouă.

De acolo, merse¹ în ținutul Fellshverfi, unde poposiră la Kalfafell. Aici își avea gospodăria Kol, feciorul lui Thorstein, nepotul lui Hall de la Sida, și Kol și toată casa lui primiră credința cea nouă.

De acolo, merse² la Breidar, la casa lui Ozur, feciorul lui Hroald, neam și el cu Hall. Ozur primi să se facă semnul crucii peste dînsul³.

De acolo merse⁴ la Svinafell, unde Flosi consimți să i se dea semnul crucii și făgădui să-i sprijine la *Althing*.

De acolo merse⁵, mai departe spre soare-apune în ținutul Skogarverfi, unde fură găzduiți la Kirkjubaer. Aici își avea gospodăria Surt, feciorul lui Asbjarn, nepotul lui Thorstein, strănepotul lui Ketil Smintitul. Acesta se creștinase de mai nainte.

După care, de la Skogarverfi merse⁶ la Hofadabrekka. Între timp, vestea despre călătoria ce-o făceau se lățise pretutindeni.

Se afla un om, pre nume Hedin-Vrăjitorul, care-și avea gospodăria la Kerlingardal⁷. Acesta fusese tocmnit de păgînii din partea locului să le facă de petrecanie lui Thangbrand și învățăceilor săi. Hedin se duse sus pe plai la Arnarstakksheidi⁸ și acolo aduse nenumărate jertfe. În vreme ce Thangbrand, călare, își urma drumul către asfințit, pe neașteptate, pămîntul se deschise sub picioarele calului. Thangbrand sări de pe cal, și cățărîndu-se pe buza hăului, scăpă cu viață. Pămîntul înghiți însă calul, care pieri fără urmă, cu tot calabalicul.

După această intimplare, Thangbrand aduse mare mulțumire Domnului.

¹ Împărtășirea semnului crucii, *prima signatio* -- constituia primul pas spre botez și conferea catihetului dreptul de a întreține legături cu creștinii.

² *Kerlingardal* (Valea Babei) -- la miazăzi de ghetarul Eyjafjallajokull.

³ *Arnarstakksheidi* (Pirloaga-Clăii-lui-Arni) -- la sud-vest de Kerlingardal.

ULF NU CUTEAZĂ SĂ SE MĂSOARE CU THANGBRAND,
STEINUMM ÎNSĂ ÎL ÎNFRUNTĂ

Gudleif porni pe urmele lui Hedin-Vrăjitorul și aflindu-l pe plai îl fugări pînă la gîrla din Kerlingardal. Cînd îl ajunse, Gudleif azvîrli sulița asupra lui Hedin și-l străpunse.

De acolo merse ră la Dyrholmar; aici adunară locuitorii, și Thangbrand le propovădui noua credință. Cu acest prilej, Ingjald, feciorul lui Thorkel Gindac-de-Bălegar de la Haey, îmbrățișă și el crezul cel nou.

De acolo merse ră să propovăduiască la Fljotshlid. Aici Thangbrand întîmpină cea mai dirză împotrivire din partea lui Vetrliði Skaldul și a feciorului său Ari, din care pricină îl uciseră pe Vetrliði. Isprava lor a fost cîntată în aceste stihuri:

*Colo-n miazăzi
Vru războinic dirz, eroi
Ca în Thangbrand¹ să-mplinte
Paloșu-ntețit în trînte,
Însă el, Gudleif² viteazul
Prăvăli atunci talazul
Morții drept în țeasta
Skaldului—și basta!*

De acolo Thangbrand merse la Bergthorshval, și Njal, cu toată casa lui, primi credința cea nouă; Mord și tatăl său Valgard se ridicară însă cu tărie împotriva ei.

¹ În text: „covălia rugăciunilor“, care este unul dintre *kenning*-urile prin care skalzii desemnau pieptul.

² În original, Gudleif este desemnat prin perifriza: „județul paloșelor înceștate“.

De acolo, trecînd girlele, merse^{ră} spre apus, la Haukadal, unde-l botezară pe Hall, feciorul lui Thorarin¹, care atunci avea trei ierni.

De acolo merse^{ră} la Grimsness. Acolo Thorvald Beteagul strînsese norod mult împotriva lor și trimisese o ștafetă la Ulf, feciorul lui Uggi, chemîndu-l să năvălească asupra lui Thangbrand și să-l ucidă. Chemarea asta Thorvald a rostit-o în stihuri:

Dragul meu prieten Ulf,

Strașnice războinic,

Ceru-ți: de pe stîncă

Naltă în adîncă

Moarte îl prăvale²

Pe acel ce bale-

Aruncă-n zei și-ocară

Celălalt, povară

Lasă mi-l-ăi mie.

Ulf, feciorul lui Uggi, îi ticlui acest răspuns:

Lasă tu momelile

Vorbelor și mierile,

Lasă miedul ce-mi aduse

De la Odin³ solul tău.

Prea-s bătrîn și nada nu se

¹ Acest Hall Thorarinson mai tîrziu avea să-l ia copil de suflet pe Ari Thorgilsson cel Înțelept (1067—1148), întîiul cronicar de seamă al Islandei, autorul lucrării *Íslendigabok* (*Cartea islandezilor*) și coautor al catagrafiei intitulată *Landnamabok* (*Cartea descălcăturii*).

² Aceasta era pedeapsa pentru cei ce se ridicau împotriva zeilor.

³ „Miedul lui Odin“, una din perifrazele prin care skalzii numeau poezia; perifraza își are originea în legenda germanică despre băutura miraculoasă, făcută din singele lui Kvasir și din miere, care dăruia harul poeziei, băutură ce fusese furată de Odin.

*Prinde... Neagră-i apa, însă
Plasa ta-i un fel de pînă —
Nu mă ai de nătărău!*

— Nici prin minte nu-mi trece, adaugă el, să mă fac unealta lui; bine ar fi să se păzească Thorvald, căci limba lungă ușor se scurtează.

Ștafeta se-ntoarse la Thorvald și-i aduse la cunoștință cuvintele lui Ulf. Thorvald avea mulți oameni de partea sa și zise c-o să-i pîndească el pe Thangbrand și pe Gudleif pe plaiul de la Blaskoga și o să se arunce asupra lor fără veste. Cînd să iasă din Haukadal, lui Thangbrand și lui Gudleif le ieși înainte un călăreț care cobora la vale; omul întrebă de Gudleif, după care zise către acesta:

— De hatîrul fratelui tău Thorgil de la Reykjahol¹ vin să-ți dau de știre că vrăjmașii voștri întinî capcane pretutindeni, și că Thorvald Betoagul cu ceata lui vă pîndesc la Hestlaek, lîngă Grimsnes.

— Pentru asta n-o să ne abatem din cale, zise Gudleif, mergem să-i înfruntăm.

Minară în jos către Hestlaek. Thorvald și apucase să treacă gîrla.

Gudleif grăi către Thangbrand:

— Iată-l pe Thorvald. Pe el!

Thangbrand azvirli sulita asupra lui Thorvald și-i străpunse pieptul, iar Gudleif îi tăie brațul de la umăr, și atunci acesta își pierdu viața.

După aceea se-ndreptară către *Althing*. Neamurile lui Thorwald toemai se gîteau să-l atace pe Thangbrand, cînd Njal împreună cu locuitorii fiordurilor răsăritene îi veniră în ajutor.

¹ *Reykjahol* -- Văgăuna-Piclelor.

Cu acest prilej, Hjalti, feciorul lui Skeggi, dădu la iveală aceste stihuri:

*Că spurc ziii, mă doare-n cot
Freya-mi pare o cătea — și-alita-tot;
Odin și cu Freya, așadar
Pentru mine-s două jăvre doar.*

În vara aceluia an, Hjalti¹ și Gizur cel Alb pleacă peste mare. Tot în vara aceea, corabia lui Thangbrand, „Zimbrul”², se sfărîmă de stînci în dreptul țăncului Bulandnes³.

Thangbrand colindă pe rînd toate ținuturile apusene. Steinunn, mapăa lui Ref Scaldul, veni să-i vorbească. Ea ținu o lungă predică îndemnîndu-l să se întoarcă la păgînism. Thangbrand o ascultă în tăcere, dar cînd Steinunn isprăvi, el își apără credința, întorcînd împotriva-i înseși cuvintele și îndreptățirile folosite de ea.

— Auzit-ai tu vreodată, îl întrebă atunci Steinunn, că Thor⁴ l-a chemat pe Hristos să se măsoare cu el în luptă dreaptă și că Hristos nu s-a încumetat să primească?

— N-am auzit decît că praful și pulberea s-ar alege de Thor, afară doar, dacă mila Domnului nu l-ar lăsa în viață.

— Dar corabia ta știi tu de cine a fost sfărîmată? stăruie ea.

— Ce crezi? De cine a fost sfărîmată? îi întoarce Thangbrand întrebarea.

¹ Pentru aceste versuri la adresa zeităților păgîne, Hjalti s-a văzut osîndit la surghiun (vezi cap. 104).

² În primul mileniu al erei noastre, zimbrul (în islandeza veche: *visundr*) era răspîndit în toată Europa septentrională.

³ *Bulandnes* (Țancul-lui-Buland) — pe țărmul de sud al Berufjordului, în părțile răsăritene.

⁴ *Thor* sau *Donar* (Tunetul) — fiul lui Odin, una dintre cele mai de seamă divinități ale panteonului popoarelor germanice. Ciocanul său, *Mjólnir*, zdrobea fără greș orice țăintă, după care se întorcea în mîna stăpînului său.

— Am să-ți spun, răspunse Steinunn:

*Din ciocanu-i, Thor zdrobit-a
„Zimbrul“ mării, nesfirșita
Nava cea de-apostol, dară
Zei-n mal o sfărîmară.
N-a fost ocrotit Hristos
Lebăda¹ cu mers frumos
Ăst al vostru Dumnezeu măcar,
Nici atît de ea n-avu habar.*

Apoi Steinunn mai adăugă:

*Nava prins-a Thor de toate
Strașnic zgîlțîind-o foarte
Și-o buși din părți adinci
Și o sfărîmă de stînci
Pinza să-și desfeșe-n vînt
N-a mai apucat nicicînd,
Că-n minia-i Thor și-așa
Țîndări miî făcu din ea.*

Asupra acestora Thangbrand și Steinunn se despărțiră. Thangbrand cu alaiul său apucă spre asfințit, îndreptîndu-se către Bardastrand².

THANGBRAND RĂPUNE UN *BERSERKER*³

La Hagi, în părțile Bardastrandului, se afla gospodăria lui Gest, feciorul lui Oddleif. Acesta era un bărbat mult-

¹ În text, „lebăda mării“, *kenning* pentru corabie.

² *Bardastrand* (Malul-lui-Bard) — în nord-vestul Islandei, pe țărmul de miiazănoapte al Breidafjordului.

³ *Berserker*-ii — războinici fanatici, despre care se credea c-ar fi invulnerabili și că nimeni nu le poate sta împotrivă.

Înțelept și priceput în a prevesti soarta oamenilor. El îl pofti pe Thangbrand împreună cu ai săi la Hagi, la un ospăț. Se duseră deci la Hagi șaiszeci de oameni cu totul. Acolo primiră veste că se găseau gata adunați două sute de păgini, și că era așteptat un *berserker*, pre nume Otrygg, de care toți erau foarte înfricoșați. Ziceau de el că nu se teme nici de sabie, nici de foc. Păgini erau speriați din cale afară.

Thangbrand îi întrebă atunci de voiesc să treacă la noua credință, dar păgini, cu toții, se rostiră hotărît împotriva.

Thangbrand grăi:

— Am să vă dau puțința de a judeca voi înșivă care-i credința a mai bună. O să aprindem trei ruguri. Unul îl veți sfinți voi, păgini. Eu am să-l sfințesc pe al doilea, iar pe cel de-al treilea o să-l lăsăm nesfințit. Dacă *berserker*-ul are să se teamă de rugul sfințit de mine, dar va trece nevătmă prin flăcările celui sfințit de voi, atunci datori veți fi a trece la credința cea nouă.

— E cinstit așa, zise Gest. În numele meu și al casei mele primesc tirgul.

Mulți dintre cei de față încuviințară zgomotos.

Apoi s-a dat de știre că *berserker*-ul era în drum spre curtea lui Gest, și atunci aprinseră rugurile care începură să ardă cu vîlvății. Oamenii și luară armele și săriră în picioare pe lavite, așteptînd sosirea lui Otrygg. Înarmat din creștet pînă-n tălpi, *berserker*-ul dădu buzna în odaia cea mare; trecu numaidecît prin rugul sfințit de păgini, dar, ajuns în dreptul celui sfințit de Thangbrand, nu se-nucumetă să străbată pălălaia, zicînd că-l frige cumplit.

Își flutură paloșul să-i lovească pe cei aflați pe lavite, dar cînd să-l ridice, tăișul se înfipse într-o grindă. Thangbrand îl izbi peste braț cu crucea și, ca prin farmec, paloșul scăpă din mîna *berserker*-ului; atunci Thangbrand îi străpunse pieptul cu arma sa, iar Gudleif îi reteză brațul. Apoi li se alăturară mulți alții și le ajutară să-l doboare pe *berserker*.

După toate acestea, Thangbrand îi întrebă pe cei de față dacă acuma înțelegeau să primească credința cea nouă.

Gest răspunse că n-avea obiceiul să-și calce cuvîntul. Drept urmare, Thangbrand îi creștină pe Gest și pe toți ai săi precum și pe mulți alții. Mai tîrziu Thangbrand se sfătuiește cu Gest dacă să meargă mai departe spre fiordurile apusene. Gest se rosti împotriva, arătînd că oamenii de pe meleagurile acelea erau încăpățînați și ursuzi, și adăugă: „dacă noua credință-i sortită să fie îmbrățișată în Islanda, apoi asta se va face la *Althing*, unde vor fi de față *hofdingi* din toate ținuturile.

— Am mai luat eu cuvîntul la *Althing*, întîmpinînd Thangbrand, și de împotrivirile cele mai puternice acolo m-am izbit.

— Ai dus la bun sfîrșit ce era mai greu, dar de căderea altora este să întărească noua credință prin lege. Cum zice vorba din bătrîni: Copacul mare nu se taie dintr-o lovitură.

La plecarea lui Thangbrand, Gest îi făcu daruri bogate. Thangbrand porni îndărăt spre pătrarul de miazăzi, iar de acolo către fiordurile răsăritene. După ce poposi la Bergthorshval, unde fu oaspetele lui Njal, care-l copleși cu daruri de preț, urmă calea spre Alptafjord, la Hall de la Sida. Ajuns acolo puse oameni să îndrepte stricăciunile ce le suferise corabia sa — pe care după aceea pîgînii o porecliră „Coșul de fier“¹ — și la bordul ei, împreună cu Gudleif, părăsi Islanda.

GIZUR ȘI HJALTI LA ALTHING

În vara aceluia an, Hjalti, feciorul lui Skeggi, fu osîndit la surghium pentru vina de a fi adus ocară zeilor.

Thangbrand îi depănă craiului Olaf, feciorul lui Tryggve, șirul răutăților ce le îndurase de la islandezi și-i istorisi că,

¹ Datorită ferecăturilor de fier folosite pentru consolidarea bordajului avariata de stînci.

fiind ei mari meșteri în ale vrăjitoriei, pământul se deschise sub picioarele calului său și-l înghițișe pe acesta fără urmă. Într-afita se minie craiul încît porunci ca toți islandezii aflători în țara Norvegiei să fie prinși și intenmițați, și-și puse în gînd să-i treacă sub ascuțișul paloșului. Atunci Gizur cel Alb și Hjalti și feciorul lui Skeggi ieșiră înaintea craiului și-i spuseră că erau gata să stea chezași pentru islandezi și să puceadă în Islanda ca să propovăduiască noua credință. Craiul primi bucuros și îndată îi iertă pe toți islandezii.

Gizur și Hjalti își gătiră corăbia de călătorie și foarte curînd ridicară ancora. În a unsprezecea săptămînă a verii coborîră pe țărmul Islandei, la Eyrar. Îndată făcură rost de cai și, lăsînd grija descărcării corăbiei în seama altora, porniră, în număr de treizeci, la *Althing* și le trimiseră ștafete la toți cei ce primiseră botezul să stea gătiți de luptă. Aflînd că fusese osîndit la surghium pentru vina de a fi adus jignire zeilor, Hjalti se opri la Reydarmuli¹, iar cînd ceata lui Gizur apropiat de lacul Vellandkatla, lingă Gjabakki², Hjalti îi ajunse din urmă și le zise că n-ar vrea ca păgîinii să creadă cumva că s-ar teme de ei.

Fură întîmpinați la Vellandkatla de o mare mulțime de credincioși călări, și cu aceștia împreună merseră la *Althing* în pîlcuri dese, gata de luptă. Păgîinii, de asemenea, își adunaseră toți războinicii și puțin a lipsit să se-ncingă o bătălie la *Althing*.

105

NOUA CREDINȚĂ SE ÎNTĂREȘTE PRIN LEGE

Se afla un om pre nume Thorgeir care locuia la Ljosavatn³. Era feciorul lui Tjorvi, nepotul lui Thorkel Lunganul.

¹ *Reydarmuli* — Piscul-Păstrăvilor.

² *Gjabakki* — Gura-Cheii.

³ *Ljosavatn* (Lacul-Selipitor) — în pătrarul de miazănoapte.

Maică-sa se numea Thorunn și era fiica lui Thorstein feciorul lui Sigmund, nepotul lui Bard de la Gnupa¹. Soția lui se numea Gudrid și era fiica lui Thorkel cel Negru de la Hleldrargard². Fratele acestuia era Orm Traistă-n-Spate, tatăl lui Hlenni cel Bătrîn de la Saurby. Orm și Thorkel erau feciorii lui Thorir Sfrijitul, feciorul lui Ketil Vițel-de-Marc, nepotul lui Bjornolf, strănepotul lui Grim Bărbosul, răsstră-nepotul lui Ketil Păstravul, prerăsstrănepotul lui Hallbjorn Jumătate-Troll de la Hrafnista.

Credincioșii își întocmără sălașele: Gizur și Hjalti se așezară la un loc cu cei de la Mosfell. A doua zi, cele două tabere merseră la Piatra-Legii și desemnară martori, credincioșii, de o parte, și păgînii, de cealaltă, și făcură cunoscut că încetează a se supune pravilei obștești. Izbucni atunci la Piatra-Legii o învălmășeală de nu se mai înțelegea om cu om. După aceea se risipiră, și toți împărtășeau părerea că lucrurile luaseră o întorsătură nenorocită.

Credincioșii îl aleseră pe Hall de la Sida să zică legea pentru ei, și acesta se duse la Thorgeir³, *godi*-ul de la Ljosavatn, căruia îi dădu trei mărci de argint ca să primească a zice el legea. Pasul nu era lipsit de primejdie deoarece Thorgeir era păgîn.

Ziua-ntreagă Thorgeir o petrecu lungit cu capul sub manta, și nimeni nu ajunsese să-i vorbească. A doua zi⁴ poporul se adună în jurul Pietrei-Legii.

Thorgeir ceru cuvîntul și zise:

— De nu vom mai asculta cu toții de una și aceeași lege ne vom trezi, cred, într-o groaznică zizanie. Dacă spargem legea se sparge și pacea, și una ca asta nu putem răbda. De aceea fac întrebare atît păgînilor cît și creștinilor dacă se-nvoiesc să păzească legea ce voi rosti.

¹ Gnupa — Măgura.

² Hleldrargard — Ocolul lui Hleidi.

³ Thorgeir Tjorvason a îndeplinit funcția de Păstrător-al-Legii între 985 și 1001.

⁴ La 24 iunie, anul 1000.

Încuviințară eu toții. Thorgeir le ceru însă chezășii întărite prin jurământ; din nou consimțiră cu toții și dădură chezășiile cerute.

-- La temelia legilor noastre, grăi Thorgeir, va sta de aci înainte faptul că locuitorii țării vor fi creștini cu toții și se vor închina unui singur Dumnezeu — Tatăl, Fiul și Sfântul Duh — și vor înceta a mai aduce jertfe chipurilor cioplite. De asemenea nu vor mai părăsi copiii nou-născuți¹ și nu vor mai mânca de fel carne de cal.² De acum încolo cei ce vor urma pe față aceste obiceiuri se vor pedepsi cu surghiunul, însă de o vor face pe ascuns nu se vor pedepsi.

(Peste puțini ani, datinile păgine fură oprite cu desăvîșire, alit pe față cît și pe ascuns.)

Apoi Thorgeir statornici cum se cade să fie cinstite Ziua Domnului, posturile, Crăciunul și Paștele, precum și toate praznicele de seamă.

Păgini se socotiră că fuseseră înșelați amarnic, dar în ciuda acestei împrejurări, noua credință dobîndi putere de lege și toți locuitorii se creștinară.

După care oamenii se-ntoarseră la casele lor.

106

AMUNDI RĂZBUNĂ MOARTEA LUI HOSKULD

Trei ani mai tirziu, s-a întîmplat să se afle la Thingskala³ Amundi Orbul, feciorul lui Hoskuld, nepotul lui Njal. Ceru să fie însoțit să cerceteze la rind toate sălașele. Cînd ajunse

¹ Pruncuciderea nu era practică de vechii islandezi decît în privința copiilor de rob și avea drept scop să limiteze înmulțirea acestora.

² Pentru închinătorii lui Odin, calul era cel mai de seamă dintre animalele sacre; de aceea, la praznicele mari se jertfeau cui, a căror carne era mîncată la ospetele rituale; de aici interzicerea de către biserică a consumului cărnii de cal.

³ Vezi cap. 45.

în dreptul celui în care se găsea Lyting de la Samsstadir, ceru să intre și să fie dus în fața lui Lyting.

— E aici Lyting de la Samsstadir? întrebă el.

— Ce poștești de la mine? se răsti Lyting.

— Vreau să știu ce despăgubire ai de gând să-mi plătești pentru tatăl meu, răspunse Amundi. Sint fiul lui dintr-o nelegiuită însoțire, și n-am primit nici o despăgubire pînă-n ziua de azi.

— Pentru moartea de om ce-am săvîrșit-o asupra tatălui tău, bunicul și unchiul tăi au primit despăgubire, mie însă pentru moartea fraților mei nu mi s-a dat nimic. Firește, am săvîrșit o mare nelegiuire, dar am plătit-o scump.

— Nu te întreb dacă lor le-ai plătit vreo despăgubire, zise Amundi. Știu c-ai făcut pace cu ei. Te-ntreb mie ce despăgubire ai vrea să-mi dai?

— Nici una, răspunse Lyting.

— Asta nu cred să poată fi drept și cinstit în fața lui Dumnezeu, grăi Amundi, fiindcă m-ai rănit drept în inimă. Și să știi dacă acești doi ochi ar căpăta binecuvîntarea vederii, atunci sau aș dobîndi întreaga despăgubire cuvenită pentru tatăl meu, sau l-aș răzbuna. Las Domnului să hotărască între noi.

Asupra acestora părăsi sălașul. La ieșire se întoarse, și în clipa ceea ochii săi se deschiseră.

— Lăudat fie numele Domnului Dumnezeuului meu, grăi el. Lîmpede-i voia lui.

Se-ntoarse în goană, și, securea cu care-l izbi pătrunse pînă la muche în țeasta lui Lyting, apoi își trase securea smucind-o, iar Lyting căzu mort, cu fața la pămînt.

Amundi se-ndreptă din nou spre ușă. Cînd ajunse în locul unde i se deschisera ochii, aceștia se închiseră la loc, rămî-nînd el orb pînă la sfîrșitul vieții.

Ceru să fie dus la Njal și la feciorii acestuia cărora le povesti cum îl omorise pe Lyting.

Încuviințară eu toții. Thorgeir le ceru însă chezășii întărite prin jurământ; din nou consimțiră cu toții și dădură chezășiile cerute.

-- La temelia legilor noastre, grăi Thorgeir, va sta de aci înainte faptul că locuitorii țării vor fi creștini cu toții și se vor închina unui singur Dumnezeu — Tatăl, Fiul și Sfântul Duh — și vor înceta a mai aduce jertfe chipurilor cioplite. De asemenea nu vor mai părăsi copiii nou-născuți¹ și nu vor mai mânca de fel carne de cal.² De acum încolo cei ce vor urma pe față aceste obiceiuri se vor pedepsi cu surghiunul, însă de o vor face pe ascuns nu se vor pedepsi.

(Peste puțini ani, datinile păgine fură oprite cu desăvîșire, alit pe față cît și pe ascuns.)

Apoi Thorgeir statornici cum se cade să fie cinstite Ziua Domnului, posturile, Crăciunul și Paștele, precum și toate praznicele de seamă.

Păgini se socotiră că fuseseră înșelați amarnic, dar în ciuda acestei împrejurări, noua credință dobîndi putere de lege și toți locuitorii se creștinară.

După care oamenii se-ntoarseră la casele lor.

106

AMUNDI RĂZBUNĂ MOARTEA LUI HOSKULD

Trei ani mai tirziu, s-a întîmplat să se aple la Thingskala³ Amundi Orbul, feciorul lui Hoskuld, nepotul lui Njal. Ceru să fie însoțit să cerceteze la rînd toate sălașele. Cînd ajunse

¹ Pruncuciderea nu era practică de vechii islandezi decît în prîința copiilor de rob și avea drept scop să limiteze înmulțirea acestora.

² Pentru închinătorii lui Odin, calul era cel mai de seamă dintre animalele sacre; de aceea, la praznicele mari se jertfeau cui, a, căror carne era mîncată la ospetele rituale; de aici interzicerea de către biserică a consumului cărnii de cal.

³ Vezi cap. 45.

în dreptul celui în care se găsea Lyting de la Samsstadir, ceru să intre și să fie dus în fața lui Lyting.

— E aici Lyting de la Samsstadir? întrebă el.

— Ce poștești de la mine? se răsti Lyting.

— Vreau să știu ce despăgubire ai de gând să-mi plătești pentru tatăl meu, răspuse Amundi. Sint fiul lui dintr-o nelegiuită însoțire, și n-am primit nici o despăgubire pînă-n ziua de azi.

— Pentru moartea de om ce-am săvîrșit-o asupra tatălui tău, bunicul și unchiul tăi au primit despăgubire, mie însă pentru moartea fraților mei nu mi s-a dat nimic. Firește, am săvîrșit o mare nelegiuire, dar am plătit-o scump.

— Nu te întreb dacă lor le-ai plătit vreo despăgubire, zise Amundi. Știu c-ai făcut pace cu ei. Te-ntreb mie ce despăgubire ai vrea să-mi dai?

— Nici una, răspuse Lyting.

— Asta nu cred să poată fi drept și cinstit în fața lui Dumnezeu, grăi Amundi, fiindcă m-ai rănit drept în inimă. Și să știi dacă acești doi ochi ar căpăta binecuvîntarea vederii, atunci sau aș dobîndi întreaga despăgubire cuvenită pentru tatăl meu, sau l-aș răzbuna. Las Domnului să hotărască între noi.

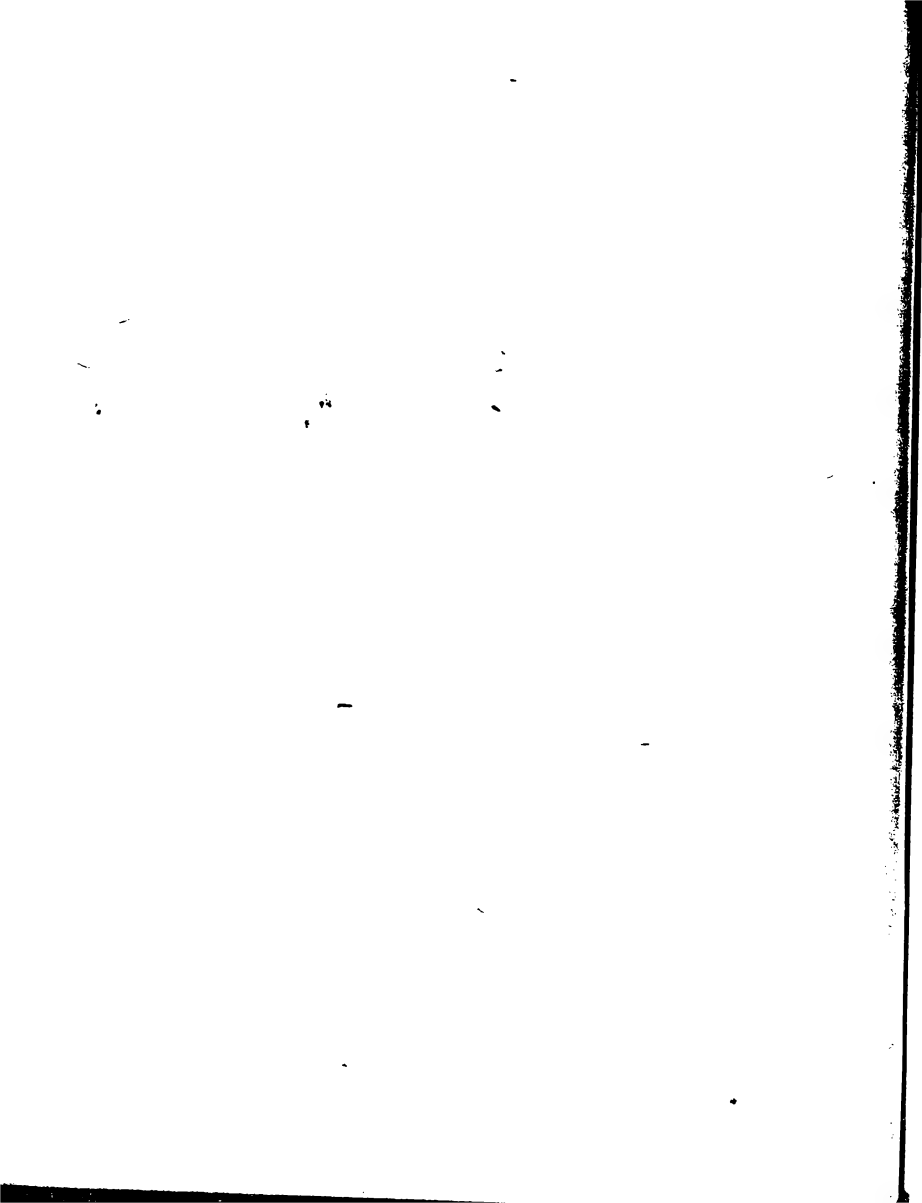
Asupra acestora părăsi sălașul. La ieșire se întoarse, și în clipa ceea ochii săi se deschiseră.

— Lăudat fie numele Domnului Dumnezeuului meu, grăi el. Lîmpeze-i voia lui.

Se-ntoarse în goană, și, securea cu care-l izbi pătrunse pînă la muche în țeasta lui Lyting, apoi își trase securea smucind-o, iar Lyting căzu mort, cu fața la pămînt.

Amundi se-ndreptă din nou spre ușă. Cînd ajunse în locul unde i se deschisera ochii, aceștia se închiseră la loc, rămî-nînd el orb pînă la sfîrșitul vieții.

Ceru să fie dus la Njal și la feciorii acestuia cărora le povesti cum îl omorise pe Lyting.

VALGARD CEL CĂRUNT ÎȘI DĂSCĂLEȘTE FIUL

Valgard cel Cărunț se înapoie în Islanda. Rămăsese păgîn. Se duse la Hof, să-l vadă pe feciorul său Mord, și petrecu iarna în casele lui. El grăi către Mord:

— Am colindat tot ținutul și-mi pare de nerecunoscut. Am fost la Hvitanes și am văzut multe șalășe noi și schimbări mari. Am trecut apoi peste plaiul de la Thingskala unde se țin adunările și mi-a fost dat să văd șalășele noastre toate în paragină. Oare ce-nseamnă oara asta?

— S-au statornicit noi *godord*-uri și un al cincilea scaun de judecată, răspunse Mord, și unii locuitori s-au tras de la mine și au trecut sub oblădurea lui Hoskuld, *godli*-ul de la Hvitanes.

Valgard zise:

— Proastă răsplată primesc de la tine pentru *godord*-ul ce ți-am încredințat și pe care rău l-ai chivernisit. Acuma vreau ca să te răluiești cu neamul lui Njal în așa chip, încît praful și pulberea să se aleagă de ei toți, și, ca să izbutești, prin vorbiri de rău, se cade să-i dezbinî și să-i împingi pe feciorii lui Njal să-l ucidă pe Hoskuld. Mulți se vor ridica să răzbune moartea lui Hoskuld și de aci va urma negreșit moartea feciorilor lui Njal.

— Nu mă văd în stare să urzesc una ca asta, întâmplător.

— Te-nvăţ eu cum să faci, grăi Valgard. Îi poftesci tine pe feciorii lui Njal, şi la plecare îi încarci cu daruri. Nu strecoţi însă nici o vorbă rea până ce între voi nu se va fi încheiat o strînsă prietenie şi până ce nu vor avea tot atîtă încredere în tine cîtă au în ei înşişi. În felul acesta te poţi răzbuna pe Skarphedin pentru despăgubirea ce ţi-a stors după moartea lui Gunnar. Cît nu vor fi pierit pînă la urmă n-ai să redobîndeşti puterea în ţinut.

Apoi se legară să ducă la împlinire acest plan.

Mord zise:

— Aş dori, tată, să treci la credinţa cea nouă. Eşti o bătrîn acum.

— Mai degrabă aş vrea să te lepezi tu de ea şi să vezi ce va urma, răspunse Valgard.

Mord zise că nu se leapădă. Valgard sfărîmă crucele lucrurile sfinţite ce le avea Mord. Apoi căzu bolnav şi murî şi-i ridicară gorgan.

108

MORD LINGUŞEŞTE PE FECIORII LUI NJAL

După cîtva timp, Mord se duse la Bergthorshval să stea de vorbă cu Skarphedin şi cu fraţii săi. O zi întreagă le înşiră cuvinte măgulitoare şi le zise că dorea să-i vadă mai des. Skarphedin îl ascultă cu bunăvoinţă, băgă însă de seamă că pînă atunci Mord nu-i căutase niciodată. În cele din urmă Mord izbuti să le cîştige încrederea în așa măsură încît nu mai luau nici o hotărîre înainte de a se sfătui cu el.

Lui Njal nu-i erau pe plac vizitele lui Mord, şi ori de cîte ori acesta venea la ei, îşi arăta nemulţumirea.

Într-o zi Mord sosi din nou la Bergthørshval și le zise feciorilor lui Njal:

— Fac praznic la Hof spre pomenirea tatălui meu. Vă poftesc să veniți și voi împreună cu Kari, și de pe acum vă spun că n-o să plecați cu mina goală.

Îi făgăduiră că nu vor lipsi, și Mord se-nturnă la casa lui să pregătească de praznic. Pofti el mulți gospodari, și la praznic oamenii se îmbulziră. Feciorii lui Njal precum și Kari se aflau printre ei. Lui Skarphedin Mord îi dădu o pafta mare de aur, lui Kari, o cingătoare de argint, iar lui Grim și lui Helgi, alte daruri frumoase. Când se înapoiară acasă, nu mai pregetau să laude darurile primite și le arătară lui Njal. Njal zise că, de bună seamă, plătiseră ei scump aceste daruri și adaugă — „luați însă bine seama să nu care cumva să i le plătiți așa cum vrea el“.

109

MORD VÎRĂ ZIZANIE ÎNTRE HOSKULD ȘI FECIORII LUI NJAL

La scurtă vreme după aceea, Hoskuld, feciorul lui Thrain, *god*-ul de la Hvitanes, de o parte, și feciorii lui Njal, de cealaltă, se poftiră reciproc la ospete. Mai întâi avu loc ospățul dat de feciorii lui Njal.

Skarphedin avea un armăsar negru corb de patru ani, mare și frumos, care încă nu fusese încercat în luptă. Pe acesta Skarphedin îl dădu lui Hoskuld, împreună cu două iepe. Ceilalți îi făcură și ei daruri lui Hoskuld, reînnoind încredințările de prietenie.

Apoi fură poștiți de Hoskuld la el la Ossabaer. O sumedenie de oaspeți și sosiseră, și era mare înghesuială în locuința sa. Odaia mare încă n-avea acoperiș, așa că Hoskuld pregătise

culeșuri în trei dintre clădirile învecinate¹. Din rînd celor poștiți la ospăț n-a lipsit nimeni, și oaspeții petrecu cît se poate de bine. La plecare, Hoskuld împărți oaspeților daruri bogate, iar pe feciorii lui Njal îi petrecu o bucată de drum. De asemenea, fură însoțiți și de feciorii lui Sigt și de toată casa lui Hoskuld. Și la despărțire își spusera un altora că niciodată nu vor îngădui cuiva să-i dezbină.

După un răstimp au prea mare, Mord se abătu pe la G sabaer și-l poști pe Hoskuld să iasă ca să stea de vorbă. Traseră deoparte și Mord zise:

— Mare deosebire mai este între tine și feciorii lui Njal. Tu le-ai făcut lor daruri frumoase, în schimb darurile ce le-au dat ei ție au fost de batjocură.

— De ce crezi asta? întrebă Hoskuld.

— Ți-au dăruit un cal pe care-l țineau de cirilan neprăvit, răspurse Mord, și au făcut-o înadins, ca să-și arate disprețul pentru tine, căci te socotesc tinăr și necopt. Mai pe a-ți spune că te pizmuiesc fiindcă ți s-a dat un *godord*. În *Althing*, cînd ai lipsit de la judecățile celui de-al cincilea scaun, Skarphedin ți-a luat locul și nici prin gînd nu-i trec să ți-l mai dea vreodată.

— Asta nu-i adevărat, zise Hoskuld. La adunarea din toamnă a ținutului mi-am recăpătat locul.

— Numai datorită lui Njal l-ai recăpătat, zise Mord. Afară de asta au călcat toameala încheiată cu Lyting².

— N-aș crede că din vina lor s-a călcat.

— N-ai să tăgăduiești totuși că, lui Skarphedin, cînd împreună vă îndreptați către Markarfljot, i-a căzut securea ascunsă sub cingătoare, și că se purtase cu gîndul să te omoare.

— Nu era decît o bardă de tăiat lemne, întîmpină Hoskuld, și în văzul meu o pusese acolo. Și dă-mi voie să-ți spun

¹ Locuințele islandezilor erau alcătuite din mai multe construcții din birne căptușite și învelite cu brazde de iarbă, grupate unele lângă altele.

² Vezi cap. 99.

cump. urmă el, că în ce mă privește, niciodată nu voi da crezare vorbelor de rău ce mi-ai putea înșira despre feciorii lui Njal. Chiar de-ar fi adevărate spusele tale și de-aș avea de ales între a-i ucide și a fi ucis de dînșii, mai bine să fiu răpus de mîna lor decît să le aduc eu cea mai mică vătămare. Iar pe tine Mord, te socot urîcios, pentru c-ai rostit aceste cuvînte.

Asupra acestora Mord se duse acasă. După cităva vreme trecu pe la feciorii lui Njal și stătu îndelung de vorbă cu ei și cu Kari.

Am auzit, începu Mord, că Hoskuld a zis cum că tu, Skarphedin, ai călcat tocmecala încheiată cu Lyting. Am aflat de asemenea, că-i incredințat e-atunci cînd împreună vă duceți la Markarfljot, ai violenit să-i iei viața. Pare-mi-se însă că Hoskuld n-a umblat cu mai puțin viclesug cînd te-a poftit la ospăț și ți-a ales loc de culcare în casa cea mai departată de odaia cea mare, la care toată noaptea au cărat lemne și vreascuri ca să te ardă de viu în somn. Numai sosirea lui Hogni, feciorul lui Gunnar, în toiul nopții, le-a zădărnicit urzeala, fiindcă s-au temut de el. Iar mai apoi cînd, însoțit de un întreg alai, Hoskuld te-a petrecut o bucată de drum, pusese la cale împotriva-ți altă încercare de omor, și se-nțeleșese cu Grani, feciorul lui Gunnar, și cu Gunnar, feciorul lui Lambi, s-o aducă la împlinire, dar în clipa hotărîtoare i-a părăsit curajul și n-au îndrăznit să ridice brațul.

La început, feciorii lui Njal nu dădură nici o ascultare spuselor lui Mord, dar mai pe urmă începură să le dea crezare. Cu încetul se înstrăinară de Hoskuld și cînd se-nțilneau, abia de mai schimbau o vorbă-două. Hoskuld, la rîndul său, se ținea deoparte, și așa au mers lucrurile o bucată de vreme.

În toamna aceea, Hoskuld se duse la un ospăț la Svinafell unde fu bine primit de Flosi. Hildigunn se afla și ea acolo.

Flosi grăi către Hoskuld:

— Îmi spune Hildigunn că te-ai răcit de feciorii lui Njal și asta pe mine mă neliniștește. Iată ce m-am gîndit: nu te

mai înapoia în părțile apusene, așază-te tu la Skaptafell¹ și-l voi trimite pe frate-meu Thorgeir să ia frinele gospodă de la Ossabaer.

— Ar zice atunci oamenii că de frică am fugit de la sabaer, răspunse Hoskuld, și nu vreau una ca asta.

— De aici, s-ar putea trage mare prăpăd, stăruie Flosi.

— Păcat, zise Hoskuld, fiindcă mai bine aș vrea să p

nerăz bunat decît să știu c-am pricinuit suferință alto

Cîteva zile mai tîrziu, Hoskuld se găti să plece spre ca Flosi îi dădu în dar o mantie stacojie, cu marginile și po împodobite cu alesături. Hoskuld se întoarse la Ossaba O vreme a fost pace. Hoskuld era înbit și n-avea decît puț dușmani, dar încordarea cu feciorii lui Njal nu slăbi toa iarna.

Njal în înfiase pe Thord, feciorul lui Kari. De asemen mai avea și un alt fiastu, anume pe Thorhall, feciorul Asgrim, nepotul lui Grim de la Ellida. Era acest Thorh un bărbat plin de vlagă și îndrăzneț. Atît de bine învăța el de la Njal știința legilor, încît se număra acuma print cei mai de frunte cunoscători ai daraverilor judecătoreș

În anul acela, primăvara veni de timpuriu, și gospodă se apucară de semănături devreme.

110

URZEALA PENTRU UCIDEREA LUI HOSKULD

Într-o zi Mord veni la Bergthorshval și îndată îi tras deoparte pe feciorii lui Njal și pe Kari prentu a sta de vorbă. Ca de obicei, se apucă a-l ponegri pe Hoskuld, și ave

¹ *Skaptafell* (Culmea-Toporiștii) — în centrul Islandei, la poalele ghețarului Vatnajökull; locul unde se țineau adunările *thing*-ului pentru păturalul răsăritean.

de istorisit sumedenie de lucruri noi. Îi tot da ghes lui Skarphedin, cum le da și celorlalți, să-l ucidă pe Hoskuld și le zicea că, de nu se vor grăbi să-l lovească, Hoskuld le-o va lua înainte.

-- Primește să facem cum zici tu, încuviință Skarphedin, numai dacă vei consimți să te alături nouă și să iei parte la săvârșirea faptei.

-- Gata sînt să fac și acest lucru, zise Mord.

Încheiară deci acest legămînt, și se înțeleseseră ca Mord să se întoarcă în noaptea aceea.

Bergthora îl întrebă pe Njal:

-- Ce tot vorbește ei acolo afară?

Nu mi-au destăinuit ce plănuiește, răspunse Njal. Pot spune însă că rareori s-au ascuns de mine cînd au avut gînduri sănătoase.

În seara aceea, Skarphedin nu se culcă, nu se culcă nici frații săi, nici Kari. În toiul nopții sosi Mord, feciorul lui Valgard; atunci feciorii lui Njal și Kari își luară armele și încălecînd plecară împreună. Au mers fără oprire pînă la Ossabaer, iar acolo au așteptat îndărătul unui părcan.

Vremea era frumoasă și tocmai răsărea soarele.

Cam pe atunci se trezi și Hoskuld, *godi*-ul de la Hvítanes. Se îmbracă și-și aruncă pe umeri mantia primită în dar de la Flosi. Cu coșul plin cu semințe într-o mină și cu paloșul în cealaltă, ieși în țarină și se apucă de semănat.

Skarphedin se înțelesese cu ceilalți să tabere asupra lui și să-l lovească toți odată. Acuma țîșni de sub părcan. Hos-

Iskuld îl văzu și dădu să se depărteze, dar Skarphedin îl ajută din urmă și zise:

— Zadarnic încerci să scapi cu fuga, *godî*.

Și rostind aceste cuvinte îl și izbi. Lovitura se abătuse asupra creștetului lui Hoskuld.

— Doamne, ajută-mă, și iartă-i pe ei, rosti el.

În clipa cea năvăliră cu toții și-l hăcuiură.

După care Mord zise:

— Mi-a dat în minte un șiretlic.

— Ce anume? întrebă Skarphedin.

— Mă reped întii acasă, apoi merg la Grijota și le dau de știre celor de acolo, arătându-mă, chipurile, îngrozit de cele petrecute. Nu-neape îndoială că Thorgerd¹ are să-mi ceară să fac eu cuvenita vestire despre moartea de om întâmplată și-am s-o fac, fiindcă acesta-i mijlocul cel mai sigur de a le zătieni pîra.² Voi trimite de asemenea pe cineva la Ossabarn să afle cît de iute au de gînd să se pună în mișcare cei de acolo³; s-ar putea ca omului meu ei să-i povestească isprava săvîrșită. Și atunci voi zice că astfel am ajuns să aflu de omor.

— Neapărat, așa să faci, zise Skarphedin.

Feciorii lui Njal, împreună cu Kari porniră spre casă. Cum ajunseră la Bergthorshval, îl înștiințară pe Njal de faptele lor.

— Jalnică veste mi-ați dat, grăi Njal, și cumplită durere încerc auzind-o, căci, cîstit vă spun, așa mă frige la inimă că mai bine să fi pierdut doi dintre feciorii mei și să fi rămas Hoskuld în viață.

— Este oarecum de-nțeleș că gîndești astfel, zise Skarphedin. Ești bătrîn și nu-i de mirare că pui la suflet moartea lui.

— Nu-s numai anii mei la mijloc, răspunse Njal, cît faptul că văd mult mai limpede decît vezi tu urmările faptei.

¹ Mama lui Hoskuld.

² Fiind el însuși unul dintre neigașii lui Hoskuld, Mord nu putea să figureze ca reclamant în proces.

³ Hildigunn și casa ei.

— Ce urmări? întrebă Skarphedin.

— **Pieirea mea, pieirea soției și a tuturor feciorilor mei, grai Njal.**

— Dar mie ce-mi prorocești? voi să știe Kari.

— **Cu greu vor putea ei să vină de hac norocului tău, răspunse Njal, tu ai să le supraviețuiești tuturor.**

Pe Njal, moartea lui Hoskuld îl mihni atîta de adînc încît ori de cîte ori vorbea de ea îi dădeau lacrimile.

112

SE PUNE ÎN MIȘCARE PRICINA

Hildigunn se trezi și băgă de seamă că Hoskuld părăsise patul.

— Am avut vise crincene și rău-prevestitoare, zise ea. Mergeți de-l căutați pe Hoskuld.

Cercetară împrejurimile gospodăriei dar nu-l găsiră. Hildigunn se îmbrăcase între timp și atunci, împreună cu doi oameni, se duse la țarină unde-l aflară pe Hoskuld mort. Chiar în acea clipă sosi ciobanul lui Mord și-i zise că feciorii lui Njal tocmai se depărtaseră călări din locul acela, și adăugă: „Skarphedin m-a chemat și mi-a spus că moartea de om el a săvîrșit-o“.

— Asta ar fi fost ispravă nu glumă, de ar fi făcut-o de unul singur, răspunse Hildigunn.

Cu mantia îl șterse de singele încă proaspăt și strînse în mîntie singele ce apucase a se închea; împături mantia și o puse apoi la păstrare în lada ei. După care trimise ștafetă la Grjota să-i înștiințeze de cele întimplate. Dar Mord ajunsese acolo ceva mai devreme și le și dăduse de știre. Ketil de la Mork se afla și el la Grjota.

Thorgerd îi spuse lui Ketil:

— Știm acuma că Hoskuld nu mai este, așadar aminteste-ți făgăduiala făcută când l-ai luat spre înfiere¹.

— Pesemne că multe am făgăduit eu atunci, întâmpinând Ketil, fiindcă nici prin gând nu mi-a trecut vreodată c-ar putea veni cândva o zi ca asta, dar iată astăzi mă aflu în mare încurcătură, căci eu țin pe fiica lui Njal, și vorba ceea: mai aproape pielea decît cămașa.

— Atunci ai vrea ca vestirea despre moartea întîmplată s-o lăsăm în seama lui Mord? întrebă Thorgerd.

— Nu știu ce să spun în privința asta, răspunse Ketil. Pare-mi-se că Mord ăsta mai mult rău face decît bine.

Dar de cum îi vorbi Mord, acesta îndată cîștigă încrederea lui Ketil, la fel cum cîștiga încrederea multora; și se învoiră ca Mord să facă vestirea de moarte de om, precum și toate pregătirile în vederea judecării în fața *Althing*-ului. După care Mord încălecă și, însoțit de zece oameni, merse devala la Ossabaer. Se adunară acolo cei nouă vecini împrejurași, și Mord le arătă rănila lui Hoskuld, desemnă martorii și pentru fiecare rană în parte îl numi pe făptaș — afară de una — anume aceea ce el însuși i-o pricinuisese, despre care se prefăcu a nu ști nimic. Îl învinui pe Skarphedin de moartea lui Hoskuld, iar pe frații lui Skarphedin și pe Kari de celelalte răni. Apoi îi chemă pe cei nouă vecini să vină la *Althing*, și după aceea se înturnă la casa lui.

Nu mai călecă pragul feciorilor lui Njal, și cînd se întilneau din întîmplare abia mai schimbau un cuvînt, fiindcă așa se înțeleseseră.

De uciderea lui Hoskuld vorbea lumea toată, și întreaga țară o înfiera. Feciorii lui Njal se duseră să-l vadă pe Asgrim, feciorul lui Grim de la Ellida, și-l rugară să le dea sprijin.

— Puteți să vă bizuiți pe sprijinul meu în orice pricină însemnată, le răspunse Asgrim. Dar în privința daraverii ăsteia stau în cumpănă fiindcă pentru această moarte de om,

¹ Vezi cap. 93.

mulți se vor ridica împotriva voastră și ea a fost infierată cu strășnicie de țara întreagă.

După aceea feciorii lui Njal se întoarseră acasă.

113

GUDMUND CEL PUTERNIC ȘI NEAMUL SĂU

La Modruvellir, pe meleagurile Eyjaſjordului, trăia un bărbat pre nume Gudmund cel Puternic. Era feciorul lui Eyjolf, nepotul lui Einar, strănepotul lui Audun cel Chel, răsstrănepotul lui Thorolf Chișleag, prerăsstrănepotul lui Thorstein Studeniță, doi-prerăsstrănepotul lui Grim Kamban. Maica lui Gudmund era Hallbera, fiica lui Thorodd Chivără. Mama acesteia se numea Reginleif, fiica lui Sæmund din Hebride, de la care se trage numele așezării Sæmundarhlid din părțile Skagaſjordului¹. Maica lui Eyjolf, tatăl lui Gudmund, a fost Valgerd, fiica lui Runolf. Iar maica lui Valgerd a fost Valborg, fiica Jorunnei Copil-din-Flori, nepoata craiului Oſvald cel Sfint² și al Berei, fiica craiului Edmund cel Sfint. Maica lui Einar, tatăl lui Eyjolf a fost Helga, fiica lui Helgi, cel de s-a așezat cel dintâi în părțile Eyjaſjordului. Helgi era feciorul lui Eyvind Norwegianul și al Rafartei, fiica lui Kjarval, craiul Irlandei. Maica Helgăi, fiica lui Helgi, a fost Thorunn Hyrna, fiica lui Ketil Nas-Turtit, feciorul lui Bjorn Buna, nepotul lui Grim *Hersir*-ul, și al Hervorei, fiica Thorgerdei, fiica lui Haleyg, craiul ținutului Halogaland.

Soața lui Gudmund se numea Thorlaug și era fiica lui Atli cel Puternic, nepotul lui Eilif Uliul, strănepotul lui Bard

¹ *Skagaſjord* (Fiordul-Țancului), pe țărmul nordic al insulei.

² *Oſvald inn helgi* (Oſvald cel Sfint), rege al Northumbriei (634—642).

de la Al, răsstrănepotul lui Ketil Vulpe, prerăsstrănepot al lui Skidi cel Bătrîn. Maica lui Thorlaug a fost Herdis, fiica lui Thord de la Hofdi, feciorul lui Bjorn-Chişleag, nepotul lui Hroald, strănepotul lui Bjorn Coastă-de-Pier, răsstrănepotul lui Ragnar Nădragi-de-Piele¹, prerăsstrănepotul lui Sigurd Brătară, doi-prerăsstrănepotul lui Randver trei-prerăsstrănepotul lui Radgard. Iar Herdis, maica Thorlaugei, era fiica Thorgerdei, fiica lui Skidi şi a Fridegerdei, fiica lui Kjarval, craiul Irlandei.

Era Gudmund acesta un *hofdingi* avut şi puternic. Ținea o sută de slugi. Şi-i asuprea pe toţi ceilalţi *hofdingi* cîţi se aflau în părţile dinspre miazănoapte, pe unii îi silise să-şi lase pămînturile², pe alţii îi silise să se dezică de *godord*-urile lor, iar pe alţii îi tăiasă. De la el se trag toate spîtele mai de seamă ale Islandei — cei de la Oddi, Sturlungii, cei de la Hvamm, cei de la Fljot, precum şi episcopul Ketil şi mulţi alţi oameni vestiţi.

Gudmund era prieten cu Asgrim, feciorul lui Grim de la Ellida, şi acesta se bizuia pe sprijinul lui.

114

SNORRI GODI ŞI NEAMUL SĂU

Se afla un om pre nume Snorri, poreclit Snorri Godi. A trăit acest Snorri la Helgafell² pînă în ziua cînd Gudrun, fiica lui Osvis³, i-a cumpărat gospodăria, după care ea locui acolo tot restul vieţii, iar Snorri se mută la Saelingsdalunga, în părţile Hvammsfjordului.

¹ Vezi cap. 1:

² *Helgafell* (Muntele-lui-Helgi) — pe ţărmul de apus al Islandei.

³ Eroina vestitei *Laxdoela saga* (*Saga despre locuitorii din Laxdoela*).

Tatăl lui Snorri se numea Thorgrim și era feciorul lui Thorstein Pescarul-de-Cod; nepotul lui Thorolf cel Bărbos de la Mostrar, strănepotul lui Ornolf Năvodarul. Ari înțeleptul zice însă de Thorolf că era feciorul lui Thorgil Rey-darsida. Soața lui Thorolf cel Bărbos de la Mostrar era Osk, fiica lui Thorstein cel Roșu. Maica lui Thorgrim de la Rey-dardal, tatăl lui Snorri, se numea Thora și era fiica lui Olaf Feilan, feciorul lui Thorstein cel Roșu, nepotul lui Olaf cel Alb, strănepotul lui Ingjald, răsstrănepotul lui Helgi. Maica lui Ingjald se numea Thora și era fiica lui Sigurd Căutătură-de-Șarpe, feciorul lui Ragnar Nădragi-de-Piele. Maica lui Snorri *Godi* era Thordis, fiica lui Sur și sora lui Gisli.

Snorri era prieten apropiat cu Asgrim, feciorul lui Grim de la Ellida, iar Asgrim puneă deosebit temei pe cuvântul lui. Snorri era socotit a fi cel mai înțelept bărbat al Islandei, fără a-i pune la socoteală pe cei înzestrați cu darul prorociei. El era un prieten de nădejde, dar neînduplecat cu dușmanii.

În vara ceea, un mare număr de oameni din cele patru pătrare ale Islandei încălecară spre a se duce la *Althing*, și multe pricini așteptau să fie judecate acolo.

115

FLOSI CAUTĂ SPRIJIN

Pe Flosi vestea că Hoskuld fusese ucis îl minie și-l tulbură adinc; dar se stăpini. L-au înștiințat în ce chip fusese por-nită pricina pentru moartea de om săvârșită asupra lui Hoskuld, dar nu spuse mai nimic în legătură cu asta.

Trimise vorbă socrului său, Hall de la Sida, și lui Ljot, feciorul acestuia, să vină la *Althing* însoțiți de cât mai mulți oameni. Ljot era socotit a fi unul dintre cei mai vrednici *hofdingi* ce se ridicaseră în părțile răsăritene; i se prevestise

că, de va supraviețui după ce va merge la *Althing* trei veri de-a rîndul, avea să ajungă cel mai de seamă *hofdingi* din tot neamul său și avea să apuce ani îndelungați ca nimeni altul. Ijot nu luase parte la *Althing* decît o singură dată, și acum urma să ia parte pentru a doua oară la adunare.

De asemenea, Flosi le trimise vorbă lui Kol, feciorul lui Thorstein, lui Glum, feciorul lui Hilder cel Bătrîn, lui Geirleif, feciorul lui Onund Traistă-n-Spate, precum și lui Modolf, feciorul lui Ketil. Toți aceștia veniră de se alăturară lui Flosi, iar Hall de la Sida făgădui și el să vină cu mare alai.

Flosi se duse la Kirkjubacr să stea de vorbă cu Surt, feciorul lui Asbjarn, și trimise după nepotul său Kolbein, feciorul lui Egil, să vină să-l întâlnească acolo. Apoi merse la Hofdabrekka, unde se găsea gospodăria lui Thorgrim cel Semeț, feciorul lui Thorkel cel Frumos, și-l pofti pe Thorgrim să vină cu el la *Althing*. Thorgrim consimți și-i zise:

— De multe ori te-am văzut mai vesel decît ești acum; dar, nici vorbă, ai de ce să fii amărit.

Flosi răspunse:

— Avutul meu tot l-aș fi jertfit să nu se întîmple ce s-a întîmplat. Rău am semănat, rău vom secera.

Plecînd de acolo, Flosi străbătu bălăriile de la Arnarstakk și ajunse la Solheim unde mase peste noapte la bunul său prieten Lodmund, feciorul lui Ulf. A doua zi dimineața, Lodmund încălecă și-l însoți pe Flosi la Dal, la casa lui Runolf, feciorul lui Ulf, *godi*-ul de la Aurr, unde înnoptară.

Flosi grăi către Runolf:

— De la tine o să aflăm adevărul adevărat despre uciderea lui Hoskuld, *godi*-ul de la Hvitanes. Ești om cinstit și apropiat de locul întîmplării; așadar nu voi pune la îndoială ce ai să-mi spui despre pricina zizaniei.

— N-am de ce mă feri, zise Runolf; fără nici o umbră de temei l-au ucis pe Hoskuld; toată suflarea îl jelește, dar, mai presus de toți, îl jelește tată-său vitreg, Njal.

— Atunci, urmă Flosi, anevoie au să găsească sprijinitori.

— Firește, încuviință Runolf, afară doar de s-ar ivi ceva.
— S-a mișcat pricina? întrebă Flosi.
— Au fost chemați vecinii și s-a făcut cuvenita vestire de moarte de om.

— Cine a făcut-o?
— Mord, feciorul lui Valgard, răspunse Runolf.
— Și socoți că-i bine? îl iscodi Flosi.
— Mord mi-e rudă, zise Runolf, dar, drept să spun, e un om care face rău mai mult decît bine. Vreau însă să te rog, Flosi, să-ți înfrinezi minia și să urmezi calea ce duce la cea mai mică tulburare cu putință; căci Njal și alți oameni buni și înțelepți au să vină înaintea ta cu dezlegări mărinimoase.

Flosi zise:

— Vino la *Althing*, Runolf; de nu se va întimpla ceva care să înrăutățească lucrurile, sfatul ce mi-ai dat va avea mare greutate.

Altceva n-au mai vorbit, și Runolf făgădui să vină la *Althing*; după care trimise vorbă rudei sale Haf cel Înțelept care veni îndată.

De la Dal, Flosi se îndreptă spre Ossabaer.

HILDIGUNN ÎL ASMUTE PE FLOSI

Hildigunn aștepta afară și zise:

— Vreau să fie aici afară toți argații cînd o intra Flosi în ogradă. Slujnicele să deretice prin casă, s-atirne scoarțele¹ și să gătească un scaun înalt pentru Flosi.

Peste puțin Flosi se ivi călare pe pajiștea dinaintea gospodăriei. Hildigunn îl întîmpină zicîndu-i:

¹ La islandezi era obiceiul ca la oște și sărbători pereții locuințelor să fie împodobiți cu scoarțe.

— Bun-sosit vere. Mă bucur din toată inima c-ai venit.
— O să prînzim aici, după care o să ne urmăm drumul,
în răspunse Flosi.

Fură priponiți caii, și Flosi păși în odaia cea mare, se așează pe laviță și, împingînd scaunul înalt sus pe podișcă, grăi:

— Nu-s nici crai, nici *jarl*, așa că nu mi se cuvine nici scaun înalt, nici să fiu luat în zeflema.

Hildigunn, care se afla lingă el, se apără:

— Îmi pare rău că te simți jignit. Cu gînd curat ți-am pregătit scaunul înalt.

— De ai gînduri curate, răspunse Flosi, de la sine se va arăta, iar de ar fi mîrșave, înșeși se vor osîndi.

Hildigunn rinji.

— Nu face nimic, zise. Ne vom împăca noi mai bine pînă a ne despărți.

Se așează apoi alături de Flosi și vorbiră în șoaptă timp îndelungat.

Dup-accea se puseră mesele, și Flosi și oamenii săi se spălară pe mîini. Flosi cercetă prosopul; era plin de găuri și sfîșiat la un capăt, unde lipsea din el o bucată¹. Îl aruncă pe laviță fără a-l întrebuința; în schimb smulse un colț al feței de masă, se șterse pe mîini cu el și îl trecu însoțitorilor.

După care se așează și le spuse oamenilor săi să mănînce.

În clipa cîea Hildigunn intră, se apropie de Flosi, își ridică părul de pe frunte și o podidiră lacrimile.

Flosi grăi:

— Cernită ești, verișoară, și plîngi. Cu drept cuvînt, plîngi soarta vrednicului tău soț.

— În ce fel socoți să-mi faci dreptate? îl întreba ea. Cu ajutor înțelegi a-mi da?

— Voi stărui să primești toate drepturile potrivit legii, sau am să fac o pace care, după judecata oamenilor buni, să mulțumească întru totul cînstea și cerințele ei.

¹ Găurile simbolizează rănile primite de Hoskuld, iar sfîșierea, pierderea încercată de Hildigunn.

— De ar fi fost în locul tău, izbucni Hildigunn. Hoskuld fără îndoială că te-ar fi răzbunat: singele nevinovat cere răzbunare.

— Haină ești și neînduplecată, întâmpină Flosi. Acuma mi-e limpede ce urmărești.

Hildigunn îi întoarce:

— Împotriva părintelui tău, Thord *godi*-ul de la Frey, Arnor, feciorul lui Ornolf de la Forsarskog, nici pe departe n-a dezlințuit o urgie asemănătoare, și totuși frații tăi, Kolbein și Egil, n-au pregetat să-l taie la adunarea de la Skaptafell.

Apoi, ieși din odaie și se duse să deschidă lada ce-o avea. Scoase din ladă mantia dăruită de Flosi, cu care fusese îmbrăcat Hoskuld cînd l-au ucis și în care Hildigunn îi adunase singele. Se-ntoarce cu mantia pe brațe și, fără nici un cuvînt se apropie de Flosi. Acesta isprăvisese de mîncat și masa tocmai fusese strînsă. Hildigunn îi azvîrli mantia pe umeri, și coco-loașele de singe se rostogoliră peste el.

— Asta-i mantia ce i-ai dăruit lui Hoskuld, zise ea, și acum ți-o dau înapoi. O purta cînd l-au ucis. Te chem, în fața lui Dumnezeu și a oamenilor, precum și în numele tuturor darurilor lui Hristos și în numele vitejiei și vredniciei-tale, să răzbuni fiecare din rănile ce i-au brăzdat trupul, iar de nu le vei răzbuna să fii de ocară tuturor.

Flosi lepădă de pe umeri mantia și-o aruncă înapoi Hildigunnei.

— Fiară, răcni el. Cu tot dinadinsul vrei să pășim pe calea ce va atrage cele mai grele nenorociri pentru noi toți. Venin și vicienie e-n vorba și cugetul femeilor.¹

Într-atîta era de tulburat încît fața-i aci se roșea ca singele, aci se înălbea ca iarba uscată, sau se făcea neagră ca iadul. El și oamenii săi părăsiră casa. Încălecară și se îndreptară către Holtsvad² unde așteptară venirea feciorilor lui Sigfus și a altor prieteni.

¹ În original, proverb aliterativ.

² *Holtsvad* — Vadul-Măgurii.

Ingjald, care-și avea gospodăria la Keldur, era fratele lui Hrodny, maica lui Hoskuld, feciorul lui Njal. El și Hrodny erau copiii lui Hoskuld cel Alb, feciorul lui Ingjall cel Puternic, nepotul lui Geirfinn Roșcovanul, strănepotul lui Solvi, răsstrănepotul lui Gunnar Ueigașul-Berserker-ilor. Ingjald ținea de soție pe Thraslaug, fiica lui Egil, feciorul lui Thord, *godi*-ul de la Frey, Maica lui Egil se numea și dinsa Thraslaug și era fiica Thorstein Vrabie. Iar mama Thraslaugei era Unn, fiica lui Eyvind Repezitul.

Flosi trimise după Ingjald din Keldur. Acesta veni îndată împreună cu cincisprezece oameni de ai săi. Era un bărbat înalt și vînjos, chibzuit în toate treburile gospodăriei sale, foarte viteaz și mărinos cu prietenii. Flosi îi făcu o primire călduroasă și-i zise:

— Ne găsim în mare încurcătură, nepoate, și anevoie o să ieșim la liman. Rogu-te să-mi dai o mână de ajutor pînă om se oate-o la capăt.

Ingjald îi răspunse:

— Mă aflu și eu în impas, datorită rudeniei cu Njal și cu feciorii săi, la care se mai adaugă și alte împrejurări cu greutate de care se cade să țin seamă.

— Cînd ți-am dat-o de soție pe nepoată-mea, stărui Flosi, mi-ai făgăduit, pare-mi-se, sprijin la orice nevoie.

— Mai mult ca sigur c-am să mă țin de vorbă, răspunse Ingjald. Vreau însă mai întîi să trec pe-acasă, iar de acolo vin la *Althing*.

FLOSI COLINDĂ DUPĂ SPRIJIN.

Cînd aflară că Flosi se afla la Holtsvad, feciorii lui Sigfus încălecară și veniră acolo să i se alătore; ei erau Ketil de la Mork, frații săi Lambi, Thorkel, Mork și Sigmund,

și cu ei mai erau Lambi, feciorul lui Sigurd, Gunnar, feciorul lui Lambi, Grani, feciorul lui Gunnar, și Vebrand, feciorul lui Hamund.

Flosi se ridică să-i întâmpine și le ură bun-venit. Coborîră împreună la gîrlă. Flosi îi descusu și băgă de seamă că, istorisite de ei împrejurările morții lui Hoskuld se potriveau întocmai cu spusa lui Runolf de la Dal.

Atunci Flosi grăi către Ketil de la Mork:

— Vreau să-ți fac o întrebare: tu și cu frații tăi, pînă unde sînteți hotărîți să-mi dați sprijin în pricina asta?

— Aș dori să se ajungă la pace, răspunse Ketil. Dar am dat jurămint să nu mă lepăd de pricina asta pînă nu va primi, într-un chip sau altul, o dezlegare; de aceea am să lupt fără să-mi preocupețese viața.

— Ești cu adevărat un om dintr-o bucată, zise Flosi. Măcar de ar fi mai mulți ca tine.

Grani, feciorul lui Gunnar, și Gunnar, feciorul lui Lambi, izbucniră atunci într-un glas:

— Noi cerem să fie scoși de sub sentul legii și uciși.

Flosi grăi:

— Și lupul sătul și mielul întreg nu se poate.

— Cînd l-au tăiat pe Thrain la Markarfljot, zise Grani, și mai apoi cînd l-au tăiat pe feciorul său, Hoskuld, mi-am pus în gînd să nu fac pace cu ei niciodată; de aceea tare aș vrea să-i văd uciși pînă la unul pe feciorii lui Njal.

Flosi răspunse:

— De nu ți-ar fi lipsit îndrăzneala și bărbăția, ai fi putut și singur să-i răzbuni, doar îți erau la îndemînă. Pare-mi-se că tu și mulți alții cereți să se săvîrșească acuma o faptă la care, mai tîrziu, tare o să vreți să nu fi fost părtași. Îmi dau bine seama că, și de-i vom ucide, Njal și fiii săi, sînt oameni de neam ales și cu nume atît de mare încît urmările în fața cărora o să ne trezim ne vor sili să ne tirim la picioarele multora și să le cerșim ajutorul pînă vom izbuti să ieșim din primejdie. Și să mai știți că dintre cei care-s logați astăzi

mulți vor ajunge săraci lipiți și că unii își vor pierde nu numai averea, ci și viața.

Mord, feciorul lui Valgard, veni și el acolo să-l caute pe Flosi și-i zise că dorește ca laolaltă cu toți ai săi să-l însoțească la *Althing*. Flosi primi să vină cu el și-l iscodi pe Mord de n-ar vrea s-o dea pe fiica sa Rannveig după Starkad de la Stafafell, ce-i era nepot; căci socotea că această unire va chezașui statornicia lui Mord și alor săi.

Mord fu măgulit de această întrebare, dar spuse că hotărîrea o lasă în mîna lui Gizur cel Alb cu care Flosi să vorbească la *Althing*. Mord era căsătorit cu Thorkatla, fiica lui Gizur.

Mord și Flosi meraseră împreună la *Althing* și pe drum vorbiră unul cu altul toată ziua.

118

NJAL ȘI TABĂRA SA

Njal îl întrebă pe Skarphedin:

— Ce plănuieți să faceți acum, tu și frații tăi, precum și cumnatul vostru Kari?

— Nu ne prea stă în obicei să croim planurile noastre după vise, răspunse Skarphedin. Dar, pentru că vrei să știi, eu îți spun: mergem la Tunga să-l întâlnim pe Asgrim, feciorul lui Grim de la Ellida, iar de acolo o să mergem mai departe la *Althing*. Dar tu, tată, nu vii la *Althing*?

— Ba vin, grăi Njal, fiindcă cîntea-mi poruncește ca atîta cît voi trăi să nu vă părăsesc. Cred că se mai află mulți oameni care să pună o vorbă pentru mine acolo și socot că veți avea mai degrabă de cîștigat decît de pierdut de pe urma venirii mele.

Thorhall, feciorul lui Asgrim, fiastrul lui Njal se afla în preajmă. Feciorii lui Njal rideau de el, fiindcă purta o mantie grosolană, vărgată, și-l întrebă cîtă vreme socotea s-o mai poarte.

Thorhall răspunse:

— N-am s-o mai port, cînd o veni timpul să umblu pentru a răzbuna moartea tatălui meu vitreg.

— Tu, cînd va fi mai mare nevoia, totdeauna ai să fii la înălțime, zise Njal.

Se gătiră cu toții de drum: erau vreo treizeci la număr. Păreceră pînă la apa Thjorsei, unde li se alăturară două rubedenii de-ale lui Njal, Thorleif Corbu și Thorgrim cel Înalt, feciorii lui Thorir de la Holt. Aceștia se arătară gata să le dea ajutor feciorilor lui Njal, ceea ce dinșii primiră. Apoi trecură cu toții Thjorsa prin vad și nu se opriră decît tocmai la Laxarbakka.¹ Acolo fură întîmpinați de Hjalti, feciorul lui Skeggi, care se sfătui vreme îndelungată cu Njal vorbind în șoaptă.

La urmă, Hjalti zise:

— Mi-a plăcut totdeauna să spun pe șleau ce gîndesc. Njal mi-a cerut sprijinul; am consimțit și i-am făgăduit să-l ajut. Pe mine și pe mulți alții el ne-a răsplătit dinainte povătuindu-ne cu înțelepciune.

Hjalti îi împărtăși lui Njal toate știrile ce avea cu privire la mișcările lui Flosi. Îl trimiseră pe Thorhall la Tunga, să înștiințeze că aveau să sosească în seara aceea. Asgrim îndată făcu pregătirile cuvenite, și se afla afară în clipa cînd Njal pătrunse călare pe pajiștea dinaintea gospodăriei. Njal purta o mantie albastră și o scufie de pislă, iar în mină ținea o toporișcă. Asgrim îi ajută să descalece, îl duse de braț pînă în casă și-l așeză pe scaunul cel înalt. În urma lor intrară feciorii lui Njal și Kari. Ieșind din nou afară, Asgrim îl văzu pe Hjalti care tocmai se gătea să plece, socotind că prea erau mulți oaspeți. Apucînd calul de dîrlogi, Asgrim îi zise

¹ Laxarbakka, Mahut-Somonilor.

că nu-l va lăsa să plece; dădu poruncă să se deșeeze caii și-l duse pe Hjalți înăuntru, poftindu-l să se așeze alături de Njal. Thorleif Corbu și fratele său, împreună cu oamenii lor, luară loc pe lavița dimpotrivă.

Asgrim se lăsă pe un scăunăș în fața lui Njal și-l întrebă:

— Ce crezi de pricina asta?

— Mă îngrijorează, răspunse Njal, fiindcă se află amestecați oameni ce-s pieze rele. Cheamă-i pe toți cei ce-ți sînt datori credință și vino cu mine la *Althing*.

— Asta și aveam de gînd, zise Asgrim, și-ți făgăduiesc că atîta vreme cît voi găsi oameni să mă urmeze, niciodată nu mă voi dezice de tine.

Cei de față îi mulțumiră cu toții și ziseră că vorbise ca un om de nădejde.

Merseră la Tunga, iar a doua zi oamenii lui Asgrim veniră pînă la unul. După care încălecară și porniră spre *Althing* unde-și pușeră la cale sălașele.

119

ASGRIM ȘI FECIORII LUI NJAL CAUTĂ ALIAȚI

Flosi și sosise la *Althing* și-și rostuiise sălașul. Runolf se așeză în sălașul oamenilor de la Dal, iar Mord în cel al oamenilor din părțile Rangăi. Afară de Hall de la Sida, din depărtatele ținuturi de la marginea răsăriteană nu venise mai nimeni; Hall însă adusese cu sine un mare număr de megieși și număidecît se alătură lui Flosi, și stărui ca acesta să caute învoială și să pună pace. Hall era om înțeleghător și pașnic: Flosi răspunse prietenește dar fără a se lega în nici un fel. Hall îl întrebă pe Flosi cine-i mai făgăduise sprijin; acesta-l aminti, printre alții, pe Mord, feciorul lui Valgard, și-i destăinui că ceruse mina fiicei lui Mord pentru nepotul său Starkad. Hall spuse că fata nu era rea, dar că orice daraveră

cu Mord este primejdioasă — „și de asta ai să te încredințezi tu pînă să se-ncheie adunarea“.

Mai mult despre acestea nu vorbiră.

Într-o zi Njal și feciorii săi se sfătuiră îndelung și în mare faimă cu Asgrim. După care Asgrim se ridică și le zise feciorilor lui Njal:

— Să mergem să ne cîștigăm prieteni, atminteri, la judecată, vom fi covârșiți; căci în jurul pricinii ăsteia se va da luptă aprigă.

Asgrim părăsi sălașul urmat de Helgi, feciorul lui Njal, de Kari, feciorul lui Solmund, precum și de Grim, feciorul lui Njal, de Skarphedin, de Thorgrim cel Înalt și de Thorleif Corbă. Se duseră la sălașul lui Gizur cel Alb și pășiră înăuntru. Gizur se ridică să le dea binețe și-i pofti să ia loc și să bea.

— Nu e vreme de așa ceva, zise Asgrim, nici de ocolșuri. Ce ajutor pot aștepta de la tine, cumnate?

— Soru-mea Jorunn se bizuie desigur să nu mă dau înapoi, răspunse Gizur. Acum și-ntotdeauna o să stăm alături unul de altul.

Asgrim îi mulțumi și apoi plecă.

— Acum unde mai mergem? întrebă Skarphedin.

— La sălașul celor de la Olfus, răspunse Asgrim.

Se duseră acolo și Asgrim întrebă de Skapti, feciorul lui Thorodd. Îi spuseră că era înăuntru, așa că intrară. Skapti care ședea pe podișcă îi ură bun-venit lui Asgrim, iar acesta-i întoarse binețele. Apoi Skapti îl pofti să ia loc lingă el; Asgrim îi zise că n-avea de gînd să stea mult — „am venit anume să-ți fac o rugămintă“.

— Despre ce e vorba? întrebă Skapti.

— Te rog să ne dai sprijin mic și neamurilor mele.

— Nădăjduiam, zise Skapti, că n-ai să-mi ceri să iau parte la neplăcerile tale.

Asgrim grăi atunci:

— Astea-s cuvinte nevrednice; te dai în lături atunci cînd e nevoia mai mare.

— Dar acela cine-i? întrebă Skapti. Bărbatul cel înalt, al cincilea din şir, cel cu căutătura straşnică, vestitoare de nenorociri, ca de *troll*?

— Mă numesc Skarphedin, răspunse cel cu pricina, şi nu o dată ai dat ochii cu mine aici la Althing. Dar pesemne că-s mai deştept ca tine, fiindcă eu unul ştiu cum te cheamă. Eşti Skapti, feciorul lui Thorodd, dar cîndva, pe vremea cînd l-ai ucis pe Ketil de la Elda, îţi spuneau Păr-Zbirlit; asta pe vremea cînd te-ai ras în cap şi te-ai uns cu smoaţă pe ţeastă şi cînd ai plătit unor robi să-ţi taie cîteva brazde de iarbă, să ai cu ce te înveli peste noapte. După care ai fugit să cauţi liman la Thorolf, feciorul lui Lofta de la Eyrar, care te-a adăpostit şi apoi te-a scos din ţară ascuns în sacii lui de făină.

Asupra acestora părăsiră sălaşul celor din Olfus.

— Acum unde mai mergem? întrebă Skarphedin.

— La sălaşul lui Snorri *godi*, zise Asgrim.

Se duseră deci la sălaşul lui Snorri. Acolo, Asgrim îl întrebă pe bărbatul ce stătea în prag dacă Snorri era înăuntru, şi acesta îi spuse că era. Atunci, Asgrim intră, urmat de ceilalţi.

Snorri şedea pe podişcă. Asgrim se duse la el şi-l salută. Snorri îi dădu bineţe şi-l pofti să şadă. Asgrim îi zise că n-avea de gînd să stea mult — „am venit însă anume să-ţi fac o rugămintă“.

Snorri îl îmbie să spună despre ce era vorba.

— Aş dori să mă însoţeşti la judecată, grai Asgrim, şi, ca un om istet şi dibaci ce eşti, să-mi dai sprijin.

Snorri răspunse:

— Încercate-s şi pricinile noastre în această clipă şi ne strîng cu uşa mulţi dintre potrivnicii noştri; de aceea n-am vrea să ne băgăm în pricinile celor de prin alte părţare.

— Înţeleg, zise Asgrim, mai ales de vreme ce datori nu ne sînteţi cu nimica.

¹ Vezi cap. 36.

— Te cunosc ca pe un om de ispravă, zise Snorri, și de aceea făgăduiesc că nici n-am să mă alătur vrajmașilor voștri, nici n-am să-i ajut.

Asgrim mulțumi.

Apoi Snorri întrebă:

— Dar acela cine-i? Al cincilea din șir, cel pămîntiu la față, cu trăsături ascuțite, care rinjește și poartă securea pe umăr?

— Numele meu e Hedin, răspunse cel cu pricina, dar unii îmi zic Skarphedin. Dorești să-mi spui ceva?

— Doar că se vede că ești îndrăzneț și neînduplecat, grăi Snorri, dar, pare-mi-se, că ți-ai mâncat norocul și că mult numai ai de trăit.

— Asta-i firea lucrurilor, zise Skarphedin, fiecare-i dator c-o moarte. Dar decît să-mi prezici mie soarta, mai bine ai face să-ți răzbuni părintele.

— Mi-au mai spus-o mulți alții, răspunse Snorri, așa că n-am să mă supăr.

Asupra acestora părăsiră sălașul lui Snorri fără a dobîndi nici o făgăduială de ajutor. Se îndreptară acuma către sălașul celor din părțile Skagafjordului. Aici mai-marele era Haf cel Bogat. Acesta era feciorul lui Thorkel, nepotul lui Eirik de la Goddal, strănepotul lui Geirmund, răsstrănepotul lui Hroald, prerăsstrănepotul lui Eirik Barbă-Țepoasă, cel care-l ucisese pe Grjotgard la Soknardal în țara Norvegiei. Pe maica lui Haf o chema Thorunn și era fiica lui Asbjorn cel Chel, de la Myrkarskalla.

Asgrim și ai săi pășiră înăuntru. Haf sedea în mijlocul sălașului și vorbea cu cineva. Asgrim se apropie și-l salută; Haf răspunse curtenitor și-l pofti să ia loc.

Asgrim zise:

— Am venit să-ți cer ajutor pentru mine și neamurile mele.

Pe loc Haf îi răspunse că n-avea poftă să ia parte la dansurile lor — „aș vrea să știu însă cine-i bărbatul acela

smead al cincilea din șir, pocit la chip de parc-ar fi ieșit din vreo peșteră a mării“.

Skarphedin răspunse:

— Nu te sinchisi tu de asta, moliule; m-aș încumeta să te-nfrunt oriunde, și nici de mi-ar aține calea mai mulți ca tine tot nu mi-ar fi frică; mai bine ai face s-o aduci înapoi pe soru-ta Svanlaug, pe care ți-au răpit-o din casă Eydis Jungher-de-Fier și Koll Nicovală.

— Să mergem, îl opri Asgrim; din partea asta nu-î nădejde de ajutor.

Apucară spre sălașul celor din Modruvellir, unde întrebară de Gudmund cel Puternic de a se afla înăuntru. Li se răspunse că da, așa că intrară. În mijlocul sălașului se afla un scaun înalt pe care ședea Gudmund. Asgrim se duse la el și-l salută. Gudmund se arătă bucuros și-l pofti să șadă.

— N-am venit să stau, zise Asgrim. Vreau să-ți cer ajutor, căci ești un *hofdingi* puternic și întreprinzător.

— Poți fi sigur că n-am să mă ridic împotriva ta, zise Gudmund. Cât privește însă ajutorul, de voi fi înclinat să ți-l dau, putem sta de vorbă mai târziu.

Părea să le fie binevoitor. Asgrim îi mulțumi deci pentru cuvintele sale.

— Între însoțitorii tăi, zise Gudmund, se află unul asupra căruia mi s-a oprit privirea. S-ar zice că-i altfel decât mai toți oamenii ce i-am întâlnit vreodată.

— Care dintre ei? întrebă Asgrim.

— Al cincilea, cel cu păr castaniu și smead la față, înalt și vînjos și cu o înfățișare atît de bărbătească încît mai bine mi-ar prinde să-l am pe el în rîndul cetașilor mei decît zece alții. Arată însă ca un om fără noroc.

— Îmi dau seama că de mine e vorba, zise Skarphedin, dar amîndoi sîntem fiecare-n felul lui, oameni fără noroc. Eu stau sub învinuirea îndreptățită că l-am ucis pe Hoskuld, *god*-ul de la Hvitaneș; cît despre tine, Thorkel cel Semeț și Thorir, feciorul lui Helgi, au răspîndit povești despre

niscăi fapte urite pentru care tu însuși s-ai cădea să fii osîndit.

Asupra acestora părăsire adăpostul.

— Acum unde mai mergem? întrebă Skarphedin.

— La sălașul celor din Ljosavatn, zise Asgrim.

Mai mare peste acesta se întîmpla să fie Thorkel cel Semeț. Era feciorul lui Thorgeir *godi*-ul de la Ljosavatn, nepotul lui Tjorvi și strănepotul lui Thorkel cel Deșirat, Maica lui Thorgeir era Thorunn, fiica lui Thorstein, feciorul lui Sigmund, nepotul lui Bard de la Gnupa. Maica lui Thorkel cel Semeț era Gudrid, fiica lui Thorkel cel Negru de la Hleidargard, feciorul lui Thorir Sfrijitul, nepotul lui Ketil Vițelde-Mare, strănepotul lui Ornolf, răsstrănepotul lui Bjornolf, prerăsstrănepotul lui Grim Bărbosul, doi-pererăsstrănepotul lui Ketil Păstrăvul, trei-pererăsstrănepotul lui Hallbjorn pe Jumătate-Troll.

Thorkel cel Semeț umblase prin țări străine și dobîndise mare faimă.

Ucisesse un tilhar în codrii din Jamtaland, apoi se strămutase în părțile răsăritene ale Șvediei, unde se întovărașise cu Sorkvir cel Bătrîn, și împreună bîntuiseră țărmurile Balticii. Într-o seară, aflîndu-se ei în preajma coastelor Balagardului¹, sorții căzuseră pe Thorkel s-aducă apă dulce pentru oameni; cu acest prilej se măsură cu o jivină, jumătate om, jumătate fiară, pe care abia izbuti s-o răpună după o luptă grea și îndelungată. De acolo apucase spre miazăzi și ajunsese în Adalsysla² unde tăiașe un balaur întraripat. După aceea se-nturnase în Șvedia, iar de acolo trecuse în țara Norvegiei, și apoi acasă, în Islanda, unde poruncise ca isprăvile sale să fie crestate în lemn deasupra culcușului său și pe speteaza jilțului din fața scaunului înalt.

Thorkel și frații săi se ciocniseră și cu Gudmund cel Puternic la adunarea de la Ljosavatn unde izbîndiseră locui-

¹ Porțiunea sud-vestică a Finlandei de azi.

² Insulă în dreptul golfului Riga, azi în cuprinsul R.S.S. Estone.

torii din Ljosavatn; aici Thorkel cel Semeț și Thorir, feciorul lui Hielgi, îl defăimaseră pe Gudmund.

Thorkel se fălea că nu se află bărbat în Islanda pe care nu s-ar încumeta să-l înfrunte în harț sau de care să-i fie teamă. Porecla și-o datora faptului că dintre cei cu care se măsurase nici unul nu scăpase fără a simți șfichiul limbii sale sau greutatea brațului său.

120

SKARPHEDIN MAI TAIE PUȚIN DIN NASUL LUI THORKEL

Asgrim, feciorul lui Grim de la Ellida, și ceilalți merseră deci la sălașul lui Thorkel.

Asgrim le zise:

— Asta-î sălașul lui Thorkel cel Semeț. E un luptător de temut și, de am dobîndi sprijinul lui, mult ar trage în cumpănă. Se cade să ne purtăm foarte cu socoteală căci e încăpățînat și ținofos. Îndeosebi pe tine, Skarphedin, trebuie să te rog să nu te amesteci în vorbă.

Skarphedin rinji. Purta o tunică albastră cu cingătoare de argint, nădragi cu dungi albastre și cizme negre. Avea asupra sa un scut mic rotund și securea cu care-l ucisese pe Thrain, feciorul lui Sigfus, căreia el îi pusese numele de Rimmugygi¹. Părul, pieptănat peste cap, îi era ținut cu o fișie de mătase. Din creștet pînă-n tălpi, arăta ca un luptător, și-l cunoștea oricine de la prima vedere. Înainta cu pas măsurat, păstrîndu-și locul în șir.

Pătrunseră în sălaș și înaintară pînă-n capătul lui. Thorkel ședea în mijlocul podișcăi din fund, oamenii săi stînd înși-

¹ Vezi cap. 12.

rați de-a dreapta și de-a stînga lui. Asgrim îl salută, iar Thorkel îi întoarse salutul.

— Am venit aici, grăi Asgrim, să te întrebăm de n-ai vrea să te alături nouă și să ne sprijini la judecată?

— Ce trebuință mai aveți de sprijinul meu de vreme ce-ați și fost la Gudmund? întrebă Thorkel. V-a făgăduit, fără îndoială, să vă dea o mină de ajutor.

— N-am căpătat nici un ajutor din partea lui, îl lămurii Asgrim.

— Atunci, Gudmund găsește, pesemne, că pricina voastră e din cale-afară rău văzută, zise Thorkel. Și cu drept cuvînt: căci fapta săvîrșită a fost tare silnică. Acum înțeleg ce v-a adus aici: ați crezut că nu-s atît de cusurgiu ca Gudmund și c-am să fiu gata să sprijin nedreptatea.

Asgrim tăcea. Întorsătura ce o luase convorbirea nu-i era pe plac.

Thorkel urmă:

— Cine-i omul acela înalt și abraș, al cincilea-n șir, cel vinăt și ascuțit la chip, cu privirea deocheată și cu eăută-tura posacă și uricioasă?

— Mă numesc Skarphedin și n-ai nici un drept să te legi de mine și să mă ocărăști. Eu unul niciodată nu mi-am amenințat cu moartea părintele, nici n-am ridicat mîna împotriva lui, cum ai făcut tu cîndva. La *Althing* nu te-ai arătat mai deloc și n-ai luat parte la judecăți; de bună seamă, te vei fi simțind mai la largul tău cînd mulgi vacile acasă la Oxara¹, laolaltă cu oamenii casei tale nevoiașе. Mai bine ai face să-ți cureți măselele de rămășițele mațului gros de iapă ce le-ai infulecat înainte de a veni încoace — te-a văzut ciobanul tău cînd le-ai înghițit și-a fost uluit de asemenea setrboșenie.

Miniat, Thorkel sări în sus și înșfăcă jungherul.

¹ *Oxara* (Girila-Securii), gospodărie în pătrarul de miazănoapte, la sud de Ljosavatn.

— Asta-i jungherul ce-l am din Șvedia, zise el. L-am cîștigat răpunînd un luptător temut, iar de atunci multora le-am mai făcut de petrecanie cu el. Cînd m-oi repezi la tine, te străpung, ca să-ți plătesc ocara.

Skarphedin nu se clinti din loc și rinji, apoi, ridicîndu-și secura zise:

— Vezi, asta-i secura ce-o aveam cînd, dintr-o săritură de doisprezece coți, am trecut peste Markarfljot și l-am ucis pe Thrain, feciorul lui Sigfus, de față fiind opt oameni care neputincioși au fost să se atingă de mine. Și încă nu mi s-a întîmplat să ridic secura asta împotriva cuiva și să dau greș.

Rostind aceste cuvinte, își înaintă și, trecînd pe lângă frații săi și pe lângă Kari, se năpusti la Thorkel.

— Ascultă, Thorkel, zise, lasă jungherul și stai jos, că de nu te pălese peste cap și te spintec pîn-la umăr.

Thorkel îndată se așeză la loc și puse jungherul în teacă. Una ca asta nu i se întîmplase de cînd era și nici n-avea să i se mai întîmple vreodată după aceea.

Urmat de ceilalți, Asgrim părăsi sălașul lui Thorkel.

— Acum unde mai mergem? întrebă Skarphedin.

— Înapoi la sălașul nostru, răspunse Asgrim.

— Să mergem iute, c-am ostenit cerșind, zise Skarphedin.

Asgrim se-ntoarse către el:

— Cam prea ascuțit la limbă te-ai arătat în unele locuri; în ce-l privește pe Thorkel însă, cred că nu i-ai dat decît ce i se cuvenea.

Ajunseră la sălaș și-i povestiră lui Njal de-a fir a păr tot ce se întîmplase.

— Ce ți-e scris în frunte ți-e pus, grăi Njal.

Gudmund cel Puternic, cînd află de ciocnirea dintre Skarphedin și Thorkel, zise:

— Știți cu toții tărășenia noastră cu oamenii de la Ljosavatn; n-am încercat însă nicicînd din partea lor vreo înjosire pe măsura celei îndurate de Thorkel de la Skarphedin; și de asta mă bucur nespus.

Apoi se întoarse către fratele său Einar de la Thvera¹ și zise:

— Du-te cu toți oamenii mei să le dai ajutor feciorilor lui Njal cînd se va întruni judecata, iar la vara viitoare de vor mai avea nevoie de ajutor, am să-i ajut chiar eu.

Einar primi să facă acest lucru și-i dădu de știre lui Asgrim.

— Nu sînt mulți *hofdingi* ca Gudmund, zise Asgrim. După care îl vesti pe Njal.

121

JUDECATA

A doua zi, Asgrim și ceilalți se sfătuiră cu Gizur cel Alb, cu Hjalti, feciorul lui Skeggi, și cu Einar de la Thvera. De față era și Mord, feciorul lui Valgard. Acesta lăsase între timp în seama feciorilor lui Sigfus grija de a duce pricina la bun sfîrșit.

Asgrim grăi:

— Pe tine Gizur, pe tine Hjalti și pe tine Einar vreau, înții de toate, să vă lămuresc asupra stării în care se află pricina noastră. Cum bine știți, judecata a pornit-o Mord, de fapt însă, Mord însuși a luat parte la moartea de om săvîrșită asupra lui Hoskuld; rana al cărei făptaș rămăsese necunoscut de el a fost pricinuită. De aceea, după socotința mea, chemarea în judecată neapărat se cade socotită netrebnică și de nimic.

¹ Einar de la Thvera și-a cîștigat o faimă nepieritoare pledînd cu înflăcărare, la *Althing*-ul din anul 1024, pentru păstrarea independenței Islandei (vezi *Prefața*, vol. I, p. XI).

— Împrejurarea asta s-o facem cunoscută fără întârziere, sări Hjalti.

Thorhall, feciorul lui Asgrim, se-mpotrivi arătînd c-ar fi greșit să se dezvăluie faptul pînă a se deschide judecata.

— Da de ce? întrebă Hjalti.

— Fiindcă de-ar afla ei de pe acum că nu-i bine pornită judecata, îl lămuri Thorhall, ar avea vreme să-ndrepte lucrurile, trimițînd pe careva acasă să le facă alte chemări vecinilor ca să vină la *Althing*, și așa ar acoperi greșeala.

— Iscusit mai ești tu, Thorhall, ziseră atunci cu toții. Să știi că noi n-o să ieșim din cuvîntul tău.

După aceea se-ntoarseră la sălașele lor.

Feciorii lui Sigfus vestiră la Piatra-Legii învinuirile ce le aduceau și-i întrebă pe pîriți unde locuiesc și de ce pătrare țin. Pentru cercetarea pricinii, judecătorii urmau să se întrunească în ziua de vineri după-amiază.

Pînă atunci la *Althing* domni liniște. Nu puțini căutară să pună la cale o împăcare. Deși era mai puțin îndrăgostit decît ceilalți, Flosi rămase totuși neclintit. O dezlegare pașnică nu părea cu putință.

Veni și ziua de vineri, și, după-amiază, judecătorii se înfățișară la scaunul de judecată. Toți cei aflați la *Althing* erau de față. Însoțiți de Hall de la Sida, de Runolf de la Dal și de toți ce-i făgăduiseră sprijin, Flosi și oamenii săi se așezară pe latura dinspre miazăzi a scaunului de judecată al Rangăi. Pe latura de miazănoapte, se rînduiră Asgrim, Gizur cel Alb, Hjalti, Einar de la Thvera și toți ai lor. Feciorii lui Njal, Kari, Thorleif Corbu și Thorgrim cel Înalt rămăseseră pe loc la sălaș. Înarmați pînă-n dinți, aceștia alcătuiau o ceată de temut.

Njal îi pofti pe judecători să-și ia locurile. Feciorii lui Sigfus își înfățișară pricina, numiră martorii și apoi îi poftiră pe feciorii lui Njal s-asculte jurămîntul acestora; dădură apoi ei înșiși jurămînt și arătară învinuirile ce aduceau pîriților. Dovediră că fuseseră făcute vestirile cuvenite, după

care-i chemară pe cei nouă vecini să treacă în colțul menit juraților și-i poftiră pe piriți să facă cererile de înlăturare.

Thorhall, feciorul lui Asgrim, la rindul său, desemnă martori, apoi învederă că jurații n-au căderea să se rostească asupra pricinii, deoarece vestirea despre moartea de om săvârșită fusese făcută de un ins el însuși vinovat de o nelegiuire, drept care se cuvenea să fie scos de sub scutul legii.

— Unde bați cu vorbele astea? întrebă Flosi.

Thorhall răspunse:

— Mord, feciorul lui Valgard, a luat parte, alături de feciorii lui Njal, la uciderea lui Hoskuld și i-a pricinuit rana al cărei făptaș rămăsese necunoscut pînă-n ziua cînd au fost desemnați martorii. Astea-s fapte pe care nu le puteți tăgădui și prin urmare cererea voastră e lipsită de orice putere.

122

ÎNVOIALA

După aceea Njal se ridică și grăi:

— Îi rog pe Hall de la Sida, pe Flosi, pe toți feciorii lui Sigfus, precum și pe toți oamenii noștri să nu părăsească adunarea, și s-asculte cuvintele mele.

Încuviințară, și atunci Njal urmă:

— Pare-mi-se că pricina s-a împotmolit de-a binelea; și asta nu-i deloc de mirare, fiindcă-i răsărită din sămință ticăloasă. Aș vrea să aflați cu toții că Hoskuld mi-a fost mai drag chiar decît feciorii mei; și cînd am aflat c-a fost ucis, parcă s-ar fi stins lumina a mai dulce a ochilor mei. Mai bine pierdeam feciorii mei toți, și să fi trăit Hoskuld în schimb. Și acuma mă rog ție, Hall de la Sida, și ție, Runolf de la Dal, și ție Gizur cel Alb, și ție, Einar de la Thvera, și ție, Hal

cel Înțelept, dați-mi puțința să răscumpăr moartea de om săvârșită de feciorii mei; și vă spun vouă: dorința mea este ca despăgubirea să fie hotărîtă de cei mai drepecți dintre noi toți.

Gizur, Einar și Haf luară cuvintul pe rînd, și fiecare vorbi pe larg, stăruind pe lîngă Flosi să cadă la învoială și făgăduindu-i drept răsplată prietenia lor. Flosi părea înclinat să primească dar nu se rosti în nici un fel.

În cele din urmă, Hall de la Sida grăi către Flosi:

— Nu vrei să te ții de vorbă și să-mi faci acuma hatîrul ce mi-ai făgăduit în ceasul cînd l-am ajutat pe vărul tău Thorgrim, feciorul lui Ketil cel Gras să iasă din țară după ce-l ucisese pe Halli cel Roșu?

— Ba mă țin, tată-socrule, răspunse Flosi, căci încredințat sînt că nu-mi vei cere niciodată vreun lucru care să nu fie spre cîntea mea.

— Atuncea, zise Hall, aș dori ca neîntîrziat să primești toemeala, și să te-nvoiești ca despăgubirea să fie hotărîtă de oameni buni și de încredere, fiindcă astfel îți vei cîștiga prietenia bărbaților de frunte.

Flosi cuvîntă:

— Aflați cu toții că fac pe voia socrului meu, Hall de la Sida și a altor oameni buni și las dezlegarea pricinei în scama oamenilor buni, aleși potrivit legii, cite șase de fiecare parte. Socot că se cade să facem acest lucru pentru prețuirea ce i-o datorăm lui Njal.

Njal mulțumi tuturor, și așijderi mulțumiră toți ceilalți ce erau de față, spunînd că bine chibzuită era hotărîrea lui Flosi.

Acesta grăi:

— Am să-i numesc acumă pe judecătorii ce-i aleg. Mai întii, pe socrul meu, Hall de la Sida, apoi pe Ozur de la Breida, pe Surt, feciorul lui Asbjarn de la Kirkjubaer, pe Moldolf, al lui Ketil de la Asar, pe Haf cel Înțelept și pe Runolf de la Dal. Toată lumea va recunoaște, cred, că, dintre spri-

jinitorii mei, ei is cei mai vrednici să li se încredințeze asemenea sarcină.

Apoi îl chemă pe Njal să-și aleagă și el judecătorii. Njal se ridică și grăi:

— Mai întâi îl aleg pe Asgrim, feciorul lui Grim de la Elli-da, apoi pe Iljalti, feciorul lui Skeggi, pe Gizur cel Alb, pe Einar de la Thvera, pe Snorri *Godi* și pe Gudmund cel Puternic.

După care Njal bătu palma cu Flosi și cu feciorii lui Sigfus, și își dădu cuvîntul în numele feciorilor săi și al lui Kari. Se învoiră ca prețul răscumpărării să-l hotărască acești doisprezece bărbați aleși de părți.

De fel n-au minți dac-am spune că toți cei aflați la *Al-thing* au fost bucuroși de această învoială.

Fură trimiși oameni să le dea de veste lui Snorri și lui Gudmund care se aflau la sălașele lor. Apoi se luă hotărîrea ca judecătorii aleși să se întrunească în ocolul *Logrettei*¹ și ca toți ceilalți să părăsească locul.

123

ÎNCERCAREA DE A FACE PACE DĂ GREȘ

Snorri *Godi* luă cuvîntul:

— Ne aflăm aci toți cei doisprezece judecători aleși căroră li s-a încredințat dezlegarea acestei pricini. Vreau să vă fac tuturor rugămîntea de a nu pune piedici în calea unei depline înțelegeri între cele două părți.

Gudmund întrebă:

— Socoate cineva c-ar fi locul să facem pe careva surghiun din ținutul său sau din țară?

¹ Vezi cap. 2.

— Nu, la nici un fel de surghiun nu-i locul, răspunse Snorri, fiindcă prea adesea s-a întâmplat nesupunere la surghiun, și de aici s-au tras tăieri și alte vrăjmășii. Nu, ceea ce socot nimerit este să ne rostim pentru o despăgubire atît de mare încît să putem spune că nu s-a mai pomenit vreodată în țara asta moarte de om mai scump ispășită decît cea săvîrșită împotriva lui Hoskuld.

Părerea lui Snorri fu bine primită. Se-nvoiră asupra-i, dar nu izbutiră să se înțeleagă care dintre judecătorii aleși să-și rostească cel dintîi cuvîntul în privința despăgubirii. În cele din urmă traseră la sorți, și lui Snorri îi căzu să spună prețul acesteia.

— N-am să cer timp de gîndire pentru asta, grăi Snorri. Iată, vă spun care-mi e părerea. Pentru moartea de om săvîrșită împotriva lui Hoskuld, cred că s-ar cuveni să se plătească întreitul despăgubirii obișnuite, deci cu totul șase sute de *eyrir*-i¹ de argint. Dacă găsiți că-i prea mare sau prea mică, aveți dreptul s-o schimbați.

Ceilalți spuseră că n-aveau a cere nici o schimbare.

— Mai am de adăugat ceva, zise Snorri, și anume că-n treaga despăgubire se cade plătită aici la *Althing*.

— Asta nu erez că-i cu puțință, întîmpină Gizur, fiindcă nu-i de crezut c-ar avea destui de bani cu ei aici ca s-o poată plăti în întregime.

— Înțeleg încotro bate Snorri, sări Gudmund. Vrea ca noi, toți cei chemați a ne rosti ca judecători aleși în pricina asta, să dăm cit ne lasă inima și ca mulți alții să facă la fel.

Hall de la Sida îi mulțumi lui Gudmund și spuse că el unul era gata să dea tot atîta cit acela care va da cel mai mult. Toți cei doisprezece judecători își însușiră propunerea. După care se risipiră; se înțeleseseră însă mai întîi ca hotărîrea lor în privința despăgubirii să fie adusă la cunoștința tuturor la Piatra-Legii de Hall de la Sida.

¹ Vezi cap. 2.

Au tras clopotul¹ și toată lumea se adună la Piatra-Legii. Hall se ridică și grăi:

— Am izbutit să ne rostim într-un singur glas asupra acestei pricini și am hotărît să se plătească o despăgubire de șase sute de *eyrir*-i de argint. Din aceștia jumătate o să-i vărsăm noi, judecătorii aleși, iar întreaga despăgubire se cuvine numărată aici la *Althing*. Acum, le fac tuturor celor de față rugămintea ca, pentru numele Domnului, să dea fiecare cît îl lasă inima.

Toată lumea încuviință. Hall de la Sida numi martori să întărească înțelegerea pentru ca nimeni să n-o poată călca. Njal mulțumi judecătorilor pentru hotărîrea luată. Skarphedin, care se afla lîngă dînsul, nu scoase nici un cuvînt, doar rînji.

Oamenii părăsiră Piatra-Legii și purceseră spre sălașele lor. Judecătorii aduseră în curtea bisericii partea făgăduită de ei. Feciorii lui Njal și Kari dădură tot argintul ce-l aveau asupra lor, adică o sută de *eyrir*-i. Njal puse pe deasupra ce avea el, adică încă o sută de *eyrir*-i. Dup-aceea, tot acest argint fu purtat la *Logretta*, și își mai dădură și alții obolul și astfel despăgubirea hotărîtă fu în întregime acoperită.

În sfîrșit, Njal aduse o mantie de mătase și o pereche de cizme și le așeză deasupra mormanului de argint.

Apoi Hall îl pofti pe Njal să-și cheme feciorii — „iară eu am să merg să-l aduc pe Flosi, ca părțile cele două să poată schimba cheazăștile de pace“.

Njal se înapoie la sălaș și le zise feciorilor:

— Iată, pricinii noastre i s-a aflat o fericită dezlegare. Au pus pace între noi și tot argintul stă gata adunat. Urmează acum ca părțile să se înfățișeze și să facă una către cealaltă, legămînt de pace și bună-credință. Vă cer să nu stricați în nici un chip așezămîntul.

¹ Povestitorul se referă la clopotul unei biserici aflate la Thingvellir. Un anacronism fiindcă în momentul acțiunii, acolo nu exista nici o biserică.

Drept răspuns, Skarphedin își trecu mina peste frunte și rinji. Apoi porniră cu toții către *Logretta*.

Hall se apropie de Flosi și-i spuse:

— Acuma vino și tu la *Logretta*, căci prețul a fost plătit în întregime, și tot bănetul e pregătit.

Flosi le ceru feciorilor lui Sigfus să-l însoțească. Părăsiră împreună sălașul îndreptându-se către *Logretta* dinspre răsărit, în vreme ce Njal și feciorii săi se apropiau dinspre apus. Skarphedin înaintă până la șirul de bănci din mijlocul ocolului¹ și în dreptul lui se opri.

Flosi intră să cerceteze banii și zise:

— Bani, bani mulți, nu glumă, și cinstit plătiți, cum era de așteptat.

Apoi pipăi mantia de mătase² și întreabă din partea cui era. Nu-i răspunse nimeni. Mai flutură mantia încă o dată și întreabă de cine fusese adusă și rîse; nu primi însă răspuns nici de astă dată. Atunci zise:

— Cu adevărat nu știe nici unul dintre voi al cui era acest veșmînt? Sau nu se încumetă nimeni să-mi spună?

— Tu cine crezi c-a dat-o? întreabă Skarphedin.

— Dacă vrei să știi ce cred, zise Flosi, uite îți spun. Cred că taică-tu, „Spînul-âl-Bătrîn“, a dat-o; fiindcă puțin-s accia care, judecîndu-l după înfățișare, s-ar dumiri de-i bărbat sau femeie.³

— Necuviincioasă faptă-i să-l iei în zeflema pe tata, acum că-i bătrîn, zise Skarphedin, și, pînă-n ziua de azi, de una ca asta nu s-a făcut vinovat nici un om vrednic de acest nume. Că-i bărbat poți fi sigur, căci este tatăl feciorilor năs-

¹ În incinta *Logrettei* se găseau trei șiruri de gradene; cel din mijloc era rezervat celor 48 de *godî*, cele laterale aparțineau juraților.

² Pe acea vreme, în Islanda o mantie de mătase era un veșmînt deosebit de scump, ce putea fi purtat la fel de bine de un bărbat sau de o femeie. Peste despăgubirea hotărîtă se obișnuia să se adauge uneori și daruri menite să dea tranzacției încheiate pecetea prieteniei.

³ Observație ultragioasă, deoarece, pe atunci, pentru bărbații islandezi, a fi asemănăți, în orice privință, cu femeile constituia o ocară dintre cele mai grele.

cuți de soața lui; și știut este că dintre neamurile noastre puțini au rămas nerăzbuțați la ușile noastre.

Smulse mantia din mina lui Flosi și-i arzuri în față o pereche de nădragi sinilii, spunînd că avea el mai mare lipsă de nădragi decît de mantie.

— Și de ce aș avea eu mai mare lipsă de nădragi? întrebă Flosi.

Skarphedin răspunse:

— Nu-neape îndoială că vei avea lipsă de ei de vreme ce ești, așa am auzit, ibovnica troll-ului de la Svinafell căruia, din nouă în nouă nopți îi ții loc de femeie.¹

Atunci Flosi dădu cu piciorul grămezii de argint și zise că nu mai ia nici un singur ban: mai adăugă că pentru Hoskuld nu înțelege să ceară altceva decît răzbunarea singelui. De asemenea nu voi nici să dea, nici să primească che-zășii de pace, iar feciorilor lui Sigfus le strigă:

— Îndărăt la sălașele noastre! Împreună ieșim la lînan sau pierim.

Se înapoiară deci la sălașe.

Hall de la Sida grăi:

— În pricina asta-s amestecați oameni nenorocoși din cale-afară.

Împreună cu feciorii săi, Njal se întoarse la sălașul său.

— Am presimțit de mult că pricina asta n-are să sfîrșească bine pentru noi, zise el, și iată că așa s-a întîmplat.

— Ba dimpotrivă, întîmpină Skarphedin. Temei legiuit să ne cheme la judecată n-au să mai aibe niciodată.

— Atuncea, grăi Njal, pricina se va încheia cu mare pră-păd pentru toți.

Cei ce puseseră banii vorbeau să-i ia înapoi. Dar Gud-mund zise:

— Ceea ce am dat odată, eu unul nicicînd n-am să mă înjosesc să iau înapoi.

¹ În vechea Islandă asemenea insinuaie constituia o jignire de neiertat, pedepsită de lege.

— Bine zici, încuviințară ceilalți.

Și după aceea nimeni nu mai vru să-și ia banii.

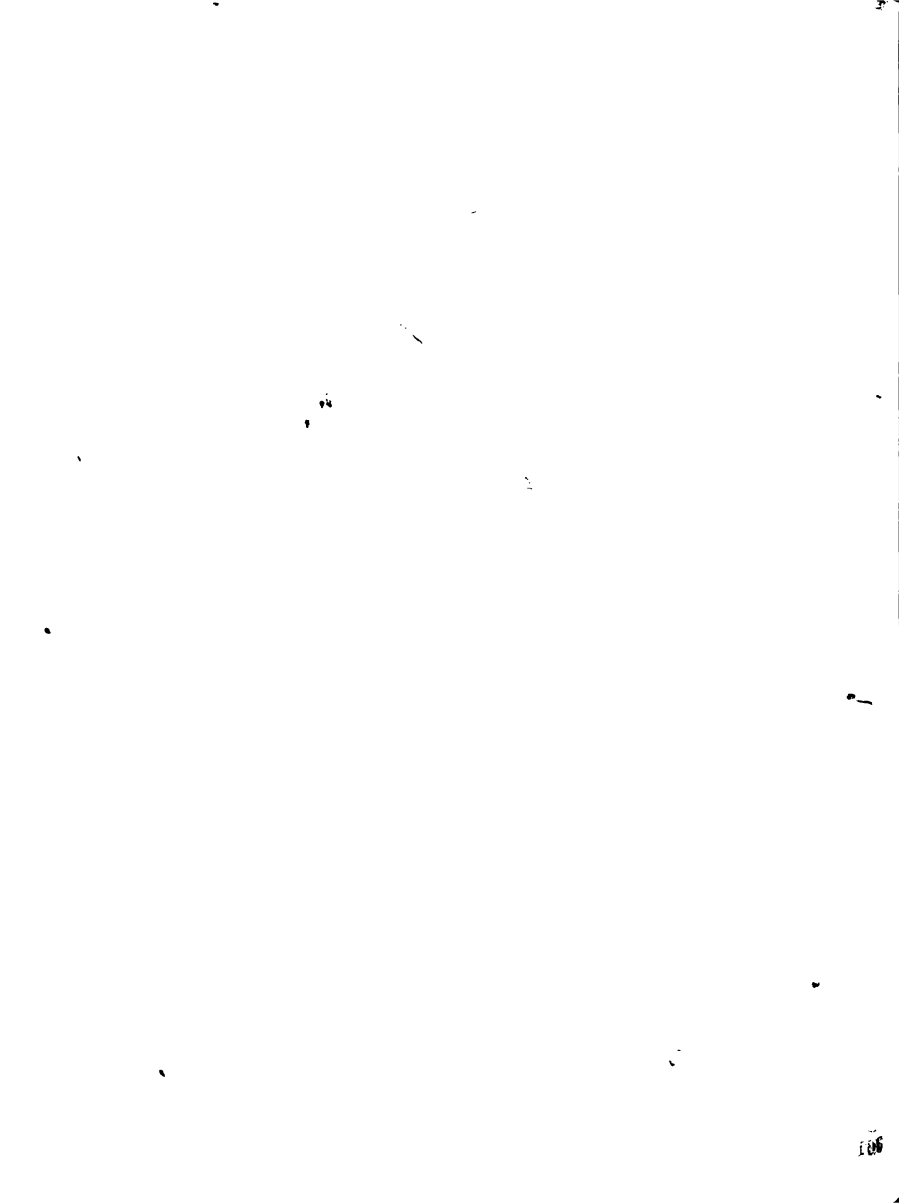
Snorri Godi zise:

— Banii aceștia, sînt de părere, ca pînă la vutoarea adunare a *Althing*-ului să fie dați în grija lui Gizur cel Alb și a lui Hjalti, feciorul lui Skeggi. Presimt că n-are să treacă multă vreme și o să fie nevoie de ei.

Hjalti luă în păstrare jumătate din banii adunați, iar Gizur restul. Apoi oamenii se-nturnară la sălașele lor.

PARTEA A ZECEA

ARDEREA DE VIU A LUI NJAL. BĂTĂLIA
DE LA *ALTHING*

URZELI ÎN VEDEREA IUREȘULUI ÎMPOTRIVA LUI NJAL ȘI A FECIORILOR SĂI

Flosi chemă pe toți sprijinitorii săi să se adune în cheia Almannagja¹. Când sosi el, oamenii săi, o sută la număr, se și aflau acolo.

Flosi îi întrebă pe feciorii lui Sigfus:

— În ce privință v-ar fi mai de folos ajutorul meu?

Gunnar, feciorul lui Lambi, răspunse:

— Cîtă vreme feciorii lui Njal nu vor fi fost uciși pînă la unul, noi nu vom avea odihnă.

— Nu mă voi dezice de această răfuială, asta le-o făgăduiesc acuma feciorilor lui Sigfus, pînă ce una sau alta din părți nu va fi la pămînt. Aș dori să știu însă de e cineva care ar vrea să nu ne mai sprijine.

Cei de față ziseră cu toții că și mai departe vor sta alături de feciorii lui Sigfus.

— Atunci să vină înaintea mea pe rînd fiecare, ceru Flosi, și să se lege prin jurămint că niciodată nu se va da la o parte de la această răfuială.

Cei de față ieșiră cu toții înaintea lui Flosi și dădură jurămint.

¹ Vezi cap. 24 și 75.

— Să ne legăm acum, bătînd palma, grăi Flosi, ca oricare dintre noi ar călca legămîntul să-și piardă avutul și viața.

Hofdingi-i ce-l sprijineau pe Flosi erau: Kol, feciorul lui Thorstein Pintecosul și nepot al lui Hall de la Sida; Hroald, feciorul lui Ozur de la Breida; Ozur, feciorul lui Onund Traistă-n-Spate; Thorstein cel Frumos, feciorul lui Geirleif; Glum, feciorul lui Hildi; Modolf, feciorul lui Ketil; Thorir, feciorul lui Thord cel Hain de la Mortunga; Kolbein și Egil, frații lui Flosi, Ketil, feciorul lui Sigfus, precum și frații săi Mord, Thorkel și Lambi; Grani, feciorul lui Gunnar; Gunnar, feciorul lui Lambi, și fratele său Sigurd; Ingjald de la Keldur și Hroar, feciorul lui Hamund.

Flosi le zise feciorilor lui Sigfus:

— Alegeți voi înșivă drept căpetenie pe acela ce-l socotiți cel mai bine înzestrat pentru această sarcină, fiindcă-i nevoie s-avem un om să ne îndrume.

Ketil de la Mork răspunse:

— De ar fi alegerea după voia noastră, a mea și a fraților mei, noi toți pe tine te-am alege să ne îndrumezi. Și pentru asta avem multe și tari tîmăruri: ești coborîtor dintr-un neam vestit, și însuși ești bărbat de seamă, iscusit și viteaz. De asemenea socotim, că asupra drepturilor noastre în această pricină tu ai să veghezi mai bine ca oricare altul.

— E nimerit, cred, să primese cererea voastră, zise Flosi. Să vă spun acumă căile ce s-ar cădea să urmăm. Părerea mea-i ca fiecare să meargă la casa lui și să-și vadă de gospodărie pînă la sfîrșitul verii, cît ține coasa; asta am să fac și eu. În ziua de duminică, ce cade opt săptămîni înainte de începutul iernii¹, am să pun să se slujească în casa mea, după care voi porni călare către asfințit peste Lomagnupsand. Fiecare să ia cu sine cîte doi cai. Nu voi lăsa să ni se alipească oameni peste cei ce-au făcut legămînt aici, fiindcă,

¹ Potrivit datinii islandeze iarna începea la 28 octombrie vezi cap. 2; deci la sfîrșitul lui august.

de n-are să dea nimeni bir cu fugiții, tabăra noastră este și așa strașnic de tare. Am să min duminica toată ziua și toată noaptea, și, pe inserat, în a doua zi a săptămânii am să fiu la Thrihyrninghalsar¹. Până la vremea aceea, vor trebui să ajungă acolo toți cei ce s-au legat prin jurămint să slujească țelul nostru; și de se va întâmpla ca dintre aceștia să lipsească vreunul, acela, de vom birui, își va pierde viața.

Ketil întreabă:

— De nu pleci de acasă decît duminică, cum ai să poți ajunge la Thrihyrninghalsar în a doua zi a săptămânii?

— Am să min la Skaftartunga apoi, ocolind pe la miază-noapte ghețarul Eyjafell, voi coborî devale în Godaland², răspunse Flosi, și, dacă voi mina tare, va fi cu putință s-ajung. Și acuma să vă destăinuiesc gîndul meu întreg: după ce ne adunăm acolo cu toții, minăm la Bergthorshval și năvălim cu foc și sabie împotriva feciorilor lui Njal și nu plecăm de acolo pînă ce nu vor fi pierit ei cu toții. Taina acestor planuri trebuie neapărat să fie strașnic păzită, căci viața noastră a tuturor de ea atîrnă. Acuma să ne luăm cai și să minăm spre casele noastre.

Se-ntoarseră deci cu toții la sălașele lor. Flosi porunci să se înșeeze caii și, fără a mai aștepta pe nimeni, plecară spre casele lor. Flosi se feri să dea ochi cu socru-său, Hall de la Sida, fiind sigur că acesta s-ar rosti împotriva oricăror porniri singeroase.

Njal se-napoie acasă de la *Althing* împreună cu feciorii și petrecură toată vara la Bergthorshval. Njal îl întreabă pe Kari oare n-avea deloc de gînd să meargă acasă la Dyrholm, în părțile răsăritene, să-și vadă gospodăria.

— Nu, răspunse Kari, n-am să mă-ntorc în părțile răsăritene. Feciorii tăi și cu mine împreună ieșim la liman sau pierim.

¹ *Thrihyrninghalsar* — Tăpșanele-celor-Trei-Cocoase. (Vezi. cap. 64.)

² Ținut pustiu între Markarfljot și ghețarul Eyjafjallajokull.

Njal îi mulțumi și zise că din partea lui nici nu se aștepta la altceva. La Bergthorshval se aflau totdeauna în jur de douăzeci și cinci de bărbați destoinici, cu argați cu tot.

Într-o zi, Hrodny, mama lui Hoskuld, feciorul lui Njal, veni la Keldur. Fratele ei, Ingjald, o întâmpină cu drag urîndu-i bun-venit: dinsa, fără a-i răspunde la binețe, îl pofti să iasă afară să stea de vorbă. Ingjald ieși, și împreună se depărtară de gospodărie. Apoi dinsa îl apucă de braț și se așezară.

— Adevăratu-i, întrebă Hrodny, că te-ai legat cu jurământ să te ridici împotriva lui Njal și a feciorilor lui și să-i ucizi?

— Da, răspunse Ingjald, adevărat e.

— Vrednic ești de cel mai adinec dispreț, zise ea. Njal pe tine de trei ori te-a scăpat de la surghiun.

— Așa-s împrejurările acuma, se apără Ingjald, că de n-aș merge cu ei mi-aș pune viața-n primejdie.

— Nu-i așa, stăruie Hrodny. Ai să trăiești și ai s-apuci a fi slăvit ca om de cuvînt, numai de nu-l vei trăda pe Njal, căruia îi datorezi mai mult decît oricui.

Scoase apoi din traistă o scufie de in pătată de singe.

— Asta-i scufia ce o purta Hoskuld, feciorul lui Njal, cînd l-au ucis, adaugă ea. Mie una-mi pare de mai mare rușine pentru tine să rămii în căldășie cu cei vinovați de această fărădelege.

— Bine, încuviință Ingjald. Fie ce-o fi, n-am să mai iau parte la urzeala împotriva lui Njal; știu însă că mai tîrziu au să mi-o plătească.

Hrodny zise:

— Mare folos i-ai aduce lui Njal, de i-ai dezvălui gîndurile lor.

— Una ca asta nu fac, se împotrivi Ingjald. M-ar disprețui o lume-ntreagă, de-aș da în vileag lucrul ce mi l-au încredințat ca să-l păstrez în taină. Însă a mă da deoparte de la asta, știînd că va urma răzbunare, este o faptă bărbătească. Spune-le totuși, lui Njal și feciorilor săi, c-ar fi nimerit să se păzească toată vara și să țină mulți oameni în casă.

Hrodny merse la Bergthorshval și-i povesti lui Njal de-a fir-a-păr ce vorbiseră. Njal îi mulțumi și zise că bine făcuse ceea ce făcuse — „fiindcă, într-adevăr, Ingjald e ultimul om care are vreun temei să ridice brațul împotriva mea“.

Hrodny se duse acasă, iar Njal istorisi feciorilor săi cele întimplate.

La Bergthorshval trăia o babă pre nume Saeunn. Știa multe despre fel de fel de lucruri, și avea darul prezicerii. Era foarte bătrină și, fiindcă vorbea mult, feciorii lui Njal ziceau că-i scrintită; dar adesea cele prezise de dinsa se împlineau întocmai. Într-o zi Saeunn înșfăcă un resteu și tiriș-grăpiș, ocoli casa, pină la purcoiul de racovină, și începu să blesteme purcoiul acela neputincios și să-l bată cu restetul. Cînd văzu acestea, Skarphedin prinse a ride și o întrebă de ce era atît de supărată pe purcoiul de racovină.

Bătrîna răspunse:

— Racovina asta va fi folosită să ațîțe pălălaia cînd au să-i ardă de vii în casa lor pe Njal și pe fiastra mea Bergthora. Iute, cară racovina și dă-o pe gîrlă sau pune-i foc.

— Nu, zise Skarphedin, căci, de-i scris să se întimplе, chiar de n-are să mai fie racovina asta aici, se va găsi altceva cu care s-ațîțe focul.

Toată vara baba îi tot cicăli să vire racovina în hambar; eș nu găsiră însă niciodată timp s-o facă.

VEDENIA LUI HILDIGLUM

La Reykir¹ în ținutul Skeid, trăia un om pre nume Runolf, feciorul lui Thorstein, care avea un fiu pre nume Hil-

¹ *Reykir* (Piclele), în centrul Islandei, la răsărit de Thingvellir.

diglum. Într-o duminică, la douăsprezece săptămîni înainte de începutul iernii¹, noaptea, Hildiglum se afla în fața casei; auzi deodată o bubuitură înfricoșătoare, și cerul și pămîntul parcă se clătinară. Privind către asfințit, i se păru că vede un cerc de foc, iar înăuntrul cercului un bărbat călare pe un cal vinăt, gonind nebunește. Trecu într-o clipă prin fața lui Hildiglum, fluturînd în văzduh un tăciune aprins, alit de aproape încît Hildiglum îl văzu lămurit; era negru ca smoala, și Hildiglum îl auzi răcnind:

*O! brumată-i coama
Calului; ca scama,
Țurțuri vii de gheață-i
Cad și-i vin pe față.
Zvicnetele-i: foc.
Fiere la mijloc.
A lui Flosi ură:
Pară, lavă, zgură.
Flosi-n gînd, cu pară
De vâpăi ce-omoară.*

Înainte ochilor lui Hildiglum se făcu de ca și cum călărețul ar fi azvîrlit tăciunele aprins către răsărit, înspre munți²; izbucni apoi o vilvătaie uriașă, îndărătul căreia munții nici că se mai zăriră. Călărețul se îndreptă către răsărit, înspre marea aceea de flăcări în care se mistui.

Hildiglum se-ntoarse în casă și, ajuns la culcușul său, leșină, și timp îndelungat zăcu în nesimțire. Cînd se trezi, își aminti în cele mai mici amănunte vedenia ce i se arătase și povesti totul tatălui său. Acesta-l îndemnă să meargă să istorisească cele văzute lui Hjalti, feciorul lui Skeggi.

Hildiglum se duse la Hjalti și-i istorisi. Hjalti zise:

— Vedenia ce-ai avut se cheamă goana vrăjitorului, și totdeauna vestește nenorociri cumplite.

¹ Cu alte cuvinte, la sfîrșitul lui iulie.

² La est de Reykir se află vulcanul Hekla.

SFATUL UNELTITORILOR

Două luni înainte de începutul iernii, Flosi se găti în vederea călătoriei către asfințit și le făcu chemare tuturor celor ce se legaseră să-l însoțească. Veniră cu toții la Svinafell, cu cîte doi cai și cu arme destoinice fiecare, și maseră acolo peste noapte. Devreme duminică dimineața, Flosi porunci să se citească rugăciunea de utrenie, și după aceea se așeză la masă. Spuse fiecărui ~~ins~~ din gospodărie ce treabă să facă cit va lipsi, și apoi se duse la caii săi.

Flosi cu ceata sa apucă spre apus, îndreptîndu-se către nisipiștii¹. Își povățui tovarășii să nu mîne prea tare de la început, pentru că li se va urî de cit vor sta în șa pînă or ajunge la capătul drumului. Le zise că trebuie s-aștepte cu toții pe oricare din ei ar rămîne în urmă. Ținînd spre soare-apune, pătrunseră în ținutul Skogarverfi și ajunseră la Kirkjubaer, unde Flosi le ceru să intre în biserică și să se roage.

Așa făcură. După aceea încălecară din nou și porniră la deal către munte, pe fața lui de apus, trecînd pe la Fiskivatn; apoi minară de-a dreptul către apus îndreptîndu-se către nisipiști, lăsînd pe stînga ghețarul Eyjafjalla. Coborîră de vale în Godaland și de acolo își urmară calea spre Markarfljot, și în după amiaza zilei a doua ajunseră la Thrihyrninghalsar. Adăstară acolo pînă către seară, cînd s-a văzut că sosiseră toții, afară de Ingjald de la Keldur. Feciorii lui Sigfus pe loc îl invinuiră de trădare, dar Flosi le ceru să nu-l ocă-rască în lipsă — „ceea ce nu înseamnă că nu-i vom plăti noi asta mai tîrziu“.

¹ Marile întinderi acoperite de nisipuri glaciare, aflate la poalele ghețarului Vatnajökull.

SEMNE RELE LA BERGTHORSHVAL

În timpul acesta, Grim și Helgi plecaseră de la Bergthorshval la Holar¹, unde-și dăduseră copiii la învățătură; fi spusese lui Njal că n-aveau să se înapoieze în seara aceea. Petrecură toată ziua la Holar.

Poposiseră acolo și câteva cerșetoare care povestiră că bătuseră cale lungă. Grim și Helgi întrebându-le de noutăți, ele răspunseră că n-aveau nici o noutate de seamă afară doar de un fapt înărunț ce li se păruse neobișnuit.

Feciorii lui Njal întrebară care era acela, cerîndu-le să nu ascundă nimic. Cerșetoarele le făcură pe plac.

— Tocmai coborisem de la Fljotshid, istorisiră ele, cînd am dat cu ochii de toți feciorii lui Sigfus, călări și înarmați pînă-n dinți, care minau către Thrihyrninghalsar; erau vreo cincisprezece oameni cu totul. De asemenea, i-am văzut pe Grani, feciorul lui Gunnar, și pe Gunnar, feciorul lui Lambi, cu alți trei, înderptîndu-se tot într-acolo. S-ar zice că toată lumea e pe drumuri zilele astea.

Helgi, feciorul lui Njal, zise:

— Asta-nseamnă că va fi sosit Flosi din părțile răsăritene și că ei toți vor fi mergînd să i se alipească. Locul nostru, al lui Grim și al meu, este acuma alături de Skarphedin.

De aceeași părere fu și Grim și îndată porniră spre casă.

Între timp, la Bergthorshval, Bergthora le spunea celor ce făceau parte din gospodărie:

¹ Așezare la apus de Bergthorshval; o altă așezare cu același nume situată în nord-vestul insulei avea să devină reședință episcopală și focar de cultură națională islandeză.

— La cină să vă alegeți fiecare bucatele ce vă plac mai mult, fiindcă asta-i a din urmă seară în care-i voi ospăta pe oamenii din casa mea.

Cei de față se străduiră să-i alunge aceste gânduri.

Totuși, așa va fi, stărui ea, și, de-aș vrea, aș putea să înșir încă multe; și ea dovadă că nu mă-nșel ajunge să spun că Grim și Helgi se vor întoarce astă-seară pînă a isprăvi noi de cinat. De se va adevăra asta,—se vor adevăra și celelalte spuse ale mele.

Apoi, Bergthora întinse mîncarea pe mese.

Deodată, Njal grăi:

— Ciudat! Parc-aș avea înaintea ochilor stîlpii din cele patru unghiuri ale odăii mari și cei doi pereți — ăi din față și ăi din fund — prăbușiți, iar mesele și bucatele parc-ar fi înecate în sînge.

Toți cei de față fură adînc tulburați, afară de Skarphe-din, care le zise că nu se cade să jelească sau să săvîrșească vre-o faptă nevrădnică pe care ar putea să o povestească mai târziu oamenii — „căci au să fie judecate purtările noastre mai aspru decît ale altora, și așa se și cuvine“.

Înainte să se fi strîns bucatele, Grim și Helgi ajunseră acasă și pe toți mesenii îi trecu un fior. Njal îi întrebă de ce se grăbiseră să se întoarcă, și atunci îi istorisiră cele auzite.

Njal le ceru tuturor să nu se culce.

IMPRESURAREA

În timpul acesta, Flosi le zicea ortacilor săi:

— Să purcedem acum spre Bergthorshval, ca să fim acolo cînd s-o întuneca.

Cum ajunseră acolo, intrară călări în văgăună¹ aflată sub deal, unde-și prăpădău caii și așteptară pînă-n adîncul nopții.

— Acum, ținînd aproape, să urcăm încet către casă, zise Flosi, și să vedem ce fac.

Njal se afla afară cu fiii săi, cu Kari și cu toți argații înșirați în fața casei. Erau aproape treizeci cu toții.

Flosi se opri și zise:

— Să urmărim cu luare-aminte mișcările lor, pentru că, de vor rămîne afară, mă tem că niciodată n-o să le venim de hac.

— De amănicioasă amintire are să rămîna acest drum de nu vom îndrăzni să-i atacăm, zise Grani.

— O să-i atacăm negreșit, chiar de vor rămîne afară, zise Flosi. Dar atunci vom fi siliți să plătim scump și, oricare ar fi tabăra ce va ieși biruitoare, nu multora le va fi dat să scape cu viață și să istorisească cele ce se vor fi întîmplat.

Njal se ntoarse către ai săi și-i întrebă:

— Cam cîți ați zice că sînt ei la număr?

— Ceata lor e strîns legată și numeroasă, răspunse Skarphedin; dar socotesc ei, peșemne, că anevoie va fi să ne învingă, de aceea și stau locului.

— Nu cred să fie așa, grăi Njal. Toată lumea să intre în casă, fiindcă pe Gunnar de la Hlidarendi, cu toate că a luptat de unul singur împotriva multora, numai cu greu l-au bîrîuit. Casa asta-i tot alît de tare și temeinic clădită ca a lui și, cred, că niciodată n-au să fie în stare să ne covîrșească.

— Asta-nseamnă să privim lucrurile altfel decît sînt, zise Skarphedin. Cei ce l-au atacat pe Gunnar erau *hofdingi* și oameni dintr-o bucată care, decît să-l ardă de viu în casa lui, mai degrabă s-ar fi retras. Pe cîtă vreme ăștia, de vor simți că nu pot să ne biruiască în nici un fel, n-au să pregete

¹ Lîngă Bergthorshval nu există, și n-a existat nici în veacul cînd s-au petrecut întîmplările relatate, o văgăună în care să încapă 100 de oameni și 200 de cai.

să folosească focul, căci sînt gata să întrebuinteze orice mijloace, ca să ne nimicească. Presupun ei, cu drept cuvînt, că, de-om scăpa, vor plăti cu viața. Și eu unul n-aș vrea să mor înăbușit, ca vulpea în birlogul ei.

Njal zise:

— Acuma iară vreți să-mi nesocotiți povața și să vă arătați nesupuși și neascultători față de mine, cum ați mai făcut și în alte rînduri. Nu așa vă purtați cînd erați mai tineri, și pe atunci vă mergea mai bine.

— Să facem cum vrea tata, sări Helgi. Va fi mai bine pentru noi toți.

— Mă cam îndoiesc, se împotrivi Skarphedin, căci acuma tata e un om sortit pieririi. Totuși gata sînt să-i fac pe plac și să fiu ars de viu în casă împreună cu dînsul, căci nu mi-e frică de moarte.

Apoi către Kari:

— Să stăm aproape unul de altul, cumnate, să nu fim despărțiți.

— Asta doresc și eu, zise Kari, dar, dacă alta este voia soartei, așa va fi, căci împotriva ei nu-i nimic de făcut.

— Atuncea tu ne vei răzbuna, grăi Skarphedin, și noi, de vom supraviețui, te vom răzbuna pe tine.

Kari încuviință. După care intrară cu toții înăuntru și se așezară de strajă la uși.

Flosi grăi:

— Acuma-s sortiți pieririi, căci s-au tras înăuntru. Să înaintăm numaidecît către casă și să ne adunăm în rînduri dese în dreptul ieșirilor, să fim siguri că n-o să scape vreunul, nici Kari, nici feciorii lui Njal; altminteri o să plătim cu viața.

Flosi și soții săi se apropiară și, temîndu-se să nu care cumva casa să aibă vreo ușă ascunsă, impresurară clădirea din toate părțile. Împreună cu oamenii săi, Flosi însuși urcă pe tăpșanul din fața casei. Hroald, feciorul lui Ozur, se năpusti asupra lui Skarphedin și dădu să-l însulițeze; Skarphedin îi frînse sulita în două și sări la el fluturînd securea.

Securea izbi scutul lui Hroald zvirlindu-i-l în față; iar cu virful leafa securii îl păli drept în obraz, și Hroald se prăbuși pe spate și numaidecît își dădu duhul.

Kari zise:

— De brațul tău, Skarphe-
din, n-are nimeni scăpare; ești
cel mai viteaz dintre noi.

— Nu știu ce vrei să spui cu asta, îi răspunse Skarphe-
din, și-l văzură schimonosindu-și buzele a rînjete.

Kari, și Grim, și Helgi loviră adesea cu sulitele lor, rănind
pe mulți, și Flosi și ceilalți năvălitori fură ținuți în loc.

Flosi grăi: "

— Am încercat pierderi grele: cîțiva răniți și un mort,
și anume, omul ce ne era cel mai drag. Învederat este că nu-
putem birui cu armele; și destul de mulți sînt cei ce se arată
mai puțin bătaioși decît s-au lăudat c-ar fi. Trebuie să ne
schimbăm cugetul. Avem de ales între două căi, care singure
stau deschise înaintea noastră: sau renunțăm la atac, ceea
ce ne-ar costa viața, sau punem foc casei și-i facem scrum,
ceea ce, de vreme ce sîntem și noi creștini, e un păcat greu
în fața lui Dumnezeu. Asta-i însă calea pe care trebuie s-o
legem.

129

NJAL ȘI AI SĂI ARȘI DE VII

După aceea înjghebară un foc și aprinseră un rug mare
în dreptul ușilor.

Skarphe-
din zise:

— Așa, băieți, aprinserăți focurile. Ce aveți să puneți la
fript?

— Da, da, le-am aprins, răspunse Grani, feciorul lui Gun-
nar și avem jar de ajuns să te frigem pe tine.

— Așadar, astfel mă plătești că l-am răzbunat pe taică-tu, fi întoarce Skarphedin, asta-i singurul fel de răsplată ce-l înțelegești tu; mai mare preț pui tocmai pe ceea ce s-ar cuveni să prețuiești mai puțin¹.

Femeile turnară zer peste flăcări și stinseră focul.

Kol, feciorul lui Thorstein zise către Flosi:

— Mi-a dat ceva în gînd. Bag de seamă că deasupra grinzilor odăii mari au pod. Acolo să punem foc, și spre a-l prinde să folosim purcoiul de racovină din spatele casei.

Ridicărac racovina în pod și-i dădură foc, și, mai nainte ca treunul dintre cei din casă să prindă de veste, pojarul cuprinsese tavanul de la un cap la altul. Oamenii lui Flosi înjghebară de asemenea alte focuri în dreptul tuturor ieșirilor. Atunci femeile ce erau în casă începură să se piardă cu vrea.

Njal le zise:

— Fiți dirze și nu vă tînguți, căci asta nu-i decît o furtună trecătoare și alta ca aceasta nu va fi multă vreme. Nu pierdeți încrederea în Dumnezeu, căci mare este mila lui, și nu va lăsa să fim arși de vii atît în lumea asta cît și în cea de apoi.

Cu asemenea îndemnuri și altele mai puternice căută să le întărească.

Acuma flăcările începură să se întindă în toată casa. Njal se duse la ușă și întrebă:

— Se află Flosi destul de aproape ca să m-audă?

Flosi strigă că-l aude.

Njal grăi:

— N-ai vrea să cazi la înțelegere cu feciorii mei sau să îngădui care cuiva să iasă din casă?

— De înțelegere cu feciorii tăi nici să aud nu vreau, răspunse Flosi. Cu ei ne răfuim acum odată pentru totdeauna.

¹ Cu alte cuvinte, Sharphedin spune că pentru Grani datoria de recunoștință față de dînsul, care l-a răzbunat pe Gunnar de la Hli-darendi, s-ar cădea să aibă înțietate față de datoria de a răzbuna moartea lui Hoskuld, feciorul lui Thrain, care nu-i era decît rudă depărtată.

una, și nu ne clintim de aici pînă nu vor fi morți cu toții. Totuși femeilor, copiilor și slugilor le voi îngădui plecarea. Njal se-ntoarse în casă și le zise casnicilor săi:

— Toți cei cărora li s-a incuviințat ieșirea trebuie să plece acuma. Părăsește casa și tu, Thorhalla, fiică a lui Asgrim, și ia-i cu tine pe cei invoiți să iasă.

Thorhalla răspunse:

— Despărțirea de Helgi niciodată nu astfel mi-am închipuit-o; dar am să le cer, tatei și fraților mei, să-i răzbune pe cei ce vor pieri aci.

— Ai să faci, tu cele cuvenite, grăi Njal, căci ești femeie vrednică.

Asupra acestora, Thorhalla părăsi casa împreună cu mulți oameni.

Astrid de la Djuparbakki îi zise atunci lui Helgi, feciorul lui Njal:

— Vin' cu mine, am să-ți arunc pe umeri o mantie femeiască iar peste cap o broboadă.

La început, Helgi nici că voi să audă, dar în cele din urmă se lăsă înduplecat. Astrid îi puse o broboadă pe cap, iar Thorhild îi aruncă o mantie pe umeri, și apoi Helgi ieși cu ele. Odată cu ei părăsiră casa și surorile lui Helgi, Thorgerd și Helga, și mulți alți cîțiva.

Cînd ajunseră afară, Flosi zise:

— Iată o femeie deosebit de înaltă și lată în umeri. Puneți mina pe ea.

Auzindu-l, Helgi lepădă mantia; purta un paloș sub braț, și pe loc se repezi la unul dintre oamenii lui Flosi, spintecîndu-i scutul și retezîndu-i un picior. Atunci Flosi sări la Helgi și, dintr-o singură lovitură, îl scurtă de cap.

Flosi se apropie de ușă și-i chemă pe Njal și pe Bergthora ca să le vorbească. Njal veni la ușă, și Flosi grăi:

— Vreau să-ți îngădui să părăsești casa, căci nu se cade să fii ars de viu fără vină.

— Nu vreau să părăsesc această casă fiindcă-s bătrîn și nu-s în stare să-i răzbun pe feciorii mei; și nu doresc să trăiesc acoperit de rușine.¹

Flosi se-ntoarse către Bergthora:

— Poștește afară, Bergthora, căci nu doresc cu nici un preț, să fii arsă de vie.

Bergthora răspunse:

— De tinără i-am fost dată de soție lui Njal și am făcut legămînt să împărțășim aceeași soartă.

După aceea, se-ntoarseră amindoi în casă.

Bergthora întrebă:

— Acuma ce să facem?

— Să mergem la culcușul nostru și să ne culcăm, răspunse Njal.

Atunci Bergthora se apropie de micuțul Thord, feciorul lui Kari:

— Pe tine trebuie să te ducă afară. Nu se cade să arzi de viu.

— Dar mi-ai făgăduit, bunico, că nu ne vom despărți niciodată. Mai bine aș vrea să pier cu voi odată.

Bergthora îl duse atunci la culcușul ei.

Njal zise unuia dintre vătăfii săi:

— Ține-minte unde ne-am culcat și cum ne-am așezat căci n-am să mă clintesc din loc, oricît de amarnic m-ar canoni fumul și flăcările. Așa vei ști unde să găsești osemintele noastre.

Vătaful zise că așa va face.

Junghiaseră de curînd o vită, și pielea-i atîrna undeva în preajmă. Njal îi spuse vătăfului s-o întindă deasupra lor, și acesta făgădui că-i va împlini dorința.

Njal și Bergthora se culcară, și băiețelul îl așezară la mijloc, între ei doi. Apoi făcură semnul crucii asupra lor, precum și asupra băiețelului, iar sufletele lor le lăsară în sea-

¹ Rușinea fără pereche de a-i lăsa nerăzbunați pe feciorii săi.

ma Domnului. Acestea au fost ultimele cuvinte ce s-au auzit rostite de gura lor. Vătaful luă pielea, o întinse peste ei și apoi părăsi casa. Afară Ketil de la Mork îl apucă de braț și-l trase într-un loc ferit, unde-l descusu cu privire la socrul său Njal; vătaful îi povesti tot ce se întâmplase.

Ketil zise:

— Cumplită durere ne-a ajuns, să fim sortiți a împărtăși cu toții o atît de crîncenă soartă.

Skarphedin văzuse cum se culcase taică-su și pregătirile ce făcuse.

— Tata se culcă devreme, grăi el. Dar e firesc, fiindcă-i bătrîn.

Skarphedin și Kari și Grim apucau tăciunii aprinși îndată ce cădeau și-i azvîrleau asupra celor de afară. După o vreme aceștia începură să arunce împotriva lor sulite pe care dîșii le prindeau din zbor și le repezeau îndărăt. Flosii le porunci să înceteze — „fiindcă în orice luptă cu ei, scurta tot noi o s-o tragem. Mai cuminte ar fi s-așteptați să-i răpună focul.”

Oamenii îi dădură ascultare.

Acum grinzile ce țineau acoperișul se prăvăliră.

Skarphedin zise:

— Taică-meu pesemne c-a și murit și, iată, nu l-a auzit nimeni să se fi vîitat sau să fi tușit măcar o singură dată.

Trecură în celălalt capăt al odăii. Acolo era prăbușită coarda casei care, la mijloc, fusese aproape cu desăvîrșire mistuită de flăcări.

Kari îi zise lui Skarphedin:

— Cațără-te pe grînda asta și sări afară; te ajut eu, și apoi săr și eu numaidecît. Putem scăpa amîndoi în felul acesta, căci într-acolo se trage tot fumul.

— Sări tu întii, răspunse Skarphedin, și te urmez îndată.

— Nu-i bine așa, stăruî Kari, fiindcă eu, de nu izbutesc pe aici, găscese eu altă ieșire.

— Nu, se-neapătină Skarphedin, ieși tu întii și te voi urma.

Kari zise:

— E-n firea omului să caute, cît este cu putință, să-și apere viața și asta încerc să fac și eu acum. Despărțirea noastră va fi însă fără întoarcere și n-o să ne mai vedem niciodată. De-oi izbuti să străbat flăcările, n-are să-mi dea mina să m-arunc iarăși în foc și să mă-ntorc la tine; și așa fiecare din noi își va urma drumul lui.

— De vei scăpa, am să rid de bucurie, zise Skarphedin, căci știu că tu ai să ne răzbuni pe toți.

Kari înșfăcă un tăciune aprins și urcă în goana mare pe grinda căzută; de sus de pe zid zvîrli tăciunele asupra celor ce-i stăteau în drum și aceștia se risipiră. Între timp veșmintele și părul lui Kari luaseră foc. El sări de pe zid și o luă la fugă pierzîndu-se în trimbele de fum.

Cineva zise:

— N-a sărit un om de pe acoperiș?

— Nici gînd, zise altul, Skarphedin a azvîrlit cu tăciuni asupra noastră.

După care nici că bănuî careva ce se-ntimplase.

Kari alergă pînă la un pîriu. Acolo se aruncă în apă, să stingă flăcările ce-i mistuiau veșmintele. Apoi, la adăpostul fumului, fugi mai departe pînă ajunse la o văgăună unde se opri să se odihnească. De atunci acesteia i-a rămas numele de Văgăuna lui Kari.

Acuma se cade să povestim că, numai decît în urma lui Kari, Skarphedin se urcă pe grindă dar, cînd ajunse unde focul o mușcase mai adînc, aceasta se frînse. Skarphedin căzu în picioare și îndată făcu o nouă încercare căutînd să

se cățere pe zid. De astă dată se prăvăli peste el un căprior și din nou se trezi jos.

— Acuma-i limpede ce-mi e sortit, zise Skarphedin, croindu-și drum de-a lungul zidului.

Gunnar, feciorul lui Lambi, sărind pe zid, îl zări pe Skarphedin.

— Cumva plingi, acuma, Skarphedin? întrebă el.

— Nu, răspunse Skarphedin, drept e însă că mă ustură ochii. Dar, spune, mi se pare sau, într-adevăr, rizi?

— Desigur că rid, zise Gunnar, și de când l-ai ucis pe Thrain la Markarfljot, este întâia dată că rid.

— Atunci, iată ceva care să-ți amintească moartea lui, zise Skarphedin.

Apucă din pungă una dintre măselele ce i le scosese lui Thrain și i-o zvîrli drept în ochi; smuls din orbită, ochiul i se scurse pe obraz, și Gunnar pică de pe zid.

După aceea Skarphedin se apropie de frate-su Grim. Ținându-se de mîini porniră a călea-n picioare flăcările. Dar cînd ajunseră la mijlocul odăii, Grim căzu mort; Skarphedin se trase spre fața clădirii; atunci, făcînd zgomot mare, se prăbuși întreg acoperișul. Skarphedin fu prins între zidul de la intrare și acoperiș și nu mai putu să se clintească din loc.

Flosi și oamenii săi rămaseră în preajma flăcărilor pînă la ziuă. Deodată se ivi un om călare care venea către ei. Flosi îl întrebă cine este, și acesta-i răspunse că numele lui este Geirmund și că-i o rudă a feciorilor lui Sigfus.

— Răfuială, nu glumă, ați făcut aici, zise Geirmund.

— Or să socotească oamenii și c-am făcut răfuială, nu glumă, dar și c-am săvîrșit o mare nelegiuire, zise Flosi. Dar acum nu se mai poate schimba nimic.

Geirmund întrebă:

— Ce oameni de seamă au pierit aici?

Flosi răspunse:

— Printre morți se numără Njal și Bergthora, feciorii lor Helgi, Grim și Skarphedin, precum și Kari, feciorul lui Solmund, cu feciorul său Thord, și Thord al Slobozitului.

De ceilalți, ce nu ne sînt ~~prea~~bine cunoscuți, nu putem spune nimica sigur.

— Ai numit printre monți pe unul care, după știința mea, a scăpat cu viață, zise Geirmund, fiindcă-am vorbit cu el azi în zori.

— Care-i acela? întrebă Flosi.

— Kari, feciorul lui Selmund, grăi Geirmund. L-am întilnit, vecinul meu Bard și cu mine, și părul îi era pirlit, iar veșmintele, scrum, și Bard i-a împrumutat un cal.

— Arma avea asupra lui? întrebă Flosi.

— Avea paloșul *Fjorsvafni*¹, zise Geirmund, și unul dintre tășuri era albăstrit. I-am spus că s-o fi decălit în foc, dar Kari mi-a răspuns că avea să-l călească din nou în sîngele feciorilor lui Sigfus și al celorlalți uneltitori ai pirjolului.

— De Skarphedin și de Grim ce ți-a zis? îl iscodi Flosi.

— A zis că amîndoi mai erau în viață cînd i-a părăsit, răspunse Geirmund, dar că, de bună seamă, or fi murit între timp.

— Cele ce ne-ai spus, grăi Flosi, ne lasă puțină nădejde că ne vom bucura de pace; căci cel ce a scăpat este omul care în toate privințele se apropie cel mai mult de Gunnar de la Hlidarendi. Aflați cu toții, atît voi feciorii lui Sigfus cît și ceilalți oameni ai noștri, că acest pirjol nu va rămîne fără urmări și că din pricina lui mulți au să-și piardă viața, iar alții își vor pierde tot avutul. Presupun că dintre voi, feciorii lui Sigfus, nici unul n-are să se încumete să mai stea la gospodăria lui. Și, desigur, pentru asta nu pot să vă țin de rău. De aceea, vă poftesc pe toți să veniți să stați la mine în părțile răsăritene, și împreună vom ieși la liman sau o să pierim.

Cu toții îi mulțumiră.

¹ *Fjorsvafni* — Arma-Pierzaniei.]

Apoi Modolf, feciorul lui Ketil, zise:

*Doar un stîlp din casa lui Njal
A putut scăpa¹, atîta doar
De pîrjolu-aprins cu foc nespus
De — uniți — feciorii lui Sigfus.
Moartea lui Hoskuld, vezi bine,
Răzbunată-i, iată-n fine,
Para flăcării turbate
Înghițit-a totul, toate.*

— Alte fapte se cade să găsim cu care să ne fălim decît arderea de viu a lui Njal, zise Flosi, fiindcă asta nu-i nici o ispravă.

Flosi împreună cu Glum, feciorul lui Hildi, și alți cîțiva se cățără pe zidul din față al casei.

— Credeți că Skarphedin va fi pierit? întrebă Glum.

Ceilalți fură de părere că, de bună seamă, își va fi dat duhul de cîțva timp.

Sovăielnic focul mai ardea, cînd izbucnind în vîlvătaie, cînd potolindu-se. Apoi, auziră rostite de undeva de jos din mijlocul flăcărilor, aceste stihuri:

*Dar aflînd a luptei soartă
Greu de tot nălța-va poartă
Lacrimilor ce șiroaie
Or să-i cure ca o ploaie²;
Corbii croncăne avan
Peste hoituri — ce morman
Uriș de hărtănite
Leșuri din care se-nghite.*

Grani, feciorul lui Gunnar, întrebă:

— Oare stihurile acestea, Skarphedin le-a rostit viu sau mort?

¹ Aluzie la Kari.

² Aceste versuri, unanim recunoscute a fi neclare, cuprind în original *kenning*-ul „păzitoarea lăzilor“, perifrază pentru femeie; de aceea se consideră că ar fi adresate Thorhildei, soția lui Skarphedin.

— Nu vreau să-mi dau nicidecum cu presupusul în privința asta, răspunse Flosi.

— Să-l căutăm pe Skarphedin și pe ceilalți ce-au fost arși de vii aicea, zise Grani.

— Nu, grați Flosi. Numai nătărăi ca tine se pot gândi să se apuce de așa ceva când, pesemne, în tot ținutul oamenilor se găsesc să dea năvală aici; cine va zăbovi o să fie atât de înspăimântat de mulțimea celor ce-au să vină încît n-are să știe încotro să fugă. Părcerea mea este să încălecăm și să părăsim locul acesta cît mai iute cu putință.

Flosi și oamenii săi alergară la cai.

Flosi îl întrebă pe Geirmund:

— Nu știi cumva, Ingjald este acasă la Keldur?

Geirmund răspunse că presupune că este.

— El e acela ce și-a călcat legămîntul de credință, grați Flosi. Ce vreți să facem în privința lui, îi întrebă apoi pe feciorii lui Sigfus. Vreți să-l iertați sau să mergem să-l căutăm și să-l ucidem?

Răspunseră cu toții că vor să-l caute și să-l ucidă. Atunci Flosi și ceilalți se aruncară pe cai și porniră. Flosi era în frunte. Se îndreptă către Ranga și apoi o luă la dea de-a lungul albiei. Zări un om care cobora călare pe malul celălalt, și-l cunoscă că era Ingjald de la Keldur. Flosi îl strigă; Ingjald se opri și se-ntoarse către ei.

Flosi îi zise:

— Ți-ai călcat jurămîntul, prin urmare, viața și avutul tău sînt pierdute. Feciorii lui Sigfus sînt aici și vor să te ucidă. Recunosc însă c-ai fost într-un greu impas și-s gata să-ți las viața de consimți să te judec eu însumi.

— Decît să primesc ca să mă judeci tu, mai bine merg să m-alătur lui Kari. Cît despre feciorii lui Sigfus, răspunsul este că n-am a mă teme de ei mai mult decît au ei a se teme de mine.

— Atunci, de nu ești mișel, stai locului, strigă Flosi, să-ți trimit un plocon.

— N-am să mă clintesc nici atîtica, zise Ingjald.

În clipa ceea, Thorstein, nepotul lui Flosi ieși înainte cu o sulită în mână; el era dintre cei mai viteji și cei mai respectați bărbați din ceată. Flosi îi luă sulita din mână și-o azvîrli asupra lui Ingjald; venind din stînga, sulita izbi scutul lui Ingjald puțin mai jos de minier. Scutul crăpă, iar virful sulitei pătrunse în coapsa lui Ingjald și se înfipse în tărniță.

Flosi-l întrebă pe Ingjald:

— Ei, ce zici, te-a nimerit?

— M-a nimerit, răspunse Ingjald, dar eu numesc asta zgîrietură, nu rană.

Smulgîndu-și sulita din coapsă, Ingjald grăi către Flosi:

— Acuma, de nu ești mișel, nu te mișca.

Și-i azvîrli sulita îndărăt peste apa Rangăi. Flosi o văzu venind drept asupra lui și-și smucî calul înapoi. Sulita trecu prin fața lui fără să-l atingă, dar se împlintă drept în vîntrele lui Thorstein, feciorul lui Kolbein. Thorstein se prăvăli de pe cal și muri. Cît despre Ingjald se îndreptă în goana calului către pădure și se făcu nevăzut.

Flosi grăi către ai săi:

— Grea pierdere am încercat; prea destul ca să pricepem că sintem urmăriți de nenoroc. Povăța mea-i să minăm către Thrihyrninghalsar; de acolo putem supraveghea în întreg ținutul mișcările ce se întreprind, căci pînă acuma vor fi ridicat o mare mulțime de oameni împotriva noastră. Ei au să presupună că de la Thrihyrninghalsar ne-am îndreptat spre răsărit către Fljotshlid și au să-și închipuie că vom apuca-o apoi către miazănoapte, către munți, iar de acolo către ținuturile răsăritene. Grosul lor are să urmeze acest drum, dar parte dintre ei au s-o ia spre răsărit de-a lungul țărmlui către Seljalandsmuli, deși li se pare îndoielnic c-ar putea să ne găsească acolo. Dar eu mă gîndesc să urcăm la munte, la Thrihyrning, și să așteptăm pînă a treia zi la apusul soarelui.

Așa și făcură.

OSTENELILE LUI KARI

Se cuvine să povestim acum despre Kari. Acesta părăsi vâgăuna și umblă pe jos pînă-l întîlni pe Bard, și stătură ei de vorbă, precum Geirmund i-a istorisit lui Flosi. De acolo, Kari se duse călare la Mord, feciorul lui Valgard, și-i aduse la cunoștință cele întîmplate. Mord porni a se căina foarte tare, Kari îi zise însă că, decît a-i boci pe morți, s-ar cădea să treacă la fapte mai bărbătești, și-i ceru să ridice oameni și să vină cu ei la Holtsvad.

Apoi apucă spre Thjorsardal, să meargă la Hjalti, feciorul lui Skeggi. Pe cînd mîna în sus pe malul Thjorsei, văzu un călăreț care grăbea să-l ajungă din urmă. Îl așteptă și, văzînd că era Ingjald de la Keldur, cu coapsa însingerată, întrebă de cine fusese rănit, și acesta îl lămurî.

— În ce loc v-ați ciocnit voi doi? vru să știe Kari.

— Pe malul Rangăi, răspunse Ingjald, și a zvirlit sulita împotriva mea peste gîrlă.

— Tu nu i-ai răspuns? întrebă Kari.

— I-am întors sulita și-am văzut c-a nimerit și-a omorît pe loc un om.

— Știi cumva cine era acela? întrebă Kari.

— Mi s-a părut c-ar fi fost Thorstein, nepotul lui Flosi, răspunse Ingjald.

— Binecuvîntat fie brațul tău, grăi Kari.

Merseră apoi împreună la Hjalti, feciorul lui Skeggi, și-l încunostîntară de cele petrecute. Pe Hjalti știrile îl cutremurară și zise că, neapărat, făptașii se cade să fie urmăriți și uciși pînă la unul. Îndată, strînse oameni, făcînd chemare tuturor locuitorilor. Apoi, laolaltă cu Kari și cu toți ceilalți, porni către locul de întîlnire cu Mord, feciorul lui Valgard. Îl aflară la Holtsvad, unde-i aștepta cu o ceată puternică.

Alcătuiră mai multe putere. Unii apucară de-a lungul țărmului mării, spre răsărit, către Seljalandsmuli, alții o

Iuară la deal către Fljotshlid, iar alții urcară mai sus, ocolind măgurile Thrihyrninghalsar și coborînd în Godaland, pentru ca după aceea să meargă către mieznoapte pînă la Nisipiște. Alții minară pînă la Fiskivatn înainte de a face cale întoarsă, în sfîrșit alții urmară drumul de-a lungul coastei pînă la Holt, unde-i povestiră lui Thorgeir Skorar-Geir cele întîmplate și-l întrebă de nu trecuseră oare pe acolo cei ce luaseră parte la pirjol.

Thorgeir zise:

— Nu-s eu poate un *hofdingi* dintre cei mai iscușiți, totuși socot că Flosi va fi avînd el atîta minte să nu treacă sub ochii mei, după ce mi-a ucis verii și pe unchiul meu Njal. N-aveți altceva de făcut decît să luați drumul înapoi, căci prea departe îi căutați. Spuneți-i însă lui Kari să vină, dacă poștește, să stea aici la mine; și, de nu vrea să se-ntoarcă în părțile răsăritene; spuneți-i că, dacă dorește, gata sînt să văd de gospodăria lui de la Dyrholmar. Încredințați-l, de asemenea, c-am să-i dau tot sprijinul și că voi veni la *Althing*. Precum știe, a noastră, a fraților, este datoria de a mișca jalba pentru aceste omoruri; avem de gînd să stăruim și să dobîndim, de va fi cu putință, scoaterea lor de sub scutul legii, după care o să ne răfuim cu ei. Acum însă n-am să vă însoțesc, deoarece știți că la nimica n-ar folosi, căci strașnic au să se păzească o bucată de vreme.

Se-ntoarseră deci din cale, și la Hof se găsiră cu ceilalți. Cu toții erau rușinați că nu izbutiseră să dea de urma celor ce uneltiseră pirjolutul. Mord le zise că n-aveau de ce să fie rușinați. Mulți cerură să meargă la Fljotshlid să ridice avutul tuturor acelor ce puseseră focul. În această privință, îl lăsară pe Mord să hotărască, și el fu de părere că un asemenea pas ar fi cît se poate de nepotrivit. Îl întrebă de ce.

— Dacă nu ne vom atinge de gospodăriile lor, răspunse Mord, au să vină să le cerceteze și să-și vadă soțiile, și așa,

mai devreme sau mai târziu, vom avea putința să-i înhățăm. Cât despre inima mea deschisă față de Kari nu se cade să aveți nici o îndoială, viața mea fiind și ea în joc.¹

Pe Mord, Hjalti îl povățui să țină făgăduielile date, iar pe Kari îl pofti să stea la dînsul, ceea ce Kari primi, dar numai pentru puțin timp. Încunoștințat de poftirea ce-i făcuse Thorgeir, Kari făgădui că se va folosi de ea mai încolo și zise că de-ar fi mulți ca Thorgeir ar fi sigur de izbîndă.

După care oamenii fură trimiși la casele lor.

Toate aceste mișcări, Flosi și ai săi le putuseră urmări de sus din ascunzișul lor de pe munte. Acuma Flosi zise:

— Putem să ne luăm caii și să plecăm de aici, căci acuma nu mai e nici o primejdie.

Feciorii lui Sigfus întrebă dacă n-ar putea, fără teamă, să se ducă pe la gospodăriile lor, să dea porunci cu privire la muncile ce trebuiau îndeplinite.

— Mord se așteaptă că o să mergeți să vă vedeți soțiile, le răspunse Flosi, și presupun că tot dînsul i-a sfătuit să nu vi se jefuiască gospodăriile. Povața mea este ca nimeni să nu se răzlețească și ca toți laolaltă să veniți cu mine în părțile răsăritene.

Urmară cu toții sfatul lui și porniră la drum ocolind ghețarul pe la miazănoapte, apoi îndreptîndu-se spre răsărit, către Svinafell. Flosi trimise îndată oameni înainte să stringă merinde ca să nu ducă lipsă de nimic.

Nu se făli niciodată cu isprava ce-o făcuseră; și niciodată nu lăsă să se întrevadă că i-ar fi frică. El rămase la casa lui toată iarna, pînă la sărbătoarea iernii.²

¹ Deoarece luase parte și el la uciderea lui Hoskulđ (vezi cap. 121).

² Vezi cap. 31.

CĂUTAREA RĂMĂȘITELOR LUI NJAL ȘI ALE BERGTHOREI

Kari îl rugă pe Hjalti să meargă cu el să caute pămîntele rămășițe ale lui Njal — „căci toată lumea are să dea crezare celor văzute și povestite de tine“.

Hjalti zise că bucuros are să meargă și are să ducă rămășițele lui Njal la biserică¹.

Plecară deci, cîncî sprezece oameni cu totul, și trecură Thjorsa, îndreptîndu-se către răsărit, de unde mai poftiră și pe alții să li se alătore pînă ce, împreună cu vecinii lui Njal, ceata lor ajunsese să numere o sută de bărbați.

Sosiră la Bergthorshval pe la namiază. Hjalti-l întrebă pe Kari în ce loc să fie căutate sub dărimături rămășițele lui Njal, și Kari le arătă unde. Dădură la o parte un strat gros de cenușă sub care găsiră pielea de vită; se zbîrcise toată de dogoarea focului. O ridicară, și, dedesubt îi găsiră pe Njal și pe Bergthora ce se aflau la locul lor nevătămați de flăcări. Pentru asta, socotind că este mare minune, aduseră cu toții laudă lui Dumnezeu. Scoaseră apoi băiețelul care zăcea între ei doi; singur un deget, ce-l ițise de sub pielea de vită, era scrub.

Njal și Bergthora fură cărați afară, și toți se-ambulziră să-i vadă.

— Hjalti întrebă:

— Cum vi se par?

— Am vrea mai întîi s-auzim judecata ta, răspunseră ei.

— O să vă spun fără înconjur ce cred, zise Hjalti. Trupul Bergthorei, găsește cu, s-a păstrat mai bine decît ar fi fost de așteptat; chipul și trupul lui Njal au însă, mi se pare,

¹ De bună seamă un anacronism fiindcă în Islanda cele dintîi lăcașuri creștine au fost clădite mai tîrziu.

o strălucire cum niciodată nu mi-a fost dat să văd la un mort pînă-n ziua de azi.

Incuvîntară cu toții.

După aceea îl căutară pe Skarphedin. Slugile arătară locul de unde Flosi și oamenii săi auziseră rostite stihurile. Acolo acoperișul se prăbușise lîngă zidul de la intrare, și în locul acela Hjalti le ceru să sape. Săpară și dădură peste trupul lui Skarphedin. Se ținuse drept, cu fața spre zid; mai jos de genunchi, picioarele-i erau aproape cu desăvîrșire arse, altminteri era nevătămat. Își mușcase crunt mustățile. Ochii îi erau deschiși, dar deloc umflați. Cu securea izbise atît de virtos în perete, încît leafa se-ngropase pe jumătate, iar oțelul nu se decălise. Traseră afară securea. Hjalti o apucă și zise:

— E o secure fără pereche și puțini sînt aceia care ar putea s-o minuiască.

— Știu eu unul ce-ar fi vrednic s-o minuiască, grăi Kari.

— Cine? întrebă Hjalti.

— Thorgeir Skorar-Geir, răspunse Kari. El este astăzi cel mai destoinic bărbat din stirpea sa.

Se apucară după aceea să-l dezbrace pe Skarphedin, fiindcă veșmintele-i nu fuseseră mistuite de flăcări. Brațele le încrucișase, dreptul fiind așezat peste cel stîng. Pe trup aflară două semne — unul între umeri, celălalt pe piept — amîndouă în chip de cruce, crestate cu fierul înroșit în foc; în privința lor ajunseră la încheierea că singur și le făcuse. Cu toții fură de părere că mort, Skarphedin nu era chiar atît de fioros pe cît se așteptaseră; căci nici unuia dintre ei nu-i era frică de el.

Apoi îl căutară pe Grim și-i aflară rămășițele în mijlocul odăii mari. În fața lui, lîngă zidul lateral, îl aflară pe Thord al Slobozitului, iar lîngă războiul de țesut o găsiră pe bătrîna Saeunn împreună cu alți trei. Cu totul fură descoperite rămășițele a unsprezece oameni.

Trupurile tuturor fură duse la biserică. După care Hjalti încălecă și împreună cu Kari porni spre casă.

Lui Ingjald i se umflă piciorul și veni la Hjalti care lecu captura, dar pină la capătul vieții Ingjald merse șchiopătind.

Kari se duse la Tunga să-l vadă pe Asgrim, feciorul lui Grim de la Ellida. Thorhalla¹ sosise acolo înaintea lui și-i istorisise tatălui ei cele întâmplate. Acesta-l primi pe Kari cu brațele deschise și-l pofti să rămână acolo tot anul. Kari primi. Asgrim îi chemă de asemenea să stea în casa lui pe toți cei ce locuiseră la Bergthorshval. Kari îi zise că asta era o faptă mărinimoasă — „și în numele lor primesc poftirea“. Toată casa lui Njal se mută la Tunga.

Thorhall, feciorul lui Asgrim, fu într-atîta de zguduit cînd află că tatăl său vitreg, Njal, murise ars de viu, încît tot trupul i se umflă; suvoaie de singe îi țîșniră din ureche și nu putură fi oprite. Apoi căzu în nesimțire, și scurgerea încetă de la sine. Cînd își veni în fire, zise că purtarea lui nu fusese vrednică de un bărbat.

— Acuma, singura mea dorință este ca, pentru ce-am pățit adineauri, să mă răzbun asupra celor care l-au ars de viu pe Njal.

Ceilalți îi spuseră că nimeni n-ar putea socoti c-ar fi fost rușinoasă purtarea lui; dar Thorhall răspunse că gura lumii nimeni nu o poate opri.

Asgrim îl întreabă pe Kari ce ajutor se bizuie să primească de la cei ce locuiau la răsărit de Markarfljot. Kari îi arată că Mord, feciorul lui Valgard, și Hjalti, feciorul lui Skeggi, aveau să-i dea tot sprijinul de care erau în stare, și că, de asemenea, va fi sprijinit de Thorgeir Skorar-Geir și de frații acestuia.

— Dar din partea ta ce ajutor putem aștepta? întreabă Kari.

— De la mine, zise Asgrim, o să primiți tot ce-mi stă în putere să dau, și pentru asta stau zălog cu viața.

¹ Thorhalla, fiica lui Asgrim, măritată cu Helgi, feciorul lui Njal (vezi cap. 129).

— Așa să fie, grăi Kari.

— De asemenea, am cîștigat ajutorul lui Gizur cel Alb, adăugă Asgrim, și i-am cerut părerea ce se cuvine să începem.

— Bine ai făcut, zise Kari. Și ce ne povățuiește să facem?

— E de părere să lăsăm lucrurile baltă pînă la primăvară, zise Asgrim, iar atuncia să purcedem în părțile răsăritene și să mișcăm împotriva lui Flosi pricina pentru moartea de om săvîrșită asupra lui Helgi¹; să chemăm vecinii la *Althing*, să facem vestire de jălbile pentru pojar și să-i poftim pe aceeași vecini să stea ca jurați din partea voastră. I-am mai pus lui Gizur întrebare cîc să pornească pricina pentru moarte de om, și a zis Gizur s-o pornească Mord, chiar dacă nu-i place. „Mord se cade să tragă greul, a zis Gizur, fiindcă în toată povestea asta cel mai ticălos el a fost; ori de cîte ori dă ochii cu Mord, Kari să se arate mînios, și mînia lui, laolaltă cu stăruințele mele, au să-l facă să se plece voinței noastre.“

Kari grăi:

— O să-ți urmăresc sfaturile cîtă vreme ai să binevoiești a ni le împărtăși și a sta în fruntea noastră.

Se istorisește de Kari că nu mai putea dormi. Într-o noapte, Asgrim s-a deșteptat și l-a auzit pe Kari că era treaz.

Asgrim îl întrebă:

— N-ai somn noaptea?

Kari răspunse rostind aceste stihuri:

*Noaptea-ntreagă nu mi-i dat
Să-nchid ochii; și-l tot cat
Caut pururi pe cel care
Scut ne-a fost viteaz și tare;
Și mi-i fără leac aleanul
O, de cînd văzui mormanul*

¹ Flosi fiind acela care, cu mîna lui, îl ucisese pe Helgi (vezi cap. 129).

*Cel de oreascuri, nalt, și știu
Cum fu ars Njal de viu.*

De nimeni nu pomenea Kari mai des decât de Njal și de Skarphedin. Niciodată însă nu-i vorbea de rău pe vrăjmașii săi și nici nu rostea amenințări împotriva lor.

133

VISUL LUI FLOSI

Într-o noapte, la Svinafell, Flosi se frământă foarte în somn. Glum, feciorul lui Hildi, dădu să-l trezească dar Flosi nu se dezmetici decât anevoie.

Flosi zise:

— Cheamă-l pe Ketil de la Mork.

Cînd veni Ketil, Flosi grăi:

— Vreau să-ți povestesc ce-am visat.

— Povesteste, îl indemnă Ketil.

— Se făcea că mă aflam la Lomagnup, zise Flosi. Am ieșit din casă și, cum priveam stîncile, acestea s-au căscat și dinăuntrul lor a pășit un bărbat. Era înfășurat într-o piele de capră, iar în mînă ținea un toiag de fier. Răcnea la oamenii mei, chemîndu-i cînd pe unul, cînd pe altul, strigîndu-i pe nume. I-a chemat mai întîi pe Grim cel Roșu și pe Arnî, feciorul lui Kol; apoi, cîndat lucru, i-a chemat pe Eyjolf, feciorul lui Bolverk, și pe Ljot, feciorul lui Hall de la Sida, precum și pe vreo alți șase. După care a tăcut o bucată de vreme; pe urmă a strigat încă cinci dintre oamenii mei, printre care pe frații tăi, feciorii lui Sigfus. Apoi a chemat alți cinci, printre care pe Lambi, pe Modolf și pe Glum. Mai tîrziu pe încă trei, iar la urmă rosti numele lui Gunnar, feciorul lui Lambi, și al lui Kol, feciorul lui Thorstein. După aceea s-a apropiat de mine. L-am întrebat ce mai știu

nou. Mi-a răspuns c-o să-mi spună. L-am mai întrebat și cum se numește; mi-a răspuns atunci că numele lui este Grim de Fier. Când l-am iscodit unde se duce mi-a spus că se duce la *Althing*. „Ce să faci acolo?” „Mai întâi, să-i mătur pe jurați, apoi să-i gonesc pe judecători, și după aceea să curăț cîmpul în vederea bătăliei”. Și a rostit stihurile acestea:

*Ridica-se-va în țară
Un bărbat din cale-afară
De viteaz, ce-o să presare
Lanț de tigve pînă-n zare¹.
Dealurile-om să ahaie
De a săbiilor șuie
Zarvă-albastră, pînă-n maluri
O să curgă sînge-n valuri.*

După asta a izbit pămîntul cu toiagul și s-a auzit o bubuitură strașnică. Apoi a intrat la loc în stîncile acelea, iar eu am fost cuprins de spaimă. Și acuma zi, care-i după tine, tilcul acestui vis?

— Am o presimțire, răspunse Ketil, că toți cei ce au fost chemați sînt sortiți pieririi. Socot c-ar fi nimerit ca, pînă una, alta, să nu spunem nimănui despre acest vis.

Floși incuviință.

Trecură primele luni ale iernii și se încheiară sărbătorile. Floși grăi către oamenii săi:

— Cred c-a venit vremea să plecăm de aici, de la Svinafell, fiindcă aici mi se pare că mult n-o să mai avem pace. Să mergem să căutăm sprijin; și o să vă încredințați că adevăr am grăit cînd v-am spus, mai de mult, că multora o să fim nevoiți să le cerșim ajutorul înainte ca să vedem încheiată tărășenia asta.

¹ Originalul folosește aci *kenning*-ul „țesătura săbiilor”, prin care skalzii desemnau bătălia; același *kenning* ce stăruiește de leit-motiv Cîntării săbiilor din cap. 147.

FLOSI CAUTĂ SPRIJIN LA RĂSĂRIT ȘI LA MIAZĂNOAPTE

Se gătiră cu toții de plecare. Flosi purta nădragi cu călcii, croiți dintr-o bucată, căci hotărîse să meargă pe jos¹; știa că astfel îmbrăcați le va fi și celorlalți mai lesne la drum. În ziua întâia, ajunseră la Knappavoll, în seara celei de-a doua zile poposiră în valea Breidei, de unde își urmară drumul pînă la Kalfafell, și apoi mai departe la Bjarnanes în Hornafjord, apoi la Stafafell, în ținutul Lon, iar de acolo la Thvatta, la gospodăria lui Hall de la Sida; Flosi o ținea de soție pe Steinvor, fiica acestuia, și Hall îi omeni ca pe niște musafiri mari.

Flosi zise:

— Dorese, tată-socrule, te rog să mă însoțești la *Althing* împreună cu toți oamenii tăi.

— Vezi, zise Hall, se adeverește și acuma vechea zicătoare potrivit căreia de sîrg se-ntoarce în scîrbă bucuria mîinii care izbește, căci dintre oamenii tăi tocmă aceia care te împingeau pe calea răutăților astăzi nu mai îndrăznesc să ridice capul. Cît privește sprijinul, dator sînt să te ajut după puterile mele.

— Ce crezi c-ar trebui să fac, în împrejurările de față? întrebă Flosi.

— Mergi către miazănoapte și du-te pînă la Vapnafjord, răspunse Hall, și cere fiecărui *hofdingi* să-ți dea ajutor; la adunarea *Althing*-ului ai să aibi nevoie de ei toți.

Flosi se odihni trei zile. După aceea apucă spre răsărit și merse la Geitahellur, iar de acolo mai departe la Berufjord unde el și oamenii săi maseră peste noapte. De acolo

¹ Era nimerit ca un pestulant modest să călătorească pe jos. Itinerariul parcurs de Flosi reprezintă aproape o cincime din lungimea coastelor islandeze și avea să-l ducă pînă la Vapnafjord, cel mai nordic dintre fiordurile răsăritene.

își urmară calea spre răsărit pînă la Heydal, în ținutul Breiddal. Acolo se afla gospodăria lui Hallbjorn cel Puternic, care avea de soție pe Oddny, sora lui Sorli, feciorul lui Helgi de la Brodd.

Flosi fu bine primit. Hallbjorn îi puse o sumedenie de întrebări în legătură cu pirjolul; Flosi îi povesti limpede și cinstit totul. Hallbjorn vru să știe cît de departe către miazănoapte avea de gînd să meargă; dînsul răspunse că ținta călătoriei era Vapnafjordul. Apoi Flosi scoase o pungă de la briu și zise că dorește să i-o dea. Hallbjorn luă punga, însă răspunse că Flosi n-avea de ce să-i facă daruri, și adăugă: „aș dori totuși să-mi spui în ce chip vrei să-ți întorc acest plocon“.

— De bani n-am trebuință, grăi Flosi, însă ți-aș cere să vii cu mine la *Althing* și să-mi dai sprijinul tău — cu toate că nici prin rudenie de singe, nici prin cuserie tu nu-mi ești cu nimic dator.

— Îți făgăduiesc, încuviință Hallbjorn, c-am să vin la *Althing* și te voi sprijini ca pe un frate.

Flosi îi mulțumi. De acolo, Flosi și oamenii săi meraseră peste Breiddalsheid la Hrafnkelsstadir, unde-și avea gospodăria Hrafnkel¹, feciorul lui Thorir, nepotul lui Hrafnkel, strănepotul lui Hrafn. Flosi fu primit cu cinste și-l rugă pe Hrafnkel să vină la *Althing* și să-i țină partea. Acesta se codi timp îndelungat, dar făgădui în cele din urmă, că feciorul său, Thorir, va merge la *Althing* cu toți oamenii lor și-l vor sprijini la fel ca toți ceilalți *godi* din ținut.

Flosi îi mulțumi, după care meraseră la Bersastadir, la casa lui Holmstein, feciorul lui Bersa cel Înțelept, care-i făcu o primire călduroasă. Flosi ceru ajutor de la Holmstein. Acesta răspunse că Flosi de mult își cîștigase dreptul să se bucure de ajutorul său.

De acolo, Flosi și oamenii săi se duseră la Valthjofsstadir, unde se afla gospodăria lui Sorli, feciorul lui Helgi de la Brodd

¹ Eroul *Sagăi lui Hrafnkel* (*Hrafnkels saga*).

și frate cu Bjarni, feciorul lui Helgi de la Brodd; acest Sorli ținea de soție pe Thordis, fiica lui Gudmund cel Puternic de la Modruvellir.

Flosi și oamenii săi se bucurară și aci de o bună primire. A doua zi dimineata, Flosi îl iscodi pe Sorli de n-ar vrea să i se alăture la *Althing*, pentru care ajutor se arată gata să-i plătească.

— Nu pot spune nimic până nu aflu a cui parte o ține socru-meu, Gudmund cel Puternic, fiindcă eu unul am să mă alătur taberei care o să se bucure de sprijinul lui.

— Înțeleg din apusele tale că pe aici cârmuiesc femeile, zise Flosi.

Apoi se sculă și porunci oamenilor săi să-și ia hainele și armele. Și plecară fără să fi dobândit nici o făgăduială de ajutor.

Își urmară drumul și după ce trecură peste lacul Lagarfljot la capătul lui dinspre miazăzi și după ce străbătură niște coclauri pustii, ajunseră la Njardvik. Aici locuiau doi frați, Thorkel cel Chibzuit și Thorvald, feciorii lui Ketil Thrym, nepoții lui Thidrandi cel Înțelept. Maica lui Thorkel cel Chibzuit și a lui Thorvald era Yngvild, al cărei părinte, Thorkel, era și el poreclit cel Chibzuit. Flosi fu omenit cum se cuvine și le ceru ajutor; la început îi spuseră că nu-i dau, dar, după ce le înmină cîte trei mărci de argint fiecăruia, se învoiră să-i țină partea.

Yngvild se afla de față și, cînd auzi că făgăduiesc să meargă la *Althing*, începu a plînge.

— De ce plîngi, mamă? întrebă Thorkel.

— Am visat că fratele tău Thorvald purta un veșmînt stacojiu; și attîta era de strîmt veșmîntul c-ai fi zis că era cusut de-a dreptul pe trupul lui. Și mai purta ciorapi roșii legați cu nojițe zdrențuite. Am fost mîhnită văzîndu-l că nu se simte la largul său, dar n-am putut face nimic spre a-l ajuta.¹

¹ Visul Yngvildei vestește apropiata moarte a lui Thorvald.

Frații începură a rîde, spunînd că visul era o prostie și că trănecănelile ei nu-i vor opri să meargă la *Althing*.

Flosi le mulțumi călduros, și de acolo se îndreptă către Vapnafjord și ajunsese la Hof, la casa lui Bjarni, feciorul lui Helgi de la Brodd, nepotul lui Thorgils, strănepotul lui Thorstein cel Bălan, răsstrănepotul lui Olvir, prerăsstrănepotul lui Olvir, doi-prerăsstrănepotul lui Eyvald, treipresstrănepotul lui Thorir Taurul. Maica lui Bjarni era Halla, fiica lui Lyting. Maica lui Helgi de la Brodd era Asver, fiica lui Thorir, feciorul lui Atli Terci, nepotul lui Thorir Surdul. Bjarni ținea de soție pe Rannveig, fiica lui Thorgeir, feciorul lui Eirik de la Goddalir, nepotul lui Geir-mund, strănepotul lui Hroald, răsstrănepotul lui Eirik Barbă-Aspră. Bjarni îl întîmpina pe Flosi cu brațele deschise. Flosi făgădui să-i dea bani în schimbul ajutorului său.

— Niciodată nu mi-am vîndut brațul sau sprijinul pe arginți, răspunse Bjarni. Acuma, de vreme ce ai nevoie de ajutor, am să mă port însă ca un prieten și am să te-soțesc la *Althing* și am să-ți stau alături ca un frate bun.

— Îți sint nespus de îndatorat, zise Flosi, cu toate că din partea ta la asta mă și așteptam.

De acolo, Flosi se duse la Krossavik. Cu Thorkel, care trăia acolo, era de mult bun prieten. Îl înștiință de ce venise; Thorkel răspunse că era datoria lui să-l sprijine cu toate mijloacele sale și să nu-l părăsească acuma cînd se afla la strîmtoare. Și la plecare îi dădu lui Flosi daruri bogate.

După aceea, de la Vapnafjord, Flosi merse către miez-noapte străbătînd ținutul Fljotsdal, unde a fost oaspetele lui Holmstein, feciorul lui Bersi cel Înțelept. Flosi îi povesti că, afară de Sorli, feciorul lui Helgi de la Brodd, toți îi făgăduiseră ajutor. Holmstein îi zise că asta era de înțeles deoarece Sorli era om pașnic. Holmstein îi dădu daruri bogate.

Flosi porni în sus pe Fljotsdal, de unde se îndreptă către miezăzi, peste munți și peste Oxarhraun¹, apoi coborî prin

¹ Oxarhraun (Cîmpul de Lavă al Oxarei) — în pătrarul răsăritean, între litoral și Lagarfljot.

Svidinhornardal și, urmînd țărml de apus al Alptafjordului către mare, merse fără oprire pînă la gospodăria socerului său, la Thvatta.

Acolo Flosi și oamenii săi se odihniră două săptămîni. Flosi îl întrebă pe Hall ce demersuri îl sfătuește să întreprindă acum, și cum să se poarte.

— Te sfătuiesc, răspunse Hall, să stai la casa ta împreună cu feciorii lui Sigfus, iar ei să trimită oameni să le chivernisească gospodăriile. Deci, acum, duceți-vă acasă; cînd o veni vremea să mergeți la *Althing*, neapărat să mergeți cu toții laolaltă și să nu vă răzlețiți unii de alții. În trecere feciorii lui Sigfus ar putea să se oprească să-și vadă soțiile. La *Althing* am să vin și eu cu feciorul meu Ljot și cu toți oamenii, și ți-oi da tot sprijinul ce este în puterea mea.

Flosi îi mulțumi, iar la despărțire Hall îi dădu daruri bogate. Flosi părăsi Thvatta, și cu privire la călătoria de întoarcere la Svinafell nu-i nimica de povestit. Rămase la casa sa tot restul iernii, precum și vara următoare pînă veni vremea *Althing*-ului.

135

MORD PORNEȘTE PRICINA ÎMPOTRIVA LUI FLOSI

Într-o zi, Kari, feciorul lui Solmund, și Thorhall, feciorul lui Asgrim, se duseră călare la Mosfell, să-l vadă pe Gizur cel Alb. Acesta-i primi cu brațele deschise și rămaseră acolo timp îndelungat.

Vorbînd ei, într-un rînd, de arderea de viu a lui Njal, Gizur zise că mare noroc era că măcar Kari scăpase cu viață. Atunci Kari rosti aceste stihuri:

*Inima-mi fierbea în piept
Teșind fără de voie, -i drept,*

*Dintre stîlpii oare-ai cui?
Fumegînzî ai casei lui
Njal, unde precum ştii
Cei viteji ardeau de vii.
Cînd mă vezi posac în ceas
Dau mîhnirii mele glas.*

Asupra acestora, Gizur grăi:

— Este firese să nu poţi uita. Să nu mai vorbim de asta.

Kari zise c-ar vrea să plece acasă. Atunci Gizur grăi:

— Dă-mi voie acum să-ţi dau cîteva sfaturi. Pleacă, dacă vrei, dar nu te duce acasă, ci mîină drept către răsărit spre ţinutul Eyjafjoll şi du-te la Thorgeir Skorar-Geir şi la Thorleif Corbu. Dinşii se cade să te-nsoţească în călătoria către aslinţit, căci în pricina asta ei sînt jeluitorii, şi Thorgrim cel Spătos, fratele lor, trebuie să meargă cu ei. Împreună să vă duceţi la Mord, feciorul lui Valgard, şi așa să-i spuneţi din partea mea: că el trebuie să pună în mişcare pricina împotriva lui Flosi pentru moartea de om săvîrşită asupra lui Helgi, feciorul lui Njal. De face mofturi, trebuie să te prefaci c-ai fi turbat de mînie şi să spui că gata eşti să-i crăpi capul cu securea; şi mai poţi să adaugi că de pune piedici poate fi sigur că mă voi supăra foarte. De asemeni, spune-i că, de ne va zăticni am să vin s-o iau acasă pe fiica mea Thorkatla; asta n-are s-o poată îndura, fiindcă o iubeşte ca pe ochii din cap.

Kari îi mulţumi pentru sfaturi; pe Gizur însă nici nu-l mai întrebă de-i va da ajutor, socotind că în pricina asta Gizur îi va dovedi aceeaşi prietenie ca şi în altele.

Kari şi oamenii săi mînară către răsărit trecînd dincolo de girle în părţile Fljotshlidului, de acolo peste Markarfljot pînă la Seljalandsmull, şi apoi către răsărit la Holt. Thorgeir Skorar-Geir îi omeni ca pe nişte musafiri de seamă; le istorisi el de călătoria lui Flosi şi de mulţimea sprijinitorilor ce-i cîştigase pe meleagurile fiordurilor răsăritene. Kari

zise că nu era de mirare că Flosi umblă după sprijin, ținând seama de mulțimea vinilor pentru care avea să răspundă.

— Cu cât mai rău le merge cu atât mai bine, grați Thor-geir.

Kari îi împărtăși lui Gizur planul său. După care încălecară și se îndreptară cu toții spre șesul Rangai, către gospodăria lui Mord, feciorul lui Valgard. Mord le făcu o bună primire. Kari îi repetă lui Mord cuvintele socrului său, Gizur cel Alb. Mord nu voi să ia asupra-și sarcina; a-l trage în judecată pe Flosi, zise el, era treabă mai spinoasă decât a trage în judecată zece alți oameni, oricare ar fi ei.

— Întocmai cum se aștepta Gizur, așa te porți, zise Kari. N-ai nici o însușire bărbătească, căci ești fricos și mișel. Las', c-ai să-ți iei tu acum răsplata cuvenită, fiindcă Thor-katla se-ntoarce numaidecât la tatăl ei.

Îndată, Thorkatla se găti de plecare și zise că de mult se purta cu gîndul să-l lase pe Mord. Acesta iute schimbă foaia; îi rugă să nu fie supărați, și pe loc primi să ia asupra lui pricina.

— Acuma c-ai luat pricina asupra ta, urmă Kari, stăruie fără teamă pentru izbînda ei, că ți-e viața-n joc.

Mord făgădui să slujească cinstit și din toată inima, și să ducă pricina la bun sfîrșit.

După aceea, Mord chemă pe cei nouă vecini mărginași cu gospodăria de la Bergthorshval. Apoi luă mîna lui Thor-geir și numi doi martori — „să adeverească ei cum că Thor-geir, feciorul lui Thorir, îmi încredințează pricina împotriva lui Flosi, feciorul lui Thord, pentru moartea de om săvîrșită asupra lui Helgi, feciorul lui Njal, precum și toate dovezile privind pricina. Și prin aceasta tu, Thorgeir, îmi dai dreptul să stăruie potrivit legii sau să fac pace, folosind toate dovezile, ca și cum eu însumi aș fi pîrișul; după lege îmi încredințezi mie pricina; iară eu, după lege, o primesc.”

Apoi Mord numi martori — „să adeverească ei cum că fac eu vestire de tragere în judecată a lui Flosi, feciorul lui Thord, pentru nelegiuită lovire, întrucît i-a pricinuit lui Helgi,

feciorul lui Njal, o vătămare la creier, o rană nesîngeroasă sau o vătămare a măduvei spinării¹, din care i s-a tras moartea. Fac eu această vesteire, față fiind cinci martori“, — și aci arată numele fiecărui martor — „fac legiuită vesteire de această pricină incredințată mie de Thorgeir, feciorul lui Thorir“.

După care, Mord din nou numi martori — „să adeverească ei cum că fac eu vesteire de tragere în judecată a lui Flosi, feciorul lui Thord, pentru o vătămare la creier, o rană nesîngeroasă sau o vătămare a măduvei spinării din care s-a tras moartea lui Helgi, feciorul lui Njal, aci pe locul unde Flosi a săvîrșit o neleguită lovire asupra lui Helgi. Fac eu această vesteire, față fiind cinci martori“, — și aci arată numele fiecărui martor — „fac legiuită vesteire de această pricină incredințată mie de Thorgeir, feciorul lui Thorir“.

Apoi Mord numi martori — „să adeverească și cum că îi chem pe acești nouă vecini mărginași“ — și aci arată numele fiecărui vecin — „să vină *Althing* și ca jurați să se rostească dacă, da sau ba, Flosi, feciorul lui Thord, a săvîrșit nelegiuită lovire asupra lui Helgi, feciorul lui Njal, aci pe locul unde Flosi i-a pricinuit o vătămare la creier, o rană lăuntrică sau o vătămare a măduvei spinării din care s-a tras moartea lui Helgi.

Vă chem să îndepliniți toate cercările legiuite ce am să vă cer a le face înaintea scaunului de judecată și ce sînt cuviincioase în această pricină. Vă fac eu chemare, potrivit legii, eu voi de față și așa cum bine auziți, în această pricină incredințată mie de Thorgeir, feciorul lui Thorir.“

După care Mord iarăși numi martori — „să adeverească ei cum că fac eu chemare acestor nouă vecini mărginași să vină la *Althing*, și cu jurați să se rostească dacă, da sau ba, Flosi, feciorul lui Thord, i-a pricinuit lui Helgi, feciorul lui

¹ În loc să se refere concret la rănille pricinuite lui Helgi, autorul anonim transcrie enumerarea generică găsită în culegerea legilor islandeze *Gragas* (vezi cap. 66).

Njal, o vătămare la creier, o rană nesângeroasă sau o vătămare a măduvei spinării din care s-a tras moartea lui Helgi, aci pe locul unde Flosi a săvârșit neleguită lovire asupra lui Helgi. Vă chem să îndepliniți toate cercările legiuite ce am să vă cer a face înaintea scaunului de judecată și ce sînt cuviincioase în această pricină. Vă fac eu chemare potrivit legii, cu voi de față și așa cum bine auziți, în această pricină încredințată mie de Thorgeir, feciorul lui Thorir.“

Apoi Mord le zise:

— Pricina a fost pornită, după cum mi-ați cerut. Acum, aș vrea să te rog pe tine, Thorgeir Skora-Geir, ca în drum spre *Althing* să treci pe la mine; astfel vom putea să ne unim cetele și să mergem împreună cît mai strîns uniți. Alaiul meu o să fie negreșit gata la timp înaintea deschiderii *Althing*-ului. Și vă puteți bizui pe mine în toate privințele.

Thorgeir și ceilalți se arătară mulțumiți de tot ce lucrase Mord și făcură cu toții legămint să nu se dezică nici unul de această pricină fără învoirea lui Kari și făgăduiră să-și dea viața unul pentru altul. Se despărțiră buni prieteni și se înteleseră să se întâlnească la *Althing*.

Thorgeir mină îndărăt spre casă, către răsărit în vreme ce Kari apucă spre soare-apune, peste girle, pentru a merge la Tunga, să-l vadă pe Asgrim. Acesta-l primi cum nu se poate mai bine. Kari îi povesti ce sfaturi primise de la Gizur și cum fusese pornită pricina.

— Sigur am fost că Gizur n-o să ne dezamăgească, zise Asgrim, și, iată, a făcut încă o dată dovada că nu m-am înșelat. Dar din părțile răsăritene ce știri ai despre Flosi?

— A bătut drumul pînă la Vapnafjord, răspunse Kari, și mai toți *hofdingi*-i i-au făgăduit c-au să vină la *Althing* și o să-i țină parte. Și mai trage nădejde că se va bucura de sprijinul locuitorilor din Reykjardal, Ljosavatn și Oxarfjord.

Apoi se sfătuiră îndelung. Ziua întrunirii *Althing*-ului se apropia.

Dintr-un buboi, lui Thorhall, feciorul lui Asgrim, îi copseşte piciorul mai sus de încheietură, de crescuse şi se-ngroşase cit o coapsă de femeie, şi nu putea umbla decît ajutîndu-se cu un băţ. Thorhall era un bărbat înalt, vînjos, cu părul negru, smead la faţă, cu glas pe atît de domol pe cît îi era de iute firea. Şi era el unul dintre cei trei bărbaţi din Islanda care ştiau legea mai bine decît oricine.

Cînd se apropiă timpul ca oamenii să încalece să meargă la *Althing*, Asgrim grăi către Kari:

— Ar fi nimerit să porneşti din vreme la *Althing* şi să tocmeşti sălaşele noastre; ia-l cu tine pe fiul meu Thorhall, căci ştiu c-ai să-i porţi de grijă, căci beteag cum este, la *Althing* o s-avem mare trebuinţă de ajutorul lui. Douăzeci de oameni au să vă însoţească.

Făcură ei pregătirile de drum şi apoi porniră către *Althing*, unde-şi tocmiră sălaşele şi făcură bună rinduială.

136

FLOSI POPOSEŞTE ÎN CASA LUI ASGRIM

Părăsind meleagurile răsăritene, Flosi porni către *Althing*, însoţit de cei o sută de oameni ce uneltiseră alături de el pirjolul. Merseră întins pînă la Fljotshlid. Acolo feciorii lui Sigfus se opriră o zi ca să vadă de gospodăriile lor. Pe-nserat apucară mai departe către apus, trecură pe celălalt mal al Thyorsei unde aşezară tabără şi se odihniră peste noapte. A doua zi în zori încălecară şi-şi văzură de drum.

Flosi le zise:

Mergem acuma la Tunga şi-i jucăm un renghi lui Asgrim.

Asta făcu plăcere tuturoră şi minară înaintea pînă aproape de Tunga.

Asgrim se afla în fața casei împreună cu câțiva dintre oamenii săi, și zăriră ceata de călăreți îndată ce aceasta se ivi în privești. Oamenii lui Asgrim spuseră:

— Trebuie să fie Thorgeir Skorar-Geir.

— Sigur că nu-i, zise Asgrim. Oamenii ăștia-s veseli și glumesc, și rudele lui Njal, ca alde Thorgeir, pină nu-l vor fi răzbunat pe Njal, niciodată n-au să rîdă. Eu altceva prea pun, oricît de necrezut vi s-ar părea; cred că-i Flosi cu cei ce-au luat parte la pirjol, vor, pesemne, să ne zădărescă. Să mergem cu toții înăuntru.

Merseră înăuntru. Asgrim porunci să se măture pe jos, să se atirne scoarțele pe pereți, să se întindă mesele și să se aducă bucate; de asemenea, în fața lavîțelor din odaia mare mai așeză citeva rînduri de bănci.

Flosi intră călare pe pajiștea dinaintea gospodăriei și le zise oamenilor să descalece și să intre. Așa făcură. Flosi și oamenii săi pășiră în odaia mare. Asgrim ședea pe podișcă. Flosi aruncă o privire peste bănci și îndată își dădu seama că pregătiseră tot ce era de trebuință.

Asgrim nu făcu nimănui nici o urare de bun-venit, doar îi zise lui Flösi:

— Mesele-s puse, căci se cade să se găsească totdeauna de mîncare pentru cei flămînzi.

Flosi și oamenii săi se așezară la mese și-și rezemară armele de pereți. Cei ce nu găsiră loc pe lavîțe se așezară pe băncile virite lingă acestea, și, tot timpul mesei, patru oameni înarmați stătură de strajă în fața lui Flosi.

Cît ținu prînzul, Asgrim nu scoase nici un singur cuvînt, dar fața-i era roșie ca focul. Cînd isprăviră de mîncat, femeile strinseră bucatele și aduseră apă de spălat. Flosi se mișcă pe-ndelete ca și cum s-ar fi aflat la el acasă.

Într-un colț al podiștii se afla o bardă. Asgrim o înhăță cu amîndouă mîinile, sări în picioare și dădu să-i crape capul lui Flosi. Glum, feciorul lui Hildi, îl văzu; sări, prinse barda de toporiște, ceva mai sus de mîinile lui Asgrim, și, într-o clipită, căci era un bărbat puternic, întoarse leafa către As-

grim. După aceea, săriră în picioare încă mulți alții și se re-peziră la Asgrim, dar Flosi îi opri să-i facă vreun rău — „căci peste măsură i-am pus la încercare răbdarea; și n-a făcut nimic altceva decît ceea ce firesc era să facă și a dovedit că-i bărbat neînfricat.“

Apoi zise către Asgrim:

— Acum o să ne vedem de drum; dar ne reîntîlnim noi la *Althing* și acolo o să ne răfuim.

— O să ne răfuim, fără îndoială, încuviință Asgrim. Și trag nădejde că la încheierea *Althing*-ului n-ai să te mai ții așa măreț.

Flosi nu-i răspunse. El și oamenii lui părăsiră casa, în-călecară și porniră. Merseră pînă la Lavgarvatn unde înnop-tară. A doua zi coborîră devala la Beitivellir, și aici se opriră; în locul acesta li se alăturară cîteva alte cete, printre care aceea a lui Hall de la Sidă și ale celor din fiordurile de la soa-re-răsare.

Flosi îi întîmpină pe toți cu calde urări de bun-venit și le istorisi peripețiile drumului și înfruntarea cu Asgrim. Mulți îl lăudară pe Flosi pentru îndrăzneala lui. Dar Hall zise:

— Sînt de altă părere. Socot c-a fost o nesăbuiță. Țin ei destul de bine minte și fără să li se reamintească ce au de răzbunat, și cei care-i întărită nu fac decît să ne atragă noi neplăceri.

Era limpede că, după părerea lui Hall, Flosi întrecuse cu mult măsura.

De acolo porniră toți laolaltă către podișul pe care se în-trunea *Althing*-ul și, cînd ajunseră acolo, strînseră rîndurile și își făcură intrarea în *Althing*. Flosi îngrijise din timp să se gătească sălașul numit *Byrgisbud*¹. Oamenii veniți din fiordurile răsăritene merseră la sălașurile lor.

¹ *Byrgisbud* (Sălașul-întărit), urmele acestui sălaș — situat pe o limbă de lavă solidificată și apărat de pereți, de stîncă — se mai văd și astăzi la Thingvellir.

PÎRÎȘII SOSESC LA *ALTHING*

Cam în același timp, se apropia de *Althing*, venind cu alai mare, dinspre răsărit, Thorgeir Skorar-Geir; frații săi, Thorleif Corbu și Thorgrim cel Spătos, îl însoțeau. Traseră la Hof, la curtea lui Mord, feciorul lui Valgard, și-l așteptară să se gătească de plecare. Mord îi adunase pe toți bărbații în stare să poarte arme din ținut, și Thorgeir și frații săi îl aflară plin de încredere și neșovăitor.

Minară apoi laolaltă către apus, pînă trecură girlele. Acolo se opriră să-l aștepte pe Hjalti, feciorul lui Skeggi. Peste puțin acesta sosi. Îi făcură o primire aleasă, după care porniră cu toții buhuc spre Reykir, în ținutul Byskupstunga, unde adăstară venirea lui Asgrim.

După aceea trecură cu toții prin albia Bruarei și merseră către apus, și Asgrim le povesti tuturor înfruntarea cu Flosi. Thorgeir zise:

— Tare aș vrea ca, încă înainte de încheierea acestui *Althing*, s-avem prilejul de a le pune la încercare tăria.

Își urmară drumul mai departe pînă la Beitivellir, unde li se alătură Gizur cel Alb împreună cu un mare număr de oameni. Se sfătuiră ei vreme îndelungată. Pe urmă se îndreptară către podișul pe care se afla *Althing*-ul și cînd ajunseră acolo strinseră rîndurile și își făcură intrarea în *Althing*.

Flosi și oamenii săi alergară să-și ia armele și gata-gata era să se-ncingă o bătălie sîngeroasă; dar Asgrim și oamenii săi se stăpîniră și urmară neabătut drumul spre sălașele lor. Ziua se încheie pașnic, fără nici o încăierare.

La *Althing* sosiseră *hofdingi* din toate pătrarele, și oamenii ziceau că nicicînd nu se pomenise adunare la care să fi luat parte atîta popor.

FLOSI CUMPĂRĂ SPRIJINUL LUI EYJOLF

Se afla un om pre nume Eyjolf, feciorul lui Bolverk, nepotul lui Eyjolf Surul de la Otradal¹, strănepotul lui Thord Gellir, răsstrănepotul lui Oleif Feilan. Maica lui Eyjolf era Hrodny, fiica lui Skeggi de la Midfjord². Eyjolf se bucura de mare cinste și era foarte priceput la pricinile de judecată, fiind unul dintre cei trei oameni de lege vestiți în toată Islanda. Era arătos, înalt și puternic și avea toate însușirile cerute unui *hofdingi* de seamă. La fel însă cu mai toți cei din neamul său, era foarte lacom de bani.

Într-o zi Flosi se duse la sălașul lui Bjarni, feciorul lui Helgi. Bjarni îl primi cu brațele deschise, și Flosi se așeză lângă el. Vorbiră de unele și de altele. Flosi îl întrebă:

— Acuma ce-avem de făcut?

— Greu de spus, răspunse Bjarni. Cel mai sănătos, zic eu, ar fi să cauți a mai câștiga sprijinitori, căci dinșii ridică oameni împotriva voastră. Vreau chiar să te întreb, Flosi, dacă, printre oamenii tăi nu se află vreunul mai dibaci la pricini de judecată, fiindcă acuma n-ai de ales decât una din două: sau cauți o învoială — și asta ar fi cea mai bună cale — sau, de se poate înjgheba cit de cit o apărare, să-i înfrunți în fața judecății, cu toate că ar putea să pară îndărătnicie curată. După mine asta-i calea ce-ar trebui să urmezi, căci de vreme ce pînă aci v-ați ținut atît de bătoși, n-ar fi nimerit acuma să dați înapoi.

— Deoarece m-ai întrebat de oameni pricepuți în pricini de judecată, răspunse Flosi, am să-ți spun fără înconjur

¹ Otradal (Valea Vidrelor) — în regiunea fiordurilor nord-vestice.

² Midfjord (Fiordul Mijlocas) — în nord-vestul Islandei.

că n-avem nici unul în tabăra noastră, iar în rîndul celor din fiordurile răsăritene, nu se află nici unul, afară de ruda ta Thorkel feciorul lui Geitir.

— Nu, nu-i omul care vă trebuie, zise Bjarni. Legile le cunoaște el destul de bine, dar e din cale-afară de cinstit. Nici că s-ar gîndi cineva să-l ia pe Thorkel drept scut de apărare; e drept că v-ar ține partea cu dirzenie, fiindcă nu e mișel. Am să-ți mai spun ceva: cine o să ia apărarea celor ce-au pus foc casei lui Njal are să plătească cu viața, și vărului meu Thorkel nu-i doresc această soartă. Să căutăm pe altcineva.

Flosi zise că 'n-are habar care dintre oamenii de lege ai Islandei sint cei mai iscușiți. Atunci, Bjarni cuvîntă:

— Știu eu unul pe nume Eyjolf, feciorul lui Bolverk. E cel mai priceput om de lege din pătrarul fiordurilor apusene. Ca să-l înduplecăm a primi pricina o să fie nevoie să-l plătim din gros, dar nu se cade să ne dăm în lături. De asemenea, se mai cere să fim totdeauna cu ochii în patru și niciodată să nu ne ducem neînarmați la scaunul de judecată, dar de arme să nu ne folosim decît spre a ne apăra de s-ar întîmpla să ne atace. Fiindcă mi se pare că n-avem vreme de pierdut, iată, merg cu tine chiar acum să căutăm sprijin.

Părăsiră sălașul și merseră la cei din Oxarfjord. Bjarni intră în vorbă cu Lyting și cu Blaeing precum și cu Hroi, feciorul lui Arnstein, și, pe loc, aceștia-i făgăduiră sprijinul cerut.

Merseră apoi la Kol, feciorul lui Skuti Ucigașul, și la Eyvind, feciorul lui Thorkel, nepotul lui Askel *god*-ul, și cerură ajutor. Aceștia se codiră o bucată de vreme, dar în cele din urmă, primind cîte trei mărci de argint fiecare, se alăturară lui Flosi.

De acolo merseră la sălașul celor de la Ljosavatn unde zăboviră mai mult. Flosi le ceru să-i țină partea; ei se arătară însă căpăținoși și greu de înduplecat.

Miniindu-se treptat, Flosi zise:

— Rușine vă fie. La voi acasă sinteți apucători și răzvrătiți, iar la *Althing* nu dați ajutor nimănui, nici cînd sinteți rugați. Dacă și acum o să mai treceți cu vederea ocările cu care v-a împröscat Skarphedin¹, să nu vă fie cu mirare cînd aici, la *Althing*, oamenii au să vorbească cu dispreț de voi cei de la Ljosavatn.

După aceea însă îi luă deoparte pe rînd și le vorbi din non ademenindu-i cu cuvinte măgulitoare și făgăduindu-le bani în schimbul ajutorului. În cele din urmă hotărîră să-i sprijine, și într-atîta se inflăcărară, încît spuseră că, la nevoie, ar fi gata să și lupte pentru Flosi.

Bjarni îi zise lui Flosi:

— Strașnic. Ești, cu adevărat, un mare *hofdingi*, îndrăzneț și hotărît, căruia nimic nu-i stă în cale.

Trecură apoi pe mahul apusean al Oxarei și se-ndreptară spre sălașul celor de la Hlad. Cîțiva bărbați stăteau în fața sălașului. Unul dintre ei, care pe umeri purta o mantie stacojie, era legat în jurul capului cu o panglică de aur și ținea în mină o secure împodobită cu argint.

— Mare noroc pe noi, grăi Bjarni. Acela-i Eyjolf, feciorul lui Belverk.

Se apropiară și-l salutară. Eyjolf îl recînoseu îndată pe Bjarni și-i dădu binete. Bjarni îl luă la braț pe Eyjolf și, după ce-i spuse lui Flosi să-i urmeze împreună cu ceata sa, porniră la deal, spre Almannagja. Oamenii lui Eyjolf se luară după ei. Aceștia primiră poruncă să se oprească pe înălțimea de la marginea cheii și să vegheze. Flosi și ceilalți doi meraseră pînă în dreptul cărării ce coboară din susul cheii. Flosi zise că în locul acela se puteau opri, căci se vedea pînă departe în toate patru zările. Se așezară acolo numai ei.

Apoi Bjarni îi spuse lui Eyjolf:

— Am venit la tine, prietene, deoarece avem mare trebuință de ajutorul tău în toate privințele.

¹ Vezi cap. 120.

— La această adunare se află destui bărbați de ispravă, așa că lesne-i să găsiți pe altcineva de la care ați dobîndi ajutor mai destoinic decît aș putea eu să vă dau, întîmpinînd Eyjolf.

— Nu, aici greșești, îi întoarce Bjarni, fiindcă tu ai o sumedenie de însușiri ce te așază mai presus de toți cîți se găsesc aici la *Althing*. Întîi și-ntîi ești de viță alcasă cum sînt toți cei ce se trag din Ragnar Nădragi-de-Piele. Străbunii tăi totdeauna au luat parte la dezlegarea celor mai de seamă pricini, atît la *Althing* cît și la adunările ținutului, și nicio-dată n-au tras șurta. De aceea socotim că la fel ca și neamurile tale, ai mînă bună în pricini de judecată.

— Sînt frumoase ele, aceste cuvinte de prețuire, răspunse Eyjolf, dar, pare-mi-se, nu se potrivesc decît în mică măsură. Flosi zise:

— Cred că-i de prisos să-ți spun la ce ne gîndeam. Dorim să-ți cerem sprijin în pricina ce avem — să ne însoțești la scaunul de judecată, să iei aminte la toate apărările cîte s-ar putea ivi și să le invederezî în numele nostru și, orice s-ar întîmpla, să ne ții partea la *Althing*.

Aprins, Eyjolf sări în picioare și strigă că nu îngăduie nimănui să-și închipuie c-ar sta gata să ia cu mîna lui foc pentru alții sau să facă slujbe ce nu-i dator să îndeplinească: „abia acum înțeleg eu rostul cuvintelor măgulitoare ce mi-ați înșirît“.

Hallbjorn cel Puternic îl reazează cu de-a sila între el și Bjarni, și apoi grăi:

— Nici un copac nu cade de la cea dintîi lovitură, prietene. Mai stai colea cu noi puțin.

Flosi își trase de pe mînă brățara de aur și zise:

— Vreau, Eyjolf, să-ți dau brățara asta pentru prietenia și sprijinul tău și drept dovadă că n-am să te dezamăgesc. Primește-o, căci te încredințez că aici la *Althing* nu se află nimeni căruia să-i fi făcut eu vreodată un dar ca acesta.

Brățara era grea și atît de frumos lucrată încît plătea cam vreo douăsprezece sute de coți de aba boită¹. Halbjorn o potrive pe brațul lui Eyjolf.

Eyjolf se plecă:

— Asemenea curtenie fără seamăn mă silește să primesc brățara. Și te poți bizui, cred, c-am să iau asupra mea apărarea și că-mi voi da toată osteneala.

Bjarni zise:

— Acum se vede că sinteți amîndoi oameni de-nțeles. Halbjorn și cu mine putem sta martori că iei asupra ta apărarea.

Eyjolf și Flosi se ridicară și-și dădură mîna. Flosi îi încredință lui Eyjolf apărarea precum și verice pricini s-ar isca din ea, căci ceea ce-i apărare într-o pricină deseori se face învinuire într-alta.² Eyjolf luă asupra sa înfățișarea tuturor dovezilor privind aceste pricini, fie în fața scaunelor de judecată ale pătrarelor, fie în fața celui de-al cincilea scaun. Flosi îi încredință pricina după lege, iar Eyjolf, tot după lege, o primi.

— Acuma c-am luat pricina cum mi-ați cerut, vă cer să nu dați în vileag acest fapt cîtva timp. Iar de va ajunge pricina în fața celui de-al cincilea Scaun, feriți-vă să nu care cumva să se afle că mi-ați plătit³ pentru ajutor.

Asupra acestora, Flosi și Bjarni, precum și toți ceilalți se ridicară. Flosi și Bjarni merse³ la sălașele lor, Eyjolf însă merse la sălașul lui Snorri *Godi* și se așeză lingă dînsul. Și vorbiră de unele și de altele.

Deodată, Snorri îl apucă de braț pe Eyjolf și ridicîndu-i mîneca, văzu brățara grea de aur.

— Ai cumpărat brățara asta, întrebă Snorri, sau ți-a fost dăruită?

¹ Brățara prețuia 240 de *eyrir*-i sau 30 de mărei de argint (vezi. cap. 2).

² În original proverb aliterativ.

• Brățara ar fi putut să fie privită ca mită (vezi cap. 97).

Eyjolf tăcu stingherit.

— E limpede c-ai primit-o în dar, zise Snorri. Nădăjduiesc că n-are să te coste viața.

Eyjolf tresări și, nedorind să lungească vorba, dădu să plece.

Cînd îl văzu pe Eyjolf că se ridică, Snorri adăugă:

— Fără îndoială că înainte de spartul *Althing*-ului ăstuia ai să-ți dai și tu seama ce fel de dar ai primit.

Eyjolf se întoarse la sălașul său.

PÎRÎȘII ÎN SFAT, APOI IAR UMBLĂ DUPĂ SPRIJIN

În vremea asta, Asgrim, feciorul lui Grim de la Ellida, și Kari, feciorul lui Solmund, țineau sfat cu Hjalti, feciorul lui Skeggi, cu Thorgeir Skorar-Geir și cu Mord, feciorul lui Valgard.

Cel dintîi cuvîntă Asgrim.

— Putem vorbi deschis, zise el, doar sîntem între noi și avem încredere deplină unii în alții. Vreau să vă-nțreb de aveți vreo știre ce urzește Flosi, fiindcă-s de părere că-i timpul să hotărîm și noi ce avem de făcut.

Gizur cel Alb răspunse: !

— Snorri *Godi* mi-a trimis vorbă că Flosi primește sprijin însemnat din partea locuitorilor din pătrarul de miază-noapte, precum și că Eyjolf, feciorul lui Bolverk, care-i neam cu Snorri, a căpătat o brățară de aur de la cineva și-ncearcă s-ascundă acest lucru. Snorri socoate că s-ar putea ca Eyjolf, feciorul lui Bolverk, să fi luat apărarea potrivnicilor noștri, și că, în legătură cu asta i-au dat brățara.

Cu toții se uniră la părerea că bănuiala această era întemeiată.

Apoi cuvîntă Gizur:

— Ginerele meu, Mord, a luat asupra-și acea parte a pricinii care este — cum recunoaște toată lumea — a mai spinoasă, și anume plîngerea împotriva lui Flosi. Aș vrea acum să împărțiți între voi celelalte plîngeri, căci se apropie vremea să se facă vestire de ele la Piatra-Legii. Se cuvine, de asemenea, să mai căutăm a cîștiga oameni de partea noastră.

— Ai dreptate, încuviință Asgrim. Dar am vrea să mergi cu noi cînd vom umbla după sprijin.

Gizur făgădui să meargă. Apoi își alese ca însoțitori pe cei mai înțelepți dintre bărbații ce li se alăturaseră. Aceștia erau Hjalti și Asgrim, precum și Kari și Thorgeir Skorar-Geir.

— Mergem mai întîi la sălașul lui Skapti, feciorul lui Thorodd, zise Gizur.

Se îndreptară deci către sălașul celor de la Olfus. Gizur în frunte, urmat de Hjalti, apoi Kari, urmat de Asgrim, apoi de Thorgeir și de frații săi, intrară în sălaș. Skapti ședea pe podișcă. Cînd îl văzu pe Gizur, se ridică și, atît lui cit și celorlalți, le dădu binețe, iar pe Gizur îl pofti să ia loc lingă el.

Gizur se așează, după care grăi către Asgrim:

— Spune-i lui Skapti cererea noastră de a ne da sprijin, eu am să fac adăugirile ce-oi găsi de cuviință.

Asgrim deschise vorba:

— Am venit aci, Skapti, să-ți cerem ajutor și sprijin.

— Ai socotit, pesemne că sînt ciufut, i-o reteză Skapti, atunci cînd rindul trecut¹ ți-am spus că n-am poftă să fiu amestecat în vîlmășăgurile voastre.

— Cu totul altele sînt împrejurările astăzi, interveni Gizur. Acum, am mișcat pricină pentru moartea de om săvîrșită asupra lui Njal *bondi*-ul și asupra Bergthorei, ce-i era soție,

¹ Vezi cap. 119.

care au fost arși de vii în casa lor, cu toate că nu făcuseră nimănui nici un rău, precum și asupra celor trei feciori ai lor și asupra multor alți oameni buni. Fără îndoială că n-ai să-ntorci spatele cererii de ajutor ce ți se face și, fără îndoială, că nu vei pregeta să dai sprijin neamurilor tale și ale soției¹.

— În privința asta, răspunse Skapti, hotărîrea am luat-o atunci cînd Skarphedin m-a luat în ris că m-am dat cu smoală pe cap și că m-am ascuns sub o brazdă de iarbă și a spus c-am fost atît de înfricoșat încît Thorolf, feciorul lui Lopti, a fost nevoit să mă care la bordul corăbiei sale ascuns în niște saci de făină pentru ca apoi să mă treacă peste mare în Islanda² — da, atunci m-am hotărît ca niciodată să nu cer răzbunare sau despăgubire pentru moartea lui Skarphedin.

— De vreme ce nu mai e, zise Gizur, n-are rost să amin-tim de toate acestea acuma. Bineînțeles că mie cel puțin vei dori să-mi dai sprijin, chiar de nu vei voi să miști nici un singur deget pentru ceilalți.

— La drept vorbind, urmă Skapti, pe tine, pricina asta nu te privește nicidecum, afară doar de ții cu tot dinadinsul să stai alături de oamenii aceștia.

Atunci Gizur se minie.

— De fel nu semeni cu taică-tu, zise el, cu toate că nici dînsul nu era socotit fără cusur. Niciodată însă n-a întors spatele cuiva care avea nevoie de ajutorul lui.

— N-am nimic de-a face cu voi, îi răspunse Skapti. Vă place a crede c-ați luat parte la întîmplări de seamă: — tu Gizur cel Alb, fiindcă l-ai răpus pe Gunnar de la Hlidarendi, iară tu, Asgrim, fiindcă l-ai ucis pe Gauk, fratele tău de suflet.

— Ajunge și o greșeală ca să se uite tot binele³, zise Asgrim. Dar mulți pot da mărturie că eu nu l-am ucis pe Gauk decît silit. De înțeles este să nu vrei să ne ajuți; dar e de ne-

¹ Sora lui Skapti era soția lui Gizur.

² Vezi cap. 119.

³ Veche zicătoare islandeză (aliterativă în original).

iertat că pe deasupra ne mai și ocărăști. Din suflet îți doresc ca înainte de spartul acestei adunări să tragi mare ponos de pe urma pricinii astea a noastre și nimeni să nu-ți întindă o mână de ajutor.

Apoi Gizur și ceilalți se ridicară și plecară. Merseră la sălașul lui Snorri *Godi* și intrară. Snorri ședea pe podișcă. Îi cunoscuse îndată, se sculă să-i întâmpine, le dădu binețe și-i pofti să șadă lângă el. Începură prin a-și împărtăși unii altora noutățile. Apoi Asgrim îi zise lui Snorri:

— Ceea ce ne-a adus aici, pe unchiul meu Gizur și pe mine, este faptul că dorim a-ți cere sprijin.

— Deplin îndreptățiți sunteți să cereți sprijin, răspunse Snorri, fiindcă-ați pornit pricină pentru pieirea neamurilor voastre. Deși se pare că de acest lucru puțini își mai aduc aminte astăzi, nu o dată am tras folos noi cu toții de pe urma înțeleptelor povețe date de Njal. Nu știu însă de ce ajutor aveți mai mare trebuință.

— Am avea nevoie de ajutor, întări Asgrim, mai cu seamă de s-ar dezlănțui vreo bătălie la *Althing*.

— Nici vorbă, asta pentru voi ar fi ceasul hotărîtor, încuviință Snorri. Presupun că voi o să stăruiți neabătut pentru pedepsirea vinovaților, iar apărarea nu se va lăsa mai prejos; și nici unii, nici alții n-o să dați înapoi. La urmă n-o să mai puteți răbda și o să săriți la ei; altă ieșire nu veți avea, fiindcă moartea de om cu ocări socotesc ei s-o despăgubească, iar pierderea neamurilor cu umiliri.

După socotința lor, aceste cuvinte ale lui Snorri erau un îndemn să nu stea cu mâinile-n sin.

Atunci, Gizur zise:

— Ai dreptate, Snorri. Totdeauna ești la înălțime și, ori de cîte ori stau în cumpănă lucruri de seamă, te porți ca un adevărat *hofdingi*.

— Aș dori să știu, întrebă Asgrim, cum înțelegi să ne ajuți des-ar întâmpla ca pricina să ia întorsătura prevăzută?

Snorri răspunse:

— Am să vă ajut prietenește pentru că va fi în joc cinstea voastră; la judecată însă n-am să merg cu voi. De va izbucni încăierare la *Althing*, nu atacați pină a nu fi siguri de izbîndă, căci tabăra cealaltă numără războinici de temut. De veți fi siliți să dați dos, încoace să vă trageți, căci pe oamenii mei am să-i țin aici gata să vă sară în ajutor. Dacă, dimpotrivă, dușmanii voștri se vor vedea nevoiți să se tragă înapoi, presupun c-au să caute adăpost în cheie la Almanagja; iar, de ar apuca să intre acolo, nici cum n-ați mai izbuti să le mai veniți de hac. Împreună cu oamenii mei, îmi iau sarcina de a le tăia calea spre cheie; de vor apuca însă către miazănoapte sau către miazăzi, de-a lungul girlii, noi n-o să-i urmărim. Dar în clipa cînd voi socoti că din rîndurile lor ați doborît cam atîția cît v-ar da mîna să răscumpărați, fără temere de surghiun și fără a vă primejdui *godord*-urile, am să mă reped cu toți oamenii mei să opresc lupta. Și va trebui atunci să vă supuneți poruncilor mele, de vreme ce toate acestea le voi face spre folosul vostru.

Gizur îi mulțumi fierbinte și zise că povețele lui Snorri erau spre binele lor al tuturor.

— Acum unde mai mergem? întrebă Gizur.

— La sălașul celor de la Modruvellir, răspunse Asgrim. Și o porniră într-acolo.

GUDMUND CEL PUTERNIC FĂGĂDUIEȘTE SPRIJIN PĂRIȘILOR

Cînd intrară în sălașul celor de la Modruvellir, Gudmund cel Puternic sedea la vorbă cu tatăl său vitreg Einar, feciorul lui Konal. Acesta era un bărbat deosebit de isteț. Se

apropiară de Gudmund care îi primi deosebit de bine și dădu poruncă să li se facă loc să șadă. Își povestiră noutățile.

După care Asgrim zise:

— N-are rost să lungim vorba; am venit aici să-ți cerem să ne dai întreg sprijinul tău.

— Ați mai cerut sprijin și altora? întrebă Gudmund.

Îi mărturisiră că trecuseră pe la Skapti și pe la Snorri Godi și-i dezvăluiră la ureche ce isprava făcuseră.

— Rîndul trecut¹ cînd ați venit la mine, urmă Gudmund, cam îngust am privit lucrurile și v-am aminat; de astă dată voi căuta să mă răscumpăr arătîndu-mă tot atît de săritor pe cit de șovăielnic am fost atuncea. Împreună cu toți oamenii mei am să vă însoțesc la scaunele de judecată și am să vă dau tot ajutorul ce-mi stă în putere, luînd armele, de va fi nevoie, și dîndu-mi chiar viața pentru voi. Lui Skapti am să i-o plătesc eu, silindu-l pe Thorstein Gură-Căscată, feciorul său, să lupte alături de noi, căci o ține de soție pe fiica mea Jodis și nu va cuteza el să-mi stea împotriva, și asta, de bună seamă, îl va împinge pe Skapti să caute a opri lupta.

Îi mulțumiră lui Gudmund, și apoi se mai sfătuiră cu el în mare taină o bună bucată de vreme. Gudmund îi povățui să nu mai ceară sprijinul altor *hofdingi*, căci era înjositor — „o să ne biziim pe oamenii ce-i avem. Totdeauna să fiți înarmați cînd mergeți la judecată, dar, cum stau lucrurile acuma, să nu porniți lupta.“

După aceea, Asgrim și ceilalți plecară și se-napoiară la sălășele lor. O vreme această întorsătură rămase neștiută de cei mai mulți.

Între timp însă, lucrările *Althing*-ului se desfășurau după rînduială.

¹ Vezi cap. 119.

ÎNCEPE JUDECATA

Într-una din zile, cînd oamenii se adunaseră cu toții la Piatra-Legii, *hofdingi*-i se aflau înșirați precum urmează: sus, lîngă Piatra-Legii, erau Asgrim, feciorul lui Grim de la Ellida, Gizur cel Alb, Gudmund cel Puternic și Snorri *Godi*, iar oamenii din pătrarul fiordurilor răsăritene se aflau mai la vale. Mord, feciorul lui Valgard, stătea alături de so-crul său, Gizur cel Alb. Mord era un vorbitor dintre cei mai dăruși. Gizur îi ceru să facă pe loc vestire de pricina pentru moarte de om încredințată lui și-l pofti să vorbească răspicat și cu glas tare, ca să-l audă toți cei de față.

Mord numi martori — „să adeverească ei cum că fac vestire de tragerea în judecată a lui Flosi, feciorul lui Thord, pentru nelegiuită lovire, întrucît l-a lovit pe Helgi, feciorul lui Njal, în locul unde s-a năpustit asupra lui Helgi și i-a pricinuit o vătămare la creier, o rană nesîngeroasă sau o vătămare a măduvei spinării de la care s-a tras moartea lui Helgi. Cer ca pentru această vină Flosi să fie făcut surghiun pe viață, să fie scos de sub scutul legii și nimeni să nu-i dea hrană sau adăpost, să nu i se înlesnească mișcările și să nu fie ajutat în nici un chip. Cer să-i fie luat tot avutul, din care jumătate în folosul meu, iar cealaltă, în folosul acelor locuitori ai pătrarului căroră, potrivit legii, li se cuvin bunurile ce i se iau. Supun o pricină pentru moarte de om scaunului de judecată al pătrarului în drept s-o cerceteze. Fac legiuită vestire de aceasta, de față cu toată lumea aici la Piatra-Legii. Fac vestire despre o pricină ce se va cerca la acest *Althing*, pentru surghiun pe viață împotriva lui Flosi, feciorul lui Thord, încredințată mie de Thorgeir feciorul lui Thorir.“

În jurul Pietrei-Legii izbucniră strigăte de aprobare, căci Mord vorbise limpede și mișcător.

Mord urmă:

— Vă chem să adevărați că fac vestire de pricină pornită împotriva lui Flosi, feciorul lui Thord, întrucât i-a pricinuit lui Helgi, feciorul lui Njal, o rană nesingeroasă, o vătămare a creierului sau o vătămare a măduvei spinării, de la care s-a tras moartea, în locul unde mai înainte Flosi a săvârșit o nelegiuită lovire împotriva lui Helgi. Cer ca pentru această faptă tu, Flosi, să fii făcut surghiun pe viață, și nimeni să nu-ți dea hrană sau adăpost, să nu ți se înlesnească mișcările și să nu fii ajutat în nici un chip. Mai cer ca întreg avutul tău să fie luat, din care jumătate în folosul meu, iar cealaltă în folosul acelor locuitori ai pătrarului cărora, potrivit legii, li se cuvin bunurile luate de la tine. Supun pricina scaunului de judecată în drept s-o cerceteze. Fac legiuită vestire de aceasta, de față cu toată lumea aici la Piatra-Legii. Fac vestire despre o pricină ce se va cerca la acest *Althing* pentru surghiun pe viață împotriva lui Flosi, feciorul lui Thord, încredințată mie de Thorgeir, feciorul lui Thorir.“

După asta Mord se așeză. Flosi îl ascultase cu luare-aminte, fără a sufla nici un cuvânt.

Se ridică apoi Thorgeir Skorar-Geir și numi martori — să adevărească ei cum că fac vestire de tragerea în judecată a lui Ghum, feciorul lui Hildi, întrucât a iscat foc, l-a atârșat și apoi l-a aruncat ca să facă aprindere asupra clădirilor de la Bergthorshval când i-au ars de vii pe Njal, feciorul lui Thorgeir, și pe Bergthora, fiica lui Skarphedin, precum și pe toți oamenii ce s-au prăpădit acolo. Cer ca pentru această vină să fie făcut surghiun pe viață, și nimeni să nu-i dea hrană sau adăpost, sau să-i înlesnească mișcările și să nu fie ajutat în nici un chip. Cer să-i se ia tot avutul, jumătate în folosul meu, iar cealaltă în folosul acelor locuitori ai pătrarului care, potrivit legii, sint îndrituiți să primească bunurile luate. Supun pricina scaunului de judecată în drept s-o cerceteze. Fac legiuită o vestire de aceasta, de față cu toată lumea aici la Piatra-Legii. Fac vestire despre o prici-

nă ce se va cerca la acest *Althing* pentru surghiun pe viață împotriva lui Glum, feciorul lui Hildi.

La rîndul său, Kari, feciorul lui Solmund, puse în mișcare pricinile împotriva lui Kol, feciorul lui Thorstein, împotriva lui Gunnar, feciorul lui Lambi, și împotriva lui Grani, feciorul lui Gunnar, și toți cei de față fură de părere că vorbise deosebit de frumos. Thorleif Corbu porni pricinile împotriva feciorilor lui Sigfus, în vreme ce fratele său, Thorgrim cel Înalt, porni pricinile împotriva lui Modolf, feciorul lui Ketil, împotriva lui Lambi, feciorul lui Sigurd, și împotriva lui Hroar, feciorul lui Hamund și fratele lui Leidolf cel Puternic. Asgrim puse în mișcare pricinile împotriva lui Leidolf, împotriva lui Thorstein, feciorul lui Geirleif, împotriva lui Arni, feciorul lui Kol, precum și împotriva lui Grim Roșcovanul.

Vorbiră bine cu toții. După aceea alți locuitori făcură și ei vestire de pricinile lor, și cu asta se irosi toată ziua. Apoi oamenii se-nturnară la sălașele lor.

Eyjolf, feciorul lui Bolverk, îl însoți pe Flosi pînă în drep-tul sălașului. Ocoliră apoi sălașul apucînd către răsărit. Flosi îl întrebă pe Eyjolf oare nu băgase de seamă niseai greșeli¹ pînă atunci.

— Nu, nici una, răspunse Eyjolf.

— Atunci ce ne facem? Stăruî Flosi.

— Treaba-i spinoasă, zise Eyjolf, pot totuși să-ți dau un sfat. De îndată lași *godord*-ul ce-l ai fratelui tău Thorgeir, iar tu te alipești *godord*-ului lui Askel, feciorul lui Thorkel, de la Reykjardal, din pătrarul de miazănoapte. De nu vor afla acest lucru, potrivnicii au să săvîrșească o greșeală fără leac, supunînd pricina scaunului de judecată al pătrarului de răsărit în loc s-o supună aceluia al pătrarului de miazănoapte. Asta-i un tertip la care nu se vor gîndi, și atunci se va ivi un temei de a înainta pîngere la al cincilea scaun

¹ E vorba de eventuale încălcări ale normelor procedurale.

pentru depășirea puterilor. Am putea folosi acest șiretlic, dar **numai** dacă ne vom afla la ananghie.

— Pare-mi-se c-am și fost plătiți pentru brătară, grăi Flosi.

— De asta să nu mai aud, zise Eyjolf. Dar am să vă dau în **pricina** voastră tot sprijinul cu putință, încît nimeni să nu poată spune că nu s-a făcut tot ce omenеște se putea face. Acuma să trimitem după Askel și după Thorgeir și **trebuie** să chemăm aici îndată încă un bărbat.

Thorgeir sosi scurt timp după aceea și luă asupra lui *godord*-ul lui Flosi. Apoi veni și Askel, și Flosi trecu în *godord*-ul lui. Aceste schimbări n-au fost știute de nimeni decît de ei.

142

ÎN FAȚA SCAUNULUI DE JUDECATĂ AL PĂTRARULUI DE RĂSĂRIT

Nu s-a mai întîmplat nimie de seamă pînă la vremea sorocită pentru lucrările scaunelor de judecată. Atunci amîndouă taberele se gătiră și se înarmară și-și împodobiră coifurile cu semne războinice.

Thorhall, feciorul lui Asgrim, grăi:

— Nu vă pripiti în nici o **pravință** și păziți-vă să nu faceți vreo greșeală. De întîmpinați orice neajuns, neîntîrziat să-mi dați de știre, și eu o să vă slătuiesc ce să faceți.

Asgrim și ceilalți îl priviră în față pe Thorhall, obrazul îi era roșu ca singele și din ochi îi șiroiau lacrimi mari cît bobul de grindină. Thorhall le ceru să-i aducă sulița ce-i fusese dăruită de Skarphedin; aceasta era o armă de preț.

Pe drum, Asgrim zise:

— Nu prea era încântat feciorul meu Thorhall c-am plecat și l-am lăsat acolo la sălaș și nu știu ce are să facă. Acuma să mergem însă la judecată cu Mord, feciorul lui Valgard, și de nimic să nu ne sinchisim decât de pricina împotriva lui Flosi, fiindcă Flosi este o pradă mai de preț decât toți ceilalți laolaltă.

Asgrim trimise o ștafetă să-i cheme pe Gizur cel Alb, pe Hjalti și pe Gudmund cel Puternic. Așa că se întâlniră ei cu toții și împreună purceseră la scaunul de judecată al pătrarului de răsărit. Ei luară loc pe latura de miazăzi a incinței. Flosi și susținătorii săi de pe meleagurile fiordurilor răsăritene se așezară pe latura de miazănoapte. Cu Flosi odată veniră și oamenii din Reykjardal, Oxarfjord și Ljosavatn¹, precum și Eyjolf, feciorul lui Bolverk.

Flosi se aplecă către Eyjolf și zise:

— Semnele-s bune. Lucrurile merg, pare-se, întocmai cum te așteptai.

— Taci, nu vorbi despre asta, îi întoarse Eyjolf. S-ar putea să fim siliți să folosim tertipul acela.

Mord, feciorul lui Valgard, strigă martorii și ceru ca ordinea în care au a fi ascultate pricinile de surghiun să se hotărască prin tragere la sorți. Cererea asta o făcu potrivit legii, în auzul judecătorilor. După care traseră sorții și-i căzu lui Mord să vorbească el cel dintîi.

Atunci Mord, feciorul lui Valgard, își chemă din nou martorii — „să adeverească ei cum că înțeleg să-mi păstrez dreptul de a îndrepta orice greșeli s-ar strecura în cuvîntarea mea, fie neadevăruri, fie răstălmăcirii. Înțeleg să-mi păstrez dreptul de a îndrepta orice parte a cuvîntării mele pînă-n clipa în care voi îmbrăca pricina mea în cuvinte potrivite după lege. Chem martorii — atît în numele meu cît și al oricăror alte fețe doritoare să se folosească de acest drept — să adeverească cele spuse.“

¹ Aliații săi din pătrarul de miazănoapte, p. 186.

Mai departe, Mord grăi:

— Chem martorii să adeverească ei cum că-l poftesc pe Flosi, feciorul lui Thord, sau pe oricine a luat asupra-și apărarea lui, să ia aminte la jurământul ce-l voi da, cum și la învinuirile și la toate mărturiile ce voi aduce împotriva lui. Îi fac lui Flosi această poftire după lege în auzul tuturor judecătorilor rinduiți la acest scaun de judecată.

Pe urmă, Mord zise:

— Chem martorii să adeverească ei cum că, potrivit legii, am dat jurământ pe *Carte*¹, și că mă leg în fața lui Dumnezeu să luerez în această pricină fără părtinire, cu dragoste de adevăr, și după lege, și să îndeplinesc toate cerințele acesteia, atita vreme cit voi avea legătură cu pricina.

Apoi cuvintă precum urmează:

— L-am chemat pe Thorodd, primul meu martor, și pe Thorbjorn, martorul meu de-al doilea, să dea mărturie cum că am făcut vestire de pricina pornită împotriva lui Flosi, feciorul lui Thord, pentru nelegiuită lovire, în locul unde Flosi a săvârșit o nelegiuită lovire asupra lui Helgi, feciorul lui Njal, pricinuindu-i o rană nesingeroasă, o vătămare a creierului sau o vătămare a măduvei spinării de la care s-a tras moartea lui Helgi. Am cerut ca pentru această vină Flosi să fie trimis surghiun pe viață, și nimeni să nu-i dea hrană sau adăpost, să nu i se îlesnească mișcările și să nu fie ajutat în nici un chip.

Am cerut să-i fie luat tot avutul, din care jumătate în folosul meu, iar cealaltă în folosul acelor locuitori ai pătrarului cărora, potrivit legii, li se cuvin bunurile ce i se iau. Am supus pricina scaunului de judecată al pătrarului în drept s-o cerceteze. Am făcut legiuită vestire despre aceasta în fața tuturor la Piatra-Legii. Am făcut vestire despre o pricină ce se va cerca la acest *Althing* pentru surghiun pe viață împotriva lui Flosi, feciorul lui Thord, incredințată

¹ Cu alte cuvinte pe *Evanghelie*; ne aflăm din nou în fața unui **■**acronism.

mie de Thorgeir, feciorul lui Thorir. Am făcut vestirea folosind adoma cuvintele rostite acum cînd am înfățișat învinuirile ce-i aduc. De față cu Jon¹, supun această pricină pentru surghiun scaunului de judecată al pătrarului de răsărit, în același chip în care am făcut vestire de ea.

Mord mai adăugă:

— L-am chemat pe Thorodd, drept întiul meu martor, și pe Thorbjorn, drept al doilea martor al meu, să dea mărturie cum e-am făcut vestire de pricina pornită împotriva lui Flosi, feciorul lui Thord, fiindcă i-a pricinuit lui Helgi, feciorul lui Njal o rană nesingeroasă, o vătămare a creierului sau o vătămare a măduvei spinării, din care s-a tras moartea lui Helgi, în locul unde Flosi a săvîrșit o nelegiuire lovire împotriva lui Helgi. Am cerut ca pentru această vină Flosi să fie trimis surghiun pe viață, și nimeni să nu-i dea hrană sau adăpost și să nu-i înlesnească mișcările și să nu fie ajutat în nici un chip. Am cerut să-i fie luat tot avutul, din care jumătate în folosul meu, iar cealaltă în folosul acelor locuitori ai pătrarului cărora, potrivit legii, li se cuvin bunurile ce i se iau. Am supus pricina scaunului de judecată al pătrarului în drept s-o cerceteze. Am făcut legiuire vestire de aceasta în fața tuturor la Piatra-Legii. Am făcut vestire despre o pricină, ce se va cerca la acest *Althing*, pentru surghiun pe viață împotriva lui Flosi, feciorul lui Thord, pricină incredințată mie de Thorgeir, feciorul lui Thorir. Am făcut această vestire folosind adoma cuvintele rostite acum cînd am înfățișat învinuirile ce-i aduc. De față cu Jon, supun această pricină pentru surghiun scaunului de judecată al pătrarului de răsărit în același chip în care am făcut vestire de ea.

Pe urmă martorii chemați de Mord pășiră înaintea judecății și dădură mărturie, unul rostind cuvintele, apoi

¹ Este numele convențional al celui ce avea sarcina să facă rezumatul dezbaterilor judiciare. Autorul anonim l-a transcris din *Gragas*; acest prenume constituie un anacronism, intrucît nu circula în Islanda secolului al XI-lea.

amîndoi întărindu-le: „Mord l-a pus pe Thorodd să-i fie martorul cel dintîi, și pe mine să-i fiu al doilea martor, iară eu mă numesc Thorbjorn“, după care spuse numele tatălui său. „Mord ne-a chemat să adevărim c-a făcut vestire de pricina pornită împotriva lui Flosi, feciorul lui Thord, întrucît Flosi a săvîrșit o nelegiuită lovire asupra lui Helgi, feciorul lui Njal, în locul unde i-a pricinuit lui Helgi o rană nesîngeroasă, o vătămare a creierului sau o vătămare a măduvei spinării din care s-a tras moartea lui Helgi. A cerut ca pentru vina aceasta Flosi să fie trimis surghiun pe viață, și nimeni să nu-i dea hrană sau adăpost și să nu-i înlesnească mișcările și să nu fie ajutat în nici un chip. A cerut să-i fie luat tot avutul, din care jumătate în folosul lui, iar cealaltă în folosul acelor locuitori ai pătrarului cărora, potrivit legii, li se cuvin bunurile ce i se iau. A supus această pricină scaunului de judecată al pătrarului în drept s-o cerceteze. A făcut legiuita vestire de aceasta în fața tuturor la Piatra-Legii. A făcut vestire despre o pricină, ce se va cerca la acest *Althing*, pentru surghiun pe viață împotriva lui Flosi, feciorul lui Thord, încredințată lui Mord de Thorgeir, feciorul lui Thorir. A făcut această vestire folosind aidomă cuvintele rostite cînd a înfățișat învinuirile și folosite acuma de noi în mărturia noastră. Acuma am dat cînstit mărturia noastră și sîntem deplin înțeleși asupra ei. Această mărturie că s-a făcut vestire de pricina asta o dăm după lege înaintea scaunului de judecată al pătrarului de răsărit, în fața lui Jon, folosind aidoma cuvintele rostite de Mord cînd a făcut vestirea.“

Apoi mai dădură ei încă o dată mărturie în fața scaunului de judecată cum că s-a făcut vestire de această pricină, de rîndul acesta însă făcură mai întîi vorbire de răni și mai pe urmă de lovire, altminteri cuvintele au fost aceleași ca în mărturia dintîi. Și dădură ei această mărturie în fața scaunului de judecată al pătrarului de răsărit, folosind aidoma cuvintele rostite de Mord cînd a făcut vestirea.

Înaintea scaunului de judecată pășiră după aceea martorii chemați să adeverească faptul că pricina fusese încredințată lui Mord. Unul dintre ei rosti mărturia, și apoi amândoi o întăriră și spuseră c-au fost puși de Mord, feciorul lui Valgard, și de Thorgeir, feciorul lui Thorir, să stea martori cum că Thorgeir i-a încredințat lui Mord pricina împotriva lui Flosi, feciorul lui Thord, pentru moartea de om săvârșită asupra lui Helgi, feciorul lui Njal. „I-a încredințat el lui Mord această pricină dimpreună cu toate dovezile privind pricina. I-a încredințat el lui Mord dreptul de a stăruii sau de a face pace, folosind toate dovezile ca și cum el însuși ar fi pirișul. Thorgeir, după lege, i-a încredințat pricina iară Mord, după lege, a primit-o.“

Dădură ei cuvenita mărturie despre acestea înaintea scaunului de judecată al pătrarului de răsărit, în fața lui Jon, așa cum fuseseră chemați de Thorgeir și de Mord.

Tuturor martorilor li se ceru jurămint înaintea de a da mărturie, de asemenea și judecătorilor.

Apoi Mord numi martori — „să adeverească ei cum că li poftese eu pe cei nouă vecini chemați de mine în pricina ce am pornit împotriva lui Flosi, feciorul lui Thord, să treacă pe malul de apus al gîrlei și să se așeze la locurile rînduite pentru jurați, și că poftesc apărarea să spună de cere depărtarea lor de la cercarea pricinii. Fac această poftire, potrivit legii, în fața judecății, în auzul judecătorilor.“

Mord mai puse martori — „să adeverească ei cum că-l poftesc eu pe Flosi, feciorul lui Thord, sau pe oricine altul ar fi luat asupra sa apărarea lui, să spună de cere depărtarea de la cercarea pricinii a juraților întruniți de mine pe malul de apus al gîrlei. Fac această poftire, potrivit legii, în fața scaunului de judecată, în auzul judecătorilor.“

Pe urmă puse martori — „să adeverească ei cum că sînt îndeplinite toate lucrările premergătoare privind această pricină: apărarea a fost chemată să asculte jurămintul meu; mi s-a luat jurămintul; s-a făcut dovadă de vestirea pricinii; s-a făcut dovadă că pricina mi-a fost încredințată mie;

jurații au fost adunați, și apărarea a fost poftită să spună de cere depărtarea juraților de la cercarea pricinii. Pun martorii să adeverească ei cum că în pricina asta s-au făcut toate dovezile cerute, cum și că pricina nu are a fi privită ca lăsată în părăsire de s-ar întâmpla să plec de la acest scaun de judecată spre a căuta alte dovezi sau pentru orice altă împrejurare.“

După aceea, Flosi și oamenii săi meraseră în locul unde se aflau așezați jurații. Flosi grăi:

— Feciorii lui Sigfus sînt în măsură să știe dacă vecinii adunați aci sînt sau nu cei îndrituiți.

Ketil de la Mork zise:

— Se află aici între jurați unul care i-a fost naș lui Mord la botez și altul ce-i este văr al doilea.

Făcură ei socoteala spițelor de rudenie ale acestora și cele găsite le întăriră cu jurămint. Pe urmă, Eyjolf, feciorul lui Bolverk, numi martori și ceru juraților să mai rămînă la locul lor pînă se vor fi făcut cererile de depărtare de la pricină în privința tuturor. Apoi din nou numi martori — „să adeverească ei cum că cer depărtarea de la cercarea pricinii a acestor doi jurați“ — și rosti numele amîndorura, precum și numele tatălui fiecăruia, „pe temei că unul dintre ei îi este văr de-al doilea lui Mord, iar celălalt îi este rudă prin botez, ceea ce-i împiedică să fie jurați în această pricină. După lege, voi doi n-aveți dreptul să faceți parte din juriu, fiindcă împotriva voastră s-au făcut acum îndreptățite cereri de înlăturare. Vă depărtez deci, potrivit rînduielilor *Althing*-ului și potrivit legii obștești, de la cercarea pricinii încredințate mie de Flosi, feciorul lui Thord.“

Împrejurarea stîrni mare vîlvă; toți vorbeau că Mord fusese pus în încurcătură și că apărarea era mai tare decît invinuirea.

Asgrim îi zise lui Mord:

— Încă nu ne-au rămas, cu toate că li se pare că ne-au dat o lovitură. Trebuie să mergă cineva la feciorul meu Thorhall să vedem ce ne sfătuiește să facem.

Trimiseră un om de încredere la Thorhall. Acesta-i făcu lui Thorhall o dare de seamă amănunțită despre mersul judecății și-i povesti că Flosi și oamenii săi erau încredințați că înlăturaseră juriul.

— Fac eu să nu vă rămână pe acest temei, grăi Thorhall. Spune-le să nu se lase păcăliți de asemenea chitibușuri fiindcă de astă dată circiogarul de Eyjolf a dat greș. Întoarce-te cît poți mai înte și învață-l pe Mord, feciorul lui Valgard, să iasă înaintea judecății, să numească martori și să arate că cererea de a se înlătura juriul ce-au făcut-o ei este lipsită de orice tărie.

După care îi spuse deslușit ce și cum să facă.

Ștafeta se înapoie la scaunul de judecată și le împărtăși poveștele lui Thorhall.

Îndată Mord, feciorul lui Valgard ieși înaintea judecății și numi martori „să adeverească ei cum că învederez eu că-i lipsită de orice temei și de orice tărie cererea de înlăturare a juriului făcută de Eyjolf, feciorul lui Bolverk, fiindcă temeiul de înlăturare este rudenia cu jeluitorul însuși, nu cu acela căruia i-a fost încredințată pricina. Chem acești martori alit spre folosul meu cît și spre folosul tuturor acelora pe care i-ar putea atinge această mărturie.”

Apoi ceru martorilor să dea această mărturie în fața judecății. Pe urmă merse în locul unde se afla juriul și le zise acelora ce se ridicaseră în picioare să se așeze la loc, fiindcă, potrivit legii, erau îndrituiți să stea ca jurați.

Toată lumea socoti că Thorhall repurtase o izbîndă însemnată și că învinuirea o luase acum înaintea apărării.

• Flosi îl întreabă pe Eyjolf:

— Ce crezi, are legiuit temei întîmpinarea lor?

— Are, desigur, răspunse Eyjolf. Am scăpat din vedere lucrul ăsta. Recunosc. Dar lupta încă nu s-a încheiat.

După aceea Eyjolf numi martori „să adeverească ei cum că cer depărtarea de la cercarea pricinii acestor doi oameni — și aci aminti numele amîndurora, fiindcă n-aveți pămînt

și gospodărie, ci trăiți pe moșia altora. Tăgăduiesc dreptul vostru de a face parte din juriu, căci am învederat acum un temei puternic de înlăturare. Vă depărtez deci de la cercarea pricinii potrivit rînduieiilor *Althing*-ului și potrivit legii obștești.“

Eyjolf zise că tare s-ar mira să găsească ei ce răspunde la asta. Acuma toată lumea fu de părere că apărarea lăsase în urmă învinuirea. Toți îl lăudau pe Eyjolf și ziceau că știa legile ca nimeni altul.

Mord, feciorul lui Valgard, și Asgrim, feciorul lui Grim de la Ellida, trimiseră un om să-l înștiințeze pe Thorhall de noua mișcare. Cînd află aceasta, Thorhall întrebă de cei doi jurați de aveau ei avere sau de erau cu totul lipsiți. Ștafeta răspunse despre unul că-și agonisea traiul ținînd vaci și oi, bune de lapte, iar despre celălalt că stăpînea o treime din țarina ce o lucra în devălmășie cu un altul; că se gospodărea singur și că avea un cuptor împreună cu acela ce-i arendase pămîntul și că mai țineau laolaltă un cioban.

Thorhall zise:

— Ca și rîndul trecut, au scăpat din vedere ceva și pe loc pot răsturna întîmpinarea lui Eyjolf, cu toate că s-a lăudat c-ar fi aceasta fără răspuns.

Arată apoi amănunțit ce aveau de făcut. Ștafeta se-ntoarse și le împărtăși lui Mord și lui Asgrim, staturile date de Thorhall.

Mord ieși înaintea judecății și numi martori „să adeverească ei cum că cererea lui Eyjolf, feciorul lui Bolverk, de a se înlătura juriul este lipsită de tărie fiindcă cei tăgăduiți de el sînt deplin îndrituiți să facă parte din juriu. Legea spune că orice bărbat care stăpînește pămînt preț de trei sute¹, chiar de n-ar avea cornute bune de lapte, este în drept să fie jurat. Legea mai statornicește că orice om ce are vaci bune de lapte este în drept să fie jurat, chiar de n-ar stăpîni pămînt.“

¹ În acest context, în islandeza veche, o sută înseamnă: o sută douăzeci de coți de *vadmal* (vezi cap. 2).

rărilor și-i ceru să spună dacă era întemeiată susținerea lui Mord.

— Iată că se află în ziua de astăzi oameni de legi mai iscusiți decât mi-aș fi închipuit, răspunse Skapti. Îți pot spune că susținerea atita-i de întemeiată, încît împotriva ei nu se poate face nici o întîmpinare. Acuma, de cînd a murit Njal, socoteam că numai eu știu această latură a legii, căci, după știința mea, el era singurul ce o cunoștea.

Thorkel se întoarse la Flosi și la Eyjolf și le spuse că într-adevăr așa era legea.

Mord păși înaintea judecății și numi martori „să adeverească ei cum că în poftesc pe vecinii ce i-am numit jurați în pricina pornită împotriva lui Flosi, feciorul lui Thord, să se rostească de este el vinovat, da sau ba. Le cer să facă acest lucru, potrivit legii, în fața scaunului de judecată în auzul tuturor judecătorilor.”

Jurații lui Mord ieșiră înaintea judecății. Unul dintre ei făcu cunoscute încheierile lor — pe care ceilalți le întăriră — cuvîntînd precum urmează:

— Mord, feciorul lui Valgard, ne-a chemat pe noi aceștia nouă să alcătuim juriul; dar patru dintre noi au fost depărtați de la cercarea pricinii așa că nu sîntem decît cinci acuma. Împotriva celorlalți patru, care ar fi trebuit să rostească hotărîrea împreună cu noi, s-a dat mărturie sub jurămint. După lege, sîntem datori a face cunoscute încheierile noastre. Am fost chemați să ne rostim dacă, da sau ba, Flosi feciorul lui Thord, a săvîrșit o nelegitimă lovire aszpra lui Helgi, feciorul lui Njal, în locul unde Flosi i-a pricinuit lui Helgi o rană nesîngeroasă, o vătămare a creierului sau o vătămare a măduvei spinării de la care s-a tras moartea lui Helgi.

Ne-a chemat să dăm răspunsurile cerute de lege cu privire la această pricină și ne-a poftit a le face cunoscute scaunului de judecată. Ne-a chemat potrivit legii, în auzul nostru, în pricina ce i-a fost încredințată de Thorgeir, fecio-

rul lui Thorir. Am dat acuma cu toții jurămint și am tras încheierile noastre și sintem uniți cu toții în privința lor. Ne rostim împotriva lui Flosi și socotim că învinuirea ce i se aduce este întemeiată după lege. În vederea acestora, noi jurații înfățișăm încheierile noastre scaunului de judecată al pătrarului răsăritean în fața lui Jon, așa cum ne-a cerut Mord. Acestea-s încheierile noastre, ale tuturor.

Mai făcură cunoscute încă o dată încheierile lor, de rindul ăsta amintind mai întâi rănila și apoi lovirea, dar folosind, altminteri, aceleași cuvinte. Rostiră apoi hotărîrea care găsea că Flosi era vinovat, iar învinuirea împotriva lui, întemeiată pe lege.

Pe urmă, Mord, feciorul lui Valgard, păși înaintea judecății și puse martori să adeverească cum că jurații chemați de el în pricina pornită împotriva lui Flosi, feciorul lui Thord, își înfățișaseră încheierile și că găsiseră întemeiate pe lege învinuirile aduse împotriva lui Flosi. Puse acești martori în numele său, „precum și în numele oricui ar dori să tragă folos de pe urma acestor încheieri ale juraților“.

Apoi Mord puse din nou martori — „să adeverească ei cum că-l poftesc pe Flosi, feciorul lui Thord, sau pe acela care a luat asupra-și apărarea lui, să înfățișeze întîmpinările sale la pricina ce am pornit-o împotriva lui; căci toate cerințele puse de lege în circa jeluitorului sint îndeplinite — dovezile au fost făcute, juriul s-a adunat și s-au pus oameni să dea mărturie atît despre încheierile juriului cît și despre toate actele învinuirii. Îmi păstrez însă dreptul să revin și să aduc întregiri învinuirii, de s-ar întîmpla ca vreuna din întîmpinările apărării să ceară răspuns. Fac această cerere, potrivit legii, în fața scaunului de judecată, în auzul judecătorilor.“

— Îmi vine să rid, zise Flosi, cînd mă gîndesc la mutra lor și cum au să-și mai smulgă părul cînd, tu Eyjolf, ai să înfățișezi apărarea noastră.

APĂRAREA LUI EYJOLF

Eyjolf, feciorul lui Bolwerk, păși înaintea scaunului de judecată și puse martori „să adeverească ei cum că este un temei de neprimire peste care nu se poate trece faptul că ai supus jalba scaunului de judecată al pătrarului de răsărit, de vreme ce, intrucît Flosi s-a alăturat cetei lui Askel, feciorul lui Thorkel, de la Reykjardal, ea era în căderea scaunului de judecată al pătrarului de miazănoapte. Aci sint martorii ce au stat de față și pot da mărturie că Flosi a lăsat *godord*-ul ce-l avea fratelui său Thorgeir, după care s-a alipit *godord*-ului lui Askel. Pun acești martori pentru mine și pentru oricine va avea nevoie de această mărturie.“

Eyjolf mai puse martori — „să adeverească ei cum că-l poftesc pe Mord, care lucrează pricina aceasta, sau pe oricine altul ar fi jeluitorul, să asculte jurământul meu precum și întimpinarea mea și toate dovezile ce voi înfățișa. Îi fac această poftire potrivit legii, în fața judecății, în auzul judecătorilor.“

Eyjolf mai puse martori „să adeverească ei cum că, potrivit legii, dau următorul jurământ pe *Carte*: mă leg în fața lui Dumnezeu să lucrez în această pricină fără părtinire, cu dragoste de adevăr și după lege și să îndeplinesc toate cerințele legii atîta timp cît voi avea vreo legătură cu această pricină“.

Eyjolf urmă:

— Chem martori pe acești doi oameni să adeverească ei cum că înfățișez un temei de neprimire a jalbei peste care nu se poate trece și anume împrejurarea că ea a fost supusă unui scaun de judecată în a cărui cădere nu intra. Pe acest temei jalba este lipsită de putere și tărie. Această apărare o înfățișez, în chipul cuvenit, scaunului de judecată al pătrarului de răsărit.

Apoi înfățișă judecății toate mărturiile în legătură cu acest temei de neprimire și numi martori să adeverească cum că toate demersurile apărării erau acum încheiate.

Eyjolf numi din nou martori „să adeverească ei cum că eu îi opresc pe judecători să rostească vreo hotărîre în pricina pornită de Mord și soții săi, deoarece s-a învederat un temei de neprimire peste care nu se poate trece. Oprirea aceasta, căre-i legiuită, și în privința căreia nu încapе tocmeală, sînt îndrituit s-o cer potrivit rînduieiilor *Althing*-ului și legii obștești a țării.”

Pe urmă ceru judecății să primească această apărare a sa.

După aceea, Asgrim și oamenii săi înfățișară și ei jalbele împotriva celor ce înadins puseseră foc casei lui Njal, și cercetarea acestor pricini se desfășură fără piedici.

144

ÎN FAȚA CELUI DE-AL CINCILEA SCAUN DE JUDECATĂ

În vremea asta, Asgrim și oamenii săi trimiseră un om la Thorhall să-i aducă la cunoștință această ultimă întorsătură.

— Asta se trage de la aceea că am fost prea departe, le răspunse Thorhall. Lucrurile n-ar fi luat niciodată această întorsătură de m-aș fi aflat de față. Acuma le pricep jocul: sub cuvînt c-ați fi călcat rînduielele ce cîrmuiesc cercetarea pricinilor, umblă să vă tragă în fața celui de-al cincilea scaun. Afară de asta, și-au pus în gînd să samene neînțelegere în rîndul judecătorilor în privința jalbelor împotriva

uneltitorilor arderii lui Njal, ca să nu poată rosti o hotărîre¹, fiindcă-i limpede că nu se vor da înapoi de la nici un tertip, oricît de necinstit ar fi. Întoarce-te neîntîrziat și învață-l pe Mord să-i invinuiască de dare și luare de mită², atît pe Flosi cît și pe Eyjolf, și să ceară osîndirea lor la surghiun pe trei ani. Spune-i să dea plîngere împotriva lor c-au înfățișat judecătii mărturii fără legături cu pricina, săvîrșind o călcare a rînduieiilor. De asemenea, amintește-i că oricine este găsit vinovat de două nelegiuiri pedepsite cu surghiunul pe trei ani se osîndește la surghiun pe viață. Invinuirile trebuie să le porniți însă neîntîrziat ca să fie luate în cercetare și judecate înaintea plîngerilor lor.

Ștafeta se-ntoarce la *Althing* și împărtășe aceste sfaturi lui Asgrim și lui Mord, care îndată merseră la Piatra-Legii, unde Mord numi martori „să adeverească ei cum că-l invinuiesc pe Flosi, feciorul lui Thord, că, aici la *Althing*, l-a mituit pe Eyjolf, feciorul lui Bolverk, ca să-l ajute în fața judecătii. Pentru această vină cer să fie osîndit la surghiun pe trei ani, să nu i se înlesnească mișcările, și, nici să nu i se dea adăpost, afară doar de va fi plătit în întregime gloaba³ la scaunul de judecată; iar de nu va plăti, să fie făcut surghiun pe viață. Iar tot avutul lui să-l piardă, jumătate în folosul meu, iar cealaltă în folosul locuitorilor pătrarului cărora li se cuvin bunurile luate de la el.

Supun această piră celui de-al cincilea scaun de judecată în căderea căruia intră. O supun spre neîntîrziată cercetare și judecată. Fac această rostire, după lege, de față cu toată lumea, aici la Piatra-Legii.“

¹ Și, în felul acesta să-i determine a trece cercetarea jalbelor celui de-al cincilea scaun (vezi cap. 97).

² A plăti un apărător cum și a primi bani pentru a lua apărarea cuiva la o judecată, constituia delictul de mită (vezi cap. 138).

³ Surghiunul pe trei ani se putea răscumpăra plătind o marcă de argint cu titlu de amendă.

De asemenea, Mord îl învinui pe Eyjolf, feciorul lui Bolwerk, de a fi primit mită; și această piră o supuse tot celui de-al cincilea scaun de judecată.

Lui Flosi și lui Eyjolf, le mai aduse învinuirea că înfățișaseră *Althing*-ului mărturii fără legătură cu pricina, săvârșind astfel o călcare a rînduielilor. Și pentru aceasta ceru să fie osindiți la surghiun de trei ani.

După care Mord merse la *Logretta*, unde tocmai se cercetau niște pricini de către cel de-al cincilea scaun de judecată.

În vremea asta, după plecarea lui Asgrim și a lui Mord, la scaunul pătrarului, judecătorii nu izbuteau a se învoi ce hotărîre să rostească. Unii inclinau să-i dea cîștig lui Flosi, alții erau pentru Mord și Asgrim. În cele din urmă se văzură nevoiți să facă cunoscut că nu se puteau uni. Flosi și Eyjolf, zăboveau aici în timp ce, la Piatra-Legii, Mord făcea cunoscute învinuirile împotriva lor.

Scurt timp după aceea fură vestiți de cele două învinuiri de căderea celui de-al cincilea scaun, învinuiri ce le fuseseră aduse de la Piatra-Legii.

Eyjolf zise:

— Rău ne prinde c-am zăbovit atîta aici, lăsîndu-i să ne-o ia înainte cu pîrele lor. Acuma se vede viclenia lui Thorhall; căci este neîntrecut de dibaci. Acum au cîștigat dreptul de a-și înfățișa jalbele înaintea noastră, și pentru ei asta are cea mai mare însemnătate. Să mergem totuși la Piatra-Legii să punem și noi în mișcare pricinile împotriva lor, deși s-ar putea să nu ne mai folosească la mare lucru.

Merseră deci la Piatra-Legii, și Eyjolf îi învinui că săvîrșiseră o călcare a rînduiei judecăților. După care se duseră la cel de-al cincilea scaun. Mord și Asgrim se aflau acolo. Mord puse martori și ceru să se ia aminte că avea să dea jurămint și să înfățișeze învinuirile, precum și toate mărturiile de care înțelege a se folosi împotriva lui Flosi și împotriva lui Eyjolf. Făcu această cerere, potrivit legii, în incintă și în auzul tuturor judecătorilor.

În fața celui de-al cincilea scaun se cerea ca fiecare jurământ să fie întărit de cojurători¹ care, la rindul lor, se cuvenea să jure că mărturia lor e adevărată.

Mord numi martori — „să adevărească ei cum că dau jurământ în fața celui de-al cincilea scaun de judecată precum urmează: Așa să-mi ajute Dumnezeu, în viața asta și în cea de apoi, că mă voi strădui din răputeri să înfățișez pricina fără părtinire, cu dragoste de adevăr și după lege. Socot că Flosi, dacă faptele ce le cunosc sînt adevărate, a săvîrșit nelegiuirea de care este învinuit. Eu unul n-am dat și nu voi da nimănu-i bani, la acest scaun de judecată, ca să mă sprijine în pricina de față; de asemenea, n-am primit și nu voi primi bani fie în țeluri legiuite, fie nelegiuite.“

Cei doi cojurători numiți de Mord ieșiră înaintea judecății și puseră martori — „să adevărească cum că, potrivit legii, am jurat precum urmează pe *Carte*: așa să ne ajute Dumnezeu, în viața asta și în cea de apoi, că sîntem încredințați, și răspundem cu cîntea noastră, că Mord va înfățișa pricina fără părtinire, cu dragoste de adevăr, și după lege; și mai sîntem încredințați că la acest scaun de judecată n-a dat și nici nu va da nimănu-i bani ca să-l sprijine în pricina de față; de asemenea că n-a primit și nu va primi bani fie în țeluri legiuite, fie nelegiuite.“

Spre a alcătui juriul, Mord chemase nouă vecini, locuitori în preajma Cîmpiei-Adunării². Acuma numi martori și înfățișă cele patru învinuiri ce le adusese împotriva lui Flosi și a lui Eyjolf în aceleași cuvinte pe care le folosisese cînd făcuse vestire de ele. Așa cum se cuvenea, aceste învinuiri, care așteptau trei ani de surghiun fiecare, fură înfățișate de el

¹ Și în vechiul drept românesc exista o instituție a cojurătorilor; la noi însă cojurătorii (al căror număr se fixa de judecată în raport cu însemnătatea pricinii, puteau fi 6, 12 sau 24) aveau funcția de a adevăra că pîrșul e vrednic de crezare și că spusele lui pot fi socotite drepte și adevărate.

² Delictul de dare și luare de mită fiind comis la *Althing*, se cuvenea ca martorii să fie din partea locului.

celui de-al cincilea scaun aidoma ca în vestirea făcută la Piatra-Legii.

După aceea Mord numi martori iar pe cei nouă vecini îi pofti să treacă pe malul de apus al girlei în locul hotărît pentru juriu. Apoi numi din nou martori și-i chemă pe Flosi și pe Eyjolf să facă cererile de depărtare a juraților de la cercetarea pricinii. Pășiră deci Flosi și Eyjolf în fața juraților și-i cercetară cu luare-aminte, dar negăsind ei nici un temei de a cere îndepărtarea lor se-ntoarseră la loc dezamăgiți.

Mord numi martori și-i pofti pe cei nouă vecini chemați de el să alcătuiască juriul să se rostească de erau sau nu vinovați Flosi și Eyjolf.

Jurații lui Mord ieșiră atunci înaintea scaunului de judecată. Unul dintre ei arătă încheierile la care ajunseseră, iar ceilalți întăriră că acestea erau întocmai. Dăduseră cu toții jurămint în fața celui de-al cincilea scaun, și acuma se rostiră: plîngerea împotriva lui Flosi, fusese pornită potrivit legii, iar pe acesta îl găseau vinovat. Hotărîrea o înfățișară judecății, de față fiind judecătorul înaintea căruia Mord făcuse vestire de învinuirile ce aducea. După aceea, așa-cum cerea legea, făcură cunoscute încheierile lor în privința fiecărei pricini și arătară că totul se desfășurase potrivit rînduiei. Flosi și Eyjolf, feciorul lui Bolverk, ascultară cu urechile ciulite, nădăjduind să găsească vreun clenci, dar nu găsiră nici unul de leac.

Mord numi martori „să adeverească ei cum că vecinii cei nouă chemați de mine să alcătuiască juriul care să cerceteze învinuirile ce le-am adus împotriva lui Flosi, feciorul lui Thord, și împotriva lui Eyjolf, feciorul lui Bolverk, și-au obștit încheierile și au găsit întemeiate aceste învinuiri”.

Mai numi el martori „să adeverească ei cum că-l poftesc pe Flosi, feciorul lui Thord, sau pe oricine altul va fi luat asupra-și apărarea acestuia, să înfățișeze dezvinovățirile sale, căci acuma îndatoriile pirășului sint toate împlinite: s-a făcut chemare apărării s-asculte jurămintul meu; jurămintul l-am dat: învinuirile au fost învederate; dovada aducerii lor

la cunoștința obștească s-a făcut; juriul a fost întrunit; apărării i s-a făcut poftire să arate ce temeuri de depărtare a juraților are; încheierile juriului au fost obștite; iar despre această obștire s-a luat cuvenita mărturie“.

Și Mord numi martori să întărească îndeplinirea fiecăruia dintre aceste demersuri ale pîrîșului.

După aceea, judecătorul în fața căruia se făcuse vestire de învinuirile aduse se ridică și înfățișă pas cu pas mersul pricinii. Întîi arată cum Mord pusese martori s-asculte jurămîntul ce l-a dat, precum și învinuirile ce înțelegea să le aducă și toate mărturiile de care se sluzea. Apoi, cum dăduseră jurămînt Mord și conjurătorii aleși de el. Pe urmă, felul în care Mord înfățișase învinuirile sale, arătînd că folosea întocmai cuvintele rostite de Mord, atît cînd le înfățișase judecății, cît și atunci cînd făcuse vestirea la Piatra Legii: „în chipul acesta au fost înfățișate de Mord învinuirile înaintea celui de-al cincilea scaun de judecată, folosind aceleași cuvinte ca în vestire.“

Mai departe, aminti mărturia despre facerea vestirii, repetînd cuvintele acesteia, cuvinte ce fuseseră folosite și în mărturie, „pe care acum le folosesc în darea mea de seamă. Martorii au dat cuvenita mărturie înaintea celui de-al cincilea scaun de judecată folosind cuvintele rostite de Mord în vestirea lui“. Pomeni apoi cum jurații fuseseră chemați de Mord să ocupe locul menit juriului și cum apoi Mord îl poftise pe Flosi, sau pe oricine altul va fi luat asupra-și apărarea acestuia, să facă cererile de depărtare a juraților de la cercetarea pricinii. Pe urmă povesti cum vecinii jurați ieșiseră înaintea scaunului de judecată și făcuseră cunoscute încheierile lor, arătînd că plingerile împotriva lui Flosi fuseseră pornite potrivit legii „și în chipul acesta ei au învederat celui de-al cincilea scaun de judecată încheierile juriului alcătuit din cei nouă vecini“. În sfîrșit, istorisi cum pusese Mord martori să stea de față și să asculte încheierile juriului, cum pusese martori la fiecare pas al pricinii și cum poftise apărarea să răspundă.

După care Mord numi martori — „să adeverească ei cum că-l opresc pe Flosi, feciorul lui Thord, sau pe oricine altul va fi luat asupra-și apărarea acestuia, să mai ridice vreo întîmpinare fiindcă, cu darea de seamă cercarea pricinii a luat sfîrșit“.

Cuvîntul acesta din urmă fu și el repetat după cuviință.

Mord numi martori și ceru judecătorilor să se rostească asupra pricinii.

Gizur cel Alb zise către Mord:

— N-ai isprăvit treaba, Mord, se mai cere ceva, căci nu se cade ca hotărîrea să fie rostită de toți cei patruzeci și opt de judecători.

Flosi îl întrebă pe Eyjolf:

— Ce facem acum?

— Anevoie de spus, răspunse Eyjolf, s-așteptăm să mai vedem; pare-mi-se, că-s gata-gata să săvîrșească o greșeală. Mord a cerut judecății să se rostească numaidecît, cînd mai întîi s-ar fi convenit să depărteze șase judecători de la cercetarea pricinii, după care ar fi trebuit să ne poștească, cu martori de față, să depărtăm și noi alți șase. Noi o să ne lipsim de acest drept, și atunci va fi de datoria lui să mai depărteze el încă șase. Amănuntul ăsta, cred eu, ar putea să-i scape, și, dacă într-adevăr îi scapă, praful se alege de tot ce-au lucrat în pricina asta, fiindcă hotărîrile nu se cade să fie rostite decît de treizeci și șase de judecători.

— Ești iscusit, Eyjolf, grăi Flosi. Nu-s mulți ca tine.

Mord, feciorul lui Valgard, numi martori „să adeverească ei cum că îi depărtez de la cercetarea pricinii pe următorii șase judecători — și-i arată pe fiecare pe nume. Vă tăgăduiesc dreptul de a judeca această pricină. Potrivit rînduielelor *Althing*-ului și obiceiului pămîntului vă depărtez de la cercarea ei.“

Apoi, de față cu martori, le ceru lui Flosi și lui Eyjolf să depărteze și ei șase judecători de la cercetarea pricinii, dar Flosi și Eyjolf nu dădură urmare acestei poftiri.

la cunoștința obștească s-a făcut; juriul a fost întrunit; apărării i s-a făcut poftire să arate ce temeuri de depărtare a juraților are; încheierile juriului au fost obștite; iar despre această obștire s-a luat cuvenita mărturie“.

Și Mord numi martori să întărească îndeplinirea fiecăruia dintre aceste demersuri ale pîrișului.

După aceea, judecătorul în fața căruia se făcuse vestire de învinuirile aduse se ridică și înfățișă pas cu pas mersul pricinii. Întîi arată cum Mord pusese martori s-asculte jurămîntul ce l-a dat, precum și învinuirile ce înțelegea să le aducă și toate mărturiile de care se sluzea. Apoi, cum dăduseră jurămînt Mord și conjurătorii aleși de el. Pe urmă, felul în care Mord înfățișase învinuirile sale, arătînd că folosea întocmai cuvintele rostite de Mord, atît cînd le înfățișase judecății, cît și atunci cînd făcuse vestirea la Piatra-Legii: „în chipul acesta au fost înfățișate de Mord învinuirile înaintea celui de-al cincilea scaun de judecată, folosind aceleași cuvinte ca în vestire.“

Mai departe, aminti mărturia despre facerea vestirii, repetînd cuvintele acesteia, cuvinte ce fuseseră folosite și în mărturie, „pe care acum le folosesc în darea mea de seamă. Martorii au dat cuvenita mărturie înaintea celui de-al cincilea scaun de judecată folosind cuvintele rostite de Mord în vestirea lui“. Pomeni apoi cum jurații fuseseră chemați de Mord să ocupe locul menit juriului și cum apoi Mord îl poftise pe Flosi, sau pe oricine altul va fi luat asupra-și apărarea acestuia, să facă cererile de depărtare a juraților de la cercetarea pricinii. Pe urmă povesti cum vecinii jurați ieșiseră înaintea scaunului de judecată și făcuseră cunoscute încheierile lor, arătînd că plingerile împotriva lui Flosi fuseseră pornite potrivit legii „și în chipul acesta ei au învederat celui de-al cincilea scaun de judecată încheierile juriului alcătuit din cei nouă vecini“. În sfîrșit, istorisi cum pusese Mord martori să stea de față și să asculte încheierile juriului, cum pusese martori la fiecare pas al pricinii și cum poftise apărarea să răspundă.

După care Mord numi martori — „să adeverească ei cum că-l opresc pe Flosi, feciorul lui Thord, sau pe oricine altul va fi luat asupra-și apărarea acestuia, să mai ridice vreo întîmpinare fiindcă, cu darea de seamă cercarea pricinii a luat sfîrșit“.

Cuvîntul acesta din urmă fu și el repetat după cuviință.

Mord numi martori și ceru judecătorilor să se rostească asupra pricinii.

Gizur cel Alb zise către Mord:

— N-ai isprăvit treaba, Mord, se mai cere ceva, căci nu se cade ca hotărîrea să fie rostită de toți cei patruzeci și opt de judecători.

Flosi îl întrebă pe Eyjolf:

— Ce facem acum?

— Anevoie de spus, răspuse Eyjolf, s-așteptăm să mai vedem; pare-mi-se, că-s gata-gata să săvîrșească o greșeală. Mord a cerut judecății să se rostească numaidecît, cînd mai întîi s-ar fi convenit să depărteze șase judecători de la cercetarea pricinii, după care ar fi trebuit să ne poștească, cu martori de față, să depărtăm și noi alți șase. Noi o să ne lipsim de acest drept, și atunci va fi de datoria lui să mai depărteze el încă șase. Amănuntul ăsta, cred eu, ar putea să-i scape, și, dacă într-adevăr îi scapă, praful se alege de tot ce-au lucrat în pricina asta, fiindcă hotărîrile nu se cade să fie rostite decît de treizeci și șase de judecători.

— Ești iscusit, Eyjolf, grăi Flosi. Nu-s mulți ca tine.

Mord, feciorul lui Valgard, numi martori „să adeverească ei cum că îi depărtez de la cercetarea pricinii pe următorii șase judecători — și-i arată pe fiecare pe nume. Vă tăgăduiesc dreptul de a judeca această pricină. Potrivit rînduie-lilor *Althing*-ului și obiceiului pămîntului vă depărtez de la cercarea ei.“

Apoi, de față cu martori, le ceru lui Flosi și lui Eyjolf să depărteze și ei șase judecători de la cercetarea pricinii, dar Flosi și Eyjolf nu dădură urmare acestei poftiri.

Pe urmă, Mord ceru să se rostească hotărîrea. După rostirea hotărîrii, Eyjolf, feciorul lui Bolverk, puse martori și, de față cu ei, pretinse că, fiind dată de patruzeci și doi de judecători în loc de treizece și șase, cîți cerea legea, hotărîrea era lipsită de orice tărie, iar întreaga lucrare a pricinii era lovită de nulitate — „și acum vom înfățișa și noi învinuirile de căderea celui de-al cincilea scaun de judecată ce le aducem împotriva lor și cerem să fie scoși de sub scutul legii“.

Gizur cel Alb îi zise lui Mord:

— Ai făcut o greșeală de neiertat. Cumplită nenorocire. Ce să ne facem acum, nepoate Asgrim?

— Trimitem îndată ștafeta fiului meu Thorhall să ne învețe cum s-o cîrmim.

145

BĂTĂLIA DE LA *ALTHING*

Aflind de soarta pricinilor, Snorri *Godi* se apucă să-și rinduiască oamenii între cheia *Almannagja* și sălașul celor de la *Hlad* și spuse fiecăruia ce avea de făcut.

În vremea asta, ștafeta trimisă de Asgrim ajunse la Thorhall căruia îi povesti cele întîmplate — că Mord, feciorul lui Valgard, împreună cu toți oamenii din tabăra lui aveau să fie scoși de sub scutul legii și că pricina pentru moarte de om pornită împotriva lui Flosi se dusesese de ripă. Cînd auzi acestea, Thorhall fu atît de tulburat, încît nu izbuti să rostească nici un singur cuvînt. Sări jos din pat, înșfăcă sulîța dăruită de Skarphedin și, strîngînd-o cu amîndouă mîinile, și-o împlintă în picior. Cînd o trase afară, de vîrfurile ei atîrnau miezul buboiului și bucăți de carne vie, și un șuvoi de sînge și de puroi se revărsă pe podea. După care, fără a

șchiopăta de fel, părăsi sălașul și se îndreptă cu pași mari către incinta celui de-al cincilea scaun de judecată, umblînd atît de iute încît, ștafeta abia se putea ține după el.

Acolo dădu peste Grim Roșcovanul, ruda lui Flosi. Îndată ce-l văzu, Thorhall îl lovi cu sulîța. Aceasta nimeri în scutul lui Grim, pe care-l crăpă în două, și-l străpunse pe Grim, vîrfurile ieșind afară între umerii acestuia. Îndată, Thorhall smulse sulîța din rană, lăsîndu-l mort.

Kari, feciorul lui Solmund, care întimplător urmărise de departe ciocnirea, îi zise lui Asgrim:

— Iată, vine feciorul tău, Thorhall, și gata a și răpus un dușman. Rușine ar fi dacă numai el ar avea inimă să răz-bune arderea lui Njal.

— Nici vorbă, grăi Asgrim. Acuma dăm năvală asupra lor.

Într-o clipită, cuvintele lui străbătură tabăra, și îndată izbucni strigătul de luptă. Flosi și ai săi se gătiră a le ține piept și strașnic se îndemnau să nu se lase.

Lui Kari, feciorul lui Solmund, îi ieșiră în cale Arni, feciorul lui Kol, și Hallbjorn cel Puternic. Acesta, cum îl văzu pe Kari, dădu să-l taie, lovînd spre picior; Kari făcu o săritură în înălțime și lovitura lui Hallbjorn dădu greș. Kari se-ntoarse la Arni, feciorul lui Kol, și pâlîndu-l peste umăr, îi crăpă furca și-i deschise pieptul. Arni căzu mort pe loc. Apoi Kari tăbări asupra lui Hallbjorn; paloșul său îi spintecă scutul și-i luă degetul mare de la picior. Holmstein azvirli o sulîță împotriva lui Kari, dar acesta o prinse din zhor și, aruncînd-o înapoi, omorî pe un altul dintre oamenii lui Flosi.

Thorgeir Skorar-Geir, se trezi față în față cu Hallbjorn cel Puternic și, repezînd sulîța cu o singură mină, îl izbi atît de strașnic încît Hallbjorn se văzu trîntit la pămînt și numai anevoie izbuti să se ridice și să fugă. Apoi, ieșîndu-i în cale Thorvald, feciorul lui Ketil Glas-de-Tunet, Thorgeir

îndată dădu să-l lovească cu securea Rimmugyi, rămasă de la Skarphedin. Thorvald se apăra cu scutul; securea despică însă scutul, iar vârful ei îl nimeri în piept, pătrunzind adinc, și Thorvald pică fără viață.

Asgrim și fiul său Thorhall, ajutați de Hjalti și de Gizur cel Alb, se năpustiseră asupra lui Flosi, a feciorilor lui Sigfus și a altor câțiva dintre cei ce uneltiseră arderea lui Njal. Lupta, care fu crâncenă, se încheie când, în fața iureșului lor turbat, Flosi și ai săi se traseră îndărăt. Gudmund cel Puternic, Mord, feciorul lui Valgard, și Thorgeir Skorar-Geir îi încolțiseră pe oamenii de pe meleagurile Oxarfjordului, ale fiordurilor răsăritești și din Reykjardal, iar înclăștarea era și aici sălbatică.

Kari, feciorul lui Solmund, se măsură cu Bjarni, feciorul lui Helgi de la Brodd. Sulița cu care dădu să-l izbească fu oprită de scutul lui Bjarni; și, desigur că l-ar fi străpuns, dacă, răsucind scutul, Bjarni n-ar fi abătut-o din cale. Bjarni răspunse, căutînd să-i ia piciorul dar, cum Kari și-l smuci rotindu-se într-un călcii, lovitura nu-și atinse ținta. Îndată, Kari din nou se aruncă asupra lui. Cineva sări ridicînd scutul în apărarea lui Bjarni. Scutul fu spîntecat în două, iar buza paloșului lui Kari mușcă adinc în coapsa necunoscutului sfișiiînd-o de sus pînă jos; acesta se rostogoli la pămînt și rămase olog pe viață. Acuma Kari apucă o suliță și, cu amîndouă mîinile, o repezi împotriva lui Bjarni, care, ca să se ferească, trebui să se arunce la pămînt; după aceea, cînd izbuti să se ridice, o luă la sănătoasa.

Thorgeir Skorar-Geir năvăli împotriva lui Holmstein, feciorul lui Bersi Înțeleptul, și împotriva lui Thorkel, feciorul lui Geitir, și, pe amîndoi îi puse pe fugă. Oamenii lui Gudmund cel Puternic făcură mare haz de ei.

Thorvard, feciorul lui Tjorvi de la Ljosavatn, fu rău rănit la braț de o suliță, care, zice-se, ar fi fost azvirlită de Halldor, feciorul lui Gudmund cel Puternic. Pentru această

vătămare, cît a trăit, Thorvard n-a primit însă nici o despăgubire.

Vălmășagul luptei a fost cumplit. Cu toate că sînt povestite aici o seamă de fapte, multe altele au rămas neconsemnate.

Flosi dăduse îndrumări oamenilor săi că, de s-ar vedea nevoiți să dea înapoi, atunci să caute adăpost în cheia Almannagja, acolo neputînd fi atacați decît dintr-o singură parte. Văzînd însă iureșul cetei lui Asgrim, Hall de la Sida și fiul său Ljot cu oamenii lor se înșiraseră de-a lungul malului de răsărit al Oxarei.

Hall zise către Ljot:

— Ar fi o pacoste fără seamăn, de ar ajunge să se-ncăiere toți cîți sînt aci la *Althing*. Ar trebui, cred, fiule, să cerem sprijin ca să-i despărțim, fără să ne pese că se vor găsi unii să ne vestejească pentru asta. Așteaptă-mă aici la podet pînă dau fuga la sălașe s-aduc oameni.

— De voi vedea că Flosi și ai lui au nevoie de întăriri, îi răspunse Ljot, eu, unul, îndată voi alerga să-i ajut.

— Ai să faci cum vei găsi de cuviință, grați Hall. Așteaptă însă, te rog, pînă mă-ntorc.

Acuma rîndurile lui Flosi se destrămară și urmăriți de Asgrim și de Gizur cel Alb cu întreaga lor oștire, oamenii săi căutară scăpare pe malul de apus al Oxarei. Aici, Flosi și ai săi dădură să fugă la deal, prin strîmtoarea aflată între gîrlă și Vyrkissbud, sălașul întărit al oamenilor de la Myr. Dar acolo, cei așezați de strajă de Snorri *Godi* erau atît de mulți, încît nu putură trece.

Snorri *Godi* strigă către Flosi:

— Ce alergați așa? Vă fugărește cineva?

— Te faci că nu știi? răspunse Flosi. De ce ne-mpiedici să ne adăpostim în cheie la Almannagja?

— Nu-i vina mea, întîmpină Snorri, cunosc însă vinovații și am să ți-i numesc, dacă vrei: Thorvald Barbă-Creață și Kol.

Aceștia, care muriseră de mult, fuseseră oameni cu totul nesuferiți.¹

Apoi, întorcându-se către ai săi, Snorri porunci:

— Pe ei, împungeți-i și hăcuțiți și alungați-i de aici. Multă vreme n-au să ne țină piept, dacă au să fie atacați și dinspre vale. De vor fi, nu-i urmăriți însă, lăsați-i să se răfuiască între ei.

Skapti, feciorul lui Thorodd, avea un fiu, pe nume Thorstein Gură-Căscată, cum e scris mai sus.² În această bătălie, el lupta alături de Gudmund cel Puternic, fiindu-i ginere. Skapti, îndată ce află de bătălia de la *Althing*, merse la sălașul lui Snorri *Godi* cu gândul să-l roage ca împreună că meargă să-i despartă. Când să ajungă la sălașul lui Snorri, bătălia însă era în toi. Asgrim și oamenii săi înaintau dinspre vale.

Thorhall zise către Asgrim:

— Tată, iată-l pe Skapti, feciorul lui Thorodd.

— Da, fiule, îl văd, răspunse Asgrim.

Și numaidecît azvîrli o sulită împotriva lui Skapti. Aceasta îl nimeri în mijlocul pulpei și-i străpunse amîndouă picioarele. Skapti se prăvăli în țărîna de unde nu mai izbuti să se ridice. Celor din jurul lui nu le rămase altceva de făcut decît să-l tîrască pînă la dugheana unui tocilar³.

Asgrim și ceata sa năvăliră acuma cu atîta înverșunare încît Flosi și ai săi o luară la picior de-a lungul girlei, îndreptîndu-se spre miazăzi către sălașul celor de la Modruvellir. Un bărbat, Solvi pre nume, se afla în fața sălașului. Fierbea carne într-un cazan uriaș și tocmai scosese carnea, dar zeama

¹ Doi răufăcători osîndiți la timpul lor pentru multe nelegiuiri săvîrșite, între care arderea de viu de către Thorvald a fratelui său. Snorri vrea să spună, pare-se, că duhurile lor, care mai bîntuiau acele locuri, stîrniseră zizania de la *Althing*, și acuma îi tăiau calea lui Flosi.

² Vezi cap. 140. Cuvintele acestea dovedesc că autorul avea în față un manuscris.

³ La *Althing* veneau după cîștig fel de fel de meseriași și negustori.

clocotea strașnic. Văzînd cum fugeau cei din fiordurile răsăritene care ajunseseră în apropiere, Solvi zise:

— Să fie oare mișei toți ăștia din fiordurile răsăritene pe care-i văd fugind? Chiar și Thorkel, feciorul lui Geitir, fuge mîncînd pămîntul. Gogonată minciună spuneau aceia care-l socoteau a fi vitejia întrupată, căci, iată, aleargă mai iute decît toți ceilalți.

Hallbjorn cel Puternic, care întîmplător se afla, în preajmă, izbucni:

— N-ai să mai apuci tu să spui vreodată de noi că sîntem mișei cu toții.

Și, rostind aceste cuvinte, îl înșfăcă pe Solvi, îl ridică în aer și-l prăvăli cu capul înainte în cazan. Solvi muri numai-decît. În clipa următoare însă, fiind incolțit, Hallbjorn se văzu din nou nevoit s-o'ia la goană.

Flosi aruncă o suliță împotriva lui Bruni, feciorul lui Havlidi, unul dintre oamenii lui Gudmund cel Puternic; împlîntîndu-i-se în deșert, sulița îl răpuse într-o clipă. Thorstein, feciorul lui Hlenni, smulse sulița din rană și repezînd-o înapoi asupra lui Flosi, îl nimeri în picior pricinuindu-i o rană rea. Flosi căzu, dar se ridică îndată. Apoi, oamenii lui Flosi se traseră îndărăt cu toții îndreptîndu-se către sălașele celor de la Vatnsfjord.

Ljot și Hall de la Sida cu toți ai lor trecură acum pe malul de apus al girlei. Cînd să pășească pe patul de lavă, o suliță pornită din mijlocul cetei lui Gudmund cel Puternic îi ajunse vîjîind; ea îl lovi pe Ljot drept în vîntre și acesta se prăbuși fără viață. De cine anume a fost omorît nu s-a descoperit niciodată.

Flosi și ai săi trecuseră dincolo de sălașele celor de la Vatnsfjord. Thorgeir Skorar-Geir zise către Kari, feciorul lui Solmund:

— Ia te uită, Eyjolf, feciorul lui Bolverk, e colo; poate vrei să-l răsplătești pentru brățara cea de aur.

— Mulțumesc, grăi Kari.

Și îndată smulse din mîna cuiva o sulită și o zvîrli împotriva lui Eyjolf. Înfigîndu-i-se la brîu, sulita îl străpunse din parte în parte, și Eyjolf pică neînsuflit.

După asta, înverșunarea bătăliei seăzu întrucîtva. Atunci se ivi Snorri *Godi* cu oamenii săi și însoțit de Skapti. Aceștia se aruncară între cele două tabere să oprească lupta. Li se alătură apoi și Hall de la Sida, care ajută la despărțirea celor încăierăți. Se încheie o pace vremelnică pe timpul cît avea să mai dureze adunarea *Althing*-ului. Morții fură ridicați și-i purtară la biserică¹, iar rănilor celor vătămăți fură oblojite.

A doua zi, toată lumea se adună la Piatra-Legii. Hall de la Sida se ridică și ceru să fie ascultat. Primind îndată încuviințare, Hall grăi:

— Fapte dureroase au fost săvîrșite aici, fapte ce au dus la pierdere de vieți și la judecăți. Am să destăinuiesc acumă că nu sînt un erou, ci un om ca toți ceilalți. Vreau să-l rog pe Asgrim, precum și pe toți cei de care au fost pornite judecățile să primească a încheia o învoială dreaptă, multumitoare pentru toate părțile.

Și ca să-i înduplece, stărui îndelung, folosind cuvinte mișcătoare.

Kari răspunse:

— Chiar dacă ar primi toți ceilalți să facă pace, eu unul niciodată n-am să primesc; o să cereți, pesemne, ca morții de acum să tragă în cumpănă cît arderea de viu a lui Njal, dar noi la asta nu ne vom învoi niciodată.

Thorgeir Skorar-Geir zise și el același lucru.

După aceea se ridică și vorbi Skapti, feciorul lui Thorodd:

— Mai frumos ar fi fost, Kari, să nu fi fugit de lingă neamurile tale² decît acumă să-nchizi ușa oricărei învoieli.

¹ Este puțin probabil că în 1012, cînd a avut loc bătălia, să fi existat vreo biserică la *Althing*.

² Aluzie la părăsirea casei lui Njal înainte de a fi mistuită de flăcări (vezi cap. 129).

Drept răspuns Kari rosti aceste trei strofe:

*Tocmai tu¹ te-ai fost găsit
Să mă cerți că am fugit —
Pentru-o vină mult mai mică,
Unii-s pulberi, la adică.
Tocmai tu, mișel de seamă,
Ce-ai șters putina de teamă,
Cînd limbi lungi de-oțel de-ai pur
Straniu cînt cîntau în jur.*

*După scut se-ascunse-ndat¹
Skapti, lesne de speriat —
Lupta cînd văzu în soare
Că urma cu necurmare;
Atunci groaznic tremurînd
L-au tîrît afar'din rînd
Mai la umbră, mai cu sila,
Und' și-avea sălaș tocila.*

*Au glumit și nu puțin
De al arderii lor chin,
De Njal, de Helgi; dar
Cu păcat în schimb, tîlhar.
Cum la Althing s-o sfîrși
Adunarea, — geamăt și
Plîns destul sub geană udă-n
Svinafell va să se-audă.*

Cei de față izbucniră în hohote de rîs. Snorri Godi zîmbi și, cu glas scăzut, pe care totuși nu puțin îl auziră, zise:

*Skapti-i vrednic să oprească
Luptele, ci-n drum firească
I-a stat sulfa ce știm
Hotărîta-a lui Asgrim.*

*Lui Holmstein nu i-a trecut
Ca să fugă, nici prin gând,
Iar Thorkel nici el n-a orut,
Nici prin gând, să stea luptînd.*

De astă dată risetele fură și mai zgomotoase.

Hall de la Sida cuvîntă:

— Știți cu toții ce adîncă durere am încercat. Fiul meu Ljot a fost ucis. Se prea poate ca unii să fie de părere că, dintre toți cei ce au pierit aci, pentru el s-ar cuveni cerută cea mai scumpă despăgubire. Cu toate acestea, ca să se ajungă la o învoială gata sînt să fac jertfa de a nu cere nici o despăgubire pentru moartea fiului meu, și pe deasupra să dau chezășii de pace vrăjmașilor mei. Ție, Snorri *Godi*, și vouă celorlalți bărbați vrednici, vă fac rugămintă să puneți la cale o învoială între noi.

După care se așează la loc. Cuvintele sale fură zgomotos aclamate, și toți cei de față aduseră mare laudă mărinimiei sale.

Pe urmă, Snorri *Godi* se ridică și ținu o lungă și răscolitoare cuvîntare, cerîndu-le lui Asgrim și lui Gizur, precum și celorlalți frunțați ai taberei lor să primească o învoială.

Asgrim grăi:

— Cînd Flosi a năvălit în curtea mea luasem hotărîrea să nu închei pace cu el cît oi trăi, acuma însă, ținînd seama de spusele tale, Snorri, și ale celorlalți prieteni ai noștri, gata sînt să primesc o învoială.

La rîndul lor, Thorleif Corbu și Thorgrim cel Înalt arătară că nu se împotrivesc unei învoieli și stăruiră în fel și chip pe lingă fratele lor, Thorgeir Skorar-Geir, să consimtă și el, însă acesta rămase neclintit zicînd că niciodată nu se va despărți de Kari.

Atunci, Gizur cel Alb luă cuvîntul:

— Acuma totul atîrnă de Flosi dacă este sau nu înclinat să încheie pace, de vreme ce unii nu înțeleg să ia parte la învoială.

Flosi răspunse că primește și așa — „pentru că, zise el, cu cît mai puțini oameni vrednici voi avea împotriva mea, cu atît mai bine“.

Gudmund cel Puternic zise:

— În ce mă privește, sînt gata să chezășuiesc despăgubirea cuvenită pentru orice moarte de om întîmplată aici la *Althing*, dar numai dacă se desființează hotărîrile care înlăturaseră plîngerile în legătură cu arderea de viu a lui Njal.

Gizur cel Alb, Asgrim și Hjalti îmbrățișară și ei această cerere și învoiala fu deci încheiată. Statorniciră că pretențiile vor fi supuse unui număr de doisprezece judecători aleși, în frunte cu Snorri *Godi* și alți bărbați înțelepți. Morțile de om, de o parte și de alta, fură compensate, plătindu-se despăbugiri numai pentru diferență.

Judecătorii aleși se rostiră și asupra plîngerilor în legătură cu pîrjolul. Pentru Njal hotărîră să se plătească întreitul prețului de răscumpărare cuvenit pentru un *bondi* de rînd, iar pentru Bergthora îndoitul acestui preț. Moartea lui Skarphedin fu compensată cu aceea a lui Hoskuld *godi*-ul de la Hvitanes. Atît pentru Grim cît și pentru Helgi hotărîră preț îndoit. Moartea fiecăruia dintre ceilalți avea să fie răscumpărată cu prețul obișnuit. În legătură cu răscumpărarea morții lui Thord, feciorul lui Kari, învoiala nu prevedea nimic.¹

Afară de asta, lui Flosi și tuturor celor ce uneltiseră pîrjolul li s-a poruncit să părăsească țara, dar nu li s-a cerut să plece chiar în vara ceea decît dacă vor voi; totuși, de nu vor fi plecat pînă în trei ani, Flosi și toți uneltitorii pîrjolului aveau să fie făcuți surghiuni pe viață, hotărîrea urmînd a fi rostită după cum se va găsi de cuviință, fie la adunarea din primăvară fie la cea din toamnă a *Althing*-ului. Flosi era surghiunit pe trei ani, dar Gunnar, feciorul lui Lambi,

¹ Din pricina refuzului lui Kari de a așeza pace.

Grani, feciorul lui Gunnar, Glum, feciorul lui Hildi, și Kol, feciorul lui Thorstein erau surghiuni pe viață.

După aceea, lui Flosi îi puseră întrebarea dacă nu dorea să ceară despăgubiri pentru rana ce o primise, la care răspunse că pentru carnea lui nu dorea să ia bani.

Pentru moartea lui Eyjolf, feciorul lui Bolverk, avînd în vedere faptele-i necinstite și pîrtinitoare, hotărîră să nu se plătească despăgubire.

Învoiala, care fu consfințită pe loc prin baterea palmei, a fost păzită cu sfințenie.

Asgrim și oamenii săi îl încărcară de daruri bogate pe Snorri *Godi*, care cîștigă mare cinste de pe urma acestei dezlegări.

Skapti, feciorul lui Thorodd, nu primi nici o despăgubire pentru rănilor cu care se alesese.

Gizur cel Alb, Hjalti și Asgrim îl poștiră pe Gudmund cel Puternic la casele lor. El primi, și fiecare dintre ei îi dăruiește o brățară de aur. Apoi Gudmund porni călare către miazănoapte, îndreptîndu-se spre gospodăria lui, și toți îl lăudau pentru purtarea lui de-a lungul judecății.

Thorgeir Skorar-Geir îl poști pe Kari să stea la el; mai întîi însă ei amîndoi îl însoțiră pe Gudmund în drumul său către miazănoapte pînă departe în munți. Kari îi dăruiește lui Gudmund o fibulă de aur, iar Thorgeir îi dădu o cingătoare de argint, amîndouă de mare preț. Își luară apoi rămas-bun cu foarte călduroasă prietenie. Gudmund mină către miazănoapte, înspre casă, și de aci înainte saga de față nu mai pomeneste de el. Kari și Thorgeir apucară către miazăzi, coborînd în ținutul Hreppar¹, iar de acolo se îndreptară spre valea Thjorsei.

Flosi și toți uneltitorii pîrjolului minară spre răsărit, către Fljotshlid, unde Flosi le zise feciorilor lui Sigfus să-și vadă de gospodăriile lor. După care, aflînd că Thorgeir și Kari plecaseră cu Gudmund către miazănoapte, uneltitorii pîrjo-

¹ *Hreppar* (Cătunele) — ținut la apus de Ytri Ranga.

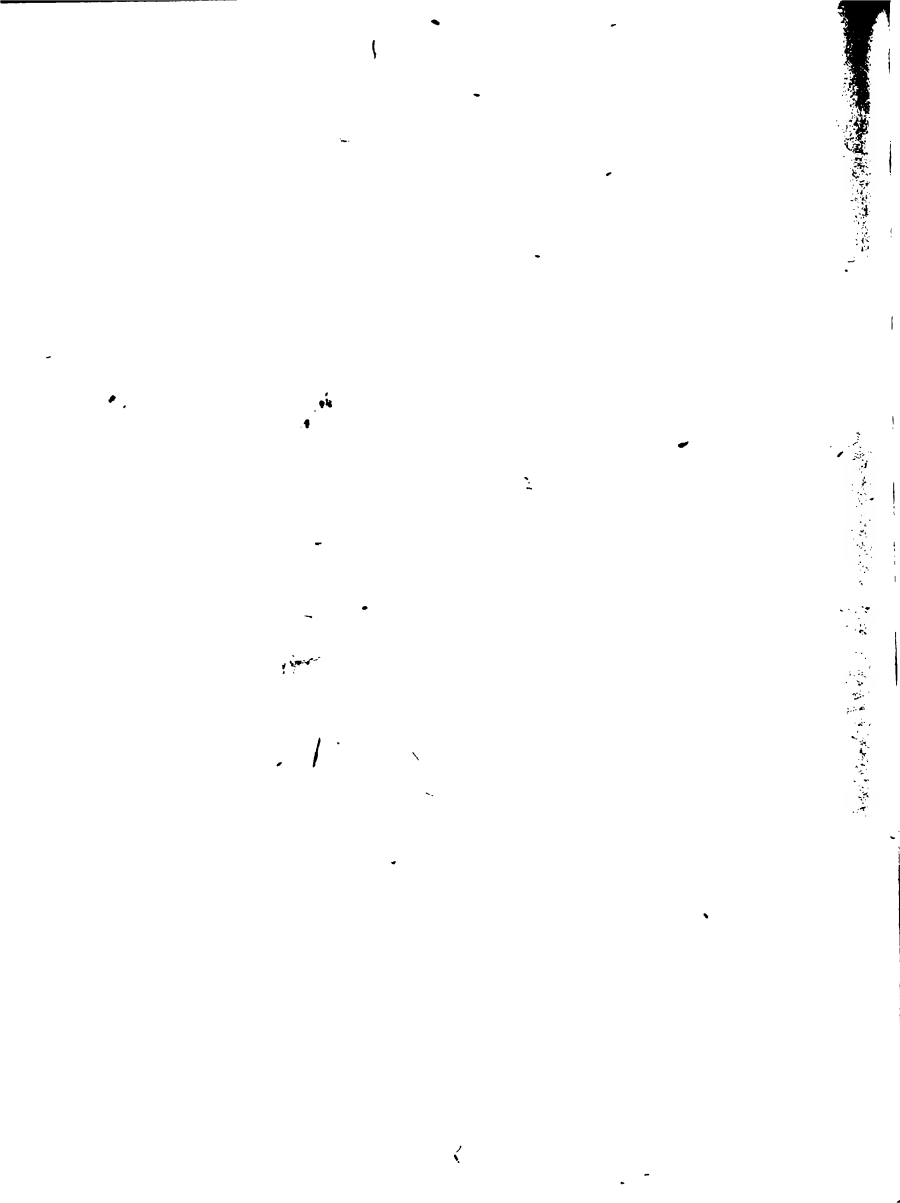
lului presupuseră că Thorgeir și Kari vor ierna la el. De aceea, feciorii lui Sigfus cerură învoire să meargă în răsărit în ținutul Eyjafjoll, să strângă bani de la niște datornici ce-~~r~~ aveau la Hofdabrekka¹. Flosi le dădu învoire, dar îi sfătui să nu întârzie pe acele meleaguri. După care mină la deal peste Godaland, străbătu munții, ocoli pe la miazănoapte ghețarul Eyjafell și nu se opri pînă cu ajunsă acasă la Svinafell.

Se cade să mai adăugăm că după ce Hall de la Sida, spre a înlesni învoiala, a renunțat la orice despăgubire pentru moartea de om săvîrșită asupra fiului său Ljot, toți cei aflați la *Althing* au dat fiecare cîte ceva pentru a-l mîngîia. S-au adunat astfel opt sute de *eyrir*-i de argint — adică de patru ori prețul de răscumpărare obișnuit. Cei ce luptaseră de partea lui Flosi nu primiră însă nici o despăgubire și erau cu toții cît se poate de nemulțumiți.

Feciorii lui Sigfus rămaseră două nopți la casele lor, iar în cea de-a treia minară spre răsărit pînă la Raufarfell² unde innoptară. Cu însoțitori cu tot erau cincisprezece la număr și socoteau că nu-i pîndea nici o primejdie. Plecară tîrziu de la Raufarfell socotind s-ajungă noaptea la Hofdabrekka. Se opriră însă la Kerlingardal ca să se odihnească puțin și adormiră duși.

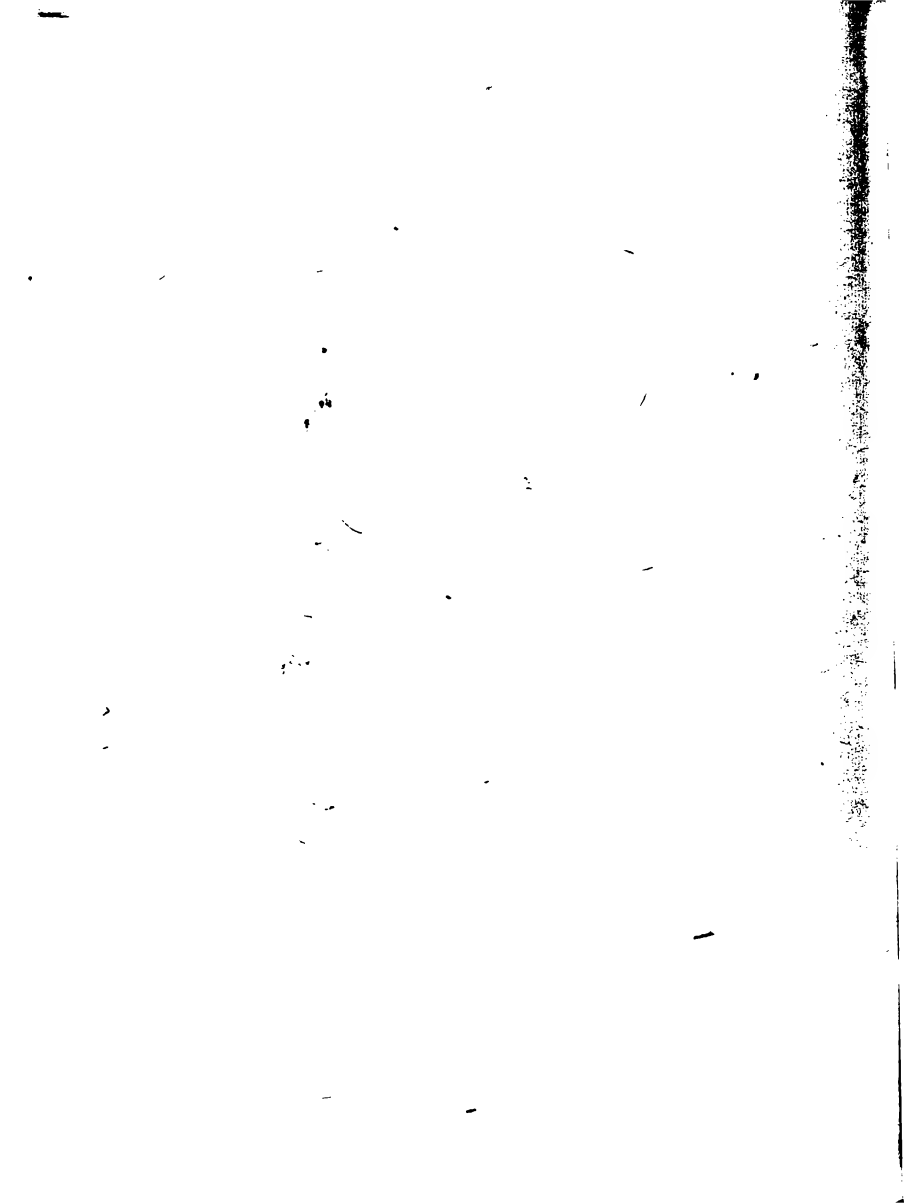
¹ Hofdabrekka (Coasta-Capiștii), așezare la sud de Eyjafjall.

² Raufarfell (Muntele-Tilharilor) vîrf izolat la poalele ghețarului Eyjafjoll.

PARTEA A UNSPREZECEA

KARI ȘI THORGEIR RĂZBUNĂ ARDEREA
LUI NJAL

FECIORII LUI SIGFUS ATACAȚI DE KARI

Chiar în ziua ceea, Kari, feciorul lui Solmund, și Thor-geir Skorar-Geir porniseră călări către răsărit peste Markar-fljot și de acolo mai departe spre Seljalandsmuli. Pe drum, întâlniră niște femei care, recunoscându-i, le-au zis:

— Nu păreți la fel de voioși ca feciorii lui Sigfus; totuși minăți fără a vă sinchisi de nimic.

— Ce treabă aveți voi cu feciorii lui Sigfus? căută Thor-geir să le descoasă. Ce-ați mai auzit despre ei?

— Noaptea trecută au mas la Raufarfell, răspunseră femeile, și plănuiau s-ajungă la Mydal deseară, și am fost bucu-roase să vedem cit se tem de voi, căci ne-au întrebat cînd e vorba să vă înapoiati acasă.

Femeile își urmară calea, iar Kari și Thorgeir dădură pîteni cailor.

— Ce gîndești să facem? întrebă Thorgeir. Ce zici? Să le luăm urma?

— N-am nimic împotrivă, se învoi Kari, dar ce-aș vrea nu spun, fiindcă adesea trăiesc mai mult aceia pe care-i omorîm cu vorba. Ținta ce ți-ai pus o știu însă: să iei în seama ta opt dintre ei. Și asta, aș zice că-i o țintă mai puțin anevoioasă decît isprava ce-ai săvîrșit cînd, după ce te-ai

lăsat pe frînghie în prăpastie¹, ai izbutit să răpui șapte vrăjmași. Așa sînteți croiți, tu și cu neamurile tale, neconținut să năzuiați a vă depăși pe voi înșivă. Mie nu-mi rămîne alt-ceva de făcut decît să te însoțesc și să stau de față pentru ca mai tîrziu să pot istorisi cele întîmplute. Hai, deci, singuri-singurei, să le luăm urma, că, văd bine, asta ți-ai pus în gînd.

Minară către răsărit, urmînd drumurile de coastă, ocolind gospodăria de la Holt, Thorgeir nevoind ca frații săi să aibă de tras de pe urma celor ce s-ar fi putut întîmpla. Apoi se îndreptară către Mydal unde întîlniră un bărbat ce ducea de căpăstru un cal care purta în spinare niște coșuri cu turbă.

Omul deschise vorba:

— Cam puțini sînteți pe ziua de azi, frate Thorgeir.

— Ce vrei să zici? întrebă Thorgeir.

— Vreau să zic c-ar putea să-ți pice pradă bogată, răspunse omul. Feciorii lui Sigfus au trecut pe aici și au să doarmă, pare-se, toată ziua la Kerlingardal, fiindcă la gospodăria de la Hofdabrekka n-au de gînd s-ajungă decît la noapte.

Asupra acestora se despărțiră. Kari și Thorgeir merseră înainte către răsărit, peste Arnarstakksheidi, și fără a întîmpina vreo piedică, se lăsară la gîrla din Kerlingardal, care se revărsase. Minară în susul gîrlei, căci acolo zăriră cîteva cai înșeuăți. Apropiindu-se, găsiră niscăi bărbați care dormeau într-o văgăună și, la capul lor, înfipite în pămînt, cîteva sulite. Kari și Thorgeir smulseră sulitele și le aruncară în gîrlă.

Thorgeir întrebă:

— Ce zici? Să-i trezim?

— Ce mă mai întrebă? răspunse Kari. Știu bine că n-ai de gînd să-i iei în somn și să-i ucizi mișelește.

¹ Porecla lui Thorgeir, *Skorar-Geir* (în traducere: Sulița-Prăpastiei), se trage, pare-se, de la această ispravă.

Strigară la ei și, trezindu-se ei cu toții, săriră în picioare și dădură să-și ia armele. Kari și Thorgeir le lăsară timp să se armeze, și abia apoi porniră.

Thorgeir Skorar-Geir se năpusti asupra lui Thorkel, feciorul lui Sigfus. În aceeași clipă, careva țîșni în spatele lui Thorgeir, dar nu apucă să-l lovească; Thorgeir care, ținînd-o cu amîndouă mîinile, flutura în aer securea Rimmugyi, o rezezi îndărăt, muchea pocnindu-l drept în creștet pe omul din spate, sfărîmîndu-i țeasta și ucigîndu-l pe dată; apoi rezezi securea înainte și-l păli pe Thorekl peste umăr, luîndu-i brațul.

Mord, feciorul lui Sigfus, Sigurd feciorul lui Lambi, și Lambi, feciorul lui Sigurd, dădură toți trei năvală asupra lui Kari. Venind de la spate, Lambi azvîrli sulița împotriva lui. Văzîndu-l, Kari sări în sus cu picioarele crăcănate, și sulița, după ce trecu pe dedesubt se înfipse în pămînt, iar Kari, călcînd pe ea, îi frînse în două prăjina. Într-o mină Kari ținea sulița, iar în cealaltă, paloșul. Cu dreapta zvîrli sulița asupra lui Sigurd, feciorul lui Lambi; și aceasta îl nimeri în mijlocul pieptului, răzbind dincolo între umeri. Sigurd se prăbuși fără viață. Cu paloșul în stînga, Kari dădu să-l hăcuiească pe Mord, feciorul lui Sigfus, și, lovindu-l strășnic, îi tăie șoldul și-i zdrobi șira spinării. Mord căzu cu fața în țărînă. Răsucindu-se apoi într-un căleii, se-ntoarse ca un prîsnel, împotriva lui Lambi, feciorul lui Sigurd, dar acesta, socotind că n-are scăpare, fugi.

Acuma Thorgeir îl înfruntă pe Leidolf cel Puternic. Se izbiră unul pe altul în același timp, și lovitura lui Leidolf fu atît de năprasnică, încît zbură o bucată din scutul lui Thorgeir. Ținînd-o cu amîndouă mîinile, Thorgeir prăvăli securea asupra lui; capătul de jos al leii mușcă scutul lui Leidolf spintecîndu-l, iar vîrfurile sfărîmă undreua și i se afundă adînc în piept. În clipa aceea Kari se rezezi și el la Leidolf și-i luă piciorul de la jumătatea coapsei. Leidolf se prăbuși neînsuflețit.

Ketil de la Mork strigă:

— Fuga pe cai. Nu-i chip să le ținem piept, prea sînt puternici.

Alergară la cai și în mare grabă săriră înșa.

— Să-i urmărim? întrebă Thorgeir. Am putea să le mai facem de petrecanie citorva.

Kari răspunse:

— Cel din coadă e Ketil de la Mork și lui n-aș vrea să-i iau viața. Soțiile noastre-s surori¹ și în toate vălmășagurile din urmă s-a purtat cum nu se poate mai bine.

Încălecară deci și porniră îndărăt acasă la Holt. Fiindcă nu voia ca frații săi să fie învinuiți c-ar fi stricat pacea, Thorgeir îi trimise să stea la Skogar, în părțile răsăritene, unde mai aveau ei o gospodărie. După această ispravă, Thorgeir a ținut întotdeauna în preajma sa oameni înarmați al căror număr niciodată nu era mai mic de treizeci. Bucuria și mulțumirea tuturor era mare. Oamenii socoteau că Thorgeir își sporise simțitor renumele cum, de altfel, sporise și acela al lui Kari, și fapta lor era adesea amintită, povestindu-se cum singuri ei doi se năpustiseră asupra unei cete de cincisprezece, din care pe cinci îi omoriseră, iar pe ceilalți îi puseseră pe fugă.

Se cade să ne întoarcem acum la Ketil și la ceilalți. Gonind caii nebunește tot drumul, ajunseră la Svinafell, unde istorisiră nenorocirea ce se abătuse asupra lor. Flosi găsi că nu erau de mirare cele întîmplate: „și să vă fie de învățătură, le zise, niciodată să nu mai umblați așa“.

Flosi era om vesel și gazdă fără pereche și merge vestea că întrunea mai toate însușirile unui *hofdingi* adevărat.

Pînă la sfîrșitul verii și toată iarna următoare, Flosi nu ieși din hotarul gospodăriei sale. Puțin după sărbătoarea iernii, traseră la el, venind din părțile răsăritene, Hall de la Sida cu feciorul său Kol. Flosi fu foarte bucuros să-l revadă

¹ Ketil o ținea pe Thorgerd, iar Kari pe Helga, care erau fiicele lui Njal.

pe Hall, și adesea stătură ei de vorbă despre daraverile de la *Althing*. Flosi era de părere că plătitise cu vîrf și îndesat; Hall îi zise atunci că lucrurile se desfășuraseră cam așa cum prevăzuse.¹ Flosi îl rugă pe Hall să-l povățuiască ce să facă.

— Sfatul meu, grăi Hall, este să încerci a încheia pace, dacă se poate, cu Thorgeir. Are să fie însă tare greu a-l aduce la o împăcare.

— Socotești că în felul acesta s-ar pune capăt măcelurilor? întrebă Flosi.

— Nu, răspunse Hall, vei avea însă mai puțini dușmani de înfruntat din clipa în care Kari va rămîne singur. Dar de nu vei izbuti să te învoiești cu Thorgeir ai să-ți pierzi viața.

— Ce ar fi nimerit să-i dăm lui Thorgeir? întrebă Flosi.

— Cerințele lui au să-ți pară aspre, zise Hall. N-are să primească a face pace decît de va fi iertat de orice despăgubiri pentru cîte vieți a secerat și dacă i se va plăti trei-mea ce i se cuvine din prețul răscumpărării pentru Njal și pentru feciorii lui.

— Într-adevăr aspre sînt aceste cerințe, recunosc Flosi.

— Nu-s chiar atît de aspre în ce te privește, întîmpină Hall, căci pentru feciorii lui Sigfus nu-i treaba ta să ceri despăgubire; asta-i îndatorirea fraților supraviețuitori, iar Hamund Șchiopul e acela care se cade să capete despăgubire pentru fiul său Leidolf. Tu unul ai putea să cazi la înțelegere cu Thorgeir de îndată, căci voi merge cu tine, iar mie Thorgeir oricînd are să-mi facă o primire aleasă. În ce-i privește pe ceilalți care-s îndrituiți la despăgubiri, de nu se vor alătura tocmelii, nici unul n-are să aibă pace în gospodărie, fiindcă, ținînd seama de firea lui Thorgeir, asta s-ar putea să-i coste viața.

Trimiseră să-i cheme pe feciorii lui Sigfus și le înfățișară planul. Mulțumită stăruințelor lui Hall, ei se învoiră întru totul și se arătară doritori să așeze pace.

¹ Vezi cap. 134.

Grani, feciorul lui Gunnar, și Gunnar, feciorul lui Lambi, ziseră:

— De vreme ce Kari are să rămână de unul singur, n-are să ne fie greu să-l facem să-i fie teamă de noi tot atita cît ne temem și noi de el.

— Bine ar fi să nu vorbiți astfel, îi sfătui Hall. O să plătiți scump și o să încercați pierderi grele pentru orice daraveri veți mai avea cu el pînă să încheiați socotelile.

Și mai mult nu lungiră vorba.

147

FLOSI ȘI THORGEIR FAC PACE

Însoțit de feciorul său Kol și de alți patru oameni, Hall de la Sida porni călare către asfințit, trecu peste Lomagnupsand, străbătu Arnarstakksheidi și nu se opri decît la Mydal. Acolo, căutînd să afle de Thorgeir, dacă era acasă la Holt, i se spuse că da, era. Apoi oamenii îl întrebă unde se ducea.

— La Holt, răspunse Hall.

Îi ziseră atunci că bine face. Mai întîrziară la Mydal cîtva timp ca să dea cailor răgaz să se odihnească. Pe seară, încălecară și meraseră la Solheim unde înnoptară.

A doua zi se duseră la Holt. Thorgeir și Kari, precum și oamenii lor care se aflau afară, îl recunoscuseră pe Hall, înfășurat într-o manta albastră și purtînd pe umăr o toporișcă înrustată cu argint. Cînd pășiră pe pajiștea dinaintea casei, Thorgeir le ieși în întîmpinare și-l ajută pe Hall să descalece. Thorgeir și Kari îl îmbrățișară și-l petrecură în odaia cea mare, unde-l așezară pe scaunul cel înalt de pe podișcă, și-l întrebă de noutăți. Rămaseră la Holt peste noapte. A doua

zi, dimineata, Hall aduse vorba despre pace și-i spuse lui Thorgeir ce despăgubiri ar urma să primească, stăruind cu multă căldură și bunăvoință.

— Pesemne știi, răspunse Thorgeir, că nici n-am vrut să aud de vreo învoială cu cei ce-au uneltit arderea lui Njal.

— Altele erau împrejurările atunci, zise Hall. S-a întâmplat asta după luptă și erai înfierbîntat. Și între timp ai făcut și tu nu puține vărsări de sînge.

— Asta-i drept, recunoscui Thorgeir, dar lui Kari ce fel de despăgubiri i s-ar da?

— Dacă dorește să așeze pace, i se va da prețul ce i se va părea lui drept și potrivit cu cîntea lui.

Atunci Kari, amestecîndu-se în vorbă, zise:

— Te rog, Thorgeir, tu primește învoiala fiindcă nici odată n-ai s-apuci împrejurări mai prielnice.

— Nu vreau, răspunse Thorgeir, ca făcînd pace, dacă n-ai să primești și tu învoiala, să mă rup de tine.

— Nu, eu n-am să fac pace, stăruie Kari. Deși ne-am răfuit, cred, pentru arderea lui Njal, fiul meu e încă nerăzbunat, și această datorie vreau s-o îndeplinesc eu singur în măsura puterilor.

Thorgeir primi învoiala numai după ce Kari îl amenință că, de se va încăpățîna, îl va privi ca pe un dușman. Atunci Thorgeir dădu cheazășie, lui Flosi și oamenilor săi, că nu va ridica brațul asupra lor pîn'la desăvîrșirea învoielii, iar Hall îi dădu lui Thorgeir cheazășie din partea lui Flosi și a feciorilor lui Sigfus.

La despărțire, Thorgeir îi dăruie lui Hall o brățară de aur și o manta stacojie, iar Kari îi dădu un colan de argint de care atîrnau trei cruci de aur. Hall mulțumi călduros pentru daruri și plecă copleșit de onoruri. Mîna întins pînă la Svinafell, unde Flosi îl primi cu brațele deschise, Hall îi istorisi cum își îndeplinesc însărcinarea și ce vorbise cu Thorgeir, și cum acesta nu primise să facă pace pînă a nu se amesteca și Kari, care stăruise ca Thorgeir să se învoiască și apoi îl

și amenințase că altminteri avea să-l socoată ca pe un dușman; și-i mai istorisi că, despre partea lui, Kari se împotrivise la orice împăcare.

— Oameni pe potriva lui Kari nu sînt mulți, zise Flosi, și aș fi-bucuros să-i semăn.

Hall și oamenii săi rămaseră cîtva timp la Svinafell. Apoi, apropiindu-se sorocul, încălecară și porniră spre soare-apune la sfatul de pace, și se opriră la Hofdabrekka, cum se înțeleseseră.

Pe urmă, venind de la asfințit, sosi acolo Thorgeir și se tocmiră cum să facă învoiala. Lucrurile se desfășurară potrivit așteptărilor lui Hall. Thorgeir stăruie să i se încuviințeze lui Kari să locuiască la dînsul oricînd ar dori și mai ceru să se prevadă „că în casa mea nici una din părți nu va aduce vătămare celeilalte. De asemenea prețul răscumpărării nu doresc să-l primesc de la fiecare în parte; doresc ca față de mine tu, Flosi să răspunzi de întreg prețul, și tu însuși să stringi banii de la oamenii tăi. Doresc ca învoiala încheiată la *Althing* în legătură cu arderea lui Njal să fie păzită întocmai, iar tu, Flosi, să-mi plătești treimea ce mi se cuvine.”

Fără a sta mult pe gînduri, Flosi consimți la toate aceste cereri. Thorgeir însă nu se învoi să fie iertate pedepsele de surghiun din țară și din anumite ținuturi, rostite împotriva celor ce uneltiseră arderea lui Njal.

După aceea Flosi și Hall plecară către soare-răsare. Pe drum, Hall îi zise lui Flosi.

— Păzește cu sfințenie acest legămint, părăsește pămîntul Islandei, fă pelerinajul la Roma și plătește prețul răscumpărării. Dacă le vei îndeplini bărbătește pe toate, vei fi socotit om de ispravă în ciuda faptului că te-ai lăsat tîrit în această vrajbă nenorocită.

Flosi făgădui că așa va face. Apoi Hall își urmă calea spre răsărit, către casa lui, iar Flosi se înapoie la Svinafell unde rămase o bucată de vreme.

KARI, BJORN ȘI SOȚIA ACESTUIA

De la sfatul de pace, Thorgeir Skorar-Geir se-nturnă acasă. Kari îl întreabă dacă fusese încheiată învoiala. Thorgeir îi spuse că împăcarea era acum fapt îndeplinit. Atuncea Kari dădu să-și înșeeze calul, voind să plece.

Thorgeir zise:

— Nu-i nevoie să pleci, fiindcă învoiala ce-am făcut îți îngăduie să stai aici cît vei dori.

— Nu, se nu poate, răspunse Kari, căci, de mai ucid pe careva, pe tine au să te învinovățească de tăinuire, și eu una ca asta nu vreau. Aș dori însă tare mult să-ți încredințez gospodăria mea, ca să fie trecută în mîinile tale precum și ale soției mele Helga, fiica lui Njal, și ale fetelor mele. În chipul acesta văjmașii mei niciodată n-au să poată să le-o ia.

Thorgeir consimți și, prin baterea palmei, gospodăria fu trecută în stăpînirea lui.

Pe urmă, Kari plecă luînd cu sine doi cai, armele și veșmintele sale, precum și ceva scule de aur și de argint. Mîna către asfințit și, ocolind înălțimile de la Seljalandsmuli și apucînd la deal pe malul Markarsfjotului, ajunse în ținutul Thorsmork. Aici se aflau trei gospodării tustrele numite Mork. Stăpînul celei așezate în mijlocul ținutului era un om pre nume Bjorn, poreclit și Bjorn cel Alb, feciorul lui Kadal; era acest Bjorn nepotul unui om numit Bjalfi, care fusese rob cîndva dar care fusese slobozit de Asgerd, maica lui Njal și a lui Thorir de la Holta. Bjorn cel Alb era căsătorit cu o femeie pre nume Valgerd, fiica lui Thorbrand, feciorul lui Asbrand și al soției sale Gudlaug, sora lui Hamund, tatăl lui Gunnar de la Hlidarendi. Valgerd fusese dată după Bjorn de dragul banilor săi și nu prea îl iubea, aveau însă copii împreună.

Gospodăria lor era îndestulată cu de toate. Bjorn obișnuia mereu să se laude, ceea ce pe soția lui o scotea din sărite. Avea însă Bjorn ochiul ager și era iute de picior.

Mergînd Kari la ei să ceară adăpost peste noapte, soții îl primiră cu brațele deschise. Dimineața stătură de vorbă și Kari zise către Bjorn:

— Aș dori să-mi îngăduiți să rămîn la voi. Pare-mi-se că trăgînd aici, am nimerit bine. Aș dori, de asemenea, să mă însoțești ori de cîte ori plec la drum, fiindcă ai ochiul ager și ești iute de picior, și fiindcă aș zice că ești cît se poate de îndrăzneț.

— N-aș putea spune că n-am ochiul ager sau că mi-ar lipsi îndrăzneala sau vreo altă însușire bărbătească, răspunse Bjorn. Bănuiesc însă că n-ai venit la mine decît pentru că ușile celorlalți îți sînt închise; totuși, Kari, de vreme ce mi-ai cerut-o n-am să mă port cu tine cum m-aș purta cu un oarecare; poți fi încredințat c-am să-ți dau orice ajutor îmi vei cere.

Soția lui izbueni atunci:

— Dezbăra-te-ar *troll*-ii de lăudăroșenia și ifosele astea. Nu mai căuta să te-nșeli și pe tine însuși și pe Kari cu înfundurarea asta prostească. Eu una, bucuros am să-i dau lui Kari și de-ale gurii și toate cîte știu că-i pot fi de trebuință. Dar Kari, pe vitejia lui Bjorn, să nu te bizui, căci mă tem că nu se va dovedi chiar așa bărbat cum se laudă.

Bjorn zise:

— Tu mereu mă tot ocărăști și mă tot ponegrești, eu însă am încredere în mine și știu că niciodată n-am să fug din fața nici unui dușman. Dovadă stă faptul că nimeni nu-mi caută rică, fiindcă nimeni nu se încumetă să se măsoare cu mine.

Kari se ascunse la ei o bucată de vreme și foarte puțin știu că se afla acolo. Lumea-și închipuia că era la Gudmund cel Puternic pe meleagurile de la miazănoapte, căci, la ce-

rerea lui Kari, Bjorn le spusese vecinilor că-l întâlnise pe Kari pe drum și că mîna spre Godaland, iar de acolo, peste Gasasand, avea să meargă la Modruvellir, la gospodăria lui Gudmund. Și zvonul acesta se lățise în țara întreagă.

FLOSI SE GĂTEȘTE SĂ PĂRĂSEASCĂ ISLANDA

Cam pe vremea aceea, Flosi le zise celor împreună cu care uneltise arderea lui Njal:

— Nu ne este iertat să mai stăm cu brațele încrucișate. Trebuie să ne gîndim să ieșim din țară, să plătim despăgubirile și să îndeplinim, pe cît se poate, cu bună-credință îndatoririle luate prin învoielile încheiate. Să-și aleagă fiecare ținta după plac și să-și caute loc pe corăbiile ce pleacă din țară.

Îl rugară cu toții să hotărască și să îngrijească el de toate acestea.

Flosi zise:

— Atunci o să mergem la Hornafjord¹, în părțile răsăritene, acolo se află trasă la uscat corabia unui negustor de la Trondhejm, pre nume Eyolf Năsosul. Acesta umblă să se căsătorească, dar cu aleasa inimii se poate însoți doar dacă se statornicește aici în Islanda. O să-i cumpărăm corabia fiindcă avem bani puțini, dar sîntem mulți. Corabia e încă pătoare și are să ne ducă pe toți.

Mai mult despre asta nu vorbiră, însă puțin după aceea porniră spre soare-răsare și nu se opriră decît tocmăi în Hornafjord la Bjarnanes. Acolo îl găsiră pe Eyolf Năsosul care iernase la Bjarnanes. Flosi se bucură de o bună primire

¹ *Hornafjord* (Fiordul Cornului), în sud-estul insulei.

și împreună cu oamenii săi înnoptă la Bjarnanes. A doua zi dimineață, Flosi se arată doritor să cumpere corabia lui Eyjolf, iar acesta zise c-ar fi gata s-o vîndă de i s-ar da prețui cerut. Norvegianul adăugă c-ar dori să primească în schimbul corăbiei o bucată de pămînt, undeva prin partea locului, și-i dezvălui lui Flosi amănuntele pețitoriei începute cu *bondi*-ul la care locuia. Flosi făgădui să-l sprijine pe lingă viitorul tată-soceru și să-i cumpere și corabia. Norvegianul se arată încîntat. Flosi îi oferî pămînt la Borgarhofn. Apoi Eyjolf vorbi cu *bondi*-ul, de față fiind și Flosi care-și puse la bătaie întreaga trecere pentru încheierea căsătoriei. Flosi îi dădu lui Eyjolf pămîntul ce-l avea la Borgorhofn, învîndu-se, prin baterea palmei, să primească în schimb corabia. Pe deasupra, Flosi cîpătă și mărfuri preț de douăzeci de sute.¹

După care Flosi încălecă și porni pe drumul întoarcerii. Era el atît de iubit de oamenii săi, încît putea lua de la ei orice mărfuri cu împrumut sau în dar, cum ar fi poftit. Merse acasă la Svinafell unde rămase cîtva timp. Apoi trimise în răsărit, la Hornafjord, pe Kol, feciorul lui Thorstein, și pe Gunnar, feciorul lui Lambi, să vadă de corabie și s-o gătească, să înjghebe sălașuri, să pună în saci și să stivuiască marfa și să strîngă merindele pentru drum.

Se cade să povestim acuma că feciorii lui Sigfus îi împărtășiră lui Flosi hotărîrea de a se duce în părțile Fljotshlidului să-și vadă gospodăriile și să care mărfurile ce le aveau precum și alte lucruri ce le erau de trebuință, „de Kari, ziseră ei, n-avem a ne teme, de vreme ce se află în pătrarul de miazănoapte“.

— Nu știu de-s chiar adevărate zvonurile privind mișcările lui Kari, zise Flosi. Adesea chiar știrile din izvoare mai vrednice de crezare se dovedesc neadevărate. Vă sfătuiesc să nu umblați decît mulți laolaltă, să vă risipiți cît mai rar cu puțință și să fiți tot timpul cu ochii în patru. Iar tu, Ke-

¹ Vezi cap. 1.

til de la Mork, adu-ți aminte de visul ce ți l-am povestit cindva și pe care m-ai rugat să nu-l destăinuiesc nimănui; căci acuma mulți dintre cei pomeniți în visul acela fac parte din ceata ta.¹

— Nu scapă omul de ce-i ursit să pățească, răspunse Ketil. Știu însă că ne povățuiești spre binele nostru.

Apoi nu mai schimbă nici un cuvînt. Feciorii lui Sigfus și cei ce aveau să-i însoțească, optsprezece cu totul, se gătiră de drum. Înainte de plecare îl îmbrățișară pe Flosi. Acesta, urîndu-le drum bun, le zise că pe mulți n-avea să-i mai vadă niciodată, dar ei nu se lăsară speriați și porniră. Flosi le ceru să ridice dinșii bunurile ce le avea în Medalland² și să le care pe coasta răsăriteană, și la fel să facă și cu cele ce le avea la Landbrot și în ținutul Skogahverfi³.

Minară ei la Skaftartunga, iar apoi apucară pe făgașurile ce urmează povîrnișul de miazănoapte al ghețarului Eyjafell, după care, ținînd drumul prin pădure se lăsară la vale în Godaland și ajunseră în ținutul Thorsmork. Zărînd de departe pilcul de călăreți, Bjorn de la Mork se grăbi să le iasă în întîmpinare. Își dădură binete, după care feciorii lui Sigfus îl întrebă ce știa de Kari, feciorul lui Solmund.

— L-am întîlnit eu pe Kari, răspunse Bjorn, dar e mult de atunci. Se îndreptă către Gasasand și se ducea în ospeție la Gudmund cel Puternic și mi s-a părut că se cam temea de voi. Se simțea părăsit și lipsit de prieteni.

Grani, feciorul lui Gunnar, zise:

— De noi, în curînd va avea a se teme încă și mai tare. O să vadă el cînd se va afla față în față cu noi. Acuma că-i singur nu ne mai sperie cituși de puțin.

Ketil de la Mork îl pofti să tacă și să mai contenească odată cu lăudăroșenia. Bjorn îi descusu cînd aveau de gînd să se înapoieze.

¹ Vezi cap. 133.

² Medalland (Tara-de-Mijloc), la sud-est de ghețarul Vatnajokull.

³ Skogahverfi (Cătunele-din-pădure), ceva mai la nord în aceeași regiune.

— Cam o săptămână o să întirziem în părțile Fljotshlidului, îi răspunseră ei.

Și-i spuseră și ziua anume în care aveau să se întoarcă urmînd același drum de munte, și după aceea se despărțiră.

Feciorii lui Sigfus merseră la gospodăriile lor, unde toți fură nespūs de bucuroși să-i vadă. Rămăseră acolo o săptămână.

Bjorn se-ntoarse acasă și-i istorisi lui Kari tot ce aflate despre călătoria feciorilor lui Sigfus și despre gîndurile lor. Kari îi zise că-n împrejurarea aceasta dăduse dovadă de credință și de mare prietenie.

Bjorn răspunse:

— Cred că de la oricine te poți aștepta să-ți înșele încrederea, numai de la mine nu, de vreme ce am făgăduit să te ocrotesc.

Soția lui Bjorn zise:

— Ești tu și așa destul de păcătos, chiar și fără să fii și trădător.

În următoarele șase nopți Kari nu se clinti de la Mork.

150

KARI ÎI ATACĂ A DOUA OARĂ PE FECIORII LUI SIGFUS

Kari îl înștiință pe Bjorn:

— Plecăm astăzi, spre răsărit, peste munți, și coborîm devalē la Skaftartunga, iar de acolo ne strecurăm furiș prin ținutul locuit de oamenii lui Flosi, căci am de gînd să prind o corabie la Alptafjord și să părăsesc Islanda.

— Asta-i o călătorie nespūs de primejdioasă, își dădu cu părerea Bjorn, și afară de noi doi, puțini-s cei ce s-ar încumeta s-o întreprindă.

Soția lui Bjorn zise:

— Să știi că, de-l lași în drum pe Kari, niciodată nu te mai primesc în patul meu, și neamurile te vor sili să-mi dai jumătate din avere.

— Tare mă tem, nevastă, c-ai să fii silită a căuta alte pricini de despărțenie, îi răspunse Bjorn, fiindcă ți-oi arăta eu ție de câtă vitejie și de ce isprăvi sînt în stare cînd e la o adicătelea.

Porniră în ziua ceea spre răsărit apoi, ocolind drumurile bătute, apucară prin munții de pe latura de miazănoapte a ghețarului, și coborîră la Skaftartunga, fără a se apropia cît de cît de gospodăriile din partea locului, pînă ajunseră la gîrlă. Acolo priponiră caii într-o viroagă, iară ei se așezară la pîndă într-un loc ferit.

Kari îl întrebă pe Bjorn:

— Ce facem dacă-i vedem că din munte coboară asupra noastră?

— Avem de ales din două una, răspunse Bjorn. Sau ne tragem din drumul lor mergînd către miazănoapte de-a lungul povîrnișului ca să-i lăsăm să treacă, sau așteptăm să vedem dacă nu rămîn în urmă careva dintre ei și după aceea îi atacăm.

Dezbătură îndelung ce cale să apuce, Bjorn rostindu-se ba pentru o grabnică retragere, ba pentru înfruntarea cu dușmanii, ceea ce lui Kari îi păru plin de haz.

Feciorii lui Sigfus își părăsiră gospodăriile chiar în ziua ce i-o numiseră lui Bjorn. Ajungînd ei la Mork, bătură la ușa lui Bjorn dorind să stea de vorbă cu dînsul. Soția lui Bjorn le deschise și le dădu binețe. Întrebară de Bjorn; dînsa le răspunse că era plecat devala în ținutul Eyjafjöll, de unde avea să meargă spre răsărit pentru ca, trecînd prin Seljulandsmul, să ajungă la Holt -- „căci are de primit bani de acolo“.

Deoarece știau că Bjorn dăduse bani cu împrumut în părțile acelea, îi dădură crezare. De la Mork se îndreptară spre răsărit către munți și nu se opriră decît la Skaftar-

tunga. Acolo, descălecară pe malul girlei, chiar în locul unde socotise Kari că o vor face, și lasară caii să pască. Apoi se răzlețiră. Ketil de la Mork, împreună cu opt oameni, o luă spre răsărit către Medalland, iar ceilalți se culcară și adormiră fără a bănui vreo primejdie, pînă în clipa cînd Kari și Bjorn se apropiară.

Se afla în locul acela o limbă îngustă de pămînt ce înainta în albia girlei. Kari se aciuă acolo și-l chemă pe Bjorn să stea în spatele lui și să nu-și primejduiască prea mult viața, „caută însă de mă ajută, îi zise el, cît îți stă în putere“.

— Nici prin gînd nu mi-a dat vreodată c-aș putea sta în spatele cuiva că îndărătul unui scut, zise Bjorn, acum însă n-am încotro și mă supun. Totuși, iscusit și viteaz cum sînt, pot și așa să-ți fiu de folos și proască să fac în dușman.

Între timp ceilalți săriseră cu toții în picioare și se repeziră la ei. Modolf, feciorul lui Ketil, care era în frunte, dădu să-l înțepe pe Kari cu sulița. Acesta se apără cu scutul; și sulița îi străpunse scutul în care rămase înfiptă. Dintr-o smucitură a scutului, Kari frînse sulița. Apoi cu paloșul căută să-l taie pe Modolf, care răspunse lovind și el. Tăișul lui Kari, se împiedică în plăselele armei lui Modolf, de unde sări la încheietură retezindu-i-o, așa încît mîna căzu odată cu paloșul. Virful paloșului lui Kari pătrunse adînc între coastele lui Modolf care se prăvăli și muri îndată.

Grani, feciorul lui Gunnar, apucă o suliță și o azvîrli asupra lui Kari. Acesta, implîntînd scutul în țărîină, prinse sulița din zbor cu mîna stîngă, o repezi înapoi împotriva lui Grani, după care apucă din nou scutul. Grani se feri cu scutul; dar sulița sparse scutul și străpunse șoldul lui Grani ceva mai jos de vîntre, și se înfipse în pămînt, țintuindu-l locului. Și cum Grani nu izbuti să smulgă sulița din rană, ortacii săi, acoperindu-l cu scuturile, îl tirară la adăpost într-o văgăună.

Un om țîșni la Kari, dînd să-i reteze piciorul. Ajunse pînă în coasta lui, însă Bjorn îl lovi, zburindu-i mîna, după

care, iute, mai înainte ca să-l poată atinge cineva, se ascunse la loc în spatele lui Kari. Atunci acesta făcu un pas mare înainte și, rotindu-și paloșul, îl spintecă pe vrăjmaș.

Asupra lui Kari se năpusti apoi Lambi, feciorul lui Sigfus, căutînd să-l taie cu paloșul. Kari zădărnici lovitura pieziș cu scutul, și paloșul lui Lambi nu mușcă. Apoi Kari, pâlindu-l și el, își infundă paloșul în pieptul lui Lambi. Virful paloșului ieși undeva între umerii lui Lambi, pricinuindu-i sfîrșitul.

Thorstein, feciorul lui Geirleif, se năpusti la Kari dintr-o latură. Kari, zărindu-l, îl croi cu paloșul la înălțimea umărului, sfîrtecîndu-l. Îndată după aceea îl răpuse și pe Gunnar de la Skal, un *bondi* cît se poate de cumsecade.

Fără ca să-și fi pus viața în joc nici o singură dată, Bjorn tăiasse trei oameni ce încercaseră să se apropie de Kari. El și Kari ieșiră nevătămați din această ciocnire, pe cîtă vreme dintre dușmani, cei ce scăpaseră cu viață erau răniți cu toții. Aceștia săriră în șa și fugiră mîncînd pămîntul de-a lungul girlei. Și atîta erau de îngroziți, încît ocoliră gospodăriile ce se aflau în calea lor, neîndrăznînd să se oprească nicăieri spre a povesti cele întîmplate.

Kari și Bjorn îi hîduiră pe cei ce se depărtau. Aceștia goniră de-a curmezișul ținutului Skogar și nu descălecară pînă la Svinafell. Cînd ajunseră acolo, Flosi nu se afla acasă așa că nimeni nu făcu nici cea mai mică încercare de a lua urma lui Kari și Bjorn. Pățania feciorilor lui Sigfus fu privită de toată lumea drept o înfringere rușinoasă.

Kari merse la Skal, unde făcu vestire de morțile de om săvîrșite. Îi înștiință de sfîrșitul lui Gunnar, care era stăpînul gospodăriei de acolo, și de moartea celorlalți patru, precum și de rănirea lui Grani, și le spuse e-ar fi nimerit ca pe Grani, de va mai fi în viață, să-l aducă înapoi acasă.

Bjorn zise că nu-l lăsase inima să-i ia zilele, cu toate că lui Grani asta i s-ar fi cuvenit cu virf și indesat. Cei de față îi întoarseră că puțini erau cei ce putrezeau sub gorgane

răpuși de mina lui. Bjorn le răspunse că de acum înainte va fi în măsură să secere dintre locuitorii de la Sida atîția cît va pofți. Ei se prefăcură a fi speriați din cale-afară. După care Kari și Bjorn își văzură de drum.

151

A TREIA CIOCNIRE CU UNELTITORII PÎRJOLULUI

Kari îl întrebă pe Bjorn:

— Ce facem acum?

Bjorn răspunse:

— N-ai zice că de astă dată se cere cea mai mare istețime cu puțință?

— Da, desigur, încuviință Kari.

— Atunci nu-i nevoie să stăm mult pe gînduri, zise Bjorn. Îi păcălim noi ca pe uriașii cei nătingi. Ne facem că ne îndreptăm către miazănoapte, spre munți și, îndată ce dealurile ne vor ascunde vederilor, ne întoarcem și minăm devale de-a lungul gîrlei, apoi ne ascundem la loc sigur și așteptăm cît o ține focul urmăririi; bineînțeles, numai dacă au să ne urmărească.

— Așa vom face, zise Kari. Și eu tot așa mă gîndisem.

— Să vezi, zise Bjorn, ai să te încredințezi că mintea nu-mi e întru nimic mai prejos decît vitejia.

Minară deci devale de-a lungul Skaptei pînă în locul und gîrla se desface în mai multe brațe către răsărit și către miazăzi. Acolo apucară de-a lungul brațului mijlocăș și merseră neîncetat pînă ajunseră în Medalland, în dreptul mlaștinei numite Krimglumyr. Jur împrejurul mlaștinei se aflau straturi de lavă încremenită.

Kari îl rugă pe Bjorn să îngrijească de cai și să stea de veghe — „căci sînt foarte sîmnoros“ zise el.

Bjorn se depărtă cu caii, iar Kari se culcă; dar nici nu așipise bine că Bjorn îl și trezi. Prinsese caii și venise cu ei.

— Mă-ntreb fără mine ce te-ai face? zise Bjorn. Altul, mai puțin viteaz ca mine, te-ar fi lăsat și ar fi fugit acum, căci iată vin dușmanii; gătește-te să-i întâmpini.

Kari se propti sub un colț de stîncă mult ieșit înafară, și Bjorn îl întrebă:

— Dar eu unde să stau?

— Ai de ales una din două, răspunse Kari. Sau să stai în spatele meu cu scutul în mînă, ca să te aperi, de va fi nevoie, sau să-ncaleci și s-o ștergi cît se poate de iute.

— Nu fac eu una ca asta, sări Bjorn, și n-o fac din mai multe pricini. Mai întii, pentru că, de-aș pleca, s-ar găsi destui oameni răutăcioși să spună că te-am părăsit din mișelie. Al doilea, pentru că știu că dușmanii ar socoti că-s o pradă prea de soi și ar pune doi-trei pe urmele mele, și atuncea cu nimic nu te-aș mai putea ajuta. De aceea mai bine rămîn să mă apăr cît oi putea alături de tine.

Nu după multă vreme, pe malul mlaștinii trecură trei cai de povară. Caii erau însoțiți de trei oameni.

— Nu ne-au văzut, zise Kari.

— Atunci, lasă-i să-și vadă de drum, spuse Bjorn.

Cei trei trecură mai departe, dar în urma lor se iviră șase călări care veneau drept asupra-le. Aceștia îndată descălecară de pe cai și dădură iureș.

În frunte se afla Glum, feciorul lui Hildi, care azvîrli sulița împotriva lui Kari. Acesta se răsuci într-un călcîi, și sulița nimeri în stîncă. Văzînd așa, Bjorn pe loc reteză prăjina suliței. Fără a aștepta să se proptească bine pe amîndouă picioarele, Kari lovi năprasnic, și buza paloșului său mușcă adînc în coapsa lui Glum, luîndu-i piciorul. Glum muri pe loc.

Apoi asupra lui Kari se năpustiră Vebrand și Asbrand, feciorii lui Thorfinn. Kari ieși înaintea lui Vebrand, și-l străpunse cu paloșul, după aceea se-ntoarse împotriva lui As-

brand căruia îi retează picioarele. În învălmășeală, Kari și Bjorn fură și ei răniți.

La Kari năvăli acum Ketil de la Mork, care aruncă su-lița către el. Kari săltă piciorul, și su-lița se înfipse în pământ. Apoi sări pe prăjina su-liței, fringînd-o. După care îl înșlăcă pe Ketil, ținîndu-l locului. Bjorn dădu să-l omoare.

— Lasă-l, zise Kari. Vreau să-l cruț. Apoi către Ketil:

— Să știi, Ketil că de cîte ori s-ar întîmpla să mai cazi în mîna mea, eu unul niciodată n-am să-ți iau zilele.

Ketil nu scoase nici un cuvînt. Încălecă și se întoarse la soții săi și istorisi aceste fapte celor ce încă nu aflaseră de ele. La rîndul lor ei dădură de știre locuitorilor și îndată aceștia alcătuiră o poteră care, vreme de trei zile, scotoi toate văile, pînă departe spre munte. Apoi oamenii se înapoiară la casele lor, iar Ketil și soții săi apucară spre răsărit, și, ajungînd la Svinafell, povestiră cele petrecute.

Floși nu se arată cine știe ce tulburat și măturisi că se-ndoiște că treaba se va încheia aici — „căci nu se află astăzi în Islanda nici un bărbat pe potriva lui Kari“.

152

BJORN RĂSPLĂTIT DE KARI

Se cade să povestim acum de Kari și de Bjorn că ei în acest timp au bătut cale lungă, ajungînd la o nisipiste. Acolo poposiră la adăpostul unei dune acoperite cu perișor, și, ca să nu sufere de foame caii, tăiară cîteva brațe de perișor. Ghicind întocmai mișcările dușmanilor, Kari părăsi locul acela numai bine cînd aceștia au încetat urmărirea. Străbă-

tură ținutul pe vreme de noapte, îndreptându-se spre muniți pe același drum ce-l urmăseră la venire. Și nu se mai opriră decît la Mork.

Acolo Bjorn îi zise lui Kari:

— Acuma, cînd o să dăm ochi cu soția, te rog, dovedește că-mi ești cu adevărat prieten, căci vezi, dînsa nu crede nimic din ce spun eu. Asta-i hotărîtor pentru mine. Răsplătește astfel ajutorul ce ți-am dat.

— Bucuros, se învoi Kari.

Asupra acestora intrară în ogradă. Soția lui Bjorn le ură bun-venit și-i întrebă ce ispravă făcuseră.

— S-au încurcat itele, nevastă, zise Bjorn.

Dînsa doar zîmbi ușor, fără a-i răspunde. Apoi îi ceru deslușiri lui Kari:

— Ți-a fost de vreun folos Bjorn?

— Fără prieteni, omul e ca stînga fără dreapta¹, răspunse Kari, și Bjorn mi-a fost de mare ajutor. Trei dușmani a rănit, alegîndu-se și el cu mai multe răni, și m-a sprijinit din răspuțeri.

Se odihniră la Mork trei nopți, după care încălecară și se duseră la Holt să-l vadă pe Thorgeir, căruia Kari îi povesti între patru ochi cele întîmplate, căci știrea încă nu ajunsese acolo. Thorgeir îi mulțumi lui Kari și se citea pe fața lui că era bucuros. Îl întrebă apoi pe Kari ce socotește c-ar mai avea de făcut și ce gînduri are.

— Vreau, de s-ar ivi prilejul, să-i mai răpun pe Gunnar, feciorul lui Lambi, și pe Kol, feciorul lui Thorstein, răspunse Kari. După aceea, dacă-i punem la socoteală și pe cei cinci cărora împreună le-am făcut de petrecanie, vom fi ucis cincisprezece. Acum însă aș vrea să-ți fac o rugăminte.

Thorgeir făgădui că oricare i-ar fi dorința i-o va împlini.

¹ În original, proverb aliterativ.

— Aș dori ca pe omul acesta să-l iei sub ocrotirea ta, zise Kari, se numește Bjorn și a luat parte cu mine la aceste vărsări de sînge. În schimbul gospodăriei lui aș vrea să-i găsești alta, cu toate cele de trebuință, undeva pe-aici prin apropiere, și aș mai vrea să-l aperi așa încît nimeni să nu se poată răzbuna pe el. Pentru un *hofdingi* ca tine, astea-s o nimica toată.

— Bucuros, răspuse Thorgeir.

Mai tirziu, Thorgeir luă asupra sa gospodăria de la Mork, dindu-i în schimb lui Bjorn o gospodărie cu toate cele de trebuință la Asolfsskali. Thorgeir însuși mută acareturile și vitele lui Bjorn la Asolfsskali. De asemenea, în numele lui Bjorn, tocmi învoială și făcu pace cu toți dușmanii a-cestuia. După aceea, Bjorn se bucură de mult mai mare cinstire decît mai nainte.

Kari încălecă și mină întins pînă la Tunga, la gospodăria lui Asgrim, feciorul lui Grim de la Ellida. Acesta-i făcu o primire nespus de călduroasă. Kari îi istorisi cu amănunțime toate faptele sale. Asgrim fu cît se poate mulțumit și-l rugă să-i spună ce plănuia să întreprindă acuma.

— Am de gînd să părăsesc Islanda, răspuse Kari, ca să-i urmăresc pe ceilalți vinovați și s-apuc, de va fi cu putință, un prilej de a-i ucide.

Asgrim îi zise că, în privința vitejiei, nimeni nu-i era pe potrivă.

La Tunga, Kari rămase cîteva nopți. Apoi merse la Gizur cel Alb, care-l primi cu brațele deschise. Rămase și la dînsul o bucată de vreme pînă ce, într-o zi, îi zise lui Gizur că pleacă la Eyrar. La despărțire Gizur îl dăruie cu un paloș strașnic. După care încălecă și mină devala la Eyrar. Acolo se înțelese cu Kolbein cel Smead să-l treacă peste mare. O veche prietenie îl lega de Kolbein, care era de fel din Orcade și era om deosebit de viteaz. Acesta-l strînse în brațe pe Kari și-i zise că împreună vor birui sau vor pieri.

FLOSI LA CURTEA JARL-ULUI SIGURD AL ORCADELOR

Însoțit de aproape toți ai săi, Flosi porni acum spre răsarit către Hornafjord. Duceau cu ei mărfurile ce aveau, precum și merinde și alte lucruri trebuincioase pentru călătorie. Numaidecît se apucară să armeze corabia. Flosi nu se dezlipi de lângă corabie decît în clipa cînd aceasta fu gata de drum, și îndată ce se ridică vînt prielnic ieșiră în larg. Cum vremea eră rea, rătăciră pe mare timp îndelungat și nici nu mai știau unde se află.

Într-o zi, corabia fu spălată de talazuri uriașe, de trei ori mai înalte cît cele obișnuite. Atunci Flosi zise că, pesemne, se găseau în apropiere de vreun țărm, asemenea valuri neputînd să se ridice decît unde apa-i puțin adîncă. Ceața eră groasă, iar vîntul se întetise, suflînd în rafale turbate. Și, deodată, în mijlocul nopții, se treziră aruncați pe țărm. Scăpară teferi cu toții, corabia se sfărîmase însă și nu le-a fost cu putință a salva nimic din încărcătură. Se văzură nevoiți să caute adăpost împotriva frigului.

Dimineăța urcară muchea unui deal. Vremea se ndreptase. Flosi întrebă dacă nu cunoștea careva meleagurile pe care nimeriseră. Doi dintre oamenii săi, care mai fuseseră pe acolo, ziseră că recunosc locurile:

— Sîntem la Hrossey, în Orcade.

— Bine ar fi fost să nimerim pe alte meleaguri, spuse Flosi, fiindcă Helgi, feciorul lui Njal, pe care eu l-am ucis, făcea parte din ceata jarl-ului Sigurd, feciorul lui Hlodvir¹.

Căutară apoi un ascunziș și, acoperindu-se cu mușchi, stătură pitiți o vreme; dar nu mult, căci Flosi grăi:

— Nu se cade să mai zăbovim aici, trebuie s-o ștergem pînă nu dau locuitorii peste noi în ascunzătoare².

¹ Vezi cap. 86.

² Pentru un bărbat islandez era mare rușine să se ascundă

Se ridicară deci și chibzuiră ce să facă.

— Să ne dăm în mina *jarl*-ului, zise Flosi. N-avem de ales, căci și așa viața noastră e în puterea lui și poate face cu noi ce poștește.

Părăsiră deci locul acela. Flosi îi învăță să nu sufle nimănui nimic de cele întâmplate sau de călătoria lor, pînă ce nu va fi vorbit el cu *jarl*-ul. Merse ră ei apoi pînă întîlniră oameni care-i îndreptară spre locul unde se afla *jarl*-ul. Se infățișară lui, și Flosi și toți ceilalți îl salutară. *Jarl*-ul îi întrebă cine erau. Flosi își spuse numele și-arătă din ce parte a Islandei venea. *Jarl*-ul, care aflase mai dinainte de arderea lui Njal, îndată își dădu seama cu cine avea de a face.

— De Helgi, feciorul lui Njal, care a fost în slujba mea, ce știi să-mi spui? întrebă atunci *jarl*-ul. —

— Atita doar îți pot spune, îi răspunse Flosi, că i-am tăiat capul.

Jarl-ul dădu poruncă să fie popriți cu toții, și porunca lui fu adusă la îndeplinire. În clipa aceea, Thorstein, feciorul lui Hall de la Sida, păși înainte. Flosi ținea de soție pe Steinvor¹, sora lui Thorstein. Acesta, care făcea parte din ceata *jarl*-ului Sigurd, văzînd că Flosi a fost luat prizonier, oferi să-i răscumpere viața cu tot avutul său. *Jarl*-ul, care era minios din cale-afară, se împotrivi cu încăpăținare. În cele din urmă însă, mulțumită stăruințelor lui Thorstein și ale altor bărbați de frunte — căci Thorstein avea mulți prieteni, și aceștia se alăturară cererii sale — *jarl*-ul se înduplecă și se învoi să-i cruțe pe Flosi și pe oamenii săi.

Apoi, urmînd un obicei al marilor căpetenii, *jarl*-ul îi încredință lui Flosi slujba îndeplinită odinioară de Helgi², feciorul lui Njal. Și astfel Flosi intră în slujba *jarl*-ului Sigurd, și în scurtă vreme ajunse să fie mult îndrăgit de acesta.

¹ Vezi cap. 95.

² Materializări ale acestui obicei se întîlnesc și în alte saga.

SFATUL CĂPETENIILOR

Kari și Kolbein cel Smead ridicară ancora și se avîntară în larg pornind de la Eyrar, la două săptămîni după ce Flosi și ai săi părăsiseră Hornarfjordul. Avură parte de vînt bun și nu întîrziară mult timp pe mare. Debarcară la Fridarey¹, o insulă aflată între Hjaltland și Orcade. Aici Kari fu găzduit de un om pre nume David cel Alb. Acesta-i istorisi tot ce aflate despre călătoria lui Flosi și a oamenilor săi. David era bun prieten cu Kari și-l adăposti peste iarnă. Tot ce se-nîmpla în apus² și la Hrossey ajungea în scurt-timp la urechile lor.

Jarl-ul Sigurd³ al Orcadelor îl poftise pe cumnatul său *jarl*-ul Gilli al Hebridelor, să vină la Hrossey, ca împreună să petreacă sărbătorile iernii. Gilli ținea de soție pe Svanlaug⁴, o soră a *jarl*-ului Sigurd. Se mai afla la Hrossey și un crai din Irlanda pre nume Sigtrygg⁵, feciorul lui Olaf Kvaran. Maica acestuia se numea Kormlod⁶. Era o femeie nemaivăzut de frumoasă și dăruită cu toate însușirile celor trupești, mergea însă vestea că în toate cele ce atîrnau de voînța și judecata ei, se dovedea cum nu se poate mai haină. Fusesse ea soața unui crai pre nume Brian⁷, de care trăia despărțită acum. Acest Brian, care era cel mai mîrinimos

¹ Astăzi, această insulă se numește Fair Isle și face parte din teritoriul Marii Britanii.

² Adică la apus de Fridarey, în Orcade.

³ Fragmentul ce urmează este preluat din *Brian Saga*, o scriere care între timp s-a pierdut.

⁴ În cap. 89 este numită Nereid.

⁵ Sigtrygg Barbă-Argintie, rege de obîrșie scandinavă, a domnit la Dublin între 989 și 1035.

⁶ În cronicile irlandeze: Gornflaith.

⁷ Brian Boruma, rege irlandez care a domnit peste ținutul Munster; erou național irlandez, și-a găsit moartea în bătălia de la Clontarf, în 1014.

dintre toți craii, își avea reședința la Kantaraborg¹, în Irlanda. Avea el un frate pre nume Ulf, mare și vestit războinic.

Brian avea un copil de suflet pre nume Kerthjalfad²; era acesta feciorul craiului Kyllfir care, după ce în multe războaie se măsurase cu Brian, fugise din țară și se retrăsese într-o mănăstire. Când fusese în pelerinaj în țările de la miazăzi, craiul Brian îl întâlnise pe craiul Kyllfir și se împăcaseră; atunci Brian îl înfiase pe Kerthjalfad, și acum îl iubea mai mult decât pe proprii săi fii. Când s-au desfășurat întâmplările ce se povestesc aici, Kerthjalfad era bărbat în putere și viteaz între viteji.

Brian avea un fecior pre nume Dungad, un altul pre nume Margad și un al treilea pre nume Tadd³, căruia noi⁴ îi zicem Tann. Dintre ei, acesta era cel mai tânăr. Feciorii cei mari ai lui Brian erau bărbați în putere și deosebit de viteji.

Kormlod nu era mama feciorilor lui Brian. După despărțirea de Brian, era atît de înverșunată împotriva acestuia încît nu-i dorea decît moartea. Brian, pe cei osîndiți la surghiun, obișnuia să-i ierte chiar și atunci cînd săvîrșeau de trei ori la rînd aceeași nelegiuire; însă de se întîmpla să calce ei încă o dată legea, atuncea-i lăsa să-și ispășească pedeapsa. După acest amănunt se poate judeca ce fel de domn era.

Kormlod neîncetat îl asmuțea pe feciorul ei Sigtrygg să-l răpună pe Brian. Cu gîndul acesta ea îl trimise la *jarl*-ul Sigurd să ceară sprijin. Sigtrygg ajunsese în Orcade înaintea sărbătorilor iernii, iar *jarl*-ul Gilli, cum am scris mai sus, sosise acolo cam odată cu dînsul⁵.

În sală de ospăț, craiului Sigtrygg i se dădu scaunul înalt de la mijloc, cei doi *jarl*-i așezîndu-se unul la dreapta, iar celălalt la stînga lui. Însoțitorii lui Sigtrygg cum și cei

¹ Sau Kincora, capitala Munsterului.

² În cronicile irlandeze: Toirdhelbach.

³ În cronicile irlandeze: Murchad, Donnchad și Tade.

⁴ Noi, adică islandezii.

⁵ Aici se încheie primul fragment preluat din *Brian Saga*.

ai *jarl*-ului Gilli se înșirară de o parte, iar în fața lor, lângă *jarl*-ul Sigurd, luară loc Flosi și Thorstein, feciorul lui Hall. Sala era plină de oameni.

Craiul Sigtrygg și *jarl*-ul Gilli se arătară doritori să cunoască împrejurările arderii de viu a lui Njal și întâmplările ce-i urmaseră. Atunci fu ales să depene povestea Gunnar, feciorul lui Lambi și îi dădură un jilt.

155

RĂFUIALA CU GUNNAR, FECIORUL LUI LAMBI.
SIGTRYGG SE GĂTEȘTE DE RĂZBOI

Între timp, Kari, David cel Alb și Kolbein sosiseră pe ascuns la Hrossey. Lăsând numai o mină de oameni de strajă la corabie, ei coboriră îndată pe uscat. Kari și ortacii săi se duseră drept la curtea *jarl*-ului, și eind ajunseră în dreptul sălii unde avea loc ospățul Gunnar, feciorul lui Lambi, tocmai își depăna povestirea. Kari și ceilalți se opriră afară și ascultară. Era chiar în ziua sărbătoririi iernii.

Sigtrygg, craiul, ceru amănunte:

— Dar Skarphedin cum s-a ținut în mijlocul flăcărilor?

— La început, destul de bine, răspunse Gunnar, la urmă însă a plins.

Povestirea fusese și până aci pătinitoare și plină de neadevăruri. Minciuna asta însă Kari n-o mai răbdă. Cu paloșul în mână, dădu buzna în sala de ospăț și rosti aceste stihuri:

*Țanșoși, cai! viteji nespuși,
Ei cu focul se fălesc.
Dar c-au fost pe fugă puși
Nici o corbă nu crîcnesc.*

*Totuși pofta de pirjol
Și-a primit din plin răsplata;
Corbi sătui ce dau ocol
S-au hrănit din ei de-a gata.*

Apoi se repezi în mijlocul sălii și, cu atita putere-l păli pe Gunnar, feciorul lui Lambi, la junghetură, încît îi zbură capul care se rostogoli în fața craiului și a celor doi *jarl*-i. Mesele, precum și veșmintele *jarl*-ilor fură improșcate cu sînge. Cunoscîndu-l pe cel ce săvîrșise moartea de om, *jarl*-ul Sigurd strigă:

— Puneți mîna pe Kari și ucideți-l.

Kari, care și el fusese cîndva în slujbă *jarl*-ului, era foarte iubit de toți, și de aceea nici un singur om nu se clinti spre a îndeplini porunca *jarl*-ului.

Kari grăi:

— Nu puțini vor fi de părere că răzbunîndu-l eu pe Helgi, feciorul lui Njal, care ți-a slujit, am făcut un bine măricei tale.

— Kari n-a săvîrșit nici o nesăbuintă, zise Flosi. Cu noi n-a încheiat pace, n-ă făcut așadar altceva decît să-și implinească o datorie.

Apoi Kari părăsi sala, și nu se clinti nimeni să-l urmărească. Împreună cu ortacii săi se-ntoarse la corabie. Vîntul era bun, și înălțînd pînza se îndreptară către miazăzi, spre Caithness și debarcară la Thraskvik, unde traseră la casa unui bărbat mărinimos, pre nume Skeggi, care-i găzdui vreme îndelungată.

Cei adunați în sala de ospete a *jarl*-ului Sigurd al Orca-delor curățiră mesele și traseră mortul afară. *Jarl*-ului i se aduse la cunoștință că între timp Kari și ai săi porniseră către miazăzi, spre Scoția, Sigtrygg craiul zise:

— Strașnic de îndrăzneț mai e bărbatul acesta că s-a încumetat să săvîrșească asemenea ispravă fără a se sinchisi de primejdie.

— Nici că se află om pe lume mai viteaz decât Kari, înțări *jarl*-ul Sigurd.

După care, Flosi luă cuvîntul și le povesti el împrejurările arderii de viu a lui Njal. Înfățișă faptele fiecăruia fără părtinire și toți îi dădură crezare.

Apoi Sigtrygg craiul deschise vorba despre lucrul pentru care venise și-i ceru *jarl*-ului Sigurd să i se alătore și împreună să pornească război împotriva lui Brian¹ craiul. *Jarl*-ul se codi multă vreme. În cele din urmă primi, dar numai după ce Sigtrygg îi făgădui că, de-l vor birui pe Brian, o să i-o dea de soție pe maică-sa Kormlod și o să-l facă și rege al Irlandei. Pe Sigurd toți ai săi îl sfătuiră să nu se amestece în acest război, dar zadarnic. La despărțire, *jarl*-ul Sigurd îi făgădui totuși lui Sigtrygg că i se va alătura, iar, în schimb, acesta îi zise că i-o va da pe maică-sa și regatul. Totodată se înțelesesă că de Florii *jarl*-ul Sigurd va veni cu oastea la Dublin.

Sigtrygg porni pe mare către miazăzi, spre Irlanda, și-i aduse la cunoștință maică-si că *jarl*-ul li se alăturase, precum și ce făgăduieli făcuse. Kormlod fu mulțumită de toate acestea, îi spuse însă că se cerea să ridice oaste încă și mai puternică. Sigtrygg întrebă de unde să mai strîngă oaste.

Dinsa îi dădu răspuns că în largul coastelor apusene ale insulei Man se aflau doi vikingi cu treizeci de corăbii „și atîta sint de viteji încît nimeni nu-i în stare să le țină piept. Unul se numește Ospak, celălalt Brodir. Neapărat te duci să-i găsești, și oricare ar fi cererile lor nu precupețești nimic ca să-i cîștigi de partea ta.”

Sigtrygg craiul plecă deci să-i caute pe cei doi vikingi și dădu peste ei în largul insulei Man. Numai decît îi înfățișă lui Brodir scopul venirii sale, dar acesta, nici să stea de vorbă nu voi pînă ce Sigtrygg nu-i făgădui lui și regatul și mina maică-si. Învoiala lor urma să fie păstrată în mare taină ca nu cumva s-ajungă la urechile *jarl*-ului Sigurd. Se înțelesesă

¹ De aici un al doilea fragment preluat din *Brian Saga*.

ei ca Brodir să vină la Dublin în ajunul Floriilor. Sigtrygg se întoarse acasă și-i spuse mamei ce ispravă făcuse.

După aceea Brodir merse să se sfătuiască cu Ospak. Ii aduse la cunoștință tot ce vorbise cu Sigtrygg și-i ceru să-l ajute în războiul cu Brian craiul. Adăugă că viața lui atârna de soarta acestui război. Ospak îi răspunse că împotriva unui rege atât de mărinimos nu vroia să se ridice. Se mâniară amândoi și ajunseră să strice prieteșugul și să-și împartă corăbiile. Ospak luă zece, iar Brodir douăzeci.

Ospak era păgîn și din cale-afară de dibaci. Iși ancoră corăbiile în strîmtoare, în vreme ce Brodir cu ale sale rămase afară în larg.

Brodir fusese creștin, și cîndva chiar fusese rînduit diacon, dar se lepădase de credință devenind apostat. Acum aducea jertfe zeilor păgîni și era priceput la vrăjitorii. Purta o cămașă de zale prin care nici o armă nu putea pătrunde. Era înalt de stat și puternic, iar părul îl avea atât delung încît îl petrecea sub cingătoare; și părul lui era negru.

156

SEMNE RELE ÎN AJUNUL BĂTĂLIEI DE LA CLONTARF

Într-o noapte, deasupra lui Brodir și a oamenilor săi, văzduhul vui de zgomote asurzitoare. Se treziră și săriră în picioare cu toții și dădură să se îmbrace. În același timp se porni o ploaie cu sînge clocotit. Ridicărilor ei scuturile să se ferească, totuși mulți fură opăriți. Aceste semne nu conțină decît la ivirea zorilor, și de pe fiecare corabie muri cîte un om. După aceea, dormiră toată ziua.

Noaptea următoare izbucni aceeași larmă, și din nou săriră din culcușuri. Paloșele ieșiră singure din teacă, iar securile și sulitele prinseră a zbura și a se încăiera de la sine. Se

năpusteau atit de năprasnic asupra oamenilor încît se văzură ei siliți să se ferească, dar cu toate acestea cîțiva se aleseră cu răni, iar de pe fiecare corabie muri cîte un om. Asta ținu pînă la răsăritul soarelui. După aceea, iarăși dormiră toată ziua.

A treia noapte se auzi aceeași larmă. Stoluri de corbi, cu cioc și gheare ce păreau a fi de fier, năvăliră asupra lor. Corbii îi încolțeau cu asemenea înverșunare că trebuiră să lupte împotriva lor cu paloșul în mînă și să se apere cu scutul. Asta ținu pînă se miji de ziuă, și din nou își pierdu viața cîte un om de pe fiecare corabie. După aceea ceilalți apucară să doarmă un timp.

Cînd se deșteptă, Brodir gemu adînc și porunci să se lase luntrea la apă — „mă duc să-l caut pe Ospak“, zise. Apoi, împreună cu cîțiva dintre oamenii săi, sări în luntre.

Îi zugrăvi el lui Ospak semnele ce li se arătaseră și-l rugă să i le tilcuiască. Ospak îi ceru ca mai întii să-i dea chezășie de pace. Brodir dădu îndată chezășia cerută, dar și după aceea Ospak mai trăgîină lucrurile pînă la căderea nopții, deoarece știa că Brodir niciodată nu făcea moarte de om pe întuneric.

Pe urmă Ospak grăi:

— Ploaia cu sînge ce s-a abătut asupra voastră înseamnă că mare vărsare de sînge vei face, și din singele tău și din al altora. Larma asurzitoare ce-ai auzit-o prevestește prăpădul lumii: o să muriți cu toții în curînd. Armele ce s-au năpustit asupra voastră înseamnă război, iară corbii de care ai fost năpădiți sint diavolii în care ai crezut cîndva și care te vor tîri în adînc, la muncile Iadului.

Brodir fu cuprins de o atit de turbată mînie încît nu-i răspunse nici un cuvînt. Se întoarse numai decît la ai săi și le ceru să închidă strîmtoarea cu corăbiile lor, pe care le legă cu pîrme de țarm. Era hotărît ca a doua zi în zori să-i ucidă pe Ospak și pe toți ortacii săi. Ghicindu-i gîndurile, Ospak făgădui solemn să se creștineze, să treacă de partea lui Brian craiul și să-l urmeze cîte zile o avea. Apoi dădu

poruncă să se acopere corăbiile și să fie împinse cu ajutorul prăjinilor de-a lungul țărmului; după aceea tăiară ancorele corăbiilor lui Brodir, ale căror echipaje erau cufundate în somn adânc, și corăbiile fură purtate de curent. Ospak și oamenii săi scăpară din strimtoare și, înălțînd pinzele, se îndreptară către apus, spre Irlanda și nu se opriră decît la Kantaraborg. Ospak aduse la cunoștința lui Brian crăiul tot ce afluase, apoi, după ce fu botezat de acesta, se puse sub ocrotirea lui.

Brian porni să ridice ostași din toate colțurile țării; toți ostașii urmau să se adune la Dublin, cu o săptămîină înainte de Florii.

157

BĂTĂLIA DE LA CLONTARF

Jarl-ul Sigurd, feciorul lui Hlodvir, se gătea să plece din Orkney spre Irlanda. Flosi ceru să-l însoțească, însă *jarl*-ul refuză, deoarece Flosi încă nu-și împlinise făgăduiala de a merge în pelerinaj la Roma. Atunci Flosi offeri ca cincisprezece dintre oamenii săi să se alăture oștirii *jarl*-ului, ceea ce acesta primi; după aceea Flosi, împreună cu *jarl*-ul Gilli, se îndreptară spre Hebride.

Cu *jarl*-ul Sigurd plecară și Thorstein, feciorul lui Hall, Hrafn Roșcovanul și Erling din Straumey¹. Pe Harek *jarl*-ul nu voi să-l ia cu dînsul, dar îi făgădui că lui îi va da de știre, înaintea tuturor, de cele întîmplate.

Jarl-ul Sigurd cu întreaga sa oștire, sosi la Dublin chiar în ziua de Florii. Brodir cu toate corăbiile sale se și găsea acolo. Prin vrăjitorii, acesta încercă să afle care o să fie soarta

¹ Personaje din *Brian Saga*.

bătăliei. Primi răspuns că, de se va da bătaia în Vinerea Mare, Brian va câștiga bătaia, dar va pierde viața, iar de va începe mai înainte, vrăjmașii lui Brian își vor pierde viața până la unul. Atunci Brodir zise că el și ai săi nu vor intra în luptă decât Vineri.

Joi, un bărbat călare pe un cal sur bălțat și cu o lance grea în mină se înfățișă Kormlodei și celor ce-o înconjurau. Acesta stătu de vorbă vreme îndelungată cu Brodir și cu Kormled.

Brian craiul cu întreaga-i oaste ajunsese în fața cetății Dublinului. În Vinerea Mare dușmanul ieși din cetate, și cele două tabere se rindură de luptă. Brodir se afla pe o aripă. Sigtrygg craiul, pe cealaltă, iar în centru Jarl-ul Sigurd.

Se cuvine să spunem acum despre Brian că nu voia să dea bătaia în Vinerea Mare; de aceea, în jurul lui, punind sent lângă scut, alcătuiră un adevărat zid, iar în față își înșiră oștirea. Pe aripa ce urma să-l înfrunte pe Brodir se afla Ulf Hreda; pe cealaltă, ce urma să-l înfrunte pe Sigtrygg, se aflau Ospak și feciorii lui Brian. Iar în centru să găsea Kerthjalfad în fața căruia flăcăuau flăcările.

Cele două oștiri se ciocniră și bătaia se înceuă aprigă. Croindu-și drum prin rindurile potrivnice, Brodir îi seceră pe toți cei ce ncercau a-i ține piept, și scăpa nevătămat de armele lor. Ulf Hreda se năpusti asupra lui, și în trei rinduri îi poeni cu atâta putere încît de fiecare dată Brodir se așternu țărînei și numai foarte cu greu izbuti să se ridice. Îndată ce se săltă în picioare a treia oară, Brodir o luă la fugă și se ascunse într-o pădure.

Jarl-ul Sigurd se înleștă în luptă crîncenă cu Kerthjalfad, care înainta năvalnic prăpădindu-i pe toți cîți îi reșeau în cale. Acesta făcuse proace în rîndurile jarl-ului, ajungînd la steag și omorî tu-l pe stegar. Jarl-ul porunci numai de cît

¹ Bătălia s-a desfășurat la Clontarf, la nord de Dublin, la 23 aprilie, în Vinerea Mare a anului 1014.

altcuiva să țină sus steagul, și lupta se aprinse din nou. Kerthjalfad însă îndată îl răpuse și pe noul stegar și-i doborî pe toți cei din preajmă. Jarl-ul Sigurd porunci atunci lui Thorstein, feciorul lui Hall, să ridice el steagul, și acesta tocmai dădea să-l apuce, cînd Amundi cel Alb îl opri:

— Lasă steagul, Thorstein. Vezi doar, că toți care-l poartă își găsesc moartea.

Jarl-ul strigă:

— Hrafn Roșcovanul, ia steagul.

— Ba, să-l ei tu, că-i al tău Necuratul, îi întoarse Hrafn.

— Omul sărac se cade straița singur să și-o poarte¹, zise jarl-ul; apoi smulse steagul de pe prăjină și-l viri în sin.

Puțin după aceea, Amundi cel Alb fu omorît, iar apoi însuși jarl-ul căzu străpuns de o sulită.

Ospak izbutise să destrame aripa potrivnică; fusese însă greu rănit, iar doi dintre fiii lui Brian pieriseră. Cu toate acestea, în fața lui Ospak, Sigtrygg bătu în retragere și întreaga lui oștire fu pusă pe goană.

În vreme ce toți fugeau, Thorstein, feciorul lui Hall, se opri și-și legă nojițele. Kerthjalfad îl întrebă de ce nu fugea și el.

— Pentru că, pînă diseară, tot n-am să ajung acasă, îi răspunse Thorstein, casa mea e tocmai în Islanda.

Kerthjalfad îl cruță.

Hrafn Roșcovanul, ca să scape de urmăritori, se aruncă în apele unei girle. În adincul undelor i se păru că zărește Iadul însuși și o mulțime de diavoli care căutau să-l tragă la fund. Atunci Hrafn strigă:

— Sfinte Petre, de două ori am bătut drumul la Roma și, de-ai să-mi îngădui, gata sînt să-l bat și a treia oară.

Îndată dracii îl sloboziră, și Hrafn ajunse pe celălalt mal.

Brodir băgă de seamă că grosul oștirii vrăjmașe îi urmărea pe fugari și că nu mai rămăseseră decît puțini care, cu scuturile lor, făceau zid în jurul lui Brian. Atunci ieși din pă-

¹ În original proverb aliterativ.

dure, străbătu ca o furtună zidul de scuturi și dădu să-l taie pe Brian. Feciorul lui ăl mic, Tack, ridică brațul să-l apere, dar, dintr-o singură lovitură, paloșul lui Brodi reteză brațul copilului și zbură capul craiului. Singele lui Brian țîșni peste ciotul lui Tack și rana lui se tămădui pe loc.

Brodir răcni:

— Dați știre tuturor că Brodir l-a doborât pe Brian craiul.

Îndată fură pornite ștafete la oastea ce-i urmărea pe fugari, ca să vestească moartea lui Brian. Ulf Hreda și Kerthjalfad se înapoiară numaidecît. Îi impresurară ei pe Brodir și pe oamenii săi și-i dezarmară lovindu-i cu prăjinile.

Brodir fu prins de viu. Ulf Hreda îi deschise pîntecele și-i trase mațele, încolăcindu-le în jurul trunchiului unui stejar; Brodir nu muri însă decît după ce-i scoaseră toate măruntaiele. Oamenii lui Brodir fură și ei trecuți pe sub paloș pînă la unul.

Rămășițele regelui Brian fură gătite în vederea îngropăciunii. În chip miraculos capul lui se lipi la loc de trunchi.

Cincisprezece dintre uneltitorii arderii lui Njal fură căsăpiți în bătălia de la Clontarf; tot la Clontarf mai căzură și Halldor, feciorul lui Gudmund, și Erling de la Stroma.

În dimineața acelei vineri, în ținutul Caithness, un om pre nume Dorrud, a ieșit și a zărit doisprezece călăreți apropiindu-se de o casă în care femeile se indeletniceau cu țesutul, și apoi i-a văzut intrînd în casa ceea. Mergînd Dorrud la casa cu pricina, s-a uitat printr-un oblon; înăuntru a văzut femei lucrînd la stative; în locul obșinuitelor greutateți atîrnau hîrci omenеști, iar drept băteală, și urzeală erau folosite mațe de om; drept spată slujea un paloș, iar de suveică, o săgeată. Femeile cîntau:

*Caerul de nouri lasă
Ca de singe-o plasă
Peste-urzeala răsfirată
A măcelului de-alt'dată.
Ca o za de-oșeluri sură*

Caerul de oameni cură
Împrejururi și se țese,
Iar walkiriile¹ dese
Năvădesc la pinza lor
C-un roș fir scînteietor².

Mațe lungi de om tăiat
Fac urzeala-n lung și-n lat;
Hirci de oameni de-alte dăți
Locul țin, de greulăți;
Opi țin locul de vergele
Suliți crîncene și grele;
Forocate furci se-arată,
Iar suveica-i o săgeată;
Pinza bătăliei mare-o
Țese paloșul cu soare.

Țes cu paloșele des
Juți Walkiriile, țes
Hild³ și Hjorthimul⁴
Sanngrid⁵ și Scipul⁶.
Sulițele-n tîndări pivă,
Scuturile se despică,
Vin ca lupii să le rupă,
Zale și securi, de orupă.

Hai să depănăm năpoi
Pinza erantului război⁷
Ce cîndva de-acel năli erai
Tînăr fu purtat. — Ei, hai.

¹ În mitologia germanică, walkirii (în islandeză = valkyrja), fecioare în slujba lui Odin, care-i desemnau pe vitejii ce urmau să moară în lupte, și apoi îi duceau în Walhalla.

² În original, strofa cuprinde nu mai puțin de trei kenning-uri diferite pentru bătălie.

³⁻⁶ Numele unor walkirii.

⁷ În original, kenning-ul „țesătura sulițelor“.

*Să pășim nainte-acum,
Zări tăindu-ne și drum
Printre șiruri de-osmuțați
Prieteni, însă-ncăierați.*

*Hai să depănăm napoi
Pinza cruntului război,¹
Urma să i-o luăm, cea vie,
Craiului prin bătălie.
Chiar cu ochii lor văd Guan¹
Și Gondul² aici, văd un
Riu de scuturi singerate
Ce-l păziseră cu toate.*

*Hai să deșirăm napoi
Pinza orbului război³
— Cel în care drum fierbinte
Steagurile croiau nainte
Viața craiului, de fală
Fie și de zimbet goală;
Doar Valkiriile-amar
Și-aleg morții, ele doar.*

*Ocrotite fi-veți voi
Țări străvechi de neamuri noi
Ce sălășluiați cindva
Doar pe țăncuri undeva
În singurătăți de sus,
Foste țări care v-ați dus;
Îi menim un prea bun crai⁴
Morții... cea de putregai;
Iată-l Jarl-ul, de tăioase
Sulițe străpuns prin oase.*

¹⁻² Numele unor walkirii.

³ Același *kenning* ca mai sus.

⁴ Aluzie la Brian.

*Irlandezi bărbați
Fi-vor prea-ntristați
De-o mîhnire care
Veșnic n-o dispare.
Pinza e țesută-acum,¹
Roșu -- cîmpul cel de fum,
Cel de fum de bătălie;
Peste zare și cîmpie
Vestea-nfringerii-necercate
Mult mai repede ca toate
Va s-ajungă-n depărtări
Peste mări și țări.*

*Cumplită-n jur azi pare
Priveliștea, pe zare
Brazde sîngerii, de pază,
Norii văltăcut așază.
De cei frînși de morți năînge
E stropit cerul cu sînge,
Pe cînd cîntul nu-și înceată
A Valkiriilor ceată.*

*Am cîntat -- cu ce credință! --
Cîntece de biruință
Craiului nălțat în astre,
Laudă cîntării noastre;
Al Valkiriilor grai
Să-l învețe mai și mai
Bine cine-l simte foarte,
Ca să-l ducă mai departe.*

*Să-ncălecăm, pe deșelate
Gonind cu toatele toate,
Cu paloșele-n vînt*

¹ Același kenning din nou.

Ca niște sticaguri,
Să lăsăm ăst pământ
Și aste meleaguri.¹

Apoi, femeile smulseră de pe sul pinza gata țesută și o sfîșiară bucăți-bucăți, fiecare păstrînd peticul ce-l apucase. Atunci Dorrud se trase înapoi de la oblon și se îndreptă spre gospodăria sa. Femeile încălecară și se depărtară, apucînd-o șase către miazăzi, șase către miazănoapte.

În insulele Faroer, Brand, feciorul lui Gneisti, fu martorul unei minuni asemănătoare.

În Islanda, la Svinafell, în Vinerea Mare, stola preotului ce slujea fu stropită cu sînge, și preotul se văzu nevoit s-o scoată.

La Thvatta, tot în acea Vinere Mare, preotului i se păru că lîngă altar s-a căscat un hău plin de arătări cumplite, și mult timp nu izbuti să reia liturgia.

În Orcade, lui Harek i se făcu că-l zărește pe *jarl*-ul Sigurd însoțit de cîțiva dintre oamenii săi. Îndată sări pe cal și ieși în întîmpinarea *jarl*-ului. Localnicii i-au urmărit cîm s-au întîlnit ei și cum împreună s-au pierdut în spatele unei mări, dar după aceea nu i-a mai văzut nimeni niciodată, cît despre Harek a pierit fără urmă.

¹ Două traduceri ale acestui poem, cunoscut sub numele de *Cintecul sulitelor* (*Daradarljod*) — incluse una în disertația lui Thomas Bartholinus *Antiquitatum de causis contemptae a Danis adhuc gentilibus mortis*, Hafniae, 1689, iar cealaltă în *Orcades*, Hafniae, 1697, lucrarea consacrată de Torfacus istoriei Orcadelor — au fost printre primele care au excitat interes pentru vechea poezie islandeză în Europa. Mărturie stau imitațiile realizate, pornind de la aceste versiuni latine: aceea a preromanticului englez Thomas Gray — *The Fatal Sisters*, tipărită în 1768 — și acelea ale filozofului și criticului literar german Johann Gottfried Herder — *Das Webegesang der Valkyriur* (1773) și *Die Todesgöttinnen*, inclusă în vestita culegere de poezie populară *Stimmen der Völker in Liedern* (1778—1779).

În Hebride, *jarl*-ul Gilli visă că la el s-a înfățișat un om care i-a spus că vine din Irlanda și că se numește Herfid. *Jarl*-ul îl întreabă ce vești aduce de acolo și atunci omul îi răspunse:

*Zăgăneau ciocnito
Scuturi, pasămite
Arme se fărmară.
Ce măcel, ce rară
Tot de sulite de fier
Vijelie pin'la cea!
Sigurd a pierit. Șuvoaie
Curgea singele, o ploaie.
Și-a căzut Brian. Ursita.
Ci pierind, el biruit-a.*

Flosi și *jarl*-ul Gilli căutară îndelung să deslușească tilcul acestui vis. O săptămână mai târziu, Hrafn Roșcovanul ajunsese în Hebride și le istorisi tot ce se întâmplase la Clontarf și cum au pierit Brian craiul, *jarl*-ul Sigurd și Brodir, și toți vikingii.

Flosi întreabă:

— Dar despre oamenii mei ce-mi poți spune?

— Au fost uciși cu toții, răspunse Hrafn; n-a scăpat decât cumnatul tău Thorstein, feciorul lui Hall. A fost cruțat de Kerthjalfad, iar acum a rămas lângă acesta. Halldor, feciorul lui Gudmund, și el și-a pierdut viața la Clontarf.

Flosi îi împărtăși atunci *jarl*-ului Gilli hotărîrea ce luase de a părăsi Hebridele — „căci se cade să ținem legămintul ce-am făcut de a merge în pelerinaj la Roma“.

Jarl-ul îl îndemnă să urmeze chemarea inimii și-i dăruia lui Flosi o corabie și tot ce-i era de trebuință, precum și mult argint. După care Flosi și ai săi înălțară pînza îndreptîndu-se spre Țara Galilor și rămaseră acolo o bună bucată de vreme.

RĂFUIALA CU KOL. PELERINAJUL LUI FLOSI

Kari, feciorul lui Solmund, îl rugă pe Skeggi *bondi-ul* să-i găsească o corabie, iar acesta îi dădu o corabie deplin armată. Kari, David cel Alb și Kolbein cel Smead se imbarcară și porniră spre miazăzi străbătind fiordurile Scoției. Pe drum întâlniră călători din Hebride care-i împărtășiră lui Kari veștile din Irlanda și-i dădură de știre că Flosi și ai săi apucaseră către Țara Galilor.

Cum află acest lucru, Kari le zise ortacilor săi că dorește să se îndrepte spre miazăzi, către Țara Galilor, să-l ajungă pe Flosi. Celor ce n-ar fi dorit să-l însoțească mai departe, le spuse, să se rostească pe dată, căci nicidecum nu vroia să-și ascundă gindul că obida încercată era încă departe de a fi pe deplin potolită. Hotărîră însă să-l urmeze cu toții. Așadar se avîntară către miazăzi, spre Țara Galilor și traseră la țarm într-un mic liman tănuit.

În dimineața aceea Kol, feciorul lui Thorstein, dusesese marfă la tîrg ca să dobîndească argint. Dintre uneltitorii arderii lui Njal, el se dovedise totdeauna cel mai sfruntat. Se ținea acum cu o femeie bogată din partea locului și avea de gînd s-o ia de soție și să se statornicească acolo.

Kari merse și el la tîrg în dimineața aceea. Nimeri în locul unde Kol număra arginții. Recunoscîndu-l, se repezi cu paloșul în mînă să-i taie beregata. Kol nu se oprise din numărat, și, cînd capul îi fu zburat de pe trunchi, gura lui tocmai rostea „zece“.

Kari zise:

— Mergeți careva și dați-i de știre lui Flosi despre Kol, feciorul lui Thorstein, c-a fost ucis de Kari, feciorul lui Solumnd. Fac vestire că această moarte de om, eu cu mîna mea, am săvirșit-o.

Apoi se-ntoarse la corabie și le povesti ortacilor cum îl omorise. Înălțară pinza și se-ndreptară spre miazănoapte, oprindu-se la Berwick, de unde, după ce au tras corabia pe uscat, au mers la Hvitsborg în Scoția, unde rămăseră peste iarnă ca oaspeți ai *jarl*-ului Melkolf.

Cum află de moartea lui Kol, Flosi se îngriji de îngropăciunea lui, fără a precupeți cheltuiala. Dar nu l-a auzit nimeni niciodată vorbindu-l de rău pe Kari.

Din Țara Galilor, Flosi porni pe mare către miazăzi, începindu-și călătoria spre locurile sfinte. Mergînd pe jos, își urmă drumul către miazăzi și ajunse la Roma. Acolo s-a bucurat de marea cinste de a primi iertarea păcatelor sale de la papa însuși, căruia i-a dat bani grei. Apoi se înapoie urmînd calea răsăriteană¹ și oprindu-se în multe orașe mari unde s-a înfățișat unui număr de oameni puternici care l-au cinstit în chip deosebit. Iarna o petrecu în țară Norvegiei, și *jarl*-ul Eirik îi dăruî o corabie cu care să se întoarcă în Islanda, precum și nenumărați saci cu făină. Afară de asta mulți alți norvegieni de vază i-au dat dovezi de prețuire. Și imbarcîndu-se plecă spre Islanda și ajunse în Hornafjord. De acolo se duse călare la Svinafell. Îndeplinise acum toate prevederile tocmelii de pace, atît în privința surghiunului cît și în privința răscumpărării.

159

KARI ȘI FLOSI AȘAZĂ PACE

Acum se cade să povestim de Kari că, la venirea verii, merse la corabia sa și, îndreptîndu-se spre miazăzi, trecu marea și din Normandia purcese către locurile sfinte. Străbătu

¹ Adică străbătînd Elveția, și trecînd Alpii prin pasul Brenner; apoi de-a curmezișul Austriei și Germaniei de azi.

pe jos tot drumul, primi iertarea păcatelor, și apoi urmînd calea apuseană, se-ntoarse în Normandia, unde urcă pe corabia sa și, trecînd marea, se opri la Dover în țara Angliei. De acolo, plutind către soare-apune, înconjură Țara Galilor, iar apoi întorcîndu-se către miazănoapte, își urma călătoria de-a lungul coastelor scoțiene și nu se opri decît la Thraskvik, în ținutul Caithness, unde trase la Skeggi *bondi*-ul. Corabia sa Kari o lăsă acum în seama lui Kolbein și a lui David, și la cîrma ei Kolbein trecu în Norvegia. David se opri însă la Fridarey.

Peste iarnă, Kari rămase în ținutul Caithness. În iarna aceea soția lui Kari muri în Islanda. Cînd se desprimăvără, Kari se găti de întoarcere în Islanda. Skeggi îi dădu o corabie. Erau optsprezece la bord. Întîrziaseră ei cam mult cu gătirea corabiei, cu toate acestea porniseră și, din pricina vînturilor potrivnice, călătoria fu lungă. În cele din urmă răzbiră la Ingolfshofdi, unde corabia se sfărîmă de stîncile promontoriului, dar întreg echipajul scăpă cu viața. Începuse să viscolească cumplit.

Oamenii îl întrebă pe Kari ce aveau să se facă. Acesta răspunse că după socotința lui, cel mai potrivit lucru ar fi să meargă la Svinafell să pună la încercare mărinimia lui Flosi. Înfruntînd viscolul merseră deci la Svinafell.

Flosi se afla în odaia mare. Îl recunoscă pe Kari de cum intră și sări în picioare să-l întîmpine, îl îmbrățișă și-l așeză lingă el pe scaunul înalt. Îl poartă apoi pe Kari să ierneze la el. Acesta primi.

Așezară pace deplină. Flosi i-o dădu de soție lui Kari pe nepoat-sa Hildigunn, văduva lui Hoskuld *godi*-ul de la Hvitanes.

Pentru început, perechea se statornici la Breida.

Iată cum povestesc oamenii sfîrșitul lui Flosi: la bătrînețe, plecînd el într-un rînd peste mare în țara Norvegiei să aducă niscăi chereștea, rămase acolo peste iarnă. Apoi, cînd veni vara, zăbovi cu plecarea. Oamenii îi spusera că-i era cam șubredă corabia. Le-a răspuns că pentru un om bătrîn

cu un picior în groapă era încă destul de bună, și a ridicat pinza și a pornit în larg, și de atunci de corabia lui nu s-a mai auzit nimic niciodată.

Din căsătoria cu Helga, fiica lui Njal, Kari a avut patru copii: trei fete, pe Thorgerd, pe Ragneid și pe Valgerd, precum și pe Thord, băiețelul ars de viu împreună cu Njal. De la Hildigunn a avut trei băieți: pe Starkad, pe Thord și pe Flosi. Acesta, din urmă, a fost tatăl lui Kolbein¹, unul dintre cei mai vestiți bărbați din neamul lor.

Și aici închei saga despre arderea lui Njal.

¹ Între 1066 și 1071, acest Kolbein, feciorul lui Flosi, nepotul lui Kari, a exercitat funcția de *logsogumadr* (Păstrător al Legii).

CUPRINSUL

Partea a şaptea

PERIPLUL FECIORILOR LUI NJAL ŞI SFADA LOR CU THRAIN

Capitolul	82	Thrain câştigă prietenia lui Hakon, <i>Jarl</i> -ul ţării Norvegiei	7
„	83	Grim şi Helgi părăsesc Islanda	10
„	84	Kari le vine într-ajutor împotriva vikingilor	12
„	85	Kari şi feciorii lui Njal oaspeţi ai <i>jarl</i> -ului Sigurd al Orcadelor	14
„	86	Grim şi Helgi îl însoţesc pe <i>jarl</i> -ul Sigurd în campaniile sale	16
„	87	Hrapp Ucigaşul şi fărădelegile lui în ţara Norvegiei	17
„	88	Hrapp Ucigaşul pune foc capiştii lui Hakon <i>Jarl</i> -ul. Thrain îl ajută să fugă	22
„	89	Feciorii lui Njal prinşi de Hakon <i>Jarl</i> -ul. Ajutaţi de Kari ei scapă	29
„	90	Kari şi feciorii lui Njal se înapoiază în Islanda ..	34
„	91	Thrain nu vrea să-i despăgubească pe feciorii lui Njal, iar Hrapp şi Hallgerd îi ocărăsc	34
„	92	Lupta pe gheţuş. Thrain este răpus	39
„	93	Njal face pace cu neamurile lui Thrain	44
„	94	Hoskuld, feciorul lui Thrain, înfiat de Njal	45

Capitolul	95	Floși și neamul său	46
"	96	Hall de la Sida și neamul său	47
"	97	Hoskuld, feciorul lui Thrain, se căsătorește cu Hildigunn. Njal cere înființarea unui al cincilea scaun de judecată	48
"	98	Lyting îl ucide pe Hoskuld, feciorul lui Njal. Hrodny cere răzbunare	53
"	99	Frații lui Lyting uciși de feciorii lui Njal. Njal așază pace	57

Partea a opta

CREȘTINAREA ISLANDEI

Capitolul	100	Thangbrand trimis să-i creștineze pe islandezi ..	63
"	101	Thangbrand propovăduiește noua credință	65
"	102	Ulf nu cutează să se măsoare cu Thangbrand, Steinum înșă îl înfruntă	67
"	103	Thangbrand răpune un <i>berserker</i>	71
"	104	Gizur și Hjalti la <i>Althing</i>	73
"	105	Noua credință se întărește prin lege	74
"	106	Amundi răzbună moartea lui Hoskuld	76

Partea a noua

FECIORII LUI NJAL ȘI STRICAREA PĂCII

Capitolul	107	Valgard cel Cărunt își dăscălește fiul	81
"	108	Mord lingusește pe feciorii lui Njal	82
"	109	Mord viră zizanie între Hoskuld și feciorii lui Njal ..	83
"	110	Urzeala pentru uciderea lui Hoskuld	86
"	111	Hoskuld este ucis	87
"	112	Se pune în mișcare pricina	89
"	113	Gudmund cel Puternic și neamul său	91
"	114	Snorri <i>Godi</i> și neamul său	92
"	115	Floși caută sprijin	93
"	116	Hildigunn îl asmută pe Floși	95
"	117	Floși colindă după sprijin	98
"	118	Njal și tabăra sa	100
"	119	Asgrim și feciorii lui Njal caută aliați	102

Capitolul	120	Skarphedin mai taie puțin din nasul lui Thorkel	108
"	121	Judecata	111
"	122	Învoiala	113
"	123	Încercarea de a face pace-dă-greș	115

Partea a zecea

ARDEREA DE VIU A LUI NJAL. BĂTĂLIA DE LA ALTHING

Capitolul	124	Urzeli în vederea iureșului împotriva lui Njal și a feciorilor săi	123
"	125	Vedenia lui Hildiglum	127
"	126	Sfatul uneltitorilor	129
"	127	Semne rele la Bergthorshval	130
"	128	Împresurarea	131
"	129	Njal și ai săi arși de vii	134
"	130	Sfârșitul lui Skarphedin. Flosi și ceata sa se retrag	139
"	131	Ostenelile lui Kari	145
"	132	Căutarea rămășițelor lui Njal și ale Bergthorei	148
"	133	Visul lui Flosi	152
"	134	Flosi caută sprijin la răsărit și la miez-noapte	154
"	135	Mord pornește pricina împotriva lui Flosi	158
"	136	Flosi poposește în casa lui Asgrim	163
"	137	Pirișii sosesc la Althing	166
"	138	Flosi cumpără sprijinul lui Eyjolf	167
"	139	Pirișii țin sfat, apoi iar umblă după sprijin	172
"	140	Gudmund cel Puternic făgăduiește sprijin pirișilor	176
"	141	Începe judecata	178
"	142	În fața scaunului de judecată al pătrarului de răsărit	181
"	143	Apărarea lui Eyjolf	194
"	144	În fața celui de-al cincilea scaun de judecată	195
"	145	Bătălia de la Althing	202

Partea a unsprezecea

KARI ȘI THORGEIR RĂZBUNĂ ARDEREA LUI NJAL

Capitolul	146	Feciorii lui Sigfus atacați de Kari	217
"	147	Flosi și Thorgeir fac pace	222
"	148	Kari, Bjorn și soția acestuia	225

„	149 Flosi se gătește să părăsească Islanda	227
„	150 Kari îi atacă a doua oară pe feciorii lui Sigfus....	230
„	151 A treia ciocnire cu uneltitorii pîrjolului	234
„	152 Bjorn răsplătit de Kari	236
„	153 Flosi la curtea <i>jarl</i> -ului Sigurd al Orcadelor	239
„	154 Sfatul căpeteniilor	241
„	155 Răfuiala cu Gunnar, feciorul lui Lambi. Sigtrygg se gătește de război	243
„	156 Semne rele în ajunul bătăliei de la Clontarf	246
„	157 Bătălia de la Clontarf	248
„	158 Răfuiala cu Kol. Pelerinajul lui Flosi	257
„	159 Kari și Flosi aşază pace	258

Lector : BIANCA ZAMFIRESCU
Tehnoredactor : AURELIA ANTON

*Bun de tipar 3.III.1980. Coli ed. 12,86. Coli
tipar : 8,50.*

Comanda nr. 90 527
Combinatul Poligrafic „Casa Scintei”
București — Piața Scintei nr. 1
Republica Socialistă România

Scanare și prelucrare digitală

de

Anonim

și

CAT Graur

Antwerpen

2025

